Ayelet Gundar-Goshen

TREZIREA LEILOR

virtual-project.eu

AYELET GUNDAR-GOSHEN

TREZIREA LEILOR

Original : להעיר אריות [Waking Lions] (2017)

Traducere din limba ebraică:
ANY SHILON

virtual-project.eu

NEMIRA

2018

E cea mai frumoasă lună pe care am văzut-o vreodată, își spunea, când l-a lovit pe omul acela. În prima clipă a continuat să se gândească la lună, dar s-a oprit brusc, ca o lumânare în care sufli. Aude ușa jeepului deschizându-se și știe că el e cel care a deschis-o, el e cel care iese acum afară. Acțiunea asta e însă legată de trupul lui într-un mod atât de șubred, ca limba care se plimbă pe gingiile amorțite după o anestezie, totul e acolo, dar altfel. Picioarele calcă pe nisipul deșertului, aude *clac, clac* la fiecare pas, iar zgomotul îi dovedește că se deplasează. Undeva, la capătul pașilor, îl așteaptă omul pe care l-a lovit; de aici nu-l vede, dar el este acolo, încă un pas și e acolo. Piciorul este deja în aer, dar încetinește, încearcă să oprească pasul următor, cel final, cel după care nu va mai avea nicio altă soluție decât să se uite la bărbatul care zace pe marginea drumului. Dacă ar putea să oprească acest pas, să-l înghețe, dar nu poate, așa cum nu poate îngheța clipa dinainte, aceea în care jeepul l-a lovit pe omul care mergea pe marginea drumului. Și numai următorul pas va dovedi dacă mai este om sau s-a transformat deja în altceva… Simplul gând face să-i înghețe în aer piciorul, în mijlocul pasului, pentru că este posibil să descopere că omul care mergea nu mai este un om care merge, ci doar o coajă de om, o coajă sfărâmată și goală. Iar, dacă omul care zace acolo nu mai este om, nici nu-și poate imagina ce se va alege de omul care stă acum în picioare, tremurând, și care nu mai e în stare să ducă până la capăt un ultim, simplu pas. Ce se va întâmpla cu el?

PARTEA ÎNTÂI

1.

Praful era peste tot. Un strat alb, ca glazura unui tort festiv pe care nu-l voia nimeni. Se adunase pe toate frunzele palmierilor din piațeta principală a orașului, copaci maturi, aduși cu camioane și replantați, pentru că nimeni nu credea că lăstarii tineri vor reuși să se adapteze aici; acoperise pancartele rămase de la alegerile locale, care se bălăngăneau încă, după trei luni, în balcoanele caselor: bărbați mustăcioși și chelioși se uitau din spatele peliculei de praf la potențialii alegători, parte cu un zâmbet autoritar, parte cu seriozitate, fiecare după cum primise indicații de la consultanții în relații publice la momentul respectiv. Praf pe panourile publicitare, praf pe bougainvillea care crește la marginea trotuarului, pălită de sete, praf peste tot.

Se pare însă că nimănui nu-i păsa. Locuitorii orașului Beer Sheva[1] se obișnuiseră cu praful așa cum se obișnuiseră cu toate – șomaj, criminalitate, parcuri publice doldora de sticle sparte. Cetățenii orașului continuau să se trezească pe străzile pline de praf, mergeau la lucru plini de praf, făceau sex sub un înveliș de praf și nășteau copii în ochii cărora se reflecta praful. Se întreba uneori ce urăște mai mult – praful sau pe locuitorii din Beer Sheva? Probabil că praful. Locuitorii din Beer Sheva nu i se depuneau pe jeep în fiecare dimineață. Praful da. Un strat alb, subțire, care stingea roșul arzător al jeepului și îl transforma într-un roz decolorat, în propria sa parodie. Furios, a trecut un deget peste geamul mașinii și a șters puțin rușinea. Praful i-a rămas lipit pe deget chiar și după ce l-a frecat de buzunarul pantalonilor și știa că va trebui să aștepte până la Soroka[2], unde să se spele pe mâini, ca să se simtă iar curat. La naiba cu orașul ăsta!

---

[1] Oraș principal în sudul Israelului, capitala zonei Negev (n.tr.).

[2] Spital, centru medical și universitar în Beer Sheva (n.tr.).

(Uneori își auzea gândurile și se speria. Își amintea că nu e rasist. Că votează cu Meretz[3], că e căsătorit, iar înainte s-o cheme Liat Green pe soția lui o chemase Liat Smuha[4]. După ce enumera toate astea se liniștea puțin și putea să-și urască mai departe orașul cu conștiința împăcată.)

Intrând în mașină, a avut grijă să țină degetul murdar cât mai departe, de parcă nu ar fi fost o parte din corpul lui, ci o mostră de țesut pe care o ținea în mână pentru o demonstrație, încă o clipă, și o va depune în fața profesorului Zakai, s-o studieze împreună cu priviri pasionate – spune-ne cine ești! Dar profesorul Zakai se afla acum la mulți kilometri de aici, trezindu-se într-o dimineață fără praf, pe străzile goale din Raanana[5], așezându-se comod în Mercedesul lui argintiu, care își croiește drum spre spital peste punctele aglomerate din centru.

În timp ce-și conduce jeepul pe străzile încă goale din Beer Sheva, Eitan îi ura profesorului Zakai cel puțin o oră și un sfert de așteptare transpirată într-o intersecție, pe autostrada Geha[6], cu aparatul de aer condiționat defect. Știa însă foarte bine că aparatele de aer condiționat de la Mercedes nu se strică și că intersecțiile autostrăzii Geha nu sunt decât o dulce amintire a ceea ce a lăsat în urmă venind aici, în metropolă. Locul unde toți vor să vină. E adevărat, în Beer Sheva nu sunt blocaje în trafic și avea grijă să menționeze asta în toate conversațiile cu toate cunoștințele lui din zona Tel Aviv. Dar când o făcea – cu un zâmbet senin și privirea limpede a unui aristocrat al deșertului –, îi trecea mereu prin minte că nici la cimitir nu sunt blocaje în trafic, dar nimeni nu și-ar stabili acolo reședința. Casele din jurul bulevardului Rager chiar îi aminteau de un cimitir. Un șir incolor, monoton, de blocuri din piatră, cândva albe, care astăzi bat deja spre cenușiu. Monumente uriașe, în ale căror ferestre se oglindeau câteodată figuri obosite, prăfuite, ca niște arătări fantomatice.

În parcarea de la spitalul Soroka s-a întâlnit cu dr. Zandorf, care i-a zâmbit larg și l-a întrebat: „Și ce mai face astăzi dr. Green?”, iar el a reușit să-și extragă din măruntaie un surâs

[3] Partid cu orientare de stânga în Israel (n.tr.).

[4] Autoarea face referire la faptul că Eitan era evreu de rit așkenaz (originar din Europa), iar Liat, de rit sefard (dintr-o familie originară dintr-o țară arabă) (n.tr.).

[5] Orășel la nord de Tel Aviv (în traducere, „cea proaspătă”) (n.tr.).

[6] Arteră principală de circulație, care leagă Tel Aviv de Raanana (n.tr.).

chinuit, pe care și l-a întins pe obraz cât a putut mai bine și a răspuns: „În regulă”. Apoi au intrat împreună pe poarta spitalului, schimbând clima și ora impuse de natură cu sfidarea impertinentă a luminii artificiale și a aparatelor de aer condiționat, care le promit o eternă dimineață și o primăvară fără sfârșit. La intrarea în secție, Eitan s-a despărțit de dr. Zandorf și s-a dus să-și curețe îndelung într-o chiuvetă degetul plin de praf, până când o asistentă tânără a trecut pe lângă el și a remarcat, cu un zâmbet, că are degete de pianist. E adevărat, s-a gândit el, avea degete de pianist. Femeile i-o spuneau mereu. Dar singurul instrument la care cânta erau neuroni deteriorați, secționați, pe care îi atingea cu degetele înmănușate să vadă ce muzică poate obține de la ei și dacă…

Ciudat instrument, creierul! Niciodată nu poți ști cu adevărat ce sunet vei obține când atingi o clapă sau alta. Este, bineînțeles, foarte probabil ca, dacă vei excita lobul occipital cu un curent electric ușor, omul din fața ta să spună că vede culori, la fel cum o apăsare pe lobul temporal va genera, destul de sigur, voci și sunete imaginare. Dar ce fel de sunete? Ce fel de imagini? Iată că aici lucrurile se complică. Pentru că, deși științei îi sunt foarte dragi legile generale, unice, oamenilor se pare că le place să se deosebească unul de celălalt. Cu câtă revoltătoare hotărâre persevera în a crea simptome noi, diferite, care, chiar dacă nu sunt într-o cu totul altă gamă, rămân totuși prea departe unele de altele pentru a fi unite într-o singură definiție. Doi bolnavi cu cortexul orbitofrontal afectat nu vor binevoi niciodată să-și sincronizeze efectele secundare. Unul se va comporta dur și grosolan, iar celălalt va râde încontinuu. Unul va bate tot timpul apropouri sexuale de prost-gust, iar celălalt va fi atins de nevoia compulsivă de a se apleca fără oprire să adune de pe jos absolut orice i se nimerește în cale. E adevărat, explicația oferită rudelor îngrozite va fi aceeași: din cauza unei anumite situații (accident de circulație? o tumoare? un glonț rătăcit?) a fost afectat cortexul orbitofrontal, care răspunde de controlul reacțiilor. Din punct de vedere neurocognitiv, totul funcționează perfect. Memoria lucrează, procesele de gândire au rămas intacte. Dar omul pe care l-ați cunoscut nu mai există. Cine va veni în locul lui? Până în acest moment nu e limpede. Până acum. De aici încolo – o lume plină de aleatoriu. Întâmplarea – curvulița aia ademenitoare, care dansează printre

paturi și tărgi, scuipă pe halatele medicilor și gâdilă semnele de exclamare ale științei până când ele se apleacă, înclină capul și se rotunjesc, transformându-se în semne de întrebare.

„Atunci, cum e, totuși, posibil să știi cu adevărat ceva vreodată?!” explodase el cândva în mijlocul aulei. Au trecut deja cincisprezece ani, dar el își amintește încă furia pe care a simțit-o atunci, într-o după-amiază somnoroasă, la gândul că profesia pe care o studia nu oferă mai multe certitudini decât oricare alta. O studentă care ațipise lângă el s-a trezit speriată auzindu-i exclamația și i-a aruncat o privire ostilă. Ceilalți studenți așteptau continuarea expunerii făcute de conferențiarul principal, care avea să cuprindă, mai mult ca sigur, și materia pentru subiectele de examen. Singurul căruia observația nu i s-a părut nelalocul ei a fost tocmai conferențiarul, profesorul Zakai, care i-a aruncat o privire amuzată.

— Cum te cheamă?

— Eitan. Eitan Green.

— Singura posibilitate de a ști ceva, Eitan, este să cercetezi moartea. Moartea te învață tot ce trebuie să știi. Ia, spre exemplu, cazul lui Henry Molaison, un bolnav de epilepsie din Connecticut. În 1953, un neurochirurg pe nume Sqwill a întocmit harta centrilor epileptici din cei doi lobi temporali, iar Henry Molaison a suferit o intervenție chirurgicală inovatoare, care a constat în distrugerea centrilor responsabili de boala lui, printre care și hipocampusul. Știi ce s-a întâmplat după aceea?

— A murit?

— Da și nu. Henry Molaison nu a murit, pentru că s-a trezit după operație și a continuat să trăiască. Dar, într-un anumit sens, Henry Molaison a murit, totuși, pentru că după ce s-a trezit nu a mai reușit să păstreze nicio amintire. Nu s-a mai putut îndrăgosti, nici să simtă vreo ranchiună n-a mai putut sau să rețină vreo idee nouă mai mult de două minute, pentru că, după două minute, sentimentul de dragoste, de ranchiună sau ideea nouă pur și simplu se ștergeau. Avea douăzeci și șapte de ani când a avut loc operația și, deși a murit la optzeci și doi de ani, a rămas veșnic la vârsta de douăzeci și șapte de ani. Înțelegi, Eitan, de-abia după ce au extirpat hipocampusul au descoperit că el este, de fapt, cel care înmagazinează codificarea amintirilor pe termen lung. Noi trebuie să așteptăm să se distrugă ceva pentru a înțelege ce a funcționat corect înainte.

Iată metoda fundamentală în cercetarea creierului – nu poți veni pur și simplu să desfaci bucăți din creierul oamenilor și să verifici ce se întâmplă, aștepți ca întâmplarea s-o facă în locul tău. Iar atunci, ca o haită de devoratori de cadavre, oamenii de știință se reped la pradă după ce întâmplarea și-a făcut treaba și încearcă să ajungă la acel lucru pe care ți-l dorești tu atât de mult – să afle ceva!

Oare acolo, în aula aceea, să fi fost aruncată nada? Oare să fi știut deja de atunci profesorul Zakai că studentul acela conștiincios, rupt de lume, va merge după el ca un câine credincios, oriîncotro se va îndrepta? Când și-a pus halatul alb, Eitan a chicotit pe seama propriei naivități. El, care nu credea în Dumnezeu, care nici măcar în copilărie nu se lăsa atras de vreo poveste dacă avea în ea un grăunte de supranatural, l-a transformat pe acest profesor într-un zeu pe pământ. Iar atunci când câinele credincios a refuzat să se prefacă mort, să fie surd-mut-orb, zeul pământean s-a răzbunat pe el, l-a gonit din raiul Tel Avivului, aducându-l în pustia asta, la Soroka.

— Domnule doctor Green?

Tânăra asistentă s-a oprit în fața lui și i-a raportat ce se întâmplase peste noapte. A ascultat-o cu atenția cuvenită și s-a dus să-și facă o cafea. Când a trecut prin coridor, a aruncat o privire la chipurile bolnavilor – o femeie tânără, pe care o îneca un plâns tăcut. Un bărbat matur, rus, încearcă să facă un sudoku, dar îi tremura mâna. Patru beduini, membrii aceleiași familii, se uitau cu priviri sticloase la televizorul de sus. Eitan s-a uitat pieziș spre ecran. Un ghepard muncea din greu, rozând ultimele resturi de carne de pe ceea ce fusese înainte – dacă ar fi să ne bazăm pe spusele crainicului – o vulpe cu coada roșie. Iată, deci, dovada că tot ce e viu e sortit pieirii – fapt care Doamne ferește să fie amintit pe coridoarele spitalului, dar care poate fi arătat fără jenă la televizor. Dacă doctorul Eitan Green ar umbla pe coridoarele acestei jungle din beton al cărei nume este Soroka și ar vorbi cu atâta nonșalanță despre moarte, bolnavii și-ar ieși din minți. Plânsete, țipete, agresarea echipei medicale. De nenumărate ori a auzit câte un pacient emoționat numindu-i „îngeri în alb”. Cu toate că îi era limpede că sub halatele albe nu se aflau îngeri, ci oameni din sânge și carne, nu se împiedica, totuși, de amănunte. Dacă oamenilor le trebuie îngeri, cine e el să-i oprească? Ce dacă o asistentă a scăpat ca

prin urechile acului de o reclamație de malpraxis când a turnat într-un gât uscat un medicament destinat altui gât uscat? Chiar și îngerii greșesc câteodată, în special când nu au dormit de douăzeci și trei de ore. Și când rudele îndurerate se năpustesc pline de furie pe vreun rezident speriat sau pe vreo specialistă speriată, Eitan știa că și asupra unor îngeri adevărați s-ar fi năpustit la fel, ca să le smulgă penele de pe umeri, să nu zboare în împărăția cerului, în timp ce ruda lor e trimisă în întunericul țărânei. Și iată că toate acele suflete care nu puteau suporta nici măcar o privire fugară la chipul morții priveau calm, aproape cu simpatie, la cum ea acționa prin intermediul fiarei din savana americană. Pentru că acum nu numai beduinii se uitau la ecran – ci și rusul lăsase deoparte sudoku și își îndreptase gâtul, ba chiar și femeia care se îneca de plâns a aruncat o privire din spate genelor împodobite cu lacrimi la imaginea de pe ecran. Ghepardul rodea energic resturile din carnea vulpii cu coadă roșie. Crainicul vorbea despre secetă. În lipsa ploilor, fiarele savanei vor începe să-și mănânce propriii pui. Pacienții de la neurochirurgie se holbau fascinați la înregistrarea rară, după spusele crainicului, a leului african care își devorează propriul pui, iar Eitan Green știa din tot sufletul că nu pentru morfină trebuia să-i mulțumească Dumnezeului Științei, ci pentru Toshiba de 33 de inci.

În urmă cu patru ani, o pacientă îi strigase că e un cinic și îl scuipase în față. Își amintea încă atingerea scuipatului care i se prelingea pe obraz. Era o femeie tânără, nu tocmai atrăgătoare. Cu toate astea, se plimba prin secție cu un fel de grandoare regală, surorile și ceilalți pacienți se grăbeau să-i facă loc aproape fără să-și dea seama. Într-o zi, când s-a apropiat de patul ei pentru vizita de dimineață, i-a strigat că e un cinic și l-a scuipat în obraz. Degeaba încercase să înțeleagă ce a provocat această reacție. La vizitele anterioare întrebările lui fuseseră profesionale, iar răspunsurile ei, scurte. Niciodată nu îl abordase pe coridor. Și tocmai pentru că nu găsise niciun motiv valabil care să fi dus la acel incident, el își frământa mintea fără încetare. Împotriva voinței lui, se gândea la orbi, care văd atât de limpede, la femeile chele, pe care apropierea morții le înzestra cu un fel de al șaselea simț. În noaptea aceea, în patul dublu, ale cărui cearșafuri miroseau a spermă, o întrebase pe Liat:

— Crezi că sunt cinic?

Ea a râs, iar el s-a simțit rănit.

— Chiar așa de rău?

— Nu, i-a răspuns ea și l-a sărutat pe vârful nasului, nu mai mult decât alții.

El chiar nu era cinic. Nu mai mult decât alții. Dr. Eitan Green obosise de bolnavii lui nici mai mult – dar nici mai puțin – decât era normal și general admis în secții. Și, cu toate astea, fusese trimis în exil, peste oceanele de praf și nisip, în pustia sumbră, de beton a Sorokăi. „Idiot”, și-a zis în șoaptă în timp ce încerca să reanimeze aparatul de aer condiționat care mârâia în camera lui, „idiot și naiv”. Căci ce altceva decât prostie de cea mai pură calitate poate trimite un tânăr geniu medical într-o confruntare față în față cu șeful său direct? Ce altceva decât prostie de cea mai pură calitate îl poate face să insiste că are dreptate, chiar și atunci când șeful – nașul aceluiași geniu încă din anii studenției – îl previne să fie atent! Ce alte forme de prostie ar mai reuși respectivul geniu medical să imagineze pentru momentul când a bătut în masă, cu o palidă imitație de tărie de caracter, și a spus „Asta e mită, Zakai, și am de gând să demasc ce se întâmplă”? Când s-a adresat directorului spitalului și i-a povestit despre plicurile cu bani și operațiile-urgente-fără-programare care apăreau în urma lor, oare să fi fost suficient de tâmpit, încât să ia de bună privirea surprinsă?

Și cel mai rău e că, dacă ar fi în aceeași situație, ar face la fel. Cu toate. De fapt, aproape că a făcut-o din nou după două săptămâni, când a înțeles că singura acțiune pe care a întreprins-o directorul spitalului a fost să se ocupe de transferul lui.

— O să ies în presă, i-a spus lui Liat, o să fac așa un scandal, că nu vor mai putea să-mi astupe gura.

— În regulă, i-a răspuns ea, imediat după ce terminăm de plătit grădinița lui Yaheli, ratele la mașină și la apartament.

Mai târziu ea va susține că a fost decizia lui, că ea l-ar fi susținut în orice direcție ar fi ales să meargă. Dar își amintea, totuși, cum căpruiul ochilor ei se transformase dintr-odată din culoarea mierii în maroniu tare ca nuca, își amintea cum se zvârcolise în pat lângă el toată noaptea, luptându-se în vis cu tot felul de grozăvii pe care nu-i era greu să le ghicească. În

dimineața următoare a intrat în biroul directorului spitalului și a acceptat transferul.

Iar trei luni mai târziu erau deja aici, în vila văruită în alb din Omer[7]. Yaheli și Itamar se jucau pe iarbă. Liat se întreba unde să agațe tablourile. Iar el stătea pe scaun și se uita la sticla cu whisky pe care i-o oferiseră colegii la despărțire și nu știa dacă să râdă sau să plângă.

Până la urmă, a luat la spital sticla și a pus-o pe raft, printre diplome. Pentru că, la fel ca diplomele, reprezenta și ea ceva. O perioadă încheiată, o lecție de viață. Dacă i se întâmpla să aibă câteva minute de liniște între un bolnav și altul, lua sticla de pe raft, o privea atent, multă vreme cu ochii la cartolina cu urarea „Lui Eitan, drum bun și succes!” Cuvintele păreau să-și bată joc de el. Recunoștea perfect scrisul de mână al profesorului Zakai, punctele acelea Braille mititele care, în timpul studenției lui, aproape că-i făceau pe studenți să plângă.

— Ne puteți explica ce ați scris?

— Aș prefera ca dumneata, domnișoara studentă, să înveți să citești.

— Dar nu e clar, nu se înțelege.

— Știința, doamnelor și domnilor, nu este deloc ceva clar.

Și toți plecau capul și scriau, păstrându-și furia pentru chestionarele de feed-back de la sfârșit de an, pline de otravă, dar care nu schimbau niciodată nimic. În anul următor profesorul Zakai revenea în amfiteatru, iar scrisul lui pe tablă era la fel, o mulțime de semne indescifrabile. Singurul care se bucura să-l vadă era Eitan. Încetul cu încetul, cu chin și pasiune, a învățat să-i descifreze scrisul de mână, dar caracterul profesorului îi rămânea, totuși, o enigmă indescifrabilă.

„Lui Eitan, drum bun și succes!” Urarea fusese atârnată de gâtul sticlei de whisky într-un fel de îmbrățișare eternă, care îi provoca greață. De câteva ori vrusese s-o smulgă de pe sticlă, s-o rupă în bucăți și s-o arunce în coșul cu gunoi, sau, eventual, să scape și de sticlă. Dar renunțase mereu în ultima clipă, privind cuvintele profesorului Zakai cu aceeași atenție concentrată cu care se uita în copilărie la o ecuație complicată.

•

Lucrase prea mult în noaptea aceea și știa asta. Îl dureau mușchii. Cănile de cafea băute una după alta aveau efect

[7] Cartier/mică localitate la periferia din Beer Sheva (n.tr.).

maximum jumătate de oră. Ascundea cu palma căscatul care amenința să înghită toată sala de așteptare. La ora opt seara a telefonat acasă să le spună „noapte bună” copiilor, dar era atât de nervos și de obosit, că l-a jignit pe Yaheli. Copilul îl rugase să imite vocea de cal, iar el i-a răspuns „nu acum” pe un ton care i-a speriat pe amândoi. Apoi Itamar a preluat telefonul, l-a întrebat cum a fost la lucru și dacă se întoarce târziu, iar el a fost nevoit să-și amintească faptul că acest copil atent, împăciuitor, încă nu împlinise nici opt ani. În timp ce vorbea cu Itamar auzea smiorcăielile lui Yaheli, care-și trăgea nasul și încerca probabil să nu-l lase pe fratele mai mare să observe că plânge. Când a terminat convorbirea, Eitan era mai obosit decât înainte și se simțea foarte vinovat.

Când se gândea la copiii lui se simțea vinovat aproape întotdeauna. Oricât făcea, simțea întotdeauna că nu e suficient, că e prea puțin. Exista întotdeauna o posibilitate ca tocmai această convorbire, în care refuzase categoric să imite vocea de cal, să fie exact aceea pe care Yaheli și-o va aminti peste ani. Pentru că tocmai astfel de detalii își amintește el însuși din anii când avea vârsta lui Yaheli – nu toate îmbrățișările pe care le-a primit, ci cele care i-au fost refuzate. Ca acel moment când a izbucnit în plâns, în timpul unei vizite la laboratorul tatălui său, la Universitatea din Haifa, iar mama lui, care stătea acolo cu ceilalți vizitatori, i-a șoptit că ar trebui să-i fie rușine. E foarte posibil ca după aceea să-l fi luat în brațe. Sau poate a scos din portofel un înlocuitor de îmbrățișare în valoare de cinci shekeli[8] și l-a trimis să-și cumpere o înghețată pe băț pe post de consolare. N-are importanță. Asta nu mai ține minte. După cum nu ține minte nici de câte ori a sărit în pom în curte, iar pământul l-a primit bucuros, ci numai acea singură dată când s-a lovit de el și și-a fracturat un picior.

La fel ca toți tații, știa și el că asta era inevitabil, că orice tată își dezamăgește fiul. Dar, la fel ca orice tată, păstra o speranță tainică – poate lui nu i se va întâmpla. Poate că el va reuși să le ofere lui Itamar și lui Yaheli exact ce au nevoie. Da, e adevărat, copiii plâng uneori, dar cu el vor plânge numai când e absolut necesar să plângă. Adică atunci când ratează ei ceva, nu din cauza lui.

[8] Shekel – simbol NIS (NewIsraeli Shekel), moneda națională în Israel (n.tr.).

Mergea pe coridorul din secție, sub flăcările reci ale luminilor fluorescente, și încerca să se gândească la ce se întâmplă acum acasă. Itamar era în camera lui, aranjându-și dinozaurii de la mare la mic. Iar Yaheli probabil că s-a liniștit între timp. Copilul ăsta semăna cu Liat, se aprindea repede și se liniștea la fel de repede. Nu ca Eitan, a cărui furie e ca o placă electrică pentru ținut mâncarea caldă de Sabat[9], o aprinzi și rămâne fierbinte două zile. Da, Yaheli trebuie să fie liniștit acum. Stă pe canapea și se uită a mia oară la *Regele pinguinilor.* Eitan știa filmul pe dinafară. Glumele crainicului, tema muzicală, până și ordinea subtitrărilor de la sfârșit. Și mai bine decât cunoștea filmul, cunoștea reacțiile lui Yaheli: când o să râdă, când o să declame împreună cu crainicul o replică preferată, când o să-și ascundă fața într-o pernă și o să tragă cu ochiul la ecran. Părțile amuzante îl făceau de fiecare dată să râdă, de asemenea și cele înspăimântătoare îl speriau de fiecare dată la fel, ceea ce era ciudat, pentru că, până la urmă, de câte ori poți să râzi la o glumă pe care o știi și cât poți să te temi de atacul unei foci, când știi exact că pinguinul va reuși să o păcălească și să fugă? Și totuși, cum apărea foca, Yaheli se ascundea după pernă și de acolo supraveghea aventurile pinguinului. Iar Eitan îl privea cum urmărește pinguinul și se întreba când o să se plictisească de caseta aceea, când încetează copiii să ceară tot timpul ceea ce le este cunoscut și încep să ceară ceva nou.

Dar, pe de altă parte, ce plăcut și ce comod e să știi încă de la jumătatea filmului cum se va termina! Pentru că furtuna din minutul 32 devine mult mai suportabilă când știi că se liniștește în minutul 43. Ca să nu mai vorbim despre foci și despre pescărușii și toate celelalte creaturi rele, care aruncă priviri lacome la oul pe care l-a depus regina pinguinilor, dar niciodată nu reușesc să pună mâna pe el, iar când ambuscada focii eșuează într-un sfârșit, cum știe că se va întâmpla, Yaheli ovaționează, își arată obrăjorul de după pernă și spune: „Tati, pot să primesc niște ciocolată cu lapte?”

Sigur că da. Într-un pahar mov – sub nicio formă nu vrea să bea din alt pahar. Trei linguriță de ciocolată pudră, care trebuie amestecate încet, cu grijă, ca să nu formeze cocoloașe. Trebuie

[9] Evreii religioși nu aprind lumina sau aparatură electrică și nici nu gătesc de vineri după-amiaza până sâmbătă seara, după ieșirea Sabatului. Mâncarea se pune pe o placă electrică, pe care ei o țin caldă în tot acest timp (n.tr.).

să-i amintească lui Yaheli că, dacă bea ciocolată acum, nu mai primește alta mai târziu, pentru că nu e sănătos. Și știe că peste două ore se va trezi și va cere din nou... Și că există o șansă destul de mare să și primească, pentru că Liat nu poate să reziste la plânsul lui. Și se întreabă cum de el reușește, totuși, să-i reziste. Oare pentru că el e un educator atât de talentat, un tată autoritar și consecvent, sau e vorba de altceva?

De Itamar s-a îndrăgostit imediat după naștere. La Yaheli i-a luat ceva timp. N-a vorbit despre asta. Nu e genul de lucru pe care să-l spui despre copilul tău. Despre femei e voie. Spre exemplu: ieșim deja de o lună. Încă nu m-am îndrăgostit de ea. Dar, atunci când e copilul tău, se presupune că trebuie să-l iubești imediat și pe loc. Chiar dacă nu-l cunoști încă. Cu Itamar chiar așa a fost, încă înainte de a fi fost spălat, chiar înainte de a-i fi văzut chipul, avea deja loc în inimă pentru el. Poate pentru că, în ultimele două săptămâni înainte de naștere, tot ce a făcut a fost să facă loc. Loc în dulapuri pentru hăinuțe, loc în scrin pentru jucării, loc pe rafturi pentru scutece. Când Itamar a sosit în sfârșit, s-a strecurat acolo și și-a ocupat locul în modul cel mai firesc și nu l-a mai părăsit.

Sau cel puțin așa a fost la Eitan. Pentru Liat, a fost mai greu. Au căzut de acord că e din cauza durerilor și a scăderii nivelului hormonal și că, dacă în zece zile nu se oprește din plâns, vor merge să consulte un specialist. Din plâns s-a oprit, dar i-a mai luat ceva timp până când a început din nou să zâmbească. N-au vorbit despre asta, pentru că, de fapt, nu prea aveau despre ce, dar amândoi știau că Eitan l-a iubit pe Itamar imediat, iar Liat i s-a alăturat de-abia după două săptămâni. Și că la Yaheli a fost invers. Dar întrebarea a rămas: oare părintele care s-a alăturat mai târziu, cu o ușoară întârziere, a prins din urmă dragostea celuilalt părinte, în această cursă în care aleargă gâfâind și plin de vinovăție? Oare acest părinte chiar l-a ajuns și acum pășesc amândoi în același ritm sau e tot rămas în urmă cu câțiva pași?

•

Șase ore mai târziu, când au reușit în sfârșit să-i stabilizeze pe răniții dintr-un accident de circulație din Arava[10], Eitan și-a scos în cele din urmă halatul.

— Păreți epuizat, i-a spus o asistentă tânără, poate ar fi mai bine să dormiți aici?

[10] Zona din sudul Mării Moarte spre est și spre vest (n.tr.).

Era prea obosit ca să caute tâlcul ascuns care exista sau nu în cuvintele ei. I-a mulțumit politicos, s-a spălat pe față și a ieșit în aerul nopții. Chiar de la primul pas a simțit ceea ce nouăsprezece ore de aer condiționat reușiseră să-l facă să uite: căldura deșertului, sufocantă și prăfuită. Zgomotului delicat de pe culoarele spitalului – simfonia tăcută a ascensoarelor și a monitoarelor – i-au luat locul brusc și brutal zgomotele nopții din Beer Sheva. Greierilor le era prea cald ca să mai cânte. Pisicile străzii erau prea deshidratate ca să mai miaune. Doar radioul dintr-un apartament de peste drum răcnea îndărătnic un cântec pop cunoscut.

În spatele porții spitalului se vedea parcarea goală, iar Eitan și-a permis să spere că cineva i-a furat jeepul. Liat o să fiarbă de furie, desigur. O să-și pună în funcțiune toate relațiile, o să-i înjure pe beduini așa cum numai ea știe. După care o să vină banii de la asigurare și ea o să insiste să cumpere unul nou, dar de data asta o să-i spună nu, acel „nu” pe care nu avusese curajul să i-l spună când ea insistase să și-l ia ca pe un mic răsfăț care să sărbătorească transferul lui. Ea zisese „răsfăț”, nu „consolare”, dar amândoi știau că despre asta era vorba.

— O să rupem dunele de lângă Beer Sheva în el, îi zisese, o să-ți iei doctoratul în șofat de teren.

Sunase aproape bine când o spusese ea, iar în primele zilele în care împachetau încă se consola cu gândul la pantele abrupte și la dunele râpoase. Dar când au ajuns la Beer Sheva, Liat s-a cufundat în noul ei job, iar excursiile de sâmbătă cu jeepul păreau mai departe ca oricând. La început tot insistase la Nir și Sagi să i se alăture, dar de când plecase de la spital vorbeau din ce în ce mai rar, până când ideea de a petrece timp împreună a ajuns să pară ciudată. Jeepul roșu s-a banalizat rapid, transformându-se dintr-un lup al deșertului într-un pudel domesticit, iar în afara zgomotului ușor pe care îl scotea când mărea brusc viteza, la ieșirea din Omer, semăna întru totul cu o mașină obișnuită. Din săptămână în săptămână, Eitan îl ura tot mai mult, iar acum, când l-a descoperit în spatele cabinei paznicului, de-abia s-a stăpânit să nu dea cu piciorul în bara de amortizare.

Când a deschis portiera, a descoperit cu uimire cât de treaz se simte. Ultima rezervă de adrenalină pompa tocmai acum de pe cine știe ce raft uitat din creier și i-a transmis o explozie nouă

și neașteptată de energie prin tot corpul. Luna plină strălucea deasupra lui cu o albeață promițătoare. Când a pornit jeepul, motorul a bombănit interogativ: poate în noaptea asta?

Și brusc, a răsucit volanul spre dreapta, în loc de stânga, pornind în viteză spre dealurile din sudul orașului. Cu o săptămână înainte de mutare citise pe net despre un traseu provocator, nu departe de kibuțul Tlalim[11]. La ora asta, când toate șoselele sunt libere, ajunge acolo în douăzeci de minute. Auzea gânguritul de plăcerea al motorului când apăsa pedala de accelerație la 120 km pe oră. Pentru prima oară după multe săptămâni, s-a surprins zâmbind. Iar zâmbetul s-a transformat în bucurie adevărată când a constatat, după optsprezece minute, că traseul de lângă kibuțul Tlalim nu degeaba avea o asemenea reputație. Luna enormă scălda drumul alb, neasfaltat, iar roțile jeepului galopau mai departe, spre adâncul deșertului. După patru sute de metri s-a oprit cu scrâșnet de frâne. În mijlocul drumului se afla un porc spinos enorm. Eitan era convins că o să fugă, dar animalul stătea pur și simplu nemișcat și se uita la el. Nici măcar nu s-a ostenit să-și scoată țepii. Trebuia să-i povestească lui Itamar. A ezitat un moment dacă să scoată telefonul și să facă o poză, dar știa că asta va dăuna poveștii. Porcul din fața lui avea mai puțin de un metru, cel din poveste va avea cel puțin un metru și jumătate. Porcul ăsta nu și-a scos țepii, dar cel din poveste va îndrepta săgeți în toate direcțiile. Animalul din fața lui nu scotea niciun sunet, cel din poveste va întreba: „Scuze, știi cumva cât e ceasul?”

Eitan zâmbea în sinea lui, imaginându-și râsul lui Itamar. Cine știe, poate că apoi le va povesti și el aventura colegilor de clasă. O să-i fascineze cu povestea despre porcul spinos cel vrăjit. Dar Eitan știa că e nevoie de mult mai mult decât de un porc spinos vorbitor pentru a sparge zidul din sticlă dintre fiul lui și ceilalți copii. Nu a înțeles niciodată de unde tendința asta la Itamar, de ce era atât de introvertit. Doar nici el și nici Liat nu au fost niciodată dintre cei care privesc viața dintr-o singură perspectivă. E adevărat că fiecare dintre ei avea o anumită dorință de distanțare, chiar aroganță uneori, dar făceau asta întotdeauna când erau singuri. Cum ar fi să danseze la o serată și în același timp să se amuze pe seama celorlalți dansatori. Sau să râdă la o cină cu câteva perechi de prieteni și apoi să-i

[11] Kibuț în sudul Israelului, în deșertul Negev (n.tr.).

desființeze în drumul înapoi spre casă. Cu Itamar era altfel. Copilul lui privea lumea din afară. Și, cu toate că Liat spunea tot timpul că nu are motive să scormonească și să caute motive, că asta îl face pe el fericit, Eitan nu era deloc sigur că era vorba de o alegere a băiatului. Nu că ar fi fost ocolit de ceilalți. Avea un prieten, Nitai. Dar el era singurul. (Ceea ce e foarte bine, îi zicea mereu Liat, sunt copii care au mulți prieteni și sunt copii care se simt mai bine cu o singură relație, mai apropiată.) Asta nu-l liniștea pe Eitan, care se străduia din răsputeri să fie drăguț cu Nitai, se oferea imediat să comande pizza, să-l răsfețe cu un film, orice, numai să fie mulțumit, dar în același timp cerceta cu multă atenție, să vadă cu ochii lui – oare chiar voia să fie acolo sau vizita asta nu era decât un compromis? (Poate că alt copil nu era liber astăzi; poate că mama lui a vrut să dea o fugă până acolo să îi ceară un sfat într-o problemă medicală.) Pe Liat lucrurile astea o scoteau din minți.

— încetează odată cu pizza asta! Să nu creadă că îi cumperi prieteni. Îi are datorită lui însuși.

Poate că avea dreptate. Poate că trebuia să se liniștească. La urma urmei, nu părea să aibă vreo problemă la școală. Și totuși, era îngrijorat. Pentru că el, Eitan, nu era așa. Când toți băieții ieșeau pe alee vineri seara, era și el acolo. Nu chiar în centru, dar acolo. Fiul său nu. Și, chiar dacă asta nu trebuia să conteze pentru el, totuși conta. (Și poate că, de fapt, ceea ce simte acum nu e grijă pentru Itamar, ci teama că fiul lui l-ar putea dezamăgi. Tocmai pentru că în toate celelalte semănau atât de mult. Ca și cum ar fi fost aproape siamezi. Așa că a închis această dezamăgire în adâncul sufletului și a încuiat ușa. Dar pericolul ca ea să izbucnească pe neașteptate, în fața lui Itamar, fără cea mai mică intenție, încă exista.)

Afară, porcul spinos i-a întors spatele continuându-și drumul. Eitan îl privea fascinat. Târa spinii după el încet, semeț. L-a urmărit din ochi în timp ce dispărea printre stâncile întunecate. Drumul din față era din nou pustiu, ademenitor. A simțit dintr-odată că oprirea aceasta i-a arătat cât de flămând era de mișcare. Cât de mult își dorea să alerge înainte! O clipă numai, un galop zdravăn are nevoie de un fundal sonor pe măsură. A ezitat un moment între Janis Joplin și Pink Floyd, dar a hotărât că nimic nu e mai potrivit decât strigătele chinuite ale lui Janis pentru o astfel de expediție nocturnă. Vocea ei urla la maxim,

motorul urla și el, iar în scurt timp i s-a alăturat și Eitan cu strigăte entuziaste, la o coborâre turbată, iar când a țâșnit în sus, a urlat într-o eliberare totală la cotitura de lângă deal. Apoi a tăcut (Janis Joplin continua, de necrezut ce coarde vocale avea femeia asta) și a continuat să conducă, iar uneori, când i se părea că vocea ei sună prea singură, i se alătura, ținându-i isonul. Trecuseră mulți ani de când nu se mai bucurase așa de singurătate, fără ca un ochi străin să împartă cu el uimirea, fără ca altcineva să ia parte la bucuria lui. Prin oglinda din spate a aruncat o privire spre luna enormă și maiestuoasă.

E cea mai frumoasă lună pe care am văzut-o vreodată, își spunea, când l-a lovit pe omul acela. În prima clipă a continuat să se gândească la lună, apoi imaginea s-a stins dintr-odată, ca o lumânare în care sufli.

•

În primul moment, singurul lucru la care s-a putut gândi a fost că face pe el. O nevoie urgentă, absolută, și doar cu mare greutate a reușit să se rețină. Simțea că tot stomacul i se prăbușește brusc înăuntru, într-o singură clipă, iar în clipa următoare totul avea să dea în afară, fără niciun control, fără amânare. Și atunci, dintr-odată, i s-a desprins corpul. Creierul a trecut pe pilot automat. Nu mai simțea nevoia să meargă la WC. Nu se mai întreba dacă va mai ajunge la respirația următoare.

•

Era un refugiat ilegal din Eritreea. Sau din Sudan. Sau Dumnezeu știe de unde. Un bărbat de vreo treizeci de ani, poate patruzeci, niciodată nu se putea stabili cu exactitate vârsta la oamenii ca el. La sfârșitul unui safari în Kenya îi dăduse un bacșiș șoferului. Recunoștința omului îi făcuse asemenea plăcere, încât îi pusese câteva întrebări banale cu o amabilitate în care în clipa aceea crezuse cu adevărat. Îl întrebase cum îl cheamă, câți ani are și câți copii. Îl chema Husu, avea trei copii și era de vârsta lui, deși părea cu zece ani mai mare. Oamenii ăștia se nășteau bătrâni și mureau tineri. Iar între cele două momente nu erau prea multe de povestit. Când îl întrebase data nașterii, reieșise că erau născuți la diferență de o zi. Asta n-avea nicio importanță, și totuși… Acum, în fața lui zăcea pe drum, cu capul strivit, un bărbat de treizeci sau patruzeci de ani.

Janis Joplin îl implora să mai ia o parte din inima ei… dar el a îngenuncheat în mijlocul drumului și s-a apropiat de buzele

crăpate ale eritreeanului. Un medic de la Soroka și-a terminat treaba la ora două noaptea, după o tură de nouăsprezece ore. Și, în loc să se ducă acasă să se culce, a hotărât să-și pună la încercare jeepul. Pe întuneric. Cu viteză mare. Cât se primește pentru așa ceva? Eitan s-a uitat implorator la gaura din capul bărbatului, dar craniul nu părea să dea niciun semn că ar intenționa să se refacă printr-o minune. La examenul de la sfârșitul anului cinci, profesorul Zakai îi întrebase ce trebuie să facă dacă primesc un rănit cu traumatism cranio-cerebral. Și-au ros pixurile, au șușotit între ei, dar au picat toți. „Problema voastră este că v-ați gândit că se măi poate face ceva”, spusese Zakai când contestațiile și plângerile i se îngrămădeau pe masă. „Când craniul este sfărâmat și există o leziune neuro-chirurgicală masivă, tot ce mai poți face e să bei o cafea”. Cu toate astea, Eitan a verificat pulsul, care era rapid și slab, a verificat reumplerea vaselor capilare, care era extrem de lentă, a verificat cu o atenție ridicolă căile respiratorii pentru a se convinge că sunt libere. La dracu’, nu poate să stea așa aici și să se uite la om cum agonizează.

— Douăzeci de minute, a auzit în liniștea nopții ecoul vocii lui Zakai. Niciun minut în plus. Asta dacă nu cumva ai început să crezi în minuni.

A verificat din noua rana din capul eritreeanului. Ar fi trebuit mai mult decât o minune ca să acopere materia cenușie care se vedea sub șuvițele de păr: neuroni goi, dezveliți, care străluceau în lumina lunii. Sângele curgea din urechile bărbatului, deschis la culoare și apos din cauza lichidului cerebelospinal, care începuse deja să se scurgă din craniul crăpat. A alergat însă spre jeep și s-a întors cu trusa de prim ajutor în mână, a apucat să desfacă ambalajul unui pansament, dar a înghețat pe loc. La ce bun? Omul era pe moarte.

Iar când cuvântul i-a apărut limpede, a simțit dintr-odată cum i se acoperă cu gheață toate organele. Un strat de gheață, care i se întindea de la ficat spre stomac, de la stomac spre intestine. Intestinul subțire, dacă-l desfaci și-l măsori, are de la șase până la opt metri. De trei ori mai mult înălțimea unui om. Iar în diametru are aproximativ trei centimetri, dar mărimea diferă în funcție de vârstă. Intestinul subțire se împarte în duoden, jejun și ileon. Eitan a simțit cum toate aceste date exacte care i-au venit în minte îl calmează, o liniște albă și înghețată. A rămas

fixat pe intestinul subțire. L-a examinat. Suprafața internă, spre exemplu, este mărită de proeminențele în formă de degete, numite vilozități intestinale. Această construcție anatomică mărește suprafața internă a intestinului subțire de cinci sute de ori, până la 250 de metri pătrați.

Uluitor! Pur și simplu uluitor! Acum era chiar recunoscător studiilor sale. Un zid de cunoștințe exacte stătea între el și cuvântul ăla împuțit, „a muri”. Omul din fața lui era pe moarte.

Trebuie să suni la spital, și-a spus, să trimită o ambulanță. Să pregătească o sală de operație. Să-l alerteze pe profesorul Tal.

Să anunțe poliția.

Pentru că asta vor face. Asta fac întotdeauna când primesc un raport despre un accident rutier. Faptul că medicul curant este, întâmplător, și șoferul care a provocat accidentul nu va schimba lucrurile cu nimic. Ei vor suna la poliție și poliția va veni, iar el le va povesti că era întuneric. Că n-a văzut nimic. Că nu există niciun motiv să te aștepți să umble un individ pe marginea drumului la o asemenea oră. Liat îl va ajuta. Doar nu degeaba era căsătorit cu un detectiv din poliția israeliană. Ea o să le explice și ei vor înțelege. Va trebui să înțeleagă. E adevărat, mergea cu o viteză mult peste limita permisă și, da, nu dormise de mai bine de douăzeci de ore, dar nevinovatul în cazul de față era eritreeanul, nu el. Nu existase niciun motiv pe lume pentru care Eitan să-și imagineze că avea să fie aici, la ora asta.

Dar eritreeanul avea vreun motiv să-și imagineze că tu vei fi aici?

Vocea lui Liat era rece și uscată. O auzise de mai multe ori vorbind așa, dar de fiecare dată altora. Femeii care făcea curățenie și care până la urmă recunoscuse că-i furase cerceii cu perle, antreprenorului care recunoscuse că a umflat prețurile. Cât îi plăcea să și-o imagineze la lucru, aruncând o privire distantă și amuzată celui pe care-l ancheta, o leoaică jucându-se puțin cu prada, înainte să se arunce asupra ei! Numai că de data asta o vedea în fața lui, cu ochii ei căprui ațintiți asupra bărbatului întins pe drum. Apoi privindu-l pe el.

S-a uitat din nou la eritreean. Sângele îi curgea din cap și îi păta gulerul cămășii. Dacă va avea noroc, judecătorul se va mulțumi numai cu câteva luni. Dar n-o să mai poată opera. Asta sigur. Nimeni nu va angaja un medic care a fost condamnat

pentru omor. Și apoi erau presa, și Yaheli, și Itamar, și Liat, și mama lui, și oamenii pe care îi va întâlni întâmplător pe stradă…

Iar eritreeanul, parcă dinadins, sângera în continuare.

Dintr-odată a știut că trebuie să plece. Acum. Pe omul ăsta nu-l mai putea salva. Va încerca măcar să se salveze pe sine.

Posibilitatea atârna în întunericul nopții, simplă și limpede: să intre în jeep și să dispară naibii de-acolo. A contemplat această idee, tensionat, urmărindu-i mișcările. Iată că posibilitatea îi juca deja în fața ochilor, tentându-l, atrăgându-l – o spaimă înghețată, care-l împingea și îi urla în urechi. Urcă în jeep! Acum!

Dar exact în aceeași clipă eritreeanul a deschis ochii. Eitan a înghețat din nou. Aerul se rărise, iar gustul limbii în gură era ca de șmirghel. La picioarele lui, chiar lângă pantofii cu talonete ortopedice pe care îi cumpărase de la *duty free,* zăcea eritreeanul cu craniul sfărâmat și ochii larg deschiși.

Nu se uita la el, privea doar spre cer, privea atât de concentrat, încât Eitan nu a putut să nu arunce o privire piezișă în sus, spre punctul la care se uita. Poate că, totuși, vedea el ceva acolo… Dar nu era nimic. Doar o lună spectaculoasă, pe un cer strălucitor, de un albastru adânc, ca și cum cineva le colorase în photoshop. Când și-a întors privirea spre pământ, eritreeanul avea ochii închiși, iar respirația, calmă. În schimb, el respira repede și zgomotos, tot corpul îi tremura. Cum să fugă de-aici, când omul avea încă ochii deschiși, cât timp încă îi mai putea deschide? Pe de altă parte, ochii deschiși nu înseamnă nimic, de vreme ce lichidul cerebelospinal se scurgea acum și din urechi, și din nas și avea spume la gură. Membrele îi erau țepene, azvârlite în toate părțile. Chiar dacă ar fi vrut, nu mai exista nicio picătură de viață pentru care să lupte Eitan. Nu cu adevărat.

Și, într-adevăr, eritreeanul pare să se împace cu situația, cu acel bine-cunoscut calm african, și rămâne cu ochii închiși și respiră liniștit, în timp ce pe obraz îi apare o grimasă care seamănă cu un zâmbet. Eitan se mai uită o dată la el înainte de a se îndrepta spre jeep. Acum e chiar sigur că rănitul îi zâmbește, cu ochii închiși, că-i aprobă hotărârea întru totul.

2.

În noaptea aceea a dormit bine. Mai mult decât bine – a dormit excelent. Un somn adânc, zdravăn, care nu s-a întrerupt când a răsărit soarele. A dormit mai departe după ce copiii s-au dat jos din pătuțuri. După ce Liat a strigat la ei să se grăbească. A continuat să doarmă și când Yaheli a țipat din cauza unei jucării care nu era cum voia el. A dormit și când Itamar a dat drumul la televizor cu sonorul foarte tare. A dormit și când ușa casei s-a închis, și când s-a auzit zgomotul mașinii îndepărtându-se, ducându-i cu ea întreaga familie. A dormit și a dormit și a dormit, până a sosit clipa în care n-a mai putut sub nicio formă să doarmă – și atunci s-a trezit.

Lumina amiezii pătrundea printre storuri și se oglindea pe pereții camerei. Afară ciripea o pasăre. Un păianjen mic și curajos și-a permis să-i facă în ciudă obsesiei pentru curățenie a lui Liat și țesea grăbit o pânză în colțul de deasupra patului. Eitan a privit un timp păianjenul înainte ca ceața binefăcătoare a somnului să se destrame și să lase în urmă un singur adevăr: noaptea trecută a dat cu mașina peste un om și a fugit de la locul accidentului. Își repeta iar și iar cuvintele, încerca să lege vocalele și consoanele într-un singur sens clar. Dar, pe măsură ce le spunea, ele se dezintegrau în mintea lui, până și-au pierdut cu totul sensul. A repetat fraza cu voce tare, lăsând ecoul sunetelor să plutească în spațiul camerei. Am călcat un om. Am călcat un om și am fugit de la locul accidentului. Dar cu cât repeta cuvintele, întâi în șoaptă, apoi cu voce din ce în ce mai puternică, cu atât mai ireal, mai fără sens, de-a dreptul stupid, îi sunau ca și cum vorbea despre ceva ce citise în ziar sau despre vreun reportaj prost de la televizor. Nu i-au fost de ajutor nici păianjenul, nici ciripitul păsării – te-ai fi așteptat ca păsărelele să nu cânte sub geamul cuiva care a călcat un om cu mașina și pe urmă a fugit de la locul accidentului. Iar păianjenii să nu vrea să-și țesă pânza deasupra patului unei asemenea persoane. Dar păianjenul nu s-a oprit, iar pasărea a cântat mai departe. Și până și soarele – în loc să-și modifice unghiul – continua să pătrundă în cameră din spatele storurilor și să deseneze pe perete pete de lumină uluitoare.

Și, dintr-odată, Eitan simte nevoia imperioasă de a le studia cu atenție. Pete de lumină pe peretele alb. (Pentru că așa este: un om se trezește dimineața și iese din casă fără să știe nimic. Își sărută soția pe vârful nasului și îi spune „Ne vedem diseară”, că așa presupune că va fi, că se vor vedea diseară. Vânzătorului de la băcănie îi zice ferm convins „la revedere”. Și n-are nicio îndoială că peste câteva zile se vor revedea, el și vânzătorul de roșii. Și că nimic nu se va schimba, decât, poate, prețul roșiilor. Sărutul pe vârful nasului, pipăitul plăcut în lada cu roșii, petele de lumină pe peretele alb în același unghi, la aceeași oră, toate își păstrează aparența, în ipoteza că și mâine ceea ce a fost va fi la fel. Că și azi, ca și ieri, ca și alaltăieri, globul pământesc va continua să se învârtească pe axa lui, în aceeași mișcare somnolentă, care îl leagănă pe Eitan de parcă ar fi un bebeluș. Dacă Pământul s-ar învârti pe neașteptate acum în direcția cealaltă, Eitan s-ar împiedica și ar cădea.)

Se trezise de-a binelea, însă a zăcut în pat fără să se miște. Cum să îndrăznească să se ridice în picioare, după ce călcase un om și-l lăsase acolo? N-avea niciun dubiu că pământul se va deschide în fața lui să-l înghită.

Oare? l-a întrebat o voce rece și întunecată, ușor amuzată. *Oare chiar se va deschide? Până la urmă, pe profesorul Zakai îl ține foarte bine...*

La gândul acesta, Eitan s-a ridicat în pat și a pus un picior desculț pe podeaua de marmură. Și apoi pe celălalt. A făcut trei pași spre bucătărie, înainte ca imaginea omului mort să-i fulgere în fața ochilor, paralizându-l pe loc. Una e să-ți spui iar și iar că ai călcat un om și ți-ai continuat drumul și alta e să-ți apară chipul lui în fața ochilor. Cu un efort imens, a împins imaginea înapoi, în fundul creierului, a mers mai departe. Degeaba. Încă înainte să ajungă la ușă imaginea l-a lovit din nou, mai tăioasă ca oricând: ochii eritreeanului, deschiși ca o crăpătură îngustă, pupilele înghețate într-o expresie de mirare eternă. De astă dată a încercat să lupte mai intens cu imaginea. Și s-a întors acolo. Acolo, în depozitul acela întunecat în care era înmagazinat restul imaginilor – cadavrele pe care le disecaseră în primul an de studii, fotografiile cumplite cu membre amputate, arse de foc sau de acizi, pe care conferențiara de la anul trei le arăta cu plăcere nedisimulată, ascultând satisfăcută icnetul de dezgust care urca din clasă. „Aveți stomacul prea gingaș”, spunea când

vreo studentă găsea o scuză amărâtă și fugea afară, la aer proaspăt, să vomite, „iar cei cu stomac gingaș nu pot deveni doctori”. Amintirea chipului dur al doamnei profesor Reinhart l-a ajutat să liniștească puțin furtuna care îi bântuia sufletul.

A reușit să ajungă la bucătărie. Era atât de curat. De parcă niciodată nu existaseră războaiele fulgilor de porumb și petele de cafea. Cum reușește, oare, Liat să țină casa asta ca pe o expoziție de mobilă?

Din spatele geamului mare, privirea i-a căzut pe jeepul din parcare. Nici măcar o zgârietură. Nu degeaba îl numise vânzătorul „tancul de la Mercedes”. Și totuși, îl verificase îndelung, îngenunchease în fața barei de protecție, clipise în lumina palidă a lanternei de la telefonul mobil. Nu e posibil să lovești așa un om, și totuși să nu rămână niciun semn. O lovitură în tablă, o îndoitură a barei, ceva care să amintească, totuși, că s-a întâmplat ceva. O dovadă că nu îl atinsese doar aerul, ci că se izbise de un trup, de ceva consistent, ceva ce poate fi distrus. Dar jeepul stătea în parcare intact, neschimbat și deloc amenințător, iar Eitan și-a luat ochii de la geam și, cu mâna tremurândă, a umplut ceainicul cu apă.

Instantanee cu chipul mort s-au întors și l-au izbit, în timp ce-și pregătea cafeaua, dar cu o intensitate mai mică. Mirosul de lămâie al detergentului, care plutea în bucătărie, strălucirea aproape sterilă a marmurei, toate astea alungau vedeniile nopții trecute, așa cum îi opresc chelnerii din restaurantele din Tel Aviv pe cerșetorii care vor să intre. Eitan și-a trecut o mână recunoscătoare peste placa din oțel inoxidabil. În urmă cu trei luni, când Liat insistase să o cumpere, i se păruse o risipă inutilă, o extravaganță. Atâția bani pentru o bucătărie pe care spera să o lase în urmă în mai puțin de doi ani, când avea să se termine exilul acesta impus în inima deșertului. Însă Liat era deja hotărâtă, iar el a fost silit să accepte, dar își păstrase dreptul să se uite furios la cheltuiala inutilă ori de câte ori intra acolo. Acum o privea cu recunoștință, pentru că nimic nu poate șterge mai bine viziuni întunecate decât o suprafață din oțel inoxidabil. Era convins că nimic rău nu i se poate întâmpla între mașina sofisticată de spălat vase și hota de ultimă generație. E adevărat, a fost cât pe ce să scape ceașca din mână când l-a lovit brusc și fără milă imaginea cu mâna mortului, dar a reușit s-o alunge și să stabilizeze cana înainte să cadă. Și chiar dacă ar

fi căzut – asta nu era o problemă. Ar fi luat o cârpă și ar fi șters marmura de jos. Pentru că trebuie să fie conștient – în zilele următoare vor cădea niște pahare. Vor fi clipe de neatenție. Coșmaruri, poate. Dar el va aduna cioburile și va spăla podeaua și își va continua viața. Era datoria lui să-și continue viața. Chiar dacă gustul cafelei era amar și mocirlos în gură, chiar dacă mâinile îi transpirau în frigul deșertului, chiar dacă trebuia să se stăpânească să nu se trântească pe jos să plângă în hohote plin de vinovăție, va continua, totuși, să meargă spre living, cu cana de cafea în mână, să se așeze în fotoliu. Durerea asta va trebui să treacă până la urmă. Va dura două săptămâni, o lună sau cinci ani, dar până la urmă va trece. Stimulii noi fac neuronii să transmită semnale electrice cu o viteză uluitoare. Dar, pe măsură ce trece timpul, ritmul în care se transmit semnalele se diminuează, până când se oprește de tot. Obișnuința. Pierderea treptată a sensibilității. „Intrați într-o cameră”, le spusese într-o zi profesorul Zakai. „Și simțiți un iz groaznic de gunoi. Vă vine să vomitați. Moleculele vă stimulează epiteliul olfactiv, care trimite semnale urgente spre amigdala și scoarța cerebrală. Neuronii strigă după ajutor. Dar știți ce se întâmplă după câteva minute? Se opresc. Se plictisesc să strige. Iar pe neașteptate intră altcineva în cameră și zice «ce pute aici!», iar voi habar n-aveți despre ce vorbește”.

Așezat în fotoliu, Eitan se uita la zațul întunecat de pe fundul căniii aproape goale pe care o ținea în mână. Prima ceartă dintre el și Liat se întâmplase în a treia săptămână după ce se cunoscuseră, când ea îi povestise că bunica ei ghicește în cafea.

•

Vrei să spui că *ea crede* că citește în cafea.

Nu, se încăpățânase Liat, chiar ghicește în cafea. Se uită la zaț și știe ce-o să se întâmple.

Cum ar fi că soarele va răsări și mâine? Că până la urmă vom muri cu toții?

Nu, prostule. Nu lucruri pe care le știe toată lumea. Să zicem că vede, spre exemplu, dacă soțul femeii care a băut cafeaua o înșală. Sau dacă va reuși să rămână însărcinată.

Liat, cum dracu’ să citești în zațul de la niște boabe de cafea culese în Brazilia de un puști de opt ani și vândute într-un supermarket la un preț mult exagerat dacă cine știe ce toantă

din orășelul uitat de Dumnezeu Or Akiva[12] o să rămână gravidă sau nu?

Ea l-a făcut arogant, cum și era. I-a răspuns că nu e nimic în neregulă la orășelul Or Akiva și probabil că și asta era adevărat. I-a spus că își bate joc de bunicile fetelor cu care iese, ceea ce însemna că foarte curând își va bate joc chiar de fetele cu care iese, ceea ce suna excelent, deși nu era neapărat adevărat. La sfârșit i-a zis că mai bine nu s-ar mai vedea, ceea ce l-a speriat atât de tare, încât chiar a doua zi s-a înființat în fața casei ei și i-a propus să plece chiar acum, imediat, la bunica din Or Akiva să-i ghicească în cafea. Bunica lui Liat l-a primit frumos, i-a pregătit o cafea excelentă, deși cam călâie, a aruncat o privire la zaț și i-a spus că ei doi se vor căsători.

Asta vedeți în zaț? o întrebase el cu cel mai respectuos ton pe care reușise să-l găsească.

Nu, izbucnise în râs bunica lui Liat, asta o văd în ochii tăi. Niciodată nu le citești oamenilor în cafea, le citești în ochi, în limbajul trupului, în felul în care pun întrebarea. Dar, dacă ai să le spui asta, se vor simți descoperiți, ceea ce nu-i place nimănui și nici nu e politicos, așa că le ghicesc, în schimb, în cafea. Ai înțeles, copile?

Acum învârtea ceașca într-o parte și privea zațul cu atenție. Negru și gros, ca și ieri. Părea că, la fel ca păsările, păianjenii și razele de soare, nici zațul de la cafea nu vedea niciun motiv să-și schimbe obiceiurile numai pentru că el a călcat ieri un om și apoi a fugit de la locul accidentului. Obișnuința. Chipul eritreeanului începea să i se estompeze în minte, cum imaginile unui coșmar se șterg treptat în cursul zilei, până când nu mai rămâne decât o senzație de indispoziție. Iar indispoziția nu e durere, și-a spus. Oamenii trăiesc toată viața cu o formă sau alta de indispoziție. A simțit că vorbele astea erau atât de adevărate, încât și le-a repetat în gând, iar și iar, atât de concentrat pe conținutul lor nou, eliberator, încât la început nici nu a auzit bătăile în ușă.

•

Femeia din spatele ușii era înaltă, slabă și foarte frumoasă, dar Eitan nu observa niciodată astfel de lucruri. Alte două detalii i-au reținut toată atenția: era eritreeană și ținea în mână portofelul lui.

[12] Localitate în drum spre Haifa, în apropiere de Cezareea (n.tr.).

(Iar el a simțit din nou că i se răscoală stomacul și trebuie să se golească, de data asta chiar mai rău decât ieri. Stomacul a început să-i fiarbă dintr-odată, trăgând după el toate organele interne și îi era clar că de data asta nu va rezista. Ori alerga la toaletă, ori făcea pe el aici, în pragul ușii, în fața acestei femei.)

Dar a rămas în picioare, respirând cu greutate, privind-o în timp ce îi arăta portofelul.

— *E al tău*, a spus ea în ebraică.

— Da, a răspuns Eitan. E al meu.

A regretat imediat, pentru că, cine știe, poate ar fi reușit să o convingă că portofelul nu-i aparține, că poate e al altcuiva – un frate geamăn, să zicem – care a zburat ieri undeva departe, în Canada, spre exemplu, sau în Japonia. Poate că ar fi putut s-o ignore pur și simplu și să-i închidă ușa sau s-o amenințe că cheamă poliția de imigrări. Prin minte au început să-i alerge tot felul de posibilități, care i-au umplut capul ca baloanele de săpun colorate, care pocneau la prima atingere a realității. Să-i cadă în genunchi și să implore iertarea. Să dea impresia că habar n-are despre ce vorbește. Să o acuze că e nebună. Să pretindă că era deja mort când l-a lovit. Până la urmă, știa el mai bine. Doar e medic…

Femeia nu-și lua ochii de pe el. Vocile isterice din mintea lui i-au făcut loc unei alte voci, una diferită, de gheață: ea fusese acolo.

Parcă pentru a-i confirma cuvintele, femeia s-a uitat la vila văruită în alb și a spus: *e frumoasă casa ta.*

— Mulțumesc.

— *Și curtea e frumoasă.*

Ea a rămas cu ochii la mașinuța de jucărie pe care i-o adusese lui Yaheli. Sâmbătă copilul alergase cu ea de colo până colo pe toată peluza, țipase și se chinuise, până când o altă jucărie îi atrăsese atenția, iar mașinuța rămăsese răsturnată pe aleea de la intrare. Acum, roțile roșii din plastic erau întoarse spre cer ca o dovadă acuzatoare.

— Ce vrei?

— *Vreau să vorbim.*

•

Din spatele gardului din piatră a auzit Mazda familiei Dor alunecând spre locul din parcare. Apoi portiera trântindu-se când Anat și copiii ei au ieșit din mașină. Bombănelile obosite în

drum spre casă. Slavă Domnului pentru gardul din piatră, pentru minunata izolare din suburbii, care a reușit să pătrundă și în fostele așezări comunitare, așa cum e Omer. Fără această izolare, el ar fi fost acum fix în raza privirii lui Anat Dor, care, fără îndoială, ar fi preferat să-și uite o clipă propriile necazuri și să se întrebe de ce stă vecinul ei, doctorul, în curte cu o femeie de culoare. Dar consolarea cu gardul de piatră s-a spulberat rapid, când și-a dat seama că sosirea lui Anat Dor nu era decât prima dintr-un lung șir și că anunța, de fapt, un întreg șuvoi de mașini care avea să se reverse pe stradă din clipă în clipă. Iar în fiecare mașină se afla un puișor care întreba ce au de mâncare la prânz. În câteva minute – două? trei? – va ajunge și Liat cu puișorii ei. Femeia asta trebuie să plece!

•

— Nu acum, i-a spus, nu pot să vorbesc acum.

— *Dar când?*

— Diseară. Hai să vorbim diseară.

— *Aici?*

I s-a părut lui sau chiar a zărit un licăr de sarcasm în ochii ei când a arătat spre scaunele din lemn de brad de pe terasa vilei?

— Nu, a zis, nu aici.

— *În garajul părăsit de la ieșirea din Tlalim. Virează la dreapta, două sute de metri după ce cotești spre drumul de acces. Am să fiu acolo la zece.*

În clipa aceea a știut cu exactitate că ea programase întâlnirea asta până în cele mai mici detalii. Venirea cu o clipă înainte de ora la care sunt aduși acasă copiii de la grădinițe. Așteptarea prelungită, care-ți întinde nervii la maximum, în pragul ușii. Răceala din ochii ei. Pentru prima oară de când a deschis ușa, a privit-o cu adevărat: înaltă, slabă și foarte frumoasă. Iar ea, ca și cum ar fi înțeles că de-abia în clipa aceea ochii lui au văzut-o cu adevărat, a dat ușor din cap și a spus:

— *Eu sunt Sirkit.*

El nu s-a obosit să răspundă. Ea oricum știa cine e el. Altfel, n-ar fi stat acum pe peluza lui – o adevărată minune ecologică a irigațiilor –, explicându-i unde să ajungă la zece seara.

— Am să fiu acolo, a răspuns, s-a întors și a intrat în casă.

Cana de cafea era unde o lăsase, pe măsuța de lângă fotoliu. Bucătăria din oțel inoxidabil strălucea ca de obicei. Soarele

continua să arunce străfulgerări pe perete, în lumini absolut fascinante.

3.

După douăzeci de minute de când femeia părăsise casă, i se părea că nici n-a întâlnit-o vreodată. Cerceta curtea din spatele storurilor întredeschise: tufa de rozmarin, peluza tunsă cu grijă, mașinuța răsturnată a lui Yaheli. Părea greu de crezut că, acum nici jumătate de oră, o femeie pe nume Sirkit fusese acolo, pe alee. Iar existența ei a devenit chiar mai vagă din clipa în care Liat și copiii s-au întors acasă. Itamar și Yaheli zburdau prin curte, într-o joacă nebună, ce putea fi la fel de bine luptă pe viață și pe moarte. Tropăitul picioarelor lor i-a alungat din minte imaginea eritreenei, așa cum călătorul din autobuz nu se gândește la omul care a stat în același autobuz, pe același loc, înaintea lui. După o oră și jumătate, ar fi fost deja în stare să se convingă chiar și că, de fapt, vizita aceea nu a avut loc niciodată.

— Lucrurile pe care creierul nostru este în stare să le facă pentru a ne apăra… zisese profesorul Zakai, sprijinindu-se de catedră, în timp ce zâmbetul lui oscila între ironie și simpatie, alegând în cele din urmă ironia. Negarea, spre exemplu. Da, ăsta e termenul folosit de psihologi. Și totuși, nu vă grăbiți să-l aruncați la gunoi! Gândiți-vă care va fi primul lucru pe care îl va spune un om pe care tocmai l-ați anunțat că are o tumoare pe creier.

Nu se poate.

Corect. „Nu se poate”. Fără îndoială că se poate. De fapt, se întâmplă chiar în clipa asta: astrocitome anaplastice se dublează la nesfârșit, se răspândesc în partea cealaltă a creierului, în cea de-a doua emisferă, prin *corpus callosum.* În niciun an, tot acest sistem va ceda. Are deja dureri de cap, vărsături, paralizii parțiale. Și totuși, creierul acesta bolnav, grămada asta de neuroni non-funcționali, este capabilă încă să facă un singur lucru: să nege realitatea. Tu îi arăți rezultatele analizelor. Îi repeți pronosticul în modul cel mai limpede cu putință, însă omul din fața ta, omul acela care în curând se va transforma

într-o masă de chimioterapie și efecte secundare, reușește, să respingă tot ce îi spui. N-are importanță cât de inteligent e. La dracu', se poate întâmpla să fie chiar medic. Toți anii petrecuți pe băncile școlii se evaporă în fața refuzului creierului său de a privi în față ce are.

Profesorul Zakai a avut dreptate. Ca de obicei. Stătea acolo ca un profet cu părul argintiu, sprijinit de catedră, și le arăta viitorul. În anul cinci de facultate era simplu să rezolvi problemele cu anecdote cinice și atât, dar din clipa în care erai expulzat din uterul academic în viața reală profețiile se adevereau una câte una. Era *posibil*, și-a zis Eitan. Se întâmplă. Iar, dacă vrei să se termine, ar fi bine să scoți capul din aceste nisipuri ale deșertului și să fugi repede la bancă.

Tot drumul până acolo a fantazat, imaginându-și tot felul de servicii amabile, un robot care o să-i împlinească toate cererile, fără întrebări inutile. Da, când i-a spus ce vrea, funcționara a ridicat nasul din ecranul calculatorului și a comentat:

— Ohoo, dar asta-i o grămadă de bani.

Imediat, din spatele despărțitoarelor de sticlă dintre birouri s-au ițit trei funcționare, dornice să afle suma definită drept „ohoo, dar asta-i o grămadă de bani" și cine era bărbatul care avea să plece cu ea undeva în necunoscut. Eitan nu a reacționat, sperând că o indiferență rece îi va închide gura funcționarei, pe care o chema Ravit, după cum scria pe ecusonul de pe bluză, pe care l-a văzut când femeia s-a ridicat. Dar Ravit nu s-a lăsat impresionată de răceala lui. Dimpotrivă. Figura dură a bărbatului din fața ei, privirea disprețuitoare din ochii lui – toate îi provocau o plăcere specială, drept care a întrebat și mai tare:

— Cumpărăm, deci, o casă?

Continua, bineînțeles, să lucreze în acest timp. Număra bancnotele cu mâna ei, o dată și încă o dată, ca să se asigure că ține în mână șaptezeci de mii de shekeli. I-a numărat a treia oară, numai pentru a prelungi atingerea bancnotelor pe degetele ei, pentru că ea câștiga o asemenea sumă într-un an de muncă. Eitan s-a uitat la unghiile perfect lustruite, care îi monitorizau banii. Pietre false, din plastic rătăceau cu desfătare de-a latul bancnotelor de două sute de shekeli care se ridicau în teancuri. În timp ce Ravit se întreba cu uimire care va fi soarta lor, Eitan se întreba dacă ajung. Poate că femeia eritreeană o

să-i ceară două sute de mii. Sau trei sute de mii. Sau chiar jumătate de milion. Cât valorează tăcerea? Cât valorează viața unui om?

Ieșind de la bancă, a sunat-o pe Liat și i-a spus că trebuie să meargă la o întâlnire a secției lui. O inițiativă spontană, unul dintre medici a propus, toți au sărit și nu ar vrea să fie singurul care trage clapa. Se întâlnesc la o bere, la o coca cola, la ora zece seara, și va încerca să ajungă acasă până la unsprezece și jumătate.

— E important să mergi, i-a spus ea și e important să nu se vadă pe fața ta că suferi.

N-o mințise niciodată așa, iar faptul că a fost atât de ușor l-a făcut să se simtă în același timp eliberat și speriat.

•

La zece seara, Eitan a oprit motorul jeepului în ușa garajului părăsit de lângă kibuțul Tlalim. Cu o jumătate de oră înainte, trecuse deja pe drumul de acces spre garaj și verificase din ochi clădirea întunecată. Nu se simțea nicio mișcare înăuntru. S-a gândit s-o aștepte la intrare, dar s-a răzgândit. Nu voia să se prindă de el mirosul acelui loc, praful acelui pământ. Cu o apăsare pe buton a închis cele patru geamuri din sticlă. Apoi a apăsat alt buton și radioul a început să cânte. Aerul de afară și zgomotele nopții au rămas să se spargă de portiera din crom a jeepului. Dar când s-a făcut zece seara, a știut că nu mai poate aștepta. Fără nicio tragere de inimă, a întins o mână transpirată spre mânerul ușii – cea care separa interiorul jeepului cald, plin de muzica lui Beatles și Led Zeppelin, de aerul rece și liniștea deșertului. Și iată că era deja afară, zgomotul propriilor pași pe pietriș zgâriindu-i urechile, răsunând până departe, bătându-și joc de eforturile lui de a păstra discreția.

Nu a apucat să facă nici doi pași, că femeia a și ieșit din garaj. Pielea ei neagră se integra perfect în întunericul nopții. Numai albul ochilor îi strălucea, privindu-l cu pupilele negre ațintite asupra lui când a spus: *Vino.* Deși picioarele aproape că au început să i se miște singure la auzul acestei porunci calme, a făcut un efort și s-a oprit.

— Ți-am adus bani.

Dar cuvintele n-au avut niciun efect asupra ei, ea n-a reacționat în niciun fel, ci doar a repetat: *Vino.* Iar Eitan a simțit din nou că picioarele lui vor să se supună acestui ordin liniștit,

acestei voci moi care îi ordona să meargă. Numai că garajul din fața lui părea acum mai întunecat ca oricând, iar el s-a întrebat dacă nu cumva mai sunt acolo și alți oameni, oameni cu pielea întunecată și plini de ură, care aveau acum prilejul să-i facă rău celui care le făcuse rău... Pentru că, deși nu pe ei îi lovise, ci pe *acel bărbat,* omul fără nume, oricare dintre ei ar fi putut fi în locul lui. La naiba, ar fi putut fi chiar femeia asta care e acum lângă el și îl privește cu o privire tensionată. Dacă ar fi călcat-o *pe ea,* ar fi anunțat oare poliția în noaptea aceea? În dimineața următoare?

Când el s-a oprit în loc, femeia l-a luat de mână și l-a împins spre garaj. Și toate urmele de rezistență pe care o simțea – o să te tragă înăuntru și o să-ți ia gâtul, se ascund cu toții în spatele ușii și o să te omoare – s-au topit ca prin farmec la atingerea mâinii ei. Din nou, n-a putut decât s-o urmeze, intrând în iadul din garaj.

•

L-a simțit înainte să-l vadă. Mirosul acru de transpirație. Respirația agitată. Silueta unui bărbat în întuneric. Și brusc și-a dat seama că e o capcană. Ultima oră. Garajul părăsit. N-avea să mai iasă niciodată de-aici. Apoi Sirkit a aprins lumina și el a văzut că se află lângă o masă de metal ruginit, pe care stă întins un eritreean pe jumătate gol.

La început a crezut că e *el,* bărbatul pe care-l lovise în noaptea dinainte. Și un scurt moment s-a simțit inundat de fericire, pentru că, dacă asta era starea în care se afla omul pe care-l abandonase în mijlocul drumului, atunci totul era în regulă, totul era bine. Dar în secunda următoare și-a dat seama că se amăgise. Bărbatul pe care-l lovise ieri era mort de-a binelea, în timp ce acesta din fața lui, deși avea aceleași trăsături, suferea doar din cauza unei răni infectate la brațul drept. În ciuda voinței lui, privirea i-a fost atrasă de rana eritreeanului. Un mozaic spectaculos de roșu și stacojiu, acoperit pe ici, pe colo cu pete galbene și verzi. Și s-a gândit că acest curcubeu se datora unei simple tăieturi, o rană făcută, de exemplu, de o sârmă ghimpată ori de o foarfecă. O rană adâncă de vreo cinci centimetri, poate chiar mai puțin. Dar care, în lipsa unui antiseptic... câteva ore petrecute în soarele strălucitor, un pic de praf, cel mai mic contact cu o pânză murdară, și într-o săptămână, drumul spre moarte era pavat...

— *Ajută-l.*

Auzise cuvintele astea de zeci de ori pe zi. Cu implorare, cu speranță, pe ton înalt sau pe un ton grav. Dar niciodată nu le auzise așa: fără pic de venerație. Sirkit nu-l ruga să-l ajute pe bărbatul întins pe masă. Îi ordona... Și el s-a supus. A alergat la jeep și s-a întors imediat cu trusa de prim ajutor. Bărbatul a gemut într-o limbă pe care n-a înțeles-o când acul de la seringa plină cu cefazolin i-a pătruns în mușchi. Sirkit i-a răspuns ceva. I-a luat un timp să curețe rana, bărbatul șoptind și Sirkit răspunzându-i, iar Eitan și-a dat seama surprins că, deși nu înțelegea un cuvânt din conversația lor, totuși înțelegea tot. Durerea și mângâierea vorbesc aceeași limbă. A uns rana cu o cremă cu antibiotic și i-a explicat prin gesturi că va trebui să se ungă de trei ori pe zi. Bărbatul s-a uitat la el cu ochi opaci, iar Sirkit i-a mai șoptit ceva. Acum ochii lui s-au luminat și a început să aprobe entuziast, cu capul mișcându-i-se în sus și în jos, precum capul buldogului de jucărie atârnat pe parbrizul jeepului.

— Și spune-i să se spele pe mâini înainte să se ungă, să se spele bine, cu săpun.

Sirkit i-a vorbit din nou eritreeanului, care a aprobat iarăși din cap, după câteva secunde. Apoi pacientul s-a lansat într-un discurs care a durat cel puțin un minut și, deși rostit în limba tigrină, mesajul i-a fost limpede: recunoștință. Sirkit a ascultat, dar nu a tradus. Recunoștința bărbatului s-a oprit la ea, nu s-a îndreptat spre doctor, care, în împrejurări normale, s-ar fi simțit îndreptățit s-o primească.

— Ce spune?

Spune că i-ai salvat viața. Că ești un om bun. Că nu orice medic ar fi fost dispus să vină în toiul nopții la garaj să îngrijească un refugiat. El te-a numit înger, el...

— Ajunge!

Ea a tăcut. După câteva clipe a tăcut și pacientul. Acum se uita uimită de la Sirkit la Eitan, de parcă ar fi ghicit, prin rana lui, ce e între ei. Sirkit s-a îndepărtat de masa ruginită din metal și s-a dus spre ușă. Eitan a pornit după ea.

— Ți-am adus bani, i-a zis.

Ea și-a îndreptat spatele arcuit și a continuat să tacă.

— Șaptezeci de mii, a spus el.

Peste o clipă, timp în care spatele ei a rămas țeapăn și gura mută, a rostit:

— Dacă mai e nevoie, mai aduc.

A întins mâna spre geantă și a scos bancnotele pe care i le numărase casiera Ravit, căreia reușise deja să-i uite cu totul nasul remodelat printr-o operație estetică. Dar Sirkit a rămas pe loc, cu brațele încrucișate, privindu-i oferta. Cu toată răcoarea nopții, lui Eitan au început să-i transpire palmele, udând penibil bancnotele rozalii de câte două sute de shekeli. Se pomeni vorbind fără să vrea: da, știa că nu există preț pentru o viață omenească. Și din acest motiv îi mulțumește atât pentru… posibilitatea pe care i-a oferit-o astăzi să salveze o altă viață, în locul celei pe care a luat-o. Și poate că această combinație de hai să spunem, o sumă mare de bani și, nu mai puțin important, un tratament medical adecvat, acordat din toată inima, poate că această combinație va reuși să ispășească puțin ceea ce el regretă din tot sufletul.

Sirkit a tăcut mai departe până ce el și-a terminat bâiguit discursul. S-a întrebat dacă ea chiar înțelesese ce-i spusese. Vorbise cam repede, poate prea repede, iar cuvintele poate că sunaseră gol în urechile ei.

— *Asum a fost soțul meu.*

A fost cât pe ce s-o întrebe cine e Asum, dar s-a oprit brusc, în scrâșnet strident de frâne. Idiotule, nu ți-a trecut prin minte că omul avea un nume. Ai crezut că toți îi spun *el,* eritreeanul, refugiatul? Îl chema Asum și era soțul ei.

Dar, dacă era soțul ei, de ce pare atât de calmă, atât de sigură pe ea? Doar n-au trecut nici douăzeci și patru de ore din clipa în care l-a îngropat, dacă l-a îngropat… Nu așa arată o femeie care și-a pierdut soțul. Această strălucire din ochi, luciul natural al pielii, părul negru, care pare că dansează pur și simplu în vântul nopții deșertului. Sirkit a continuat să tacă, iar Eitan a simțit că e rândul lui să vorbească. Nu știa ce-ar putea zice, așa că a spus primul lucru care i-a trecut prin minte: că îi pare foarte, foarte rău. Că o să se simtă vinovat tot restul vieții. Că n-o să treacă nicio zi fără să se gândească la…

— *Ziua poți să faci ce vrei*, l-a întrerupt ea, *dar nopțile lasă-ți-le libere!*

Eitan s-a uitat la ea întrebător, iar ea i-a explicat calm, așa cum îi explici unui copil: o să ia banii. Dar nu numai banii… Oamenii de aici au nevoie de un medic. La spital n-au curaj să meargă, le e prea frică să nu fie închiși și expulzați. De-asta îl

ruga pe stimatul domn doctor să fie atât de bun și să-i lase numărul de telefon – nu-l găsise în portofel noaptea trecută – ca să-l poată chema ori de câte ori va fi nevoie de el. Și, cum comunitatea locală trăiește aici de mult fără nicio asistență medicală, era de presupus că va fi des nevoie de el, cel puțin în primele săptămâni.

Așa deci, s-a gândit el, cățeaua eritreeană a hotărât să-l șantajeze. Nu exista niciun motiv să presupună că avea să se oprească la șaptezeci de mii și la câteva săptămâni de lucru. Ceea ce a început cu un tratament medical va continua probabil cu finanțarea de concedii medicale pentru jumătate din membrii comunității eritreene din Negev. La naiba, ce medic ar accepta să trateze bolnavi într-un garaj părăsit, pe o masă ruginită? Își imagina deja zeci de avocați bătându-se între ei pentru dreptul de a-l acuza de malpraxis. Nu, Che Guevara cu ochi negri ce ești, asta n-o să se întâmple!

Iar ea, de parcă i-ar fi ghicit gândurile, a surâs ușor:

— Nu că ai avea de ales.

Ceea ce era adevărat. Chiar nu avea de ales. Deși a plecat furios, a trântit ușa jeepului și a demarat fără să-i adreseze niciun cuvânt, știau totuși – și el, și ea – că mâine-noapte se va întoarce la garajul părăsit pentru a doua vizită medicală.

•

Toți o privesc, dar ea are ochii uscați. Nu poate să-l plângă. Toți sunt pregătiți să-i spună cuvinte bune, dar pentru a primi cuvinte bune trebuie să dai la schimb lacrimi… Așa cum pentru a primi pâine trebuie să dai bani. Nu poți să iei pur și simplu o pâine fără să dai nimic în schimb. Dar când intră în caravană ochii îi sunt uscați, iar ei își păstrează cuvintele bune și posibilitatea de a-i pune pe umăr o mână consolatoare. Ei nu-i pasă. Tot ce-și dorește e să nu se mai uite la ea. Ușa caravanei rămâne deschisă toată noaptea, ca să intre aer, iar luminile de la benzinărie colorează tot într-un galben palid. Îi aude cum stau și ascultă atent în liniștea nopții – poate că plânge în pat. Iar dimineața vor cerceta salteaua, căutând urmele plânsului, umezeala care să le dea dovada că îi fusese loială acestui bărbat. La fel cum, cândva, în alt loc și în alt timp, pe o altă saltea, au căutat urme de sânge, care să le dovedească faptul că nu se oferise înainte altui bărbat.

Se întoarce pe spate și se uită la tavan, iar deasupra tavanului sunt nori sau stele, n-are importanță. Își trece degetul înainte și înapoi peste cicatricea de pe degetul mijlociu. O cicatrice veche, fără istorie, atât de veche, încât nu-și mai amintește de când și de unde o are, iar azi nici nu mai are pe cine să întrebe. Degetele mângâie cicatricea, iar senzația e nedeslușită și plăcută. Nedeslușită și de aceea plăcută. Alte cicatrice vin cu amintiri și nu sunt nedeslușite și nici plăcute. Și cine ar mai avea chef să le atingă? Dar peste asta e plăcut să-și lase mâna să alunece, în sus și în jos, doi centimetri de altfel de piele, care chiar și acum, în întuneric, știe că sunt mai deschiși la culoare decât restul mâinii.

Caravana e liniștită, iar oamenii, care înainte o priviseră intrând, se întorc pe partea cealaltă și dorm. Dorm așa cum pot, pentru că, după tot ce se întâmplase, niciunul nu mai ține minte cum se doarme cu tot trupul, întotdeauna o parte din ființa lor rămâne trează. Și invers – când nu dorm, nu sunt niciodată pe deplin treji. Ceva rămâne adormit. Nu că ar munci mai puțin bine din cauza asta. Nimeni nu uită să scoată cartofii prăjiți din ulei la restaurant ori să ude podeaua înainte să mătură. Partea adormită din ei nu îi stânjenește din muncă. Poate că, dimpotrivă, chiar ajută. Iar partea trează nu le deranjează somnul. Dimpotrivă. Niciunul dintre oamenii de aici nu ar îndrăzni să adoarmă fără fragmentul acela rămas treaz. Dar în noaptea asta, partea trează din ea e mai vie ca oricând și, deși degetele ei urcă și coboară pe cicatrice într-o mișcare care o liniștește de când se știe, sângele îi aleargă încă repede-repede prin corp – uitase că sângele poate alerga atât de repede. Și, oricât își dă seama că trebuie să înceteze, că trebuie să doarmă, că mâine o așteaptă o zi lungă, o mică parte din ea de fapt nu vrea să-l oprească. Ca să nu i se închege din nou în vene. Să nu-i adoarmă la loc.

Dar s-a întâmplat de la sine. Minutele treceau și sângele i se liniștea. Iar degetele, care înainte se plimbau în sus și în jos peste cicatrice, s-au oprit brusc și s-au deschis pe saltea. Se întoarce pe o parte. Vede ochii albi în întuneric și se răsucește pe partea cealaltă înainte să descopere reproșul din ei. Ce fel de soție ești? De ce nu plângi? Sau poate că nu din cauza reproșului pe care l-ar putea citi în ei se întoarce, ci din pricina altor lucruri pe care le poți vedea în ochii deschiși ai unui bărbat

care te privește în toiul nopții. Soțul ei zace acum în pământ, în loc să o caute cu privirea, iar ea trebuie să aibă grijă. Iar de partea cealaltă – peretele. Închide ochii. Aspiră izul igrasios și umed care vine din locurile în care vopseaua se cojește. Simte, dincolo de igrasie și umezeală, mirosul trupului femeii de pe salteaua de lângă ea. Îl miroase deja de atâtea nopți, că ar putea s-o recunoască și dacă s-ar întâlni după ani întregi. Ar merge pe stradă, ar simți mirosul, s-ar întoarce spre ea și i-ar spune: îmi amintesc de tine. De acum zece ani, când miroseai la fel, acru-dulce, de la soare.

Sângele i se liniștește, dar nu de tot, iar când își aduce aminte ce s-a întâmplat începe să-i alerge din nou prin vene și ei îi vine în minte că nu va mai putea să doarmă niciodată. Asta o amuză, pentru că e destul de mare ca să-și amintească de câte ori mai crezuse asta și adormise în cele din urmă… Când era fetiță, nopțile i se păreau lungi ca veșnicia, iar dacă nu reușea să adoarmă, stătea culcată și asculta sunetele ierbii care creștea. Mai târziu nopțile deveniseră mai scurte, la fel și anii, dar încă existau nopți care păreau că se dilată. Noaptea în care i-a curs pentru prima oară sânge, apoi, puțin mai târziu, noaptea în care a dormit cu el prima dată, ca și noaptea dinaintea dimineții în care au pornit la drum. Iar acum noaptea asta, care s-ar putea sfârși într-o clipă sau ar putea dura la infinit, noaptea asta în care o parte din ea ar fi dat orice să adoarmă – o durea capul și mușchii îi erau încordați, dar o altă parte din ea zâmbea în timp ce se uita la pereții scorojiți ai caravanei și la oamenii care dormeau, spunându-și: de ce nu?

•

Poarta electrică de la garaj se ridică la o apăsare pe buton. Jeepul intră în curte, iar, cu o altă apăsare pe buton, poarta electrică se închide în spatele lui. Deși nu există niciun motiv să aștepte ca poarta să coboare pentru a ieși din jeep, Eitan rămâne, totuși, așezat și așteaptă. Poarta își termină acțiunea lentă, obișnuită, iar el deschide portiera jeepului la fel cum cineva deschide o parantează. (Până aici, propoziția veche. De aici încolo, o propoziție nouă. Propoziția veche nu știe nimic despre propoziția nouă, e despărțit de ea printr-un paravan subțire. Și poate că nici nu e un paravan, ci doar o peliculă subțire, o placentă care desparte lucrurile pe care Eitan le vede de cele pe care nu vrea să le vadă. Iar acestea se umflă și cresc,

de la oră, la oră, de la zi la zi și poate că într-o zi vor crește atât de mult, încât nu va mai exista altă soluție, paranteza nu le va mai putea cuprinde, iar ele vor izbucni în afară, toate punctele oarbe, spațiile moarte, toate lucrurile pe care refuză să le vadă vor deveni vizibile cu un țipăt puternic. Până atunci rămân închise între paranteze. El nu le vede, dar ele îl văd. Îl închid într-o șoaptă a parantezelor pe care nu o aude.)

•

Liat simte prin somn pătura care se ridică atunci când Eitan intră în pat. Și o îmbrățișează imediat din spate, nasul e lipit de gâtul ei, mâna lui pe mâna ei, piciorul lui pe pulpa ei, abdomenul lui lipit de spatele ei. Dar, deși noaptea asta nu e cu nimic diferită de alte nopți[13] – trupurile se lipesc unul de celălalt exact la fel –, totuși, simte ceva în moliciunea pleoapelor. Nas lângă gât, mână în mână, picior pe pulpă, abdomen și spate, dar de astă dată există un fel de urgență, o dorință de a-și lua zborul – bărbatul care intră în pat este un fugar. Toate astea se imprimă undeva, în moliciunea pleoapelor lui Liat, și totul se șterge atunci când pleoapele se deschid, patru ore mai târziu, iar Liat se trezește să înceapă o nouă zi.

•

În fiecare dimineață, Victor Balulu se ridică din pat, fierbe un ou în coajă exact două minute și jumătate și îl mănâncă, stând lângă aparatul de radio. În timp ce crainicii vorbeau despre inflație și ședințele de guvern, Victor Balulu înmuia o felie de pâine albă în gălbenușul moale și se gândea că, iată, a primit în burtă încă un puișor care a eșuat în drum. Victor Balulu știa perfect că din ouăle care se vindeau la băcănie nu ieșeau puișori. Dar gândul ăsta despre puișor, care îi trezea o senzație ușor neplăcută, îi dădea în același timp și o ușoară senzație de plăcere, cum că, uite, el, Victor Balulu, un om simplu, după părerea tuturor, poate totuși să creeze un asemenea dezastru. Un ou, două minute și jumătate, în fiecare dimineață. Păi, asta ne duce la 363 de puișori pe an, dacă ar fi să reducem cele două zile de post anuale, Yom Kippur[14] și 9 a lunii Av[15], în care Victor

[13] Aluzie la un laitmotiv din canea Exodului, citit în seara de Pesah „cu ce e diferită noaptea aceasta de celelalte nopți” (n.tr.).

[14] Ziua Ispășirii, la zece zile după Anul Nou evreiesc, zi de post total, ținut de o foarte mare parte a evreilor (n.tr.).

[15] Ziua a 9-a a lunii Av, zi de post total stabilită în amintirea distrugerii Templului din Ierusalim.

Balulu nu mănâncă ouă și nici vreun alt aliment. Dacă luăm în considerație toți anii lui Victor Balulu, scăzând primul an, în care alimentația lui se concentrase pe lapte de mamă, ajungem la un număr absolut extraordinar – treisprezece mii patru sute treizeci și unu de ouă, adică treisprezece mii patru sute treizeci și unu de puișori care pășesc într-un cârd galben, uriaș, în urma lui Victor Balulu, oriunde merge.

Victor Balulu se gândește la cârdul acela în timp ce spală farfuria de resturile de firimituri și gălbenuș și se apucă să se îmbrace. Eticheta de pe gulerul cămășii povestește că a fost cusută în China, că este de calitatea întâi și că nu trebuie spălată la o temperatură care depășește treizeci de grade. Victor Balulu acordă foarte puțină importanță acestor informații – dacă e să spunem că le acordă importanță, deși în China trăiesc un miliard patru sute de milioane de oameni și este o putere mondială.

Când își încheia nasturii de la cămașă, dar încă nu-și pusese pantalonii, Victor Balulu mergea de obicei să-și facă nevoile. Se așeza cu seriozitate și cu oarecare îngrijorare pe colacul de la WC, așteptând să afle ce-i va aduce acea zi. Nu se gândise niciodată că scaunul toaletei pe care stă provenea din India – India, care are graniță comună cu China și cu care împarte, de altfel, și un meniu bazat pe orez. Când își termina nevoile, trăgea de micul mâner din metal și își trimitea fecalele, din spațiul cunoscut în care s-au produs, spre țevile de canalizare ale orașului Beer Sheva, iar de acolo, pe drumuri necunoscute, spre mare. De fapt, fecalele din Beer Sheva nu au fost niciodată trimise spre mare – care se află la mulți kilometri depărtare –, ci sunt dirijate prin țevi metalice spre groapa de absorbție de la Nahal Shorek. Dar, într-un anumit sens, toate fluviile duc la mare, chiar și canalizările... E adevărat că asta îi dădea o oarecare senzație incomodă lui Victor Balulu, la gândul că fecalele lui pângăreau adâncul minunat al oceanului, dar, în același timp, simțea o oarecare plăcere, căci iată, el, Victor Balulu, o persoană total insignifiantă, care nu conta aproape pentru nimeni – ba chiar și el însuși uita uneori de propria existență –, ei bine, o persoană ca el a produs ceva care plutește în largul oceanului.

După ce termina de mâncat, își încheia cămașa și-și făcea nevoile, Victor Balulu se pregătea în grabă și ieșea din casă,

ocărându-se pentru întârziere. Trecând repede pe străzile care îl despărțeau de locul în care dorea să ajungă, se oprea uneori în loc și aștepta. După un timp, când apărea pe stradă vreo femeie, trăgea aer în piept și striga: „Curvă ce ești!”

Uneori femeile înghețau pe loc. Alteori, se dădeau înapoi înspăimântate. Cele mai multe grăbeau pasul, altele o luau la fugă. Unele țipau la el sau începeau să râdă, altele îi dădeau cu spray paralizant. Unele se întorceau puțin mai târziu cu soțul sau iubitul, care-l luau la bătaie. Iar în timp ce o-ncasa, femeile se uitau la el cu greață sau cu frică, cu milă sau cu dezgust. Dar niciodată, absolut niciodată cu indiferență. Zile întregi aștepta Victor Balulu pe străzile din Beer Sheva să apară femei. Scunde sau înalte, frumoase sau urâte, etiopiene sau rusoaice. Toate intenționau să treacă pe lângă el fără să-l învrednicească măcar cu o privire, toate aveau să-și continue viața ca și cum Victor Balulu nu ar fi fost un om, ci un ghiveci, o piatră sau o pisică maidaneză. Dar Victor Balulu se lupta eroic cu indiferența lor, ca un tigru beer-shevian ce era, își umplea plămânii cu aer și răcnea: „Curvă ce ești!”

În zilele bune, când norocul era de partea lui și se oprea la un colț de stradă aglomerat, se întorcea acasă cu gâtul uscat și cu corpul ciuruit de atâtea priviri. Atunci își pregătea un ceai cu lămâie, se așeza în fotoliu și rostogolea în memorie toate lucrurile minunate care i se întâmplaseră de dimineață: privirea uluită de pe fața fetei-soldat cu coadă de cal. Scârba evidentă de pe chipul femeii cu părul roșcat. Batjocura rece, minunată, care radia spre el din privirea bătrânei cu bluza în dungi. În astfel de zile bune, care erau destul de rare, Victor Balulu urca în pat cu un zâmbet pe buze.

Din când în când, în loc să se întoarcă la el acasă și să soarbă ceai cu lămâie, Victor Balulu era arestat și dus la poliție. Erau și acolo priviri care îi străpungeau pielea, dar de obicei se temea puțin că va fi nevoit să-și petreacă noaptea într-o celulă. Și, dacă se întâmpla, n-avea să-și mai mănânce oul fiert în apă exact două minute și jumătate în dimineața următoare. Drept care făcea tot posibilul să se comporte corect pentru a fi eliberat cât mai repede.

Dar în dimineața aceea a avut ghinion și a fost dus în fața unei anchetatoare. Avea ochii de culoarea ghindei și îi aminteau de ghindele pe care le aduna odată, demult, într-un oraș

îndepărtat, pe care oamenii îl numeau Nazaret, iar el îl numea „acasă”. Le aducea din crâng în pragul casei ca să-i facă o bucurie mamei lui, care refuza să se bucure, iar când a murit mama au murit și stejarii, sau poate așa ar fi trebuit să se întâmple... Când Victor Balulu i-a văzut ochii căprui, a simțit o furie teribilă la gândul că mama lui a murit, dar ghindele încă există, încât a răcnit pe loc „curvă ce ești!” cu o voce mai puternică decât oricând. Iar femeia, în loc să se sperie, în loc să se înfurie ori să-l ocărască sau să cheme pe careva dintre colegi, stătea pur și simplu acolo pe scaun și se uita la el cu ochi indiferenți. Motiv pentru care Victor Balulu a ridicat mai tare vocea și încă și mai tare, până când n-a mai putut, și a urlat „Curvă ce ești!”, cu gâtul încordat. Totul, absolut inutil. A țipat iar și iar, până când puterile au început să-l părăsească. Era îngrozit la gândul că anchetatoarea a reușit acolo unde eșuaseră trei psihiatri și cinci asistente sociale, acolo unde nu reușiseră nici amenințări și nici bătăi. Cu indiferența din ochii ei, cu liniștea ei deplină, exasperantă, anchetatoarea a reușit să-l facă să strige.

Însă chiar atunci Liat a fost chemată afară și a ieșit repede, cu un sentiment de ușurare, pentru că Balulu ăsta mergea de un hohot de râs, dar țipetele lui îi cam spărgeau timpanul. Comandantul, care se afla pe coridor, i-a spus că a fost găsit cadavrul unui eritreean. Accident și fugă de la locul accidentului. Liat a dat din cap. Ce se mai putea face? S-au urcat în mașina poliției și au pornit spre sud. Comandantul conducea cu 150 kilometri la oră, cu sirena pornită, ca și cum dacă ajungeau mai repede la locul accidentului puteau să schimbe ceva și să-l învie pe eritreean. Din când în când arunca o privire dintr-o parte către Liat, ca să se asigure că anchetatoarea de lângă el e impresionată de talentele lui de șofer, iar ea se simțea obligată să se arate impresionată, că ce altceva ar putea face? Ajung repede la locul accidentului și descoperă că eritreeanul e mort de mai bine de o zi, iar duhoarea lui ajunge până la cer. Comandantul scoate o batistă pe care i-o oferă lui Liat, iar ea îi răspunde că e în regulă. Muște bete de fericire se îngrămădesc în jurul craniului spart al eritreeanului, iar bărbatul îi propune lui Liat să aștepte în mașină. Femeia răspunde că se descurcă... Câteva muște plictisite de sângele uscat al eritreeanului se mută pe broboanele de sudoare de pe fruntea comandantului. El

le alungă cu o mișcare nervoasă și spune: „Hai să plecăm! Văd că nu te simți prea bine. Mergem să-l vedem pe tipul care l-a găsit”.

•

Îl chema Guy Davidson și avea cele mai mari tălpi pe care le văzuse Liat vreodată. După nouă ani petrecuți în poliția israeliană, avea deja suficientă experiență cu cadavrele cu aspect nefiresc – cranii crăpate, răni provenite de la înjunghiere, ba chiar și un cadavru decapitat, pe care marea îl aruncase la țărm în Ashdod[16] și căruia îi datora prima ei avansare. Dar niciodată nu văzuse ceva atât de nefiresc, atât de ciudat, ca tălpile lui Guy Davidson. Erau mai mult decât mari, erau uriașe de-a dreptul, iar glezna de care era prinsă toată talpa asta era subțire, aproape fragilă, ca și cum cea mai mică presiune ar fi fost suficientă pentru ca tălpile să se răzvrătească împotriva trupului pe care îl purtau și să pornească să colinde lumea fără el. Dar deocamdată rămăseseră la locul lor, împachetate într-o pereche de sandale enorme, despre care Liat presupunea că ar fi fost furnizate la comandă de firma de încălțăminte. Davidson arăta într-adevăr că o persoană care își permite să solicite firmei de pantofi o asemenea comandă specială, fără să plătească bani în plus. Era în el ceva ferm, direct, avea ceva de urs de kibuț, care l-a făcut pe comandant să se încordeze un pic în uniforma lui, iar pe Liat să tresară ușor în uniforma ei.

— Nu a ajuns la restaurant ieri. Am crezut că poate e bolnav. Dar azi-dimineață l-a observat unul dintre băieții de pe tractor.

Vorbea direct și aspru, iar Liat s-a gândit că probabil așa face și sex, direct și aspru.

— Ai văzut vreo mașină pe-aici?

Buzele lui Davidson s-au retras puțin, lăsându-i la vedere dinții distruși de țigările fără filtru din kibuț.

— Mașină? Pe drumurile astea neasfaltate? Nu, drăguță, singurul lucru pe care îl poți vedea pe-aici e sau o cămilă sau un jeep.

Liat a zâmbit jenată, deși nu se simțea deloc jenată și nici nu-i venea să zâmbească. Întotdeauna zâmbea jenată când cineva i se adresa cu „drăguța”, iar în nouă ani în poliție i se întâmplase de multe ori… Funcționari de bancă, agricultori, avocați, antreprenori, directori, bărbați divorțați, bărbați căsătoriți. Ea îi

[16] Oraș în sudul Israelului, pe coasta Mării Mediterane (n.tr.).

lăsa să îi spună „drăguța” și după ceva timp le punea în față declarația s-o semneze, după o anchetă la care nu se așteptaseră, n-aveau cum să se aștepte, iar atunci nu li se mai părea deloc drăguță.

— Scuze. Ai văzut vreun jeep pe-aici?

Davidson a clătinat din cap.

— Vineri și sâmbătă toți băieții ăia de bani gata din nord, din Herzlyia[17], vin aici cu jeepurile lor noi, stârnesc praful și pleacă. Dar în timpul săptămânii totul e mort.

— Și jeepurile kibuțului?

Peste chipul lui Davidson a trecut o umbră.

— Niciunul dintre membrii kibuțului nostru nu ar fi făcut așa ceva: să lovească un om și să fugă.

— Cum îl chema?

— Asum.

— Asum și mai cum?

— Naiba să mă ia dacă țin minte fiecare eritreean care a trecut pe aici.

— De cât timp lucrează pentru tine?

— Un an și jumătate, cam așa ceva.

— Un an și jumătate, și nu-i știi numele de familie?

— Hai să fim sinceri, tu știi numele de familie al tuturor femeilor care ți-au făcut curat în casă? Știi câți lucrători am aici în restaurant? Fără să-i pun la socoteală pe cei de la benzinărie.

În încăpere se lăsase o tăcere grea, iar Liat a observat cum talpa dreaptă a lui Davidson se mișca stânjenită în sanda, ca un animal în cușcă. Comandantul, care până în acel moment ascultase convorbirea în tăcere, și-a dres glasul:

— Hai să ne întoarcem o clipă la ceilalți eritreeni. I-ai întrebat dacă au văzut ceva?

Davidson a dat din cap că nu.

— Ți-am mai spus, nimeni n-a văzut nimic. Apoi după o clipă a continuat: poate vreun beduin care a venit pe aici să fure ceva l-a lovit și a fugit.

Comandantul s-a ridicat. S-a ridicat și Liat. Ultimul a fost kibuțnicul Davidson, tălpile sale uriașe făcând să trepideze puțin podeaua caravanei.

[17] Oraș pe coasta Mării Mediterane, la zece kilometri nord de Tel Aviv, considerat a avea o populație bine situată din punct de vedere material și social (n.tr.).

Când să deschidă portiera, Davidson i-a întins o mână mare ca o labă de urs, surprinzător de moale.

— Trebuie să-l prindeți pe rahatul de om care a făcut asta, le-a zis amândurora, dar s-a uitat direct în ochii lui Liat. Nu calci un om și pleci mai departe ca și cum ai fi lovit o vulpe.

Liat i-a strâns mâna, puțin mirată, nu numai de netezimea palmei, cât mai ales de sensibilitatea lui.

La întoarcere, comandantul n-a mai pornit sirena. Nici nu s-a mai grăbit. Raportul poliției cu titlul „Accident și fugă de la locul accidentului. Imigrant ilegal. Caz închis din lipsă de suspecți” poate să aștepte până mâine. La radio se aude o melodie pop cunoscută, iar vocea lui Liat îl întrerupe tocmai când vrea să fredoneze refrenul:

— Poate ar fi vreo șansă dacă am cerceta modelul jeepului. Să verificăm urmele de cauciuc pe teren.

Comandantul așteaptă sfârșitul piesei – un cântec absolut excepțional – și apoi răspunde că n-are rost. Mult balamuc, multă forță de muncă și oricum în final n-o să găsească nimic pe pământul ăla din deșert la atâtea ore după accident. Melodia se termină și începe alta, nu la fel de bună, dar care merită totuși ascultată în liniște, în loc să fie deranjat cu întrebări moraliste și plicticoase. Reușește să asculte două strofe întregi înainte ca noua anchetatoare să i se adreseze cu ochii ei de leoaică:

— Și dacă în locul lui ar fi fost vreo fetiță din kibuț, pe care cineva ar fi călcat-o așa, nici atunci verificările n-ar fi avut rost?

Au parcurs restul drumului în liniște. Un cântec urmează după altul, după care vine un buletin de știri, după care urmează prognoza despre furtuni de nisip și praf în Negev. Vârstnicii și cei care suferă de astm sunt rugați să evite activitatea fizică.

4.

Au început să vină în masă. Zvonul despre tratamentul medical secret s-a răspândit mai repede ca o epidemie. Soseau din deșerturi și *wadi*-uri[18], din restaurante și de pe șantiere, de pe șoselele pe jumătate construite, de la munca de curățenie din autogara centrală. Tăieturi mici, care se infectau de la praf și

[18] Vale a unui râu secat; termen folosit în Orientul Mijlociu și în Africa de Nord (n.tr.).

murdărie și ajungeau să le pună viața în pericol. Ciuperci la organele genitale, care nu le periclitau viața, dar fără îndoială le-o făceau amară. Infecții intestinale de la hrana săracă. Hernii de la eforturi fizice și de la mersul nesfârșit. Dr. Eitan Green, neurochirurg de mare viitor, îi trata pe toți.

Și cum îi mai ura pe toți. Încerca să-și reprime acest sentiment, dar nu putea. Își amintea mereu că nu ei îl șantajau, ci *ea*, că la urma urmei sunt doar oameni care se înghesuie, așteptând atingerea mâinii lui. Dar mirosul îl termina. Mizeria. Murdăria. Puroiul putrezit al tăieturilor pe care le târau cu ei încă din Sinai, transpirația acră, străină, a bărbaților care trudiseră zile întregi în soare și a femeilor care nu avuseseră parte de un duș săptămâni la rând. Îi disprețuia fără să vrea, deși vina de a fi călcat un om era încă vie și intensă înăuntrul lui. Deși în primul an de universitate jurase că va trata orice om în nevoie, și chiar asta intenționase. Dar un lucru atât de intim ca atingerea pacientului de către medic, lucrul acesta devine insuportabil atunci când îți este impus. De când fusese obligat să le acorde asistență pacienților săi, îi ura cel puțin la fel cât se ura pe sine. Îi era silă de murdărie. De secrețiile trupului. Părul. Bucăți de piele și cicatrice scorojite pe degete împuțite. Ăsta își ridică bluza și celălalt își dă jos pantalonii, ăsta deschide gura și celălalt se apleacă să arate. Unul după altul se dezgoleau în fața lui, umpleau garajul cu această prezență fizică respingătoare, piele și organe, mărturie și furie, îngeri ai răului. Oricât ar fi dorit să simtă compasiune, nu reușea să nu simtă repulsie. Nu numai de miros și de sudorile trupurilor, ci și de chipuri – străine. Lucioase. Profund recunoscătoare. El nu vorbea limba lor, iar ei nu cunoșteau limba lui, astfel încât comunicau prin mișcări ale mâinilor și expresia ochilor. Fără limbă, fără posibilitatea de a schimba câteva cuvinte ca oamenii – unul vorbește și celălalt ascultă și invers, fără cuvinte, nu rămâne decât carnea. Care pute. Care putrezește. Cu păduchi, și secreții, și mâncărimi, și cicatrice. Poate că asta simte un veterinar.

Greața îl apuca în jeep, cu mult înainte de a intra în garaj, o senzație de dezgust care îi stătea în gât de când o lua pe drumul de acces neasfaltat și devenea de șapte ori mai puternică atunci când se afla *în fața ei.* Îi ura statura. Vocea. Ura felul cum pronunța „*Shalom*[19], doctor”. Dezgust profund. O

[19] Salutul obișnuit folosit în limba ebraică (n.tr.).

ranchiună nesfârșită. Ar fi trebuit să se simtă vinovat, dar sentimentul lui de vinovăție, ca o floare de o zi, dispăruse și se ofilise în fața acestui șantaj continuu. Ușurința cu care îl transformase în proprietatea ei, puterea de necontestat pe care o exercita asupra lui, nu-i mai lăsaseră loc pentru niciun alt sentiment în afară de dezgust. Uneori se temea că l-ar putea simți și pacienții. Poate din cauza asta îl priveau cu asemenea frică. Dar imediat ei îi zâmbeau cu umilință, iar el rămânea singur cu resentimentele lui.

Desigur, era și vinovăția. Din noaptea aceea îi pierise somnul. Degeaba îl căuta întorcându-se de pe o parte pe alta, cu jumătate de pastilă de Lorivan. Mortul i se agățase de gât și nu-i mai dădea drumul. Și-l sugruma ori de câte ori mergea la culcare. Chipul negru, slab, pe care Eitan se încăpățânase să îl distingă. Sau poate nici măcar nu încercase. Doar în garaj îi dădea drumul și părăsea încăperea făcând loc procesiunii pelerinilor. Chipuri întunecate care lui îi păreau toate la fel. Fiecare pacient semăna cu cel dinaintea lui și tot așa, într-un lanț infinit, care ducea până la pacientul *acela,* primul. Până la chipul negru, slab, al bărbatului pe care-l omorâse.

Nu mai suporta să le vadă fețele. Nu mai suporta putoarea trupurilor infectate, cu diaree, cu fracturi. Mâini, picioare, subsuori, stomacuri, pelvisuri, unghii, nări, dinți, limbi, ulcerații, răni, eczeme, alergii, tăieturi, fracturi, infecții, malformații, una după alta și uneori împreună, ochi negri mulțumind, măsurându-l din ochi când intrau sau ieșeau, arătându-și trupul negru într-o abdicare totală sau cu aroganță, în fața doctorului Eitan Green, care nu mai poate, nu mai suportă mădularele acestor oameni, se înecă în marea asta neagră de mâini, picioare, deschide gura, lasă-mă să ating, doare când apăs aici, ce fel de durere simți; în fața doctorului Green, care se înecă în praful ăsta uman, ce începe să-l înghită.

•

— Înțelegi? Nici măcar n-are de gând să ancheteze!

Stătea acolo în bucătărie și era uluitor de frumoasă, cu furia ei maiestuoasă, iar Eitan era lângă ea, făcând tot posibilul să arate cât mai normal.

— Și e clar ca lumina zilei că, dacă ar fi fost un copil din kibuț sau chiar un instalator de aparate de aer condiționat din Yeruham[20], nu s-ar fi terminat așa.

— De ce crezi asta?

A făcut un efort teribil ca vocea să-i sune firesc, dar i-a ieșit.

— Gândește-te, Tuli, nu sunt clasate o mulțime de astfel de accidente cu fugă de la locul faptei? Ai spus chiar tu că, de fapt, nu există niciun indiciu, niciun capăt de fir.

— I-am fi putut ancheta pe eritreeni. Să-ți aduc o cârpă?

— Nu. Mă descurc.

Iar după o clipă, când a terminat de șters cafeaua pe care o vărsase când îi tremurase mâna, a întrebat:

— Dar eritreenii măcar vorbesc ebraica?

— Nu am ajuns nici măcar la acest stadiu. Marciano susține că e o glumă proastă să chemi la secția de poliție treizeci de oameni ca să le pui o întrebare al cărei răspuns îl știm deja. Dacă-i ziceam că e nevoie și de un translator, chiar că-și ieșea din minți.

Fără să-i fi cerut, fără să-i fi zis un cuvânt, a venit și i-a pus în față o cafea proaspătă în locul celei pe care o vărsase, iar el se gândea la cât de mult o iubește, în timp ce și-a trecut mâna prin minunatul ei păr castaniu, apoi ea s-a întors spre blatul de marmură. Și brusc, fără ca el să fi îndrăznit să spere, a renunțat să scoată vasele din mașina de spălat și s-a așezat pe genunchii lui, îngropându-și capul la pieptul lui, iar el și-a pierdut mâna în părul ei.

Și-a dat seama că tocmai făcuse duș pentru că părul era încă un pic umed la rădăcină, iar mirosul de șampon era proaspăt. De pe gâtul ei răzbătea o urmă vagă de parfum, deși o implorase de nenumărate ori să îl lase să-i simtă mirosul ei natural. Parfumul trupului ei îl înnebunea, ceea ce pe ea o jena și asta ducea la nenumărate dispute și jocuri între ei. Ea încerca să ascundă, iar el se încăpățâna să descopere. Ea cumpăra cremă de corp parfumată, iar el o ascundea. Ea se dezbrăcă de o bluză, iar el o pândea ca să-i prindă mâinile exact când le ridica deasupra capului ca să-i aspire subsuorile, în ciuda protestelor ei. Ea îl făcea pervers, iar el îi replica imediat că nu e nimic mai firesc decât să te excite mirosul femeii tale. Și, la urma urmei, de ce ar trebui să prefere aroma săpunului

[20] Oraș (consiliu local) în sudul Israelului, în deșertul Negev (n.tr.).

mirosului nevesti-sii. (Cu mirosul parfumului de pe gât era cât de cât dispus să facă o concesie, dar când a venit o dată acasă cu gel de duș pentru zonele intime a pus în funcțiune dreptul de veto. Până aici! N-o să-l jefuiască de mirosul intimității ei.) Acum stătea pe genunchii lui, iar el se gândea că în orice altă seară, dacă i s-ar fi așezat așa pe genunchi în bucătărie, desculță, cu părul pe jumătate ud, ar fi brodat imediat tot felul de scenarii. Dar astăzi, acum, în clipa asta, de-abia dacă conștientiza pulpa ei lipită de a lui. Și-a trecut doar mecanic palma peste părul ei și a așteptat să-i treacă greața. Să poată mirosi altceva, fie și parfum, fie și gel de duș intim, fără să-l năucească mirosul din mintea lui.

— Poate că în fond are dreptate, a ajuns până la el vocea ei înăbușită, când și-a lipit gura de adâncitura gâtului lui. Poate că e chiar pierdere de timp.

Dar chiar atunci, când pulsul începuse să recapete ritmul normal pentru un bărbat de vârsta lui, ea s-a ridicat și a început să se învârtească prin bucătărie.

— Pur și simplu nu înțeleg cum poate cineva să lase un om să moară așa, ca un câine.

— Poate că s-a speriat. Poate că eritreeanul a murit pe loc și nu mai era nimic de făcut.

— Eritreeanul a agonizat aproape două ore. Așa a spus patologul.

Eitan a fost cât pe ce să-i răspundă că patologul nu știe chiar tot, dar s-a oprit. Când Liat a terminat de scos vasele din mașina de spălat, s-a dus lângă ea și s-a apucat să taie legumele în pătrățele mici, egale. Prima dată îi făcuse o salată atunci când ea acceptase în sfârșit să doarmă la el, în apartamentul din strada Gordon, și fusese atât de încântată, încât îl aplaudase.

— Parcă ai avea un echer între degete, îi spusese atunci.

— Nu întotdeauna, doar când sunt tensionat.

— Și de ce ești tensionat?

Iar el i-a spus că până s-o cunoască pe ea el era cel care le explica delicat partenerelor că nu poate să adoarmă cu cineva în pat și că e preferabil ca fiecare să doarmă în apartamentul lui. Dar, de când apăruse ea, de peste două luni, nu mai reușea să adoarmă, nu pentru că ea nu pleca după ce făceau sex, ci tocmai pentru că nu rămânea. În noaptea dinainte ea acceptase în sfârșit să stea la el și acum se temea că, dacă micul dejun nu

va fi perfect ea nu se va mai întoarce. Liat zâmbise atunci cu ochii ei de scorțișoară, iar seara venise cu periuța de dinți. Acum stătea lângă el în bucătărie și se uita la castravetele tăiat cubulețe.

— S-a întâmplat ceva la lucru?

— Nu, a răspuns el și a întins mâna spre o roșie. Mă gândeam doar că ar trebui să-ți dedic ceva timp.

Ea l-a sărutat pe obraz și i-a zis că adevărata lui vocație e să taie legumele cubulețe, iar medicina nu e decât o șușanea, ceea ce l-a făcut să spere că renunțase la povestea cu eritreeanul care agonizase la marginea drumului.

— Știi care este greșeala lui Marciano? El crede că incidentul este unul izolat, nu înțelege că un om care poate să accidenteze în felul ăsta un eritreean și să plece mai departe, într-o bună zi, în același fel, o să dea peste o fetiță și o să-și continue drumul.

Eitan a lăsat brusc cuțitul din mână. Roșia despicată a rămas pe blat.

— Așa, deci, îi zâmbește Liat. Ne facem treaba doar pe jumătate.

— Sunt de gardă diseară. Vreau să apuc să alerg înainte.

Liat a dat din cap și a terminat de tăiat roșia abandonată de el.

— Dacă lucrurile continuă tot așa, va trebui să vorbești cu profesorul Șakedi. E inadmisibil să te aglomereze așa tot timpul. Nu e în regulă.

•

În pantofi sport și cu căștile în urechi, Eitan iese pe poarta casei. Deși noaptea în deșert e răcoroasă, el transpiră, totuși. Vrea să alerge. Vrea să ajungă de la un punct la altul cu cea mai mare viteză pe care o poate suporta corpul. Nu pentru că celălalt punct ar fi atât de important, ci pentru că glanda hipofiză avea această binecuvântată calitate de a reacționa la un efort intens prin eliberarea de endorfine, singura cale legală care îi stătea la dispoziție pentru a se simți mai bine o clipă. Cu cât va alerga mai repede, cu atât se va grăbi hormonul să-i inunde creierul, să-i pună un ecran în fața gândurilor. Și, pe măsură ce va alerga, oxigenul din creier se va rarefia. Sentimentele au nevoie de oxigen. Vinovăția, de exemplu, și ura de sine nu era de-ajuns că apăruseră; aveau nevoie și de o anumită cantitate de O_2 pentru a ajunge la creier și a rezista. Un

creier fără oxigen e mai leneș... Un creier mai leneș e un creier care simte mai puțin. Motiv pentru care Eitan mărește viteza, mai tare, tot mai tare, până când o durere ascuțită în burtă îi spune că e de-ajuns. Atunci se oprește brusc, vede luminile de la televizoare oglindindu-se în ferestrele vilelor ca niște sperietori de ciori și o ia înapoi spre casă. Un duș rapid. O cafea. Un drum de patruzeci de minute până la garajul părăsit din Tlalim, care, de fapt, nu e deloc părăsit...

În pragul ușii, Liat îl sărută pe buze la despărțire. Un sărut în grabă, de rutină. Un sărut care nu are nimic de-a face nici cu sexul, nici cu iubirea, un sărut care înseamnă doar „noapte bună". Și mai înseamnă, poate „am încredere că o să te întorci și o să continuăm ce am început, viața noastră împreună". O sărută și el. Nici în sărutul lui nu e vreo urmă de sexualitate sau de iubire. Ci doar: „Noapte bună. Te mint. În micul spațiu dintre buzele noastre se află o lume întreagă".

Apoi, în jeep, se întreabă de ce minte, de fapt. Se întreabă și nu răspunde. Nu răspunde, pentru că, de fapt, știe.

Minte pentru că nu e în stare să recunoască în fața ei că nu e așa de bun cum l-a crezut. Nu e în stare să recunoască, fiindcă se teme că, dacă va înțelege că el nu e așa de bun cum îl credea, ea va pleca. Sau, mai rău – va rămâne și îl va disprețui. (Ca atunci, în școala generală, când mama lui a descoperit că i-a ascuns teza la matematică la care luase „insuficient". Nu a țipat la el, dar privirea ei l-a terminat. O privire care spunea: am crezut că ești mai bun de-atât.) El știa și singur, fără îndoială, că era mai rău de-atât, dar, atunci când ești singurul care știe un anume lucru, acel lucru există într-o măsură mai mică. Te uiți în ochii oamenilor, ai soției tale, și reflexia te arată curat și atrăgător. Aproape frumos. Nu poți distruge așa ceva.

Iar ochii lui Liat se schimbă tot timpul. Uneori scorțișoară. Alteori miere. Maroniul e tot timpul altfel în ochii ei, în funcție de vreme. Iar de aproape cincisprezece ani el se judecă în funcție de balanța din ochii ei. O măsură perfectă pentru bine și rău. O singură dată ochii ei au fost nesinceri, dar și atunci au avut un motiv bine întemeiat. Când a vrut să facă publică în fața comisiei povestea cu Zakai, iar ea l-a oprit. A fost atât de uluit, încât nici nu i-a trecut prin minte să o contrazică. Ușurința cu care a acceptat dovada mitei nu l-a zguduit mai puțin sau poate chiar mai mult decât mita în sine. (Nu că ea ar fi fost vreo

sfântă. Lua și ea din grămadă semințe sau alune la supermarket ca toți ceilalți, și numea asta „a degusta”. A fost chiar de acord o dată să se strecoare la un spectacol la clubul Zappa, profitând de faptul că paznicul părăsise o clipă intrarea. Dar ea era dintre oamenii aceia care niciodată în viață, *niciodată,* nu ar fi rotunjit un raport pentru impozite, chiar dacă ar fi fost mai mult decât sigură că nu ar fi descoperită. Dintre oamenii aceia care, dacă găsesc o bancnotă de o sută de shekeli pe stradă, se duc la primul chioșc, rugând ca, în caz că o să caute cineva niște bani care i-au căzut, să fie anunțată.)

Ușurința cu care acceptase să-l lase pe Zakai să scape de pedeapsă l-a șocat. Dar se pare că fricile existențiale depășesc uneori imperativele morale, iar ipoteca pentru apartamentul lor era, fără îndoială, o frică existențială. Mai ales pentru Liat, care știa foarte bine cum e să trăiești cu contul bancar pe minus.

— Mulțumește-te să știi că tu, cel puțin, ai procedat corect. Oamenii sunt corupți, dar important e că nu a reușit să te corupă și pe tine.

Cu câtă încredere i-a spus asta după situația cu Zakai, cu ce ochi plini de iubire! La momentul acela, a fost un compliment, dar acum era furios pe ea. Sfințind astfel tot ce e bun în el, a condamnat în același timp, fără să-și dea seama, tot răul din el. A îngropat în pământ nesfințit tot ce nu se potrivea principiilor ei morale, tot ce nu era compatibil cu omul pe care-l credea ea. A cenzurat părți întregi din el în clipa aceea, iar el, la rândul lui, s-a bucurat să scape de ele. Să se prefacă față de ea, față de el, că e omul cel bun pe care-l vedea ea. Dar nu era adevărat. Și asta n-o știa doar el. O știa și eritreeana.

Încă nu reușea să înțeleagă cum s-a putut întâmpla tocmai atunci, când se hotărâse să se scuture de praful acestui oraș, exact când încercase să-și curețe stratul murdar de amărăciune și plictiseală, când în sfârșit alerga prin deșert cu jeepul lui, ba chiar cânta (cât de absurd i se părea acum, când se gândea la asta, să fi cântat împreună cu Janis Joplin ceva ce în clipa aceea i se părea a fi un adevăr total, iar acum suna ca o glumă proastă) – cum de se petrecuse acel lucru tocmai atunci. Când omorâse un om. Și imediat s-a grăbit să se corecteze: nu tu ai ucis, jeepul l-a ucis. Oțel și fier care nu poartă ranchiună și nu au voință proprie. Forță neutră, impersonală, o masă de metal care se deplasa cu o anumită viteză și care la un moment dat a

lovit un om. Și apoi, și-a repetat încă o dată că nu furia lui răbufnise acolo, brusc și incontrolabil. Pentru că el își controlează furia permanent, o păstrează acolo pe un raft, la temperatura camerei: „Lui Eitan, mult noroc!”

Dar, dacă e așa, de ce a mințit? Răspunsul era foarte clar. La fel de clar ca faptul că soarele e cancerigen. Ca luna din deșert, care atârnă pe cerul arzător mult timp după ce noaptea s-a sfârșit: a mințit de dragul ei și de dragul lui. A mințit pentru ca ea să nu afle niciodată cât de departe e el de bărbatul care credea ea că este. Dar, mințind, nu a făcut decât să se îndepărteze și mai mult de bărbatul acela, s-a îndepărtat atât de mult, încât a sfârșit prin a-l vedea ca pe o caricatură.

Mintea i se umple deja de imaginea ei, femeia-diavol, care-l aștepta în garaj. Cu acei doi ochi negri ai ei. Aproape că i s-a făcut ciudă pe el însuși că își amintea, în afară de ochi, în afară de șantaj, și linia trupului de sub rochia largă, din bumbac. Ca un om care stă să cadă în prăpastie, dar își face încă timp să admire florile de pe fundul *wadi*-ului.

•

Femeia încerca întotdeauna să ghicească de ce se certau. Un bărbat și o femeie lângă pompa de benzină. O femeie în vârstă și o adolescentă la rând la cafea în restaurant. Doi soldați la ieșirea de la toaletă. Uneori certurile izbucneau brusc și toată lumea se uita și încerca să înțeleagă cine a țipat așa. Alteori erau mai discrete. Bărbatul și femeia vorbeau încet, dar în ochii ei străluceau lacrimi, iar el verifica chitanța de la benzinărie de parcă ar fi cel mai important lucru din lume. Cei doi soldați ieșeau de la toaletă, dar, deși se îndreptau spre același autobuz, nu-și vorbeau. Unul din ei a spus „perfect”, dar nu părea deloc mulțumit și nici prietenul său. Uneori certurile începeau în benzinărie, iar alteori le aduceau acolo cu ei. Puteai să-ți dai seama că e ceva în neregulă încă din felul în care trânteau portiera mașinii. Iar apoi se așezau la masă, în restaurant, fără să-și vorbească. Citeau iar și iar meniul, se uitau concentrați la telefon și vociferau că nu e cafeaua suficient de fierbinte.

Nu le acorda prea multă atenție. Trebuia să spele podelele și să curețe mesele. Dar uneori, când avea câteva clipe de liniște, se uita la chipurile oamenilor și încearcă să-și dea seama dacă se certau și de ce. Era mult mai complicat decât să-și dea seama de ce râdeau atunci când râdeau... Când un bărbat și o

femeie izbucnesc în râs deasupra prăjiturii cu ciocolată și se privesc de parcă ar avea de gând să și-o tragă acolo, pe loc, pe masa de pe care încă nu a fost strânsă tava, nu trebuie să faci vreun efort prea mare ca să-ți dai seama ce se petrece între ei. Dar când el răstoarnă brusc tava, plin de nervi, sau când se ridică ea să ducă tava, iar mâinile i se încleștează pe marginile de plastic, de parcă ar leșina în secunda următoare, iar tava aia e singurul ei punct de echilibru, atunci poți încerca să ghicești ce se întâmplă acolo. De-abia atunci devine interesant.

O dată încercase să vorbească despre asta cu Asum. El spăla vasele, iar ea curăța mesele și, într-o zi, la prânz, a intrat o femeie care țipa la telefon într-un asemenea hal, că toți cei care stăteau la coadă s-au întors să se uite la ea. Mai târziu, în pauză, în spatele restaurantului, Asum i-a imitat țipetele cu o voce ascuțită și caraghioasă, iar când s-au oprit din râs, ea l-a întrebat despre ce credea că era vorba. Brusc, chipul lui a devenit serios.

— Cui îi pasă de ce urla?

— Nu e vorba c-ar trebui să ne pese, a spus ea. E ca un joc. Poate fi interesant.

El își fuma țigara și nu i-a răspuns, iar ea și-a dat seama că l-a enervat. Asum nu o privea niciodată, decât dacă era musai. Și toți ceilalți făceau la fel. Era un fel de lege nescrisă: nimeni nu vorbea despre asta, se întâmpla de la sine. După câteva minute, Asum și-a terminat țigara, s-a ridicat și au intrat. De atunci nu i-a mai vorbit niciodată despre asta, dar ea a continuat să se uite la oameni. După câteva zile, doctorul a dat cu mașina peste el, iar ea a constatat că de-atunci se uita cu și mai mult interes la oameni, ba chiar cu și mai multă plăcere.

Când se făcea întuneric, ea pleacă în liniște. Mergea repede. El putea ajunge în orice moment. Undeva, departe, în inima nopții, câinii lătrau ca nebunii. Sirkit asculta zgomotele. Dacă n-o să se oprească din lătrat, oamenii o să se teamă să vină. Sau poate nu. Dovadă că ea nu se temea. Terminase de spălat podeaua restaurantului, împăturise cârpa frumos și pornise la drum prin întuneric. De-a lungul primul kilometru, luminile de la benzinărie încă i-au luminat drumul. După care nu au mai rămas decât întunericul, câinii și o fâșie subțirică de lună cenușie, o cârpă atârnată în mijlocul cerului.

S-a oprit la o oarecare distanță de garaj. A deschis gura.

Ahhhhhhhh...

Sunetele i-au ieșit din gură ezitante. Inegale. După ore de muncă în tăcere, avea gâtul puțin ruginit. Dacă ar fi spălat vase la bucătărie, ar fi pălăvrăgit toată ziua cu ceilalți. Dar podelele se spală în tăcere. Numai tu și ceramica. La început e plictisitor, apoi gândurile o iau la goană și e chiar plăcut. Apoi se opresc și-i lasă loc liniștei detergentului, iar tu plutești printre baloanele de săpun, devii din ce în ce mai grea, te scufunzi. Precum cartofii prăjiți, scufundați în ulei la bucătărie; precum gândacii care plutesc în apa murdară, prin colțurile restaurantului și sunt ridicați cu fărașul; precum smocurile de păr care se lipesc de marginile măturii, păr blond și negru, lung și scurt, al oamenilor care au intrat, au mâncat și au plecat mai departe.

Ahhhhhhhhhh...

El trebuie să sosească în orice moment, iar ea trebuie să-și poată folosi vocea. Trebuie s-o scoată din tăcerea detergentului pentru a continua să-i dea ordine.

•

După ce Eitan a plecat, Liat s-a așezat singură să mănânce salata din legume pe jumătate tăiate cubulețe perfecte, pe jumătate sfâșiate, și i s-a părut foarte gustoasă. Uneori, în timpul anchetelor interminabile, se întreba care e primul lucru pe care-l scot de pe ei când intră în casă oamenii din fața ei. Majoritatea își scot pantofii. Eitan își scotea întâi cămașa. Itamar, care n-are răbdare, își aruncă ghiozdanul de cum intră în curte, exact cum făcea bunica ei, care-și desfăcea sutienul în clipa în care intra în casa scărilor, spunând că, dacă vecinii au chef să clevetească, atunci n-au decât. Liat, cum deschidea ușa de la intrare, își arunca ochii spre cuier.

De-abia după aceea își scotea pantofii, își elibera sânii din capcana arcurilor metalice și a pernițelor și se lăsa să alunece din pantalonii cu fermoar în pantalonii de trening. Dar, înainte de toate, ochii. Se asigura că nu intraseră în casă cu tot noroiul și murdăria de afară. Afară erau oameni răi și infractori feroce. Dar în casă nu ai nevoie de ochii aceia, cum nu ai nevoie nici de revolver și e preferabil să îi încui împreună într-un sertar. Casa e un teren familiar. Nu e loc în ea pentru pistoale și priviri cercetătoare. În casă se bat șnițele, copiii sunt duși la culcare, se împăturesc rufe, totul conform unor rețete bine-cunoscute. Atât de bine-cunoscute, încât nici nu e nevoie să fie scrise; îi vin

la fel de ușor cum îi vin cuvintele de rugăciune unui credincios. Chiar dacă uneori nu ți-e ușor, iar lucrurile se fac din inerție și cu un pic de amărăciune, totuși ele se vor evapora ca aburii dimineața următoare. Nu că i-ar plăcea în mod deosebit treburile casei. Dar iubea casă, îi plăcea la nebunie să se întoarcă acasă și gândul ăsta îi făcea bine în cursul zilei, când avea multă treabă. Iar când umplea mașina de spălat vase la miezul nopții simțea o plăcere aproape la fel de mare ca atunci când își șampona părul la duș: uite că las tot, ca să mă simt curată. Așadar, totul în acest întreg regat – coridor și living și bucătărie și dormitoare – trebuia să fie curat și liniștit. Pentru că trebuie să ai un loc în care nu există întrebări și îndoieli. Altfel, ar fi chiar trist.

•

Fluxul de oameni nu se oprește. Dacă Eitan s-ar fi agățat de speranța că toate astea nu sunt decât un job temporar, câteva zile de voluntariat și nimic mai mult, după două săptămâni îi devenise clar că se înșelase. Majoritatea oamenilor care veneau la el nu fuseseră la doctor în viața lor. Fiecare suferea de câte ceva. Traume locale sau boli cronice, răni ușoare, care se complicaseră sau probleme grave, care fuseseră neglijate, sau și, și. Sala de operații sterilă de la Soroka a fost înlocuită cu o masă ruginită în mijlocul deșertului, care scârțâia înfricoșător ori de câte ori așeza pe ea vreun pacient. În ciuda condițiilor scandaloase, pacienții îi mulțumeau în discursuri emoționante, oprite rapid de Sirkit, care se grăbea să-l aducă înăuntru pe următorul bolnav. Nu îi mai cerea să-i traducă. Învățase singur că *hanza* înseamnă „durere” și *harai* înseamnă „în regulă”, iar după câteva zile știa să răspundă în limba lor – prima dată a răspuns cu *batsha* când cineva i-a mulțumit cu *șukrun* sau *kanalilai,* ignorând privirea mirată de pe chipul interlocutoarei.

La serviciu a anunțat că e bolnav. Turele anulate le petrecea în garaj. De câte ori suna telefonul acasă sărea primul să răspundă, îngrozit că cineva din secție ar putea suna să se intereseze de sănătatea lui, cu toate că știa că nimeni nu telefonează azi acasă, pe telefonul fix, ci doar pe mobil. Se simțea îngrijorat, speriat și vinovat când se afla acasă și tensionat la fiecare sunet al telefonului din clipa în care intra în garaj. Avea grijă să o sune în fiecare seară pe Liat, o lăsa să audă flecăreala bolnavilor din spatele lui. O epidemie eritreeană,

i-a spus, tone de muncă. Și o ruga să le transmită noapte bună copiilor.

După câteva zile pielea de pe mâini a început, pur și simplu, să i se jupoaie. Avea grijă să se spele cu apă și săpun după fiecare pacient, chiar dacă purta mănuși. Cine știe ce aduc oamenii ăștia cu ei din cătunele lor? Frecatul intensiv și repetat cu apă și săpun a dus foarte repede la asprime și mâncărimi. Roșeața degetelor îl înnebunea. Îl înnebuneau și durerile musculare, care creșteau și se intensificau cu fiecare noapte de nesomn. Și mai ales îl înnebunea femeia aceea care se despărțea de el în fiecare dimineață cu un zâmbet ca o comandă: *Mulțumesc, doctore. Ne vedem mâine.*

După două săptămâni, i-a spus:

— Ajunge. Trebuie să mă odihnesc.

— *De Shabbat nu lucrezi.*

Rostise cuvântul *Shabbat* cu o intonație specială și, deși era întuneric, i-a intuit zâmbetul.

— În secție își pun deja întrebări. În curând va începe și nevastă-mea să-și pună întrebări, am nevoie de câteva zile normale.

Sirkit a repetat cuvintele încet, pe gânduri. *Zile normale.*

Iar Eitan a văzut cum solicitarea lui, repetată de ea, își pierde simplitatea și devine teribil de stranie, ca și cum ar fi cerut ceva uluitor… Avea nevoie de câteva zile normale. Și băiatul ale cărui degete au fost retezate de strung are nevoie de câteva zile normale. Și femeia de la curățenie, care a leșinat ieri în autogară, are nevoie de câteva zile normale. Dar Eitan, ei bine Eitan are nevoie de ele în mod special. Și avea să le obțină.

Luni, a zis ea în cele din urmă, *și nu uita să aduci mai multe medicamente.*

Era cât pe ce să-i mulțumească, dar s-a oprit. În schimb, s-a dus să-și pună capul sub jetul de apă la robinetul din colțul garajului. Apa i-a izbit ochii, obrajii, pleoapele. Un sărut rece, ud și înviorător. Era de-ajuns ca să rămână treaz până acasă. A închis robinetul și a pornit spre jeep, însoțit de fluturarea emoționată a mâinii unui tânăr, căruia tocmai îi extrăsese un cui ruginit, lung de doi centimetri, din talpa piciorului. A pornit jeepul și a luat-o spre șoseaua principală. Pe drumul spre casă, în lumina palidă a răsăritului, a numărat trei cadavre de animale pe marginea șoselei.

•

Nici după ce a oprit motorul Eitan nu s-a grăbit să iasă din mașină. Prin parbriz, privește vila zugrăvită în alb. Din spatele tufelor de bougainvillea, pereții respiră liniștiți. O luminiță se zărește prin fereastra cea mai îndepărtată, în partea dreaptă a casei, mărturie tăcută a luptei lui Yaheli cu frica de întuneric. Soarele se ridică, întunericul se retrage. Yaheli a biruit. Trandafirii din curte încep să se deschidă în lumina dimineții. O adiere scutură picăturile de rouă adunate pe tufele de rozmarin. Care dispar dintr-odată. Ca ploaia în miniatură. Numai jeepul mai păstrează mirosul paharelor de cafea uitate, al cartoanelor pătate de grăsime uscată, unde fusese așezată pizza, al corpului obosit și nespălat. Iar Eitan stă în jeep și nu mai are putere să iasă. De ce să pângărească cu prezența lui candoarea casei?

Stă în jeep și privește: Liat și copiii dorm în paturile lor și, chiar dacă cerul imens și cenușiu apasă deasupra lor, acoperișul îi protejează. Un acoperiș din olane roșii separă dormitoarele liniștite de înaltul cerului. Și, chiar dacă nu există ceva mai prostesc decât un acoperiș din olane roșii în mijlocul deșertului, că doar când dracu' ninge pe aici, Eitan e, totuși, fericit în casa asta. Pereții albi, acoperișul roșu și doi copii siguri că tatăl lor e cel mai bun din lume. Iar dacă acum, brusc, toate astea i se par un pic grotești, nu se poate plânge decât lui însuși. Pentru că atât casă, cât și copiii sunt imaginea și umbra lui. Pentru că părinții au fantezii despre copiii lor cu mult înainte ca aceștia să se nască: cum vor arăta, ce vor face, cine vor fi. Iar când au fantezii despre copii, au fantezii și despre ei înșiși: ce fel de părinți vor fi. Ce copil va ieși din mine? Precum copiii care-i prezintă educatoarei un desen pe care l-au făcut, tot așa își prezintă și ei copilul și întreabă: e frumos?

Dacă răspunsul e *da,* înrămează desenul și îl atârnă pe perete. Dacă răspunsul e *nu,* îl rup și fac altul. Părinții au fantezii despre copiii lor înainte ca aceștia să se nască, dar copiii nu au fantezii despre părinții lor. La fel cum primul om nu a avut fantezii despre Dumnezeu – a fost pur și simplu înconjurat de el. După voința lui a fost lumină și tot după voința lui a fost întuneric. Minunatul întrerupător electric a fost ridicat sau coborât după dorința lui. Laptele va curge sau va lipsi. Pătura va acoperi sau va descoperi. Copiii își privesc părinții, iar în ochii lor nu există nicio umbră de îndoială. Îi privesc cu încredere totală.

Apoi, la un moment dat, nu mai fac asta, iar părintele le face curte ca un rege alungat de pe tron. Imploră. Poate veniți de Shabbat? Ce s-a mai întâmplat la lucru? (Poate îmi vei oferi din nou centrul lumii tale, măcar o clipă, pentru că îți simt foarte mult lipsa în lumea mea.) Părintele nu știe că implorarea lui nu face decât să îndepărteze și stropul de splendoare regală care, poate, i-a mai rămas. Nu există o iubire mai dezamăgită decât iubirea copilului pentru părinții săi.

Deci Eitan își culcă seara copiii și îi trezește dimineața. Le pregătește ciocolată cu lapte fără cocoloașe. Face tot ce trebuie pentru a semăna cu acel tată pe care-l vede reflectat în ochii lor: un tată puternic, drept, care știe tot. Iar când privește mai multă vreme în ochii lor, aproape că se convinge că așa și este. Și câtă recunoștință îi umple atunci inima! El le oferă ciocolată cu lapte, dar ei, cu privirile lor, îi oferă împărăția cerurilor. El știe, cândva vor afla: pentru a aprinde soarele și a stinge noaptea e suficientă o apăsare pe întrerupătorul de lumină. Pentru ciocolată cu lapte fără cocoloașe pur și simplu amestecăm bine, bine. Lumea e a lor, iar ei vor putea gusta din ce fruct vor dori. Și totuși, se consolează că mai e destul timp până când vor deschide ochii. Până când își vor vedea părinții – goi și necăjiți, așa cum sunt. (Pentru că asta i se întâmplă omului când mușcă din măr. Nu propria goliciune i se dezvăluie atunci, ci goliciunea lui Dumnezeu.) Mai sunt mulți ani de așteptare pe apa dulce, ne vom mai legăna o vreme pe valurile micuțe ale admirației copilărești. El însuși și-a privit astfel tatăl ani la rând. Nu numai în copilărie. Și în adolescență, când era plin de furie și când a izbit cu picioarele. Nu ar fi lovit, dacă nu ar fi crezut că tatăl din fața lui e puternic ca un zid. Pentru că cine lovește un om slab, de vârstă mijlocie, care are dureri în partea lombară? Adolescenții își blestemă părinții așa cum Iov l-a blestemat pe Dumnezeu. Adică binecuvântează. Cine îl învinovățește pe Dumnezeu pentru necazurile lumii crede, totuși, că Dumnezeu conduce lumea. Că totul se face după voința Sa.

Conștientizarea faptului că într-o bună zi copiii se vor îndepărta de el cum s-a îndepărtat el de părinții lui, conștientizarea faptului că într-o bună zi nu îl vor mai admira – conștientizarea acestor lucruri dispărea aproape tot timpul din ochii lui Eitan. Dimpotrivă. Dragostea lui Yaheli și a lui Itamar

era atât de puternică, atât de lipicioasă, încât uneori simțea că ar avea nevoie de puțin aer să respire. Când se întorcea acasă, se întreceau care să-i atragă atenția, într-un fel înduioșător, dar uneori sufocant. Din punctul lui de vedere, era epuizant – deși absolut măgulitor – să fie centrul lumii copiilor lui. Poate pentru că înțelegea ce datorie luase asupra lui. Ce pericol. De aceea se temea să iasă din mașină și să pângărească puritatea casei. Știa că pentru o asemenea profanare nu există iertare.

În cele din urmă, s-a dat jos din jeep, l-a încuiat, a mers spre ușa din față și a deschis-o încet. O privire rapidă i-a fost de-ajuns ca să-i confirme ce știa deja – casa era curată, ordonată, pregătită să înceapă o nouă zi. Și mai ales că nu știa nimic despre alte case – case care aveau tot patru pereți, dar în care nu existau paturi sau apă caldă, ci câte douăzeci de saltele împrăștiate pe podea și tuberculoza umplând spațiul dintre ele cu pași mici…

Acum, stând în pragul vilei din Omer, se întreba cam câte saltele ar putea pune în salonul lui, cu parchet pe jos. Fără îndoială că douăzeci de eritreeni s-ar putea înghesui aici într-un spațiu relativ confortabil. Treizeci ar fi deja prea mult. Exact pentru genul acesta de gânduri prefera să rămână în jeep. O clipă doar și-a permis să-i fie milă de ei, și imediat empatia a scăpat de sub control, împrăștiind valuri de vinovăție chinuitoare, obsedantă. Odată cu el, a intrat în casă și haita asta de lupi. Bolnavii și bolnavele pe care îi văzuse în ultima săptămână sfâșiau acum casa cu priviri pofticioase. Bucătăria din oțel inoxidabil, televizorul uriaș. Gurile lor salivau pe covorul cumpărat de Liat de la IKEA, pe casa enormă din lego a lui Yaheli. „Afară”, a urlat Eitan, „afară!” Dar ei refuzau să iasă. Douăzeci de vrăjitoare eritreene dansau în jurul mesei din sufragerie. Bărbatul căruia îi scosese un cui de doi centimetri din laba piciorului sărea pe canapeaua albă cu un tânăr al cărui deget fusese retezat. Și în toată agitația asta, Sirkit, calmă și liniștită, îi zâmbea ademenitor din spatele ceșcuței cu espresso.

Disperat, Eitan a luat-o în grabă spre baie. O să se spele pe dinți și o să se culce. Iar a doua zi o să vadă ce posibilități există să plece în Statele Unite. Sunt acolo suficiente spitale care se vor bucura să primească un medic devotat, cu pretenții materiale minime. Dar Sirkit l-a rugat să-i dea prosopul, iar Eitan

a înțeles brusc că haita de lupi nu s-a oprit în salon, ci a pătruns și în baie.

Stătea cu spatele la el și își spăla părul, o coamă neagră, pe care apa o transformase într-un șarpe negru, încolăcindu-i-se până la fund. Acum se spăla la subțiori cu săpunul organic al lui Liat și cerea o lamă de ras.

El s-a adăpostit în dormitor.

Iar acolo – liniște. Calm și perdele trase. Aburul respirației lui Liat deasupra păturii. Și-a îmbrățișat recunoscător soția. O extenuare plăcută i-a coborât în toate mădularele. Era acasă.

5.

— Dar nu înțeleg de ce nu îi spui.

Stăteau în curte la un mic dejun care ar fi trebuit să fie de relaxare. Doar că nu mai era de mult de relaxare… Era o ceartă. Vocile surde nu o puteau ascunde. Iar, pe undeva, se gândea Eitan, tocmai vorbitul în șoaptă o trăda. Dovadă că Yaheli și Itamar, care se fugăriseră toată dimineața, s-au oprit din joacă atunci când el și Liat au coborât tonul.

— Mami, tati, de ce vorbiți în șoaptă?

— Ca să nu vă deranjăm, dragule. Ca să vă puteți juca în liniște, a venit imediat răspunsul lui Liat.

Ura răspunsul ăsta. Nu numai pentru că nu suporta s-o vadă pe Liat mințind – până la urmă, sinceritatea fusese ceea ce îl atrăsese la ea de la bun început –, ci și pentru că ce spunea acest răspuns despre Yaheli și Itamar. Implica ideea că sunt niște copii proști. Că nu sunt în stare să-și dea seama când o liniște calmă se transformă într-o liniște încărcată de tensiuni. Dar ei știau. N-avea nicio legătură cu vârsta. Chiar și câinii simt. Exact așa s-a întâmplat în clipa în care Liat l-a întrebat despre programul de săptămâna viitoare.

— Până luni sunt liber, după care urmează două gărzi și jumătate, apoi câteva operații după program.

— Tanni, nu e normal! Trebuie să vorbești cu profesorul Șakedi!

— Tul, de-abia am venit în secție. Nu sunt tocmai în postura în care pot pune condiții șefului. Amsalem e concentrat în armată,

lui Beitan i s-au născut gemeni acum o lună, cineva trebuie să fie acolo.

— Dar e prea mult! Și săptămâna trecută, și săptămâna asta, este…

— Asta e situația.

Iar ea, în loc să-l laude pentru capacitatea de a accepta realitatea – punct de vedere pe care îi plăcuse să-l adopte când vorbiseră despre plicul cu bani al lui Zakai –, preferă să se simtă jignită.

— Știi, privești atât de calm toată situația, că încep să cred că nu te deranjează să ne vezi numai sâmbăta.

— Nu fi tâmpită!

— Nu mă face tâmpită în fața copiilor! a spus ea în limba engleză. Și știi ceva? Fără nicio legătură cu copiii, să nu îndrăznești să-mi mai spui așa niciodată!

Ochii ei căprui aruncă flăcări. După doisprezece ani de căsnicie, Eitan încă nu știe să facă diferența dintre strălucirea lacrimilor și strălucirea furiei. În adâncul inimii spera că sunt lacrimi. Știa mult mai bine să-i facă față când plângea decât atunci când e furioasă.

— Iartă-mă, dar mă scoate din minți că nu vezi că mă rup în bucăți pentru voi, iar ție ți se pare că nu-mi pasă…

În timp ce vorbește se gândește la cât de banală este discuția asta. Cât de învechite sunt cuvintele care se spun, paharele cu cafea care se răcesc, prăjitura din farfurie, mâncată numai pe jumătate. Singurul lucru proaspăt de aici este minciuna, rozalie și virginală. Iar când Liat repetă „Dar de ce nu îi spui?”, el se sprijină de spătar și îi dă voie minciunii să vorbească în locul lui:

— Încă puțin și se termină, draga mea. E o perioadă aglomerată în secție, atâta tot. Într-o săptămână-două totul va reintra în normal, iar atunci își vor aminti cine a întins o mână și cine a încercat să se sustragă.

Când minciuna vorbește, Liat ascultă și cântărește cuvintele cu atenție. O clipă, lui Eitan îi e teamă că îl va descoperi. E-adevărat că ochii ei au culoarea castanei, dar mintea îi e tăioasă ca un brici – cine să știe asta mai bine decât el? Dar în clipa aia ea se ridică de pe scaun și se așază pe genunchii lui, iar nasul ei îi gâdilă ușor obrazul.

— Iartă-mă… doar că… mi-e dor de tine.

— Și mie, iubito! Și mie.

Și face un gest care nu îi este deloc caracteristic: o sărută pe gură în fața copiilor, în mijlocul curții, luându-se prin surprindere pe sine însuși, de parcă, fără să-și dea seama, minciuna l-ar fi excitat până în acel punct în care vinovăția și plăcerea se amestecă.

— Mami, tati, voi vă pupați cu limba?

— Nu, dragule, doar ne prefacem.

•

În spatele benzinăriei și a restaurantului se afla un spațiu viran nepavat, folosit pentru descărcarea camioanelor. În spatele lui, pământul devenea mai nisipos, iar deșertul lua forma unui râu mic. Fără apă, numai forma. Era greu de imaginat că acolo cursese apă cândva. Deși ea auzise oameni spunând că odată, demult, apa acoperea totul. Chiar dacă era adevărat, deșertul a uitat asta. Pământul râului era atât de cald și uscat, că nici măcar scaieții nu reușeau să se prindă de el. Doar pungi de nailon poposeau pe aici, din când în când, venite de niciunde. Zburau de prin restaurant, de la marginea șoselei sau din locuri mai îndepărtate. Cine știe, poate că au trecut în zbor peste tot deșertul, înainte de a ateriza aici, unde s-au încurcat prin nisip și s-au oprit prin vechiturile din albia uscată a râului. Nu era un loc frumos, cu gunoaiele și pungile alea de nailon, dar era un loc liniștit. Uneori, când o durea capul de la gălăgia din restaurant, de la muzică și de la țipetele de-acolo, ieșea și stătea acolo câteva minute. Și era mult mai bine să-ți faci nevoile aici, în nisip, decât în closetele împuțite dinăuntru. Trebuia numai să mergi puțin mai departe, ca să nu te vadă cineva. Ceva mai încolo, dincolo de locul unde rahatul pute deja, râul se lărgește. Acolo nu mai erau vechituri, pentru că cine voia să arunce ceva nu se obosea să meargă atât de departe. Era doar un scaun din plastic pe care Asum îl luase odată, pe furiș, din restaurant și pe care fuma. Ea stătea acum pe scaun și se gândea: știi că el nu te poate vedea. Dar după o clipă s-a ridicat. Apoi s-a așezat la loc.

În nisipul din jurul scaunului erau încă mucurile de la țigările pe care le fumase el. A luat unul. L-a rostogolit printre degete. L-a pus în gură, deși știa că mirosul de tabac îi face greață. I s-a făcut greață, dar nu prea tare. Nu ca atunci când Asum îi vorbea cu gura foarte aproape de fața ei și simțea cum mirosul de tabac o sugrumă. Cumva, după câteva clipe, i-a trecut greața și

i-a făcut plăcere să stea pe scaunul lui și să mestece mucul de țigară, privind la râul secat.

Și-a scos șlapii și și-a băgat picioarele în nisipul uscat și cald. Degetele mari de la picioarele lui Asum erau uriașe, dar nu neobișnuite, în schimb, degetul de lângă ele era neobișnuit de lung. Curios că își amintea tocmai acum, era pur și simplu unul din lucrurile pe care o femeie le știe despre bărbatul ei. Poate că într-o bună zi va uita și asta. Sau poate că nu. Poate că până în ziua morții ei va ține minte că el avea degetul de lângă degetul mare de la picior deosebit de lung. Omul moare, dar amintirile rămân. Un scaun. Niște mucuri de țigară. Amintirea piciorului. Sau cântecul pe care îl fredona, dar pe care acum nu și-l poate aminti. În mod inexplicabil, nu și-l poate aminti. Dar poate melodia pe care o fluiera el, la fel ca pungile de nailon, încă rătăcea prin deșert. Un om moare, dar fluieratul lui încă aleargă cu vântul, trece peste șosele și dune și bedlendzuri[21], se învârtește printre nisipuri și gunoaie.

•

Trei infecții virale. Două infecții intestinale. O fractură deschisă. O suspiciune de luxație. Nouă leziuni infectate, dintre care una gravă. Lucrează repede. A depășit faza cu „ar putea să doară puțin” și cu „imediat se termină”. Răspunde scurt la întrebări lungi. Oboseala îl omoară. Și mai mult decât oboseala îl omoară faptul că e constrâns să facă asta. Nu vrea să fie aici, dar e obligat. Nu ar trebui să se gândească la asta. Ar trebui să se gândească la omul pe care l-a omorât. La o viață care a fost scurtată din cauza lui. Faptul că nu se gândește la asta doar îi intensifică vina. Poate că oamenii l-ar fi iertat, dacă și-ar fi deschis sufletul în fața lor și ar fi recunoscut că a călcat un eritreean și a fugit și că de atunci e plin de regrete. Dar adevărul este că a călcat un eritreean și a fugit și că de atunci nu se gândește decât cum poate ieși din asta. Or, așa ceva nu poate fi mărturisit. Un asemenea lucru trezește oroare. Și în același timp simte cum crește în el dezgustul pentru acești oameni oripilați. Toți s-ar uita la el cu dispreț, toți ar pretinde că au conștiința curată, numai pentru că ei, din întâmplare, nu s-au aflat acolo în clipa aceea. Ca și cum ei n-ar ucide eritreeni în stânga și-n dreapta. Pentru că, dacă fiecare dintre ei ar dona o

[21] Terenuri argiloase, aride, supuse unui proces intens de eroziune, a vântului sau/și a apei (n.tr.).

cât de mică parte din venitul său lunar, ar putea salva viața unui african flămând. Un cont cu treizeci de mii de shekeli nici n-ar simți dacă s-ar lipsi de o mie de shekeli. Și multe suflete ar putea fi salvate cu o mie de shekeli. Hrană pentru bebeluși, apă purificată. Dar, cu toate astea, shekelii rămân în bancă, la locul lor, iar discuția din jurul mesei din salon rămâne și ea acolo, la locul ei. Nu e nicio diferență între ei și el. El a abandonat un eritreean rănit lângă șoseaua 40, în timp ce ei îi abandonează pe africanii lor în savană. Opțiunea este reală și există: o mie de shekeli pentru viața unui om. Avem voluntari? Nu. Evident că nu. Întrebarea nu este de ce anume fugi, întrebarea este dacă ești prins. Iar ei fug toți de același lucru. Nu sunt în stare să-și privească puterea în ochi. Toți lovesc și fug. Dar pe el l-au văzut. Pe el l-au prins.

Când a terminat și a ieșit în sfârșit din garaj, s-au repezit spre el câțiva eritreeni care se învârteau pe afară. Voiau să-i mulțumească din nou. Un bărbat slab a întins mâna spre el, Eitan i-a strâns-o și s-a gândit că undeva, pe drum, butonul empatiei i se stricase. Pentru că ar fi trebuit să simtă ceva. Sensibilitate. Milă. Responsabilitatea unei ființe umane față de altă ființă umană. Nu numai față de bărbatul acesta, care stătea aici și îi strângea mâna cu emoție, în timp ce el de-abia aștepta să-l lase în pace. Dar nici față de bărbatul acela care zăcea pe pământ cu capul sfărâmat, nici față de el nu simțise nimic. Sau poate că simțise ceva, dar nu ceea ce ar fi fost corect să simtă.

Și-a amintit de el în clipa aia: eritreeanul zăcea la marginea șoselei. Uneori i se părea puțin ciudat că încă îl numea „eritreeanul”, deși știa că îl cheamă Asum. Era și mai ciudat că nu știa dacă are un nume de familie. Adică era clar că are, dar el nu-l știa. Și, dacă stai bine să te gândești, poate chiar nici nu are, poate la ei lucrurile nu merg așa, cu nume de familie. Poate sunt nume tribale sau ancestrale. N-are idee, nu verifică. Da, ar putea să o întrebe pe Sirkit. Posibil că iar și răspunde. Iar, dacă ar fi să întrebe, de ce să se oprească la numele de familie? Mai bine ar încerca să afle cum îl strigau prietenii, în caz că avea prieteni. Care era culoarea preferată. Ce hobbyuri avea. Dacă ar vrea, ar putea să cerceteze și să pună tot felul de întrebări despre personalitatea omului care a murit. Să îl prindă în palma lui (moale? nervoasă?) și să-l scoată tocmai pe el, din marea de oameni asemănători, fără chip. Ar fi putut face un efort și să-i

ofere ceva în plus, dincolo de craniul crăpat și de umezeala sângelui său pe pietrele deșertului. Ar fi putut să încerce să se convingă că omul valora ceva și cât timp fusese în viață, nu doar prin moartea sa. Un eritreean zăcând la marginea drumului. Un trup slab. Haine vechi. Sângele scurgându-se din capul lui negru. Trecuse mai puțin de o lună, dar totul i se pare deja atât de îndepărtat și la fel i se părea și durerea aceea în burtă, nevoia acută de a-și goli mațele. Părea ceva care i s-a întâmplat altcuiva. Dar își amintea fiecare detaliu: zgomotul puternic al jeepului când l-a lovit. Vocea minunată, guturală a lui Janis Joplin. Grozăvia trupului azvârlit la pământ. Ținea minte cum îi suna pietrișul sub picioare când a ieșit din jeep. Contrastul dintre locul cald pe care stătea și aerul rece de afară. Își amintea că atunci când s-a grăbit spre el încă sperase o clipă că omul e bine, că poate avea să se ridice și să urle la el să aibă grijă pe unde merge. Își amintește toate astea, dar parcă de la distanță, parcă i s-ar fi întâmplat altcuiva.

Dar ți s-au întâmplat ție. Nu altcuiva.

Ție.

Și totuși, încă i se pare ireal. Ca și cum mintea lui pur și simplu nu reușește să accepte faptul în sine, realitatea. Nu-și poate obliga mintea să asimileze această informație. Eritreeanul călcat stă dincolo de zidurile conștientului și bate la ușă, strigă să fie lăsat să intre. Dar tot ce se aude înăuntru este un zgomot surd. Ca sunetul surd care s-a auzit în clipa în care l-a lovit jeepul.

Poate că e bine. Poate că așa trebuie să fie. De ce e musai să-l lase pe eritreeanul ăla să-și facă loc în mintea lui? Și-a eliberat mâna din strânsoarea prelungită a pacientului recunoscător și s-a îndreptat spre jeep. Imaginea care i s-a ivit în fața ochilor l-a lovit ca un pumn în burtă. I s-a tăiat respirația. Lângă roata dreaptă zăcea trupul unui bărbat de culoare. Cu brațele întinse în lături și picioarele desfăcute pe pământ. Eitan a încercat să-și spună că nu e adevărat. Că e doar o imagine înșelătoare, țesută de orele lungi de veghe. Dar bărbatul chiar zăcea acolo, lângă jeepul lui, iar când a înțeles, lui Eitan au început să-i tremure picioarele.

O clipă mai târziu l-a strigat cineva pe refugiatul adormit, care s-a ridicat de lângă jeep, dar asta n-a schimbat cu nimic lucrurile. Pentru că, în clipa în care a privit trupul întins la

pământ, Eitan a avut în fața ochilor trupul eritreeanului. Iar de astă dată l-a văzut cu adevărat. Și a simțit brusc cum comutatorul pe care l-a întrerupt între mintea și trupul său din clipa accidentului s-a mișcat pe neașteptate spre direcția cealaltă, iar dinlăuntrul său s-a stârnit un val enorm de greață. A ucis pe cineva. A ucis un om. El! A ucis! Un om! Și acolo, în fața eritreenilor uimiți, a căzut în genunchi și a vomitat, un șuvoi cald, galben și usturător. Cineva a alergat la garaj și s-a întors cu niște apă. Eitan s-a așezat pe pământ cu picioarele tremurând. Eritreeanul avea picioarele țepene. Eitan nu-și putea mișca nici mâinile. Doar pleoapele se mișcau puțin. Ochii lui l-au privit.

S-a aplecat din nou să vomite, dar nu mai avea ce. Burta i se strângea în contracții puternice, sălbatice și brusc și-a dat seama că o vrea pe mama lui. Voia să se cuibărească între mâini moi, consolatoare, care-i dau deoparte șuvițele de păr de pe fruntea transpirată și-i șterg urmele de vomă de pe buze și-i liniștesc trupul care tremură și se desface în bucăți, șoptindu-i că totul va fi în regulă.

El a ucis un om.

El

a ucis

un om.

S-a ridicat din nou. A sorbit iar din apă. Și iarăși a văzut fața lui, ochii, craniul crăpat, sângele din urechi. Dar, în loc de greață, se ridica altceva. E începutul unei furii cumplite. Nu înțelegea și nici nu voia să înțeleagă. A mai așteptat o clipă să-i revină respirația la normal, după care s-a îndreptat în grabă spre jeep, de-abia auzind strigătele însoțitorilor săi, eritreenii îngrijorați care veneau după el, oferindu-i apă și care l-au urmărit mult timp cu privirea până când jeepul s-a îndepărtat.

•

Liat făcea șnițelele de pui în cuptor. E mai sănătos și mai puțină bătaie de cap. Pune patru bucăți de piept de pui într-un bol. Amestecă un pic de miere, soia, o linguriță de paprica și îi lasă la marinat. Alarma telefonului sună după două ore și îi amintește ceea ce ea ținea minte oricum: să bată un ou, cu usturoi zdrobit și ulei de măsline. Apoi înmoaie puiul și îl dă prin pesmet. Îl pune în cuptor, la temperatură moderată, cam cincisprezece minute pe fiecare parte. Până când bucățile devin

aurii. Lui Itamar îi place un pic mai rumenit. Yaheli preferă șnițelele cumpărate, tăiate în formă de animale, cum are Tamir de la grădiniță. Dar sunt pline de tot felul de aditivi și coloranți alimentari, iar ea nu este de acord.

Când va sosi, Eitan va pune masa și va pregăti piureul de cartofi. E specialitatea lui. Yaheli va întreba dacă se poate uita la televizor în timpul mesei, ea îi va răspunde că nu și va încerca să-i reziste. Îl va întreba, în schimb, cum a fost la grădiniță și pe Itamar cum a fost la școală, iar pe Eitan cum a fost la lucru. Întrebarea este o continuare directă a șnițelelor și a piureului, a mirosului de șampon de pe capetele copiilor și a paharelor de ciocolată cu lapte, care așteaptă pe blatul de marmură. Familia stă la masă, dar acestea nu sunt, de fapt, decât firimituri, firimituri de clipe. Nimeni nu va afla cu adevărat ce anume i-a făcut să se simtă mândri în ziua aceea sau de ce s-au simțit rușinați la un moment dat. Nimeni nu va ști cu adevărat ce și-au dorit sau ce-au urât. Nu vorbesc despre asta. Doar mănâncă șnițele cu piure. Numai Liat, cu un fel de neliniște surdă, se ambiționează să primească răspunsuri de la fiecare în parte. Nu numai „a fost în regulă”, ci și ce a fost și cum a fost și vrea să lipească bine-bine firimiturile acestor întâmplări într-o singură bucată, așa cum a lipit mai devreme firimiturile de pesmet de carnea rozalie, umedă.

•

Era calm când a venit pentru următoarea gardă în garaj. Voma, tremurul, eritreeanul, toate erau deja departe, la fel și procesiunea nesfârșită a trupurilor pe care le examina ore întregi. I s-a părut că-i recunoaște printre ei pe cei care îi oferiseră ieri apă, oameni care îl ajutaseră să se ridice atunci când picioarele îl lăsaseră. Dar oamenii din fața lui nu dădeau niciun semn că l-ar mai fi văzut, iar Eitan a tras concluzia că i-a confundat din nou. Cel căruia i-a luat temperatura și cel care îi întinde o cârpă să-și șteargă sudoarea de pe frunte, toți arată la fel în ochii lui. (Nu chiar toți. Sirkit stătea într-un colț al garajului, la fel de ușor de identificat ca întotdeauna, un punct arzător la care avea grijă să nu privească și care tocmai de aceea devenea și mai vizibilă. Nu știa dacă i-a povestit cineva despre ce se întâmplase ieri în fața garajului. Și, dacă i-a povestit totuși, oare făcuse ea vreo legătură între voma lui sălbatică, animalică și poziția refugiatului culcat lângă jeep? Probabil că nu – cum ar fi

putut ea să înțeleagă că îl confundase pe eritreeanul anonim, viu, cu soțul ei mort? Evită să se uite spre ea, jenat că îl trădase corpul într-un asemenea fel, pe teritoriul ei.)

După șase ore, a terminat și cu ultimul pacient și a ieșit din garaj. Îl așteptau din nou afară, iar astă dată erau și mai mulți. *„Șukran*[22]*,* doctor, *șukran.* Le strângea mâinile cu neplăcere. Își scosese deja mănușile și se spălase pe mâini în garaj, iar acum, după toate strângerile astea de mână, va trebui să conducă tot drumul, atent să nu-și atingă obrazul. Să intre în parcare și să se grăbească spre robinetul din curte, să curețe în sfârșit grămada de potențiali viruși, dizenteria ipotetică, repulsia față de mâinile acelea străine. I-a zâmbit politicos acestei mulțimi de pacienți devotați și a încercat să se apropie de jeep. Dar eritreenii l-au înconjurat. Ceea ce începuse ca o manifestație timidă de recunoștință s-a transformat într-o revărsare de emoție, aproape într-o întrecere: cine strânge mâna medicului mai mult timp. Cine îi mulțumește în cuvinte mai neînțelese și mai lungi. Iar printre mâinile întinse a recunoscut brusc mâinile *lui,* eritreeanul întins pe pământ. Atunci și-a amintit: un eritreean călcat la marginea drumului. Pulpele lui negre erau răsfirate pe pământ într-o poziție nefirească. Mâinile la fel, își amintea, aveau și ele o poziție anormală. La naiba, era evident că întregul trup arăta nefiresc. Nu numai pentru că era un eritreean călcat cu mașina. El, pur și simplu, n-ar fi trebuit să fie atunci, acolo, în locul unde se afla Eitan. În viața lui Eitan nu era loc pentru eritreeni izbiți de bara de protecție sau care îi strângeau mâna, pentru eritreeni în general. Și, aproape fără să-și dea seama, greața și vinovăția de ieri începeau să fie înlocuite de furie, o furie care creștea. Ce dracu’ a căutat nenorocitul ăla de imigrant ilegal acolo, în toiul nopții? Cum se aștepta el să-l vadă cineva în bezna aia? Atât de slab, atât de amărât! Eitan a aruncat o privire spre bolnavii plini de recunoștință și cu greu s-a abținut să nu țipe la ei. Cum puteți fi atât de jalnici? Cum suportați existența asta subumană, de târâtoare? De ce veniți după mine ca niște câței? I-a salutat și a intrat în mașină. Dar eritreenii au continuat să-l irite tot drumul spre casă, ca un firicel de nisip intrat în ochi.

Aproape de cotitura spre Omer și-a amintit de David homosexualul. David poponarul era David Sonnenstein din clasa

[22] „Mulțumesc” – în arabă (n.tr.).

a IV-a A. Tatăl lui era o persoană importantă. Șeful Catedrei de Psihologie de la Universitatea din Haifa. Dar asta nu-l ajuta deloc pe David când toată clasa își bătea joc de el. Ba chiar dimpotrivă, poate că asta îi complica și mai mult viața. Pentru că, dacă părinții altor copii ar fi luat atitudine atunci când copilul lor ar fi fost strigat „poponar” și ar fi găsit asta scris pe toate ușile din closetele școlii, tatăl lui David, în schimb, nu lua nicio atitudine concretă. Poate cred că e ceva peste care copiii aveau să treacă până la urmă. Poate era ocupat cu problemele altora, oameni care îi plăteau mulți bani ca să le rezolve. Sau poate că, în adâncul sufletului, știa și el, ca toți ceilalți, că fiul lui e un rahat de poponar.

Eitan nu era dintre cei care își băteau joc de David. Nu pentru că ar fi fost mai bun la suflet, ci, pur și simplu, pentru că avea alte treburi. Dar când a văzut cum îl băteau copiii din clasa a III-a, copii mai mici ca el cu un cap, aproape că i-a venit să-l ia și el la bătaie. Cum de-i lași? De ce ești atât de poponar? David poponarul avea mutra unuia căruia i se putea face orice, drept care chiar i se făcea orice. Copii ca David poponarul transformă alți copii în monștri. Chiar dacă ți-ai jurat că n-o să-i faci nimic, chiar dacă voiai să-ți fie milă de el, întotdeauna venea acea clipă în care simțeai că nu mai poți. Începeai să-l urăști pentru că era așa un zero de om.

Când au trecut în clasele mai mari, David poponarul s-a mutat la altă școală. Eitan nu știa dacă a fost ideea lui sau a tatălui său, dar i s-a părut o decizie bună. Uneori, la liceu, îl vedea în autobuz și se grăbea să întoarcă privirea în altă parte. Fiecare știa despre celălalt lucruri pe care nu voia să le știe. Spre exemplu: că David e un rahat de poponar. Iar celălalt, că Eitan era un rahat de maniac.

La sfârșitul liceului au plecat în Polonia[23]. Eitan e cu clasa lui în curtea centrală de la Auschwitz. Ghidul le explica despre viața în lagăr. Aici erau paznicii. Aici gardurile din sârmă ghimpată. Aici dușurile, camere de gazare, de fapt. Ehud Sagy a ridicat mâna:

— Dar de ce n-au încercat să fugă?

[23] Există o tradiție a excursiilor organizate de Ministerul Educației pentru elevii de liceu, așa-numitul „Marș al Vieții” (ca reacție la „marșul morții” organizat de naziști), care cuprinde vizitarea lagărelor de concentrare din Polonia (n.tr.).

Ghidul i-a explicat de ce era imposibil. În dreapta puteau fi văzute caricaturile. Ehud Sagy a insistat.

— Erau mai mulți deținuți decât paznici și se pare că nu prea aveau ce să piardă.

Ghidul a dat semne de nerăbdare. I-a răspuns că cine nu știe ce înseamnă o asemenea frică nu poate judeca.

— Și să nu-mi începeți acum cu povestea cu „oile la tăiere”[24]!

Noaptea, la hotel, Ehud Sagy a propus să facă laba cu toții și să vedem cine termină primul. Apoi a spus:

— Asta nu înțeleg, cum de n-au încercat să lupte. O adunătură de poponari…

•

Eitan s-a gândit atunci la David poponarul, la cât de silă îi era de el, și și-a dat seama că undeva, înăuntrul lui, de fapt îi ura pe toți, pe toți evreii ăia slabi, schelete ambulante, care ți se strecoară în suflet, adânc, că nici măcar să te masturbezi ca lumea nu mai poți.

A parcat și a ieșit în curte. Încerca să înțeleagă de ce nu putea să simtă milă pentru ei mai mult timp. De ce întotdeauna furia se furișa din spatele compasiunii. La fel ca mirosul de sânge care-i înnebunește pe rechini, mirosul slăbiciunii îl înnebunea și pe el. Sau poate că era invers și nu faptul că avea puterea să-i distrugă îl înfuria într-un asemenea hal, ci felul inteligent în care ei îl distrugeau pe el. Felul cum îl apăsa mizeria lor, cum îl făcea să se simtă vinovat.

N-a atins clanța când a intrat în casă. A închis ușa în urma lui ca un fugar care se ascunde.

•

Deși nu-i plăcea să recunoască, începuse să se priceapă la minciuni. Liat se plângea în continuare că el are prea multe gărzi de noapte și atunci Eitan s-a gândit să intre în grupul de jucători de pocher al lui Eckstein. O mișcare strălucită și dezgustătoare în același timp, care i-a repugnat încă din clipa în care a aflat despre ea, dar care mai târziu avea să-l salveze. Cercul de pocher al lui Eckstein se întrunea de ani întregi în fiecare miercuri, numai că fiecare dintre membrii săi „se întrunea” în altă parte. Eckstein în patul unei rezidente de

[24] Au existat evrei din Palestina mandatară, apoi Israel, care le reproșau evreilor europeni din perioada Holocaustului că s-au lăsat duși la moarte „ca oile la tăiere” (n.tr.).

gardă, Bardugo în mașina fostei, care la rândul ei fusese nevoită să se înscrie la un curs oarecare ca să dispară de-acasă, Amos, în clinica unei logopede, chiar pe canapeaua pe care la prânz îl învățase pe fiul lui să pronunțe corect *șșș.* Eitan cunoștea aranjamentul și îl dezgusta, dar știa cât de important era pentru Liat să vadă că s-a integrat bine la noul loc de muncă, iar cercul săptămânal de pocher era exact ce-i trebuia.

Mai erau și jumătățile de gardă până aproape în zori, când interveneau complicații la anumite operații… Și treimile de gărzi pline de crize și colapsuri ale sistemelor, care îi obligau pe chirurgi să rămână până târziu. Erau operații peste program, pe care era păcat să nu le accepte, că doar aveau nevoie de bani, și congrese medicale ale căror invitații le agăța acasă, pe ușa de la frigider, încă din timp. Congresele erau reale, la fel și invitațiile, dar, dacă în trecut ele ajungeau la coșul de gunoi încă înainte de a fi scoase din plicuri, iată că acum primeau loc de onoare pe frigider, pe tabla magnetică colorată. „Neurochirurgia – încotro?” la spitalul Ichilov din Tel Aviv. Programul se termina la ora nouă și jumătate, ceea ce însemna că nu avea nicio șansă să ajungă acasă înainte de unsprezece. Suficient pentru jumătate de normă în garaj. La spital era altă poveste… Depășise de mult zilele de concediu medical anuale. Îngropase două bunici. Dusese copii la o serie de analize la care nu se găsise nimic. Le spusese până și că fusese mobilizat urgent ca rezervist și spera ca până la sfârșitul anului să nu-și amintească nimeni că nu adusese adeverința. Observase trei afte pe buză, în interior, dar era prea obosit și stresat ca să se ocupe de ele.

6.

Adolescentul a fost arestat nu departe de Yeruham. Conducea un Mercedes GLK-Class negru și n-a părut deloc surprins când trei polițiști înarmați i-au sărit în față, la semafor, cu armele încărcate. Proprietarul jeepului a sunat la poliție peste două ore, când s-a întors cu copiii de la Eyn Akev[25] și a observat că i se furase mașina. A fost atât de surprins să afle că jeepul fusese deja identificat, încât a repetat de două ori numărul de

[25] Zonă de izvoare termale din Negev, aproape de Sde Boker (n.tr.).

înmatriculare și a insistat ca operatoarele să verifice. „Domnule, ce e atât de greu de crezut? Poliția Israelului ți-a găsit deja mașina”, i-a spus Esty. După care i-a închis telefonul și s-a prăpădit de râs. Dăduse norocul peste Melamed și Lasmasonov, ca să nu mai vorbim de Cita. Dacă puștiul ăla nu-i pica direct în cursă, statul lui de salariu de luna asta ar fi fost ultimul. Și cel mai nostim e că singurul care nu s-a agitat deloc a fost puștiul… adică tânărul… adică tânărul beduin care fusese arestat de poliția din Beer Sheva, în timp ce conducea o mașină furată[26]. Al treilea subiect la știrile de la ora patru. A reieșit că îl chema Ali. Mare lucru. Pe un beduin din doi îl cheamă Ali. Numai Allah știe cum să-i deosebească unii de alții.

Sila din ochii lui Ali a surprins-o pe Liat. Un copil de șaisprezece ani n-ar trebui să privească așa.

— Mi se pare cam prostuț, îi spusese Cita ceva mai înainte, dar, dacă reușești să scoți de la el cui duce mașinile, ne-ar putea ajuta.

Ea s-a uitat din nou la băiat. Nu părea deloc prostuț. Oamenii confundă privirea sticloasă cu privirea rătăcită. O privire rătăcită e semnul unui creier golit de gânduri. O privire înghețată dezvăluie un creier în care gândurile se află în spatele unui geam fumuriu. Privirea băiatului era înghețată atunci când era singur și devenea plictisită când i se adresa cineva.

— Din datele noastre reiese că nu ai carnet de conducere.

I s-a părut ei sau a surprins umbra unui surâs ironic pe buzele lui?

— Știi să conduci?

Într-o clipă, pieptul i s-a umflat de mândrie, ochii i s-au luminat.

— Sunt un șofer excelent!

Liat a reușit cu greu să-și ascundă zâmbetul.

— Deci nu e prima oară când conduci fără carnet.

El tăcea și o privea. Pe chipul lui bărbatul și copilul încă se întreceau – țepi negri pe început de barbă, peste osatura obrajilor rotunzi, aproape că ai bebelușilor. Mustața începuse să fie vizibilă deasupra bărbiei plăcute, cu aluzia unei gropițe în mijloc.

[26] În deșertul Negev acționează bande de beduini care fură mașini, le schimbă datele de înmatriculare și le revând sau le demontează și le vând ca piese de schimb (n.tr.).

— Uite, Ali, încă nu ai împlinit șaisprezece ani, nu ai cazier. Iar, dacă ai să colaborezi cu noi, nici nu vei avea.

A durat mai bine de patru ore, dar la sfârșit Liat avea în mână lista cu mașinile furate în ultimele luni, precum și adresa unui „abator” de mașini nu departe de Tel Sheva. În timp ce agenții se pregăteau de acțiune, a revăzut lista. Eyn Akev. Maale Akravim. Tlalim. Ganei Hava. Mashabei Șade.

Tlalim.

S-a ridicat brusc și s-a dus în grabă spre sala de interogatoriu. Zgomotul ușii deschise brusc l-a surprins puțin pe băiat, dar într-o clipă a revenit la privirea aceea plictisită, la care avea grijă să nu renunțe.

— Ali, spune-mi, când ai fost la Tlalim?

— Odată cu Mazda și încă o dată când n-a mers.

— Da, dar când?

— *Walla*[27], chiar nu mai țin minte.

— Nu există „nu mai țin minte”, Ali. Spune-mi când ai fost acolo ultima oară!

— Ultima oară… acum două săptămâni.

Evrika.

Se grăbește spre biroul comandantului și deschide ușa fără să se ostenească să bată.

— Știu cine l-a omorât pe eritreean.

Băiatul a urlat. Ba chiar a plâns. E ciudat să vezi un puști de șaisprezece ani plângând. Doar cu o clipă în urmă era acolo, cu mustața și țepii de pe obraji și accentul lui arăbesc, care îi face să pară întotdeauna mai mari și mai înfricoșători – și în clipa următoare începe să plângă. Ca un copil. Iar pentru tine este atât de neașteptat, încât în prima clipă crezi că i-a intrat ceva în ochi. Iar când plânge ți-e absolut clar cine câștigă bătălia dintre trăsăturile feței, pentru că osatura obrajilor de bebeluș devine atât de evidentă, încât țepii de barbă de pe ei par lipiți, iar buzele de sub mustață tremură în așa hal, încât mustața pare o păcăleală.

Nu-i adevărat, spune, ștergându-și nasul cu dosul palmei. Da, a fost în kibuț în noaptea aceea. Și da, s-a dus acolo ca să fure mașini. Dar nu a lovit pe nimeni, să-l omoare Allah dacă minte.

[27] Expresie de mirare în lb. arabă (n.tr.).

— Allah al tău e un martor cam problematic, replică Marciano. Ai putea să te mai gândești și la altcineva, în afară de el, care să fi fost acolo cu tine?

Și dintr-odată copilul dispare și a apărut bărbatul. Ochii adolescentului au devenit din nou opaci. Lacrimile nu s-au uscat încă, dar pupilele sunt din nou dure ca piatra.

— Nimeni, nu a fost nimeni cu mine acolo.

Liat s-a foit jenată pe scaun. Cu câteva ore înainte băiatul promisese că va răspunde cinstit la toate întrebările ei, cu condiția să nu-l întrebe cine l-a însoțit în expediții. Era dispus să raporteze despre mașinile furate, despre locurile de unde au fost furate, să riște și să le dezvăluie chiar și locurile unde se află platformele. Dar în niciun caz, sub nicio formă, nu-i va dezvălui numele celui care-l însoțea. La acel moment, înțelegerea i se păruse rezonabilă. Era dispusă să renunțe la un hoț mic de mașini pentru a afla unde se află peștii mari. Abatorul de mașini valora mai mult decât un hoț de mașini. Dar acum hoțul anonim devenise mult mai important – nimeni, în afară de el, nu putea adeveri declarațiile băiatului.

— Vă jur că nu l-am călcat, vă jur!

Liat s-a aplecat spre el:

— Ali, nu e suficient să juri. Un om a fost călcat lângă kibuț în noaptea aceea, iar noi știm că ai fost acolo cu jeepul în momentul ăla. Dacă zici că n-ai fost tu, adu-mi pe cineva care să-ți susțină declarația.

În timp ce vorbea, privirea ei căuta ochii adolescentului, dar băiatul era deja închis în tăcerea lui, cu ochii sticloși, opaci, întunecați. După un timp, au înțeles că nu va mai spune nimic și l-au lăsat în sala de interogatoriu. Când au închis ușa, Marciano s-a întors spre ea ca o balenă în uniformă albastră, cu un zâmbet larg:

— Ți-am zis că până la urmă o să reiasă că a fost un beduin oarecare.

Apoi a adăugat cu generozitate:

— Dar bravo că ai dezlegat cazul, scumpo…

•

Nu era o mironosiță.

O blondină plânge pe marginea drumului. Un tip oprește mașina și o întreabă ce s-a întâmplat. Ea i se plânge – „Am o pană de cauciuc! Iar când am încercat să sun să mi se trimită o

mașină care să mă remorcheze, am descoperit că mi s-a furat telefonul. Și sunt singură aici” –, iar atunci tipul își desface fermoarul de la pantaloni. „E clar că asta nu e ziua ta norocoasă!”

Poți să-i spui așa un astfel de banc. Îl digeră…

Nu e o complexată. Poți să spui lângă ea bancuri vechi despre unchiul Levi sau noi, despre orientalii din emisiunile de televiziune, poți să accentuezi consoanele guturale din ebraica unui evreu din țările arabe ori de câte ori vrei să sugerezi că pe respectivul nu-l dă afară din casă inteligența… Poți să te plângi în fața ei de hotelul din Eilat, să spui cât era de plin de derbedei acolo și altele asemenea. Poți să spui despre o petrecere că s-a dus dracului, pentru că toată muzica a fost orientală. Ea e OK. Chiar OK. Râde și la bancurile despre femei, și la cele despre orientali. Râde chiar dacă, în adâncul sufletului, se urăște puțin pentru asta. Preferă să se urască decât să pară vreo complexată. Orice, numai să nu pară o orientală feministă, din alea care înfulecă testicule de europeni la micul dejun.

Deci în cea mai mare parte a timpului preferă să creadă despre ea însăși că se învârtește în lumea asta fără culoare a pielii și fără nume de familie, fără origine și fără comunitate. Nu Liat Smuha, care locuiește în Or Akiva. Nici Liat Green de la vila din Omer. Pur și simplu Liat. Dar, chiar dacă din punctul ei de vedere era așa, se pare că din punctul lor de vedere era altfel. De când părăsise Or Akiva, vecinii o priveau altfel. Încă o îmbrățișau când venea, dar era un alt fel de îmbrățișare. Șiran din apartamentul de vizavi a făcut primul ei copil în anul în care Liat era în primul an la universitate. Al doilea copil, în anul doi. Al treilea, în anul trei. Când erau la școala primară dormeau una la cealaltă în fiecare noapte, aproape că nu știau să adoarmă singure. Acum au schimbat câte un sărut aerian pe obraz, au zâmbit politicoase, dar ochii lor priveau uimiți – ce, asta ești tu?

Când, în cele din urmă, a avut copiii, s-a dus, mândră, cu ei în vizită la mama. Uite-l pe Itamar, cu tenul lui măsliniu, cât de frumos se potrivește aici, în cartier! Se poate juca afară cu copiii lui Șiran. Dar el nu vrea. Se uită afară și spune:

— E murdar aici!

— Da’ de unde! sare Liat. Unde vezi tu că e murdar?

El arată cu mâna spre rablele ruginite din curtea din spate a blocului și își îndreaptă privirea în afară, spre stradă:

— Și nu e iarbă deloc!

— Dar sunt alte lucruri frumoase!

El se uită în jur. Ochii lui caută acele alte lucruri. Privirea lui Liat umbla agitată, ochii îi dansau dintr-un loc în altul. Dar strada era cenușie, ștearsă, obosită, iar Itamar, după ce a făcut un efort să găsească ceva frumos, și-a ațintit privirea asupra ei:

— Nu sunt!

Ar fi vrut să-i tragă o palmă. Ea, care încă din școală urâse Or Akiva. Care ascundea de noii ei prieteni strada asta așa cum se ascunde o deformație rușinoasă. Și iată că, dintr-odată, vine copilul ăsta, copilul ei, căruia la rândul lui îi este rușine de strada ei. Își dă aere față de casa în care ea a crescut.

Când era fetiță (o coamă de păr neastâmpărat, pe care mama încerca să-l strângă în coadă, iar bunica să-l elibereze) nu visase niciodată să devină criminalistă. Presupunând că felul în care se costumează un copil de Purim[28] ar putea fi un indiciu, în afara stocului de cărți din centrul comercial din Or Akiva, avea o atracție specială pentru aviație. La nouă ani, a fost fluture, la zece, zână, și la unsprezece ani, aviatoare, cu insigna aviației militare, pe care o găsise în stația de autobuz. Când a împlinit doisprezece ani, limitele atmosferei deveniseră deja prea anoste și a avut o experiență ratată, încercând să devină prima astronaută din Or Akiva. Ratată, întrucât casca de motociclist pe care i-a împrumutat-o unchiul Nissim era foarte grea, iar hârtia de aluminiu cu care a învelit-o s-a rupt aproape toată încă înainte de prima pauză. A lăsat casca în clasă și a ieșit să se joace cu un înger, cu regina florilor și cu Saddam Hussein. Când s-a întors în clasă a descoperit că dispăruse și și-a petrecut restul zilei căutând-o. Măcinată de remușcări, i-a înmânat ca despăgubire unchiului Nissim pachetul cu dulciuri pe care îl primise ea[29], iar el a mușcat din napolitane și a spus nu-i nimic, sufletel, ce s-a dus s-a dus.

Dar ea nu s-a mulțumit numai cu asta, ci a deschis o acțiune particulară, iar după o săptămână i-a dat unchiului Nissim casca, pe care a cărat-o cu sfânt respect în două mâini zgâriate. Maică-sa a început să plângă că zgârieturile astea sunt un tetanos sigur și a vrut s-o ducă la policlinică, dar bunica a zis: stai o

[28] Sărbătoare evreiască bazată pe *Cartea Esterei*, care presupune travestiul (în special pentru copii) (n.tr.).

[29] Una dintre caracteristicile sărbătorii este dăruirea de dulciuri (n.tr.).

clipă, Aviva, fetița are ceva să ne povestească, iar de tetanos n-o să moară într-o jumătate de oră. Iar Liat le-a povestit cum s-au întors din vacanța de Purim și ea s-a uitat bine-bine la toți copii din clasă, privindu-i pe fiecare în parte în ochi, și a observat că numai Aviram nu se uită la ea, iar dacă se uită o face numai o clipă, și apoi a spus: ce-i cu tine, băi aia, și a întors capul. Așa că s-a dus astăzi la el și i-a spus știu că tu ai luat-o și el a spus n-am luat-o eu și ea i-a spus: dar eu știu că da. El i-a spus zboară de aici, fată de curvă ce ești, iar când a văzut că ea nu zboară s-a întors să plece, dar ea l-a prins de mână și atunci el i-a făcut zgârieturile alea, care arată mult mai rău decât le simte ea. La urmă i-a spus, bine, nebuno care ești, și au mers împreună la bunicul lui, pentru că el locuiește acolo de când tribunalul a decis că părinții lui nu sunt în regulă. Iar acolo, sub canapea, erau casca și încă o mulțime de lucruri despre care Liat își amintea că au dispărut de la începutul anului școlar. Aviram a văzut că ea nu zice nimic despre lucrurile alea și a întrebat-o dacă vrea sirop de zmeură. Ea a răspuns că da, dar, când el a deschis frigiderul, a văzut că îi toarnă din bidonașul mov al lui Moran și și-a amintit cum plânsese ea săptămâna trecută când îi dispăruse, pentru că bidonașul era un cadou de la tatăl ei, șofer de taxi în America. Liat i-a spus atunci lui Aviram că, de fapt, nu-i e sete, iar el a zgâriat-o încă odată și i-a spus: ia-ți casca ta futută și cară-te de aici, nebuno care ești!

Mama ei a zis că trebuie chemată poliția. Unchiul Nissim a spus că nu trebuie nicio poliție, am să vorbesc eu singur cu el. Iar bunica ei i-a spus: Liat, să ai mare grijă de ochii tăi, pentru că ei sunt darul tău. Iar mai târziu, după ce unchiul Nissim a plecat, iar mama spăla vasele în bucătărie, i-a strecurat în mână două napolitane lungi, cu ciocolată și i-a șoptit: „Una pentru Aviram”.

Ea și Aviram nu și-au mai vorbit niciodată. Când i-a dat napolitana, a aruncat-o în ea și a plecat, iar după un an ea s-a mutat la altă școală. Spre sfârșitul școlii primare, diriginta a chemat-o pe mama și i-a spus că, date fiind notele ei bune, plus tot felul de alte lucruri, e preferabil să treacă la școala din Maagan Michael[30]. Primeau în acel an elevi din Or Akiva. Numărul locurilor era limitat. Din cauză de buget. Din punctul lor de vedere, mutarea avea să dea bine la Ministerul Educației, iar pentru fetiță avea să fie foarte benefică. În prima zi a clasei a

[30] Kibuț pe coasta Mediteranei, în drum spre Haifa (n.tr.).

VIII-a a îmbrăcat o bluză cu paiete aurii și a acceptat, pentru prima oară, să-și strângă părul cu un elastic. Nu și-a strâns numai părul. Sub bluză, o bandă din pânză și elastic a strâns grozăvia aceea pe care trupul ei o făcuse să crească în timpul vacanței și a lipit-o cât mai strâns de coaste. În fața oglinzii, și-a dorit ca trupul ei să înghită din nou rotunjimile alea penibile, să le îngroape pur și simplu în carnea perfect plată până cu câteva luni în urmă. Bunica a însoțit-o până la stația unde trebuia să vină autobuzul și i-a spus: cât ești de frumoasă, sufletul meu, și ce bluză frumoasă ai, iar Liat a crezut-o, cu toate că știa că parte din complimente le primește pentru că e nepoata ei, iar bluza, pentru că o cumpărase bunica însăși. Autobuzul spre Maagan Michael a sosit, iar Liat a văzut pe drum mai multă iarbă decât văzuse în toată viața ei unul. A coborât din autobuz și s-a gândit că va fi chiar foarte plăcut să învețe aici, când cineva dintre copii a țipat: „Ia uitați-vă la aia cu paiete! E îmbrăcată ca o arăboaică!” I-a luat ceva timp să înțeleagă că despre ea e vorba. Ar fi vrut să le spună că bunica i-a cumpărat bluza, că bunica ei îi urăște pe arabi mai mult decât oricine și că face „ptiu!” ori de câte ori se vorbește despre ei, dar n-a putut să deschidă gura. Când s-a întors acasă, bunica a întrebat-o cum a fost și ea a spus că în regulă, apoi a rugat-o pe mama ei să meargă cu ea în centrul comercial și să-i cumpere o bluză neagră, simplă, fără paiete și fără imprimeuri.

De ce negru, sufletul meu, negru e de înmormântare. E plicticos.

Eu vreau negru. Și mai era și mustața. Deasupra buzei. Fire delicate și negre, moi ca firele de mătase. Cuvântul „mustață” era mult prea mare pentru asemenea fire delicate de mătase, dar la vârsta de doisprezece ani, când au apărut, ea încă nu cunoștea cuvântul „puf”. Deci le numea „mustață” și le ura și îi era rușine cu ele, iar acum se rușina și mai mult de sânii ei, care începuseră să crească în aceeași perioadă. Stătea noaptea în fața oglinzii din baie privind rotocoalele micuțe de deasupra coastelor și firele subțirele de deasupra buzei. Amândouă trădau ceva lumii, dar cu sânii știa că se va obișnui până la urmă. Cu toate te obișnuiești. Cu mustața, însă, știa că nu se va obișnui niciodată. Bunica ei, dimpotrivă, se bucura de mustață nu mai puțin decât de sâni. A răsucit un fir de ață peste un deget antrenat și i-a tras firele afară cu pricepere.

— Uite, viața mea, acum ești ca bunica!

Bunica urmărea mustața cu ață și pensete, dar niciodată cu ură. Depilarea era încă o treabă de femei care trebuia făcută, și însăși nevoia de a o face era încă o dovadă a feminității. Pentru Liat, însă, lucrurile stăteau altfel. Ochii ei erau suficienți de antrenați pentru a observa că fetele din Maagan Michael nu aveau mustață. Nu pentru că o depilau. Pentru că, pur și simplu, nu aveau. Poate că și ele identificau firișoarele rebele de deasupra buzelor care parcă își cereau scuze, linia invizibilă a firelor de păr subțiri și negre, care apar de sub piele și sunt gata să izbucnească. De exemplu: excursie anuală, patru zile la un hostel, stă culcată în pat și își imploră trupul să nu o trădeze. Verifică bine, bine în oglindă. Respiră eliberată. Totul e în regulă. Monstrul păros îi dă câteva zile de liniște.

De ce monstru? Bunica s-a simțit lezată în numele mustății. Dar Liat știe ce spune: monstru. Iar când va avea suficienți bani va renunța la ața bunicii în favoarea tratamentelor specializate, care lăsau pielea de deasupra buzelor perfect netedă. Unul din puținele lucruri pe care nu i le-a povestit lui Eitan. Nimănui, de fapt. Doar uneori, când își încheia bluza în fața oglinzii, în vila din Omer, își imagina că vede un fir de mătase subțire, negru. Care dispărea în clipa în care își apropia fața de oglindă sau aprindea lumina.

De fapt, i-a fost bine acolo, la Maagan Michael. Era suficient de frumoasă, destul de deșteaptă și îndeajuns de amuzantă pentru a i se ierta că era din Or Akiva. Și poate că cel mai mult a ajutat-o faptul că ea însăși era dispusă să uite că e de acolo, iar, dacă ea însăși a acceptat să uite, au uitat și ei. Cel mai important a fost să uite muzica. Abdel Wahab[31], Umm Kulthum[32], Farid el-Atrash[33]. Toate casetele și discurile după care bunica și ea cântau atât de fals, încât vecinii strigau „Ajutor!” La început bunica a mai încercat, a adus acasă nu știu ce disc nou și îl îngâna fără oprire. Dar Liat strâmba din nas și mergea în camera ei, iar dacă, o dată la o sută de ani, invita prieteni acasă, îi făcea bunicii instrucție minuțioasă și îi cerea cu toate puterile – fără muzică. Într-o primă fază a mai avut unele scăpări. Când a urcat în autobuz pentru excursia anuală, cu

[31] Celebru cântăreț și compozitor egiptean (n.tr.).

[32] Cântăreață egipteană, considerată cea mai mare cântăreață arabă (n.tr.).

[33] Celebru cântăreț și compozitor de origine siriană (n.tr.).

chitara și cu notele, s-a trezit fluierând, ținându-i isonul șoferului la melodia *Rona.* O clipă de neatenție. Dar scăpările astea s-au împuținat, până când la liceu au dispărut de tot și răspundea deja fără ezitare când era întrebată ce muzică preferă – orice, în afară de muzică orientală.

Bunica nu a iertat-o pentru asta. Continua să-i spună că e frumoasă chiar și când a rupt blugi, a tăiat bluze și a refuzat categoric orice ojă care nu era neagră. A fost chiar de acord să asculte de două ori un disc de la Radiohead, înainte de a se scuza și a zice că în capul ei muzica asta pur și simplu nu se aranjează. Dar când Liat și Eitan au anunțat că se căsătoresc, ea a spus imediat: dacă nu e Farid el-Atrash, eu nu vin.

Nu ești normală.

Mama ta îmi spune asta de ani întregi.

Dar ce legătura are Farid el-Atrash?

Are.

Și nu a fost dispusă să mai asculte niciun cuvânt. Până la urmă tocmai Eitan a fost cel care a sfătuit-o să renunțe.

— E adevărat că i-am zis DJ-ului fără muzică orientală, dar ea e, totuși, bunica ta. Și cea care a spus prima că ne vom căsători.

Deci a acceptat până la urmă, iar la nuntă a fost uimită să descopere că nu numai bunica ei aplauda cu entuziasm când a început cântecul: aplaudau și prietenii lui Eitan din kibuț, de la unitatea 669[34], și fetele dulci din Tel Aviv, care au învățat cu ea la universitate. La fel și prietenele ei din Maagan Michael. Și aproape că îi venea să se apropie de ele și să le întrebe – dar de când a devenit asta OK? Și de ce nu a informat-o nimeni?

Mai târziu a aflat că lucrurile sunt mult mai complicate. Prietenii lui Eitan, spre exemplu, au fost de acord să se danseze pe muzica lui Zohar Argov[35] la nunți, dar au refuzat categoric să îl asculte în mașini.

Granițele erau delicate, nevăzute, atent păstrate. Să ne gândim numai la expresia de pe fața profesorilor de la universitate care examinau candidații pentru admiterea la master când au descoperit că în spatele lui „Liat Green” se află, de fapt, „Liat Smuha”. Expresia dispărea într-o clipă, dar Liat era

[34] Unitate de salvare/recuperare din cadrul aviației militare (n.tr.).

[35] Cântăreț israelian, de origine yemenită, considerat regele muzicii orientale din Israel, care a devenit dependent de heroină, a fost arestat și s-a sinucis în închisoare (n.tr.).

suficient de antrenată s-o observe. Sau prima seară cu prietenii lui Eitan din armată, când i-au văzut culoarea pielii. Sau întâlnirea cu părinții lui. Sau picnicul la care au participat medicii din secție și familiile lor. Ea le ignora privirile surprinse și, exact așa cum ignorase privirea uluită a mentorului ei, când îl anunțase că renunță la doctoratul în criminalistică și intră în poliție.

Mentorul a întrebat de ce. Eitan a întrebat de ce. Mama ei și unchiul Nissim au întrebat de ce. Numai bunica i-a pregătit o cafea tare-tare, s-a uitat în zaț și i-a spus: bravo, sufletul meu, în sfârșit ochii tăi vor face ce știu să facă. Să se uite la oameni.

În poliție o așteptau alte priviri uimite. Pentru prima oară în viață, culoarea ei era cea potrivită, dar asta nu a schimbat cu nimic faptul că era o megatipă. Și o bombă sexy. Și hai, drăguțo, hai să-ți fac cunoștință cu oamenii.

O adunătură de babuni, i-a spus Eitan când s-a întors acasă plângând după prima săptămână, pur și simplu o adunătură de babuni. Iar pe ea a bucurat-o simpatia lui, dar știa că el păstrează porecla de „babuini” pentru mardeiașii de pe patrule, niciodată pentru prietenii lui din 669, care îi povestiseră râzând în hohote cum au necăjit-o pe noua secretară rezervistă a unității. El era, desigur, de partea ei. Asculta cu atenție ce îi povestea despre fiecare dosar pe care îl rezolva. Deschidea o sticlă de vin la fiecare avansare pe care o primea. Dar, de când se mutaseră în sud, licărul din ochii lui se tot stingea. Nu-i mai făcea plăcere să asculte cum avansau anchetele ei. Doar povestea cu eritreeanul a avut răbdare s-o asculte, dar și pe asta cu un fel de neliniște care a surprins-o, de parcă nu asculta cuvintele ei, ci căuta în spatele lor un nu știu ce nelămurit.

7.

E greu să urăști atâta timp, încontinuu. Doi oameni lucrează ore la rând, în același loc. În jurul lor, oamenii vin și pleacă. Dar ei tot acolo. Afară uneori e înnorat și alteori senin, uneori e ger și alteori plăcut. Orele trec, rănile trec și ele, dar în tot acest timp doi oameni se află în același loc. Și, cum ajung la garaj după o zi grea, fiecare epuizat deja de la locul de muncă,

amândoi sunt prea obosiți chiar și pentru a urî. Nu mai au putere nici să se străfulgere cu privirea. Indiferență demonstrativă. În primele nopți, ura îi încălzea. Îi ținea treji. Dar, încetul cu încetul, mușchii ostilității obosesc. Cât poți să-i antrenezi așa, fără oprire? Și dintr-odată, pare cât se poate de logic să te oprești, chiar dacă pentru o perioadă scurtă. Să zicem, la o oră după începutul gărzii până cu o oră înainte de sfârșitul ei. Fiecare din ei a venit la garaj încolăcit în resentimentele sale, pe care pur și simplu le-a dezbrăcat câteva ore, și s-a înfășurat din nou în ele înainte de a ieși în aerul nopții. Între aceste două momente au fost ore ciudate, de liniște. Nu liniște furtunoasă, ci liniștea acțiunii, a datoriei împlinite. Pentru câteva clipe, poate chiar liniște sufletească. Ea dezinfectează și el bandajează, el palpează și ea traduce. În tot acest timp, afară, noaptea se întețește. Întunericul devine mai adânc, până când se naște din el un alt albastru, mai deschis, din care se naște soarele. Uneori aruncă o privire afară, fiecare pe rând. Uneori privirile li se întretaie. Întorc ochii imediat, ca să nu trezească din nou ura. Tu l-ai călcat pe soțul meu și ai fugit; tu îmi furi nopțile. Iar, când noaptea se face din neagră în albastră, cuvintele astea nu mai au niciun sens.

•

Fluieratul, de exemplu. Sirkit fluieră în timp ce lucrează și Eitan aude. La început ura chestia asta. Nimic nu e mai enervant decât să fluiere un om care te dezgustă. Îl enerva cumplit. Ura melodia aceea, necunoscută, felul în care își strângea buzele. I se părea că fluieră în bătaie de joc, ca să-l scoată pe el din minți. Dar a trecut timpul. Doi oameni stau în același loc și încet-încet fluieratul începe să sune altfel. Sau poate e interceptat altfel de ureche. Iar el înțelege că ea nu fluieră ca să-l irite pe el, sau pentru el și nici măcar pentru ea însăși. Fluieră cum fluieră un om uneori în timp ce lucrează – fără să-și dea seama. Uitând de sine.

Și, aproape fără să-și dea seama, începe să-i aștepte fluieratul. Într-una dintre nopți, când întunericul se făcea din negru albastru, iar ei încă munceau în tăcere, și-a dat seama cu surprindere că aștepta ceva. O melodie străină, necunoscută, care condimentează liniștea nocturnă. Iar, dacă inițial urâse melodia, iată că a venit clipa în care s-a apucat s-o fluiere și el în timp ce aștepta la stop la intrarea în Beer Sheva. Melodia

făcea deja parte din el într-o asemenea măsură, că nu mai era nevoie de niciun efort ca s-o fredoneze. Nici măcar nu conștientiza asta. Semaforul s-a schimbat din roșu în verde, iar el a continuat să conducă și să fluiere, apoi a ajuns la alt stop și a oprit brusc, în clipa în care și-a dat seama ce fluiera. A pornit radioul, a umplut jeepul cu știri și melodii pop, a dat mai tare (Să curețe jeepul de melodia aceea. Să o alunge. Cum de-i pătrunsese sunetul în gâtlej, cum de-l molipsise fără să-și dea seama?) A crezut că a reușit, dar după câteva zile s-a trezit din nou fredonând. De astă dată în garaj. Nu știa de cât timp fluieră. S-a oprit imediat și s-a rugat ca ea să nu îl și auzit.

Sigur că a auzit. A văzut în ochii ei, care-l priveau teribil de surprinși, aproape șocați. A văzut ochii, dar nu i-a văzut inima fremătând în trup (cum de a ajuns să fluiere cântecul lui Asum, cum de fluieră bărbatul ăsta, dintr-odată, cântecul soțului ei?). O clipă a tremurat din toate mădularele, dar în clipa următoare s-a oprit. Pentru că, dacă era așa, poate că melodia nu-i aparținea lui Asum. Poate că fiecare melodie aparține buzelor care o fluieră. Gândul acesta a fost atât de eliberator, încât o clipă aproape că i-a zâmbit, dar s-a stăpânit. Totuși, să furi melodia altuia nu e un lucru cu care să te mândrești, chiar dacă până la urmă se dovedește a fi fost ceva bun.

În noaptea aceea, Eitan și-a continuat munca, iar Sirkit, pe a ei. Momentul acela jenant i-a făcut pe amândoi să nu mai fluiere. Dar, după trei nopți, melodia s-a întors. În liniște, fără să dea vreun semn înainte. Uneori fredona ea, alteori, el. Cântecul curgea printre ei, fără ca ei să spună vreun cuvânt și fără să-i acorde vreo atenție care ar fi putut risipi vraja. Fără un zâmbet, fără să-i facă să se apropie unul de altul. Pur și simplu, pentru că e greu să urăști fără oprire atât de mult timp.

•

— Era marea Eilatului. Sau undeva în Grecia. Nisipul era ca la Marea Roșie, dar știam că e Grecia după culoare. Voiam să ajungem la mare, dar era mult de mers și prin centru trebuia să trecem pe lângă un fel de mănăstire din aia japoneză, portocalie. Apoi am mers pe iarbă și mi se părea foarte ciudat că există iarbă atât de aproape de mare, aproape lipită. Și atunci m-ai trezit, chiar înainte să ajung.

Erau culcați în pat. Aveau corpurile încă grele de somn, iar Liat era ușor iritată că o trezise din vis.

— În mănăstire era un fel de călugăr, semăna puțin cu un lucrător de la asistență din Thailanda. Am crezut că n-o să ne lase să trecem, dar el ne-a zâmbit și a spus că e în regulă.

Nu știa de ce îi povestește visul cu atâtea amănunte. Sau ce semnificații avea el. Și totuși, simțea că e important să-i povestească. De parcă acolo, pe malul acelei mări, era ceva foarte important, ceva absolut vital. Și de-asta era extrem de important să povestești totul în amănunt imediat ce te trezești, cuvânt cu cuvânt, de parcă ai turna un lichid scump dintr-un vas în altul, având grijă să nu se piardă nicio picătură. Exact la fel, îi toarnă ea în ureche ceea ce-i umpluse ei visul. Și totuși, pe drumul de la ea la el, se varsă... Vede asta în ochii lui, care o privesc concentrat, dar fără să înțeleagă cu adevărat. Sau poate, și mai rău, își dă seama că asta i se întâmplă și ei. Imediat ce se trezise, visul încă era parte din ea, era o certitudine. Dar, de la un moment la altul, se produce ruptura: ceea ce înainte păruse limpede ca soarele devine la fel de ambiguu ca luna, pentru că până la urmă ce însemna de fapt că marea era și a Eilatului și a Greciei și cum poți să știi doar după culoare că era Grecia? Și ce era atât de ciudat în iarba moale de lângă țărm și de ce era atât de important să ajungă la apă?

Nu trec nici cinci minute, că visul și Liat sunt deja străini unul de celălalt. Dar ea nu renunță, pentru că senzația din somn, atât de limpede, încă palpită în ea: o mare albastră, la care e musai să ajungă. Iar fuseseră atât de aproape.

Eitan îi trece mâna peste păr.

— Poate că înseamnă că ai nevoie de o vacanță, zâmbește el.

Surâde și ea. Poate ghici cum va continua discuția: întâi își vor aminti puțin de vacanțele petrecute la malul mării, după care vor începe să pună la cale următoarea vacanță. Poate de sărbători. Poate în Thailanda. Cuvintele o vor trage mai departe, iar visul va rămâne în urmă. Un om coboară de pe vas, începe să meargă și, după câțiva metri, uită de mare, uită că marea e legată de ocean și uită că oceanul înconjoară tot. Pe uscat sunt poteci și munți și uneori fluvii, iar omul bea din râuri și nu își mai amintește de mare și de sare și nu își mai amintește nici teama de înec. Liat și Eitan continuă să vorbească și fiecare cuvânt e un pas pe pământ solid și fiecare pas este uitarea mării.

Și poate că așa trebuie. Pentru că peste zece minute, când Liat pune în fața lor cești le cu espresso, distanța dintre ea și

omul ei e deja foarte mică. Iată de ce îi povestește în fiecare dimineață visele. Nu ca și cum le-ar putea interpreta. Ci ca să știe. Și îl întreabă și pe el: ai visat? Ce anume? Ca și cum somnul este vreun inamic comun care trebuie învins. O încercare de a-i despărți unul de celălalt. Căci, chiar dacă stau culcați pe saltea îmbrățișați, ținându-se de mâini, cu picioarele împletite unul în altul – totuși, fiecare om doarme singur.

În timp ce-și beau cafeaua, ochii ei îi cercetează chipul. Inventar pe care el nici măcar nu îl simte, dar care există, totuși, în fiecare dimineață. Celor obișnuiți să se trezească în fiecare dimineață în aceeași casă asta li se pare ridicol. Dar cine se trezește o dată într-o casă care a fost jefuită (și n-are nicio importanță dacă în toiul nopții au dispărut bijuteriile sau tata), știe să caute semnele schimbării. Să te trezești pregătit – ce s-a întâmplat aici în lipsa mea? Iar Liat știe – somnul e periculos. Ideea că șapte ore din douăzeci și patru ți se impune să te desparți de cei pe care îi iubești are ceva aproape umilitor. Fiecare pleacă în drumul său. Nimeni nu știe nimic. A înțeles asta încă înainte să se mute tata la Ronit, ura ora când trebuia să meargă la culcare. Toate cântecele de leagăn, toate mângâierile pe păr, toate păpușile acoperite lângă ea, nimic nu reușea să îndulcească umilința somnului. Azi adoarme mai ușor, dar însă are o senzație surdă de înfrângere.

Și apoi – trezirea. Bărbatul ei stă culcat lângă ea în pat. Imediat fiecare informează – unde a fost și ce a făcut. Chiar dacă mai are chef să petreacă un pic cu visul, se lasă, totuși, pradă conversației. Îi povestește nerăbdătoare pe unde a fost pentru a se ridica din pat la fel cum intraseră – aproape unul de celălalt. Cunoscându-se unul pe celălalt. (Desigur, ea nu-i povestise tot. Nu toate visele și nu toate amănuntele. Dar nici măcar când făcea curat în casă nu avea întotdeauna putere să curețe și camera etanșă[36]. Or asta era OK. Ea știa ce e înăuntru și nu o speria.) Nu s-a temut niciodată de visele erotice. Nici de ale ei, nici de ale lui Eitan. E ca atunci când îți faci nevoile la toaletă, în spatele unei uși închise. Toți știu ce faci, chiar dacă nu se vorbește despre asta. (Și cel mai nostim e că în copilărie îi era mereu rușine să meargă să facă pipi la prietenele ei. Să nu

[36] Începând din ianuarie 1991, când au fost prima oară trimise spre Israel rachete din Irak, și din cauza pericolului permanent de rachete din Gaza și din alte țări arabe, în toate noile locuințe se clădește o cameră etanșă, blindată (n.tr.).

audă toți membrii familiei care stăteau în salon sunetele jenante, care la toaletele străinilor se auzeau cel mai tare. Când nu mai rezista presiunii din burtă intra și deschidea un robinet, iar sunetele ei erau înghițite de zgomot. Zgomotul apei de la robinet nu numai că nu o acoperea, ci chiar o și descoperea în fața tuturor.)

Dar cu Eitan de ani buni nu mai era atentă să închidă ușa toaletei. Face pipi în fața lui fără nicio problemă. Ascunde de el unele părți și știe că și el ascunde de ea unele părți, dar n-are nicio grijă. Îi este clar că anumite lucruri nu i le povestește. Avea o vagă suspiciune legată de faptul că uneori se încuia la duș. Se întreba dacă nu cumva vreuna dintre prietenele ei îi aprindea imaginația sau altcineva de la el din secție. Gândurile astea o cam înțeapă, dar au, totuși, ceva liniștitor, e ca și cum ar șterge praful din subsolurile cele mai întunecate fără să se teamă. Dar niciodată nu a căutat mai departe. Ca atunci când pui eticheta „FRAGIL” pe o ladă doar pe baza sunetelor care se aud dinăuntru, dar fără s-o deschizi, fără să verifici ce conține.

•

Uneori fluieratul se oprea brusc. De exemplu, când un bărbat jenat întinde în fața lui un cearșaf plin cu fecale însângerate, mirosind groaznic, iar el doar cu mare greutate reușește să nu vomite. *Entamoeba histolytica.* Excursioniștii tineri, care călătoresc cu rucsacul în spate, se întorc uneori cu ea din străinătate. Alegi greșit apa de băut și intestinul ți se transformă într-o pernă de crescut paraziți. Doctorii de la secția de boli interne s-au obișnuit să-i vadă în special de sărbători, când junii pletoși hotărăsc să se întoarcă din Nepal pentru a sărbători acasă Anul Nou Evreiesc, iar după două zile ajung la camera de gardă, însoțiți de un părinte îngrijorat. Dar nici atunci cazurile nu ajung nici măcar la a zecea parte din ce a văzut aici. Avea impresia că un pacient din doi e atacat de parazit. Apa infectată au băut-o în Africa, dar paraziții au rătăcit cu ei tot drumul până aici, chisturi micuțe, care s-au prins pe intestinul gros și l-au distrus încetul cu încetul.

Se uita uluit la acești oameni. Nu fecalele îl deranjau pe el. Ci existența asta bolnavă – însăși esența pacienților săi. A ajuns la garaj seara, după o zi întreagă petrecută în lumină, se uita la ei și nu înțelegea. Ca într-o excursie în timpul școlii primare, când învățătorul ridica o piatră banală, iar sub ea apărea brusc

pământ negru, rău. Viermii, râmele, ascunși în beznă. O existență noroioasă, pierdută, despre care nu a știut nimic până atunci. În tot acest timp ea existase acolo, dedesubt, fără ca el să știe. Instructorul a pus după aceea piatra înapoi, la locul ei, iar ei și-au continuat drumul. Dar nesiguranța pe care o simțea în fața fiecărei pietre pe care o vedea în drum a rămas și după aceea, cu cât mai albă și mai netedă era piatra... Iar acum se uita la coada care se forma în fața garajului. Se uita și nu-i venea să creadă: cum de existase totul aici, în subteran, fără ca el să aibă habar? Și de ce a trebuit, de fapt, să afle?

Când și-a terminat lucrul s-a spălat foarte bine pe mâini. Aproape că și-a jupuit pielea. Ea a așteptat în spatele lui până când a terminat, iar când a terminat s-a spălat și ea pe mâini. El s-a gândit să-i întindă prosopul, dar a renunțat.

•

Mergea tăcută pe drumul de întoarcere. Noaptea era atât de rece, că până și câinii se opriseră din lătrat. Un timp nu s-au auzit decât pașii, iar apoi un camion care se îndrepta spre benzinărie. Imediat ce camionul a intrat acolo, mirosul s-a și răspândit. O duhoare grea, care provenea de la o tonă și jumătate de gunoi. În loc să se grăbească, ea s-a oprit să inspire adânc. Își amintea atât de bine acel miros. Pe vremea când ardeau gunoi ca să se încălzească noaptea, era exact același miros. Greu, pătrunzător, acoperea satul ca o pătură. Și, deși pe-atunci îl ura din toată inima, acum, iată, nu putea să se îndepărteze de el. Stătea în spatele benzinăriei, inspira adânc, tot mai adânc, inspira cu aviditate, umplându-și plămânii până la refuz. Vacă tâmpită, să nu-mi spui acum că ți-e dor de asta!

Dar ce putea face? Se pare că chiar îi era dor... Îi era dor fără să știe, pentru că, altminteri, sperase că niciodată nu va mai fi nevoită să miroasă putoarea gunoiului ars. Și totuși, când l-a simțit din nou, s-a prins de el cu toate puterile, refuzând să-l lase să treacă. Oricât ar fi de îngrozitor, rămâne, totuși, mirosul nopților ei. Când îl simțeai, știai că se lasă seara, că ai terminat munca. Că ai voie, în sfârșit, să te așezi și să privești cerul. Ea și Asum ieșeau afară și se așezau împreună cu ceilalți. Uneori cineva cânta, alteori vorbeau. Dar încet. Vocile nopții diferă de vocile zilei.

S-a uitat în jur. În afara mirosului, totul era diferit. Aerul avea o altă atingere. Era greu de explicat. Asfințitul arăta altfel. Ceva

în unghiul soarelui în raport cu cerul. Asta influența tot, chiar și culorile. Și era în regulă, căci pentru asta venise ea aici, pentru ca lucrurile să arate altfel. Dar și asta a fost îngrozitor. Chipuri, gusturi, mirosuri, cântece cu care nu se va mai întâlni niciodată. Și, chiar dacă avea să dea peste ceva care să-i amintească de ele (așa cum se întâmplase acum, când un camion oprise la benzinărie și brusc trebuia doar să închidă ochii și era acolo...), nici asta nu va fi același lucru. Nu putea fi...

Nu e posibil să-ți fie dor de mirosul de gunoi. Chiar nu e posibil. Dar dorul nu-l poți controla. La fel cum nu poți controla visele. Deși era aici, în acest loc, în visele ei era încă dincolo. Uneori se aflau și aici, și acolo, în același timp, iar alteori erau într-un cu totul alt loc. În fiecare noapte, o mulțime de oameni se înghesuie pe salteaua de lângă perete. Oameni care fac și spun lucruri ciudate. Dar cel mai ciudat dintre toate e însăși prezența lor aici, alături de ea. O prezență care în vis pare ceva de la sine înțeles, dar care atunci când se trezește devine uimitoare, absurdă. Cum de erau aici, când de fapt ei nu ajunseseră cu adevărat aici?! Când, de fapt, nu reușiseră să-și facă o viață aici. Când, de fapt, nu reușiseră să supraviețuiască deșerturilor, țărilor, oamenilor? Mai ales oamenilor! Ea reușise, era aici, dar turele astea de noapte o epuizau. Pentru că, deși în general ei erau cei care veneau la ea, se ducea și ea la ei. Se ducea la ei și nu era sigură întotdeauna că va reuși să se întoarcă. Dimineața se trezea obosită, iar la amiază mergea la râul secat și se așeza pe scaunul lui Asum, care acum era al ei. Un bărbat moare și pare să nu fi lăsat nimic în urmă, dar, iată, de fapt i-a lăsat soției un scaun și priveliștea râului, iar când te gândești mai bine îți dai seama că nu e deloc puțin lucru. Își îngroapă picioarele în nisip, iar nisipul e cald și moale. Vântul l-a adus până aici și tot vântul îl va duce departe, iar asta e bine, pentru că nisipul nu are memorie. Nisipul nu știe unde a fost ieri și nu știe nici unde va ajunge mâine. Dacă n-ar fi așa, dacă nisipul și-ar aminti toate locurile prin care a trecut, asta l-ar face atât de greu, că niciun vânt n-ar mai putea să-l ridice și să-l poarte altundeva.

Când camionul și-a continuat drumul, ea a mai inspirat o dată adânc, a inhalat cu nesaț, furioasă pe ea însăși pentru blocajul ăsta ridicol. Cum îndrăznești să-ți fie dor de gunoiul ăla, de satul ăla? Nu e posibil să-ți lipsească mirosul de gunoi! Dar, dacă nu

ni se face dor de câte ceva, ce ne mai rămâne? Dacă ne definește doar ceea ce avem, atunci, treaba nu e deloc bună, dar, dacă ne definește ceea ce am pierdut, atunci, felicitări, suntem în capul listei. Iar, dacă dorul e ca o înțepătură, ca o rană pe piele, ca un parazit care a pătruns în ea, atunci, de ce se scărpina cu atâta patimă – mirosul de gunoi și mirosul de mâncare, mirosul de pământ și mirosul lui Asum? A grăbit pasul. A intrat în caravană și s-a culcat pe saltea. Încetați! Ajunge! Dar ele continuau să vină, mirosurile și gusturile, și culorile, și chipurile. Însă cel mai rău a fost când s-au oprit, când și-a dat brusc seama că nu-și mai amintește numele copilului care locuia la trei cabane mai încolo și tușea tot timpul. Că nu-și mai putea aminti cântecul pe care îl cântau bărbații când toate celelalte cântece se terminau. Stătea culcată în pat și își amintea, apoi stătea tot culcată în pat, dar nu-și mai amintea, și încetul cu încetul a simțit gusturile, și culorile, și chipurile părăsindu-i trupul, a simțit cum, cu fiecare clipă în care se afla aici, ceva de acolo se ștergea, dispărea. Apoi le-a auzit pe femeile de pe saltelele de lângă ea: ascultați, Sirkit plânge în sfârșit!

•

E greu să urăști încontinuu atât de mult timp, dar e greu și să nu urăști. Pentru că, uite, este deja a treia oară că se furișează în depozitul de medicamente de la interne și asta începe deja să devină periculos. În timp ce îndesa medicamentele în rucsac, Eitan și-a amintit de ritualul furatului-de-bomboane-de-la-băcănie, la sfârșitul clasei a IV-a. Distragerea atenției. Intrarea rapidă. Fuga. Numai că acum nu ținea în mână caramele, ci multe pachete cu antibiotice, iar prețul, în cazul în care era prins, nu avea să mai fie doar să-i spele mașina proprietarului băcăniei. Ca să ajungă mai ușor la depozitul de medicamente, reînnodase relația cu un tip cu care fusese coleg de facultate și care acum era medic internist la el în spital, un bărbat slab și chel, care s-a mirat că Eitan îl mai ține minte. Adevărul era că nu mai știa cum îl cheamă. De fapt, îl găsise pe lista medicilor, se uitase la anul nașterii și la locul unde a învățat și spera că se ciocniseră cândva pe coridoarele facultății de medicină din Tel Aviv. Când a dat peste el lângă patul unui bolnav, și-a dat seama că de fapt chiar se cunoscuseră în trecut – internistul i-a spus cum l-a văzut: „Tu erai băiatul lui Zakai” – și drumul de acolo la masa de prânz luată împreună a fost scurt. În zilele

următoare a venit de câteva ori să-și vadă noul prieten, până când figura lui a devenit cunoscută în secție. Asistentele nu se mai întrebau ce căuta un neurochirurg într-o secție de boli interne. Dar tot mai rămânea să găsească o soluție să descuie ușa de la depozitul de medicamente. În cele din urmă, s-a apucat să-i povestească noului său prieten despre sălile cu medicamente arhipline din spitalele din centrul țării. Internistului i s-a înroșit chelia de furie.

— Voi vă înecați în medicamente, iar la noi e veșnic lipsă, i-a spus. Vino, o să-ți arăt, ca să înțelegi cum arată depozitul de medicamente al unui internist de la Soroka!

Eitan l-a urmat, trecând printre paturile bolnavilor care blocau coridorul, o cursă cu obstacole printre gemete și vaiete. În cele din urmă, internistul s-a oprit în fața unei uși încuiate, și-a scos cardul magnetic și a descuiat cu o mișcare rapidă. Sesam, deschide-te!

— Uite ce-avem noi aici! Nimic, absolut nimic!

Eitan a aruncat o privire cercetătoare spre rafturi și s-a gândit: habar nu ai ce înseamnă nimic. Nimic e în garajul de lângă Tlalim, la douăzeci de minute de aici. Dar și-a alungat imediat gândul la garajul întunecat. Nu voia să se gândească la oamenii care-i furau nopțile. Și, mai ales, nu voia să se gândească *la ea.* Așa că s-a întors la internist și i-a ascultat plângerile cu interes, profitând de clipa în care s-a întors cu spatele ca să înșface de pe rafturi tot ce i-a căzut în mână.

Dar n-a fost de-ajuns. În câteva nopți, proviziile s-au terminat. Când conducea jeepul în întuneric pe drumul de acces, trebuia să aibă grijă să nu lovească figurile întunecate care mergeau spre garaj. Eritreeni. Sudanezi. Trupuri slabe, aproape scheletice. Trupuri care aproape că se dezintegrau de epuizare. Ceea ce mai rămăsese după efortul a sute de kilometri parcurși. Extenuare. Deshidratare. Insolații. El nu spunea niciun cuvânt despre asta. Ce mai rămânea de spus? O rugase numai pe Sirkit să-i țină departe de bolnavii care așteptau. „Ultimul lucru pe care mi-l doresc aici e o epidemie de tuberculoză!”

Era numai o chestiune de timp până să apară, iar când o eritreeană și-a scos jenată bluza și i-a arătat un spate acoperit cu *kaposi sarcoma,* s-a simțit ca un om care primește o scrisoare pe care o aștepta de mult. Nu avea niciun motiv să deschidă plicul – știa deja ce se află înăuntru: tumorile urâte de

pe spatele tinerei nu lăsau loc de îndoială. Dintre toate bolile oribile, SIDA era cel puțin îndeajuns de politicoasă, încât să-și anunțe prezența... Leziunile femeii erau o declarație clară: Sunt aici! Totuși, Eitan i-a cerut să deschidă gura, iar înăuntru a văzut – ceea ce știa că va vedea – leziuni care-i acopereau limba și coborau pe gât în jos, atât cât putea vedea cu ochiul liber. Nu putea ști dacă metastazele ajunseseră deja la aparatul digestiv și la plămâni, dar, în faza asta, chiar nu mai avea importanță. I-a făcut semn tinerei că poate să-și îmbrace bluza și i-a spus că trebuie să meargă urgent la un spital.

Dar ea nu s-a mișcat de-acolo. Și nici bărbatul care venise cu ea. Eitan nici nu a avut nevoie să-l consulte pentru a ști. Avea fața plină de leziuni. Iar ei continuau să stea acolo chiar și după ce le-a repetat iar și iar cuvântul „spital”. Privirea de refuz de pe chipurile lor nu avea nevoie de niciun fel de traducere. Pielea le era plină de răni. De-abia respirau. De-abia se mai țineau pe picioare. Dar le rămânea încă libertatea... încă puteau să vadă stele și luna deasupra capului. Dacă voiau să se așeze, se așezau, dacă voiau să se ridice, se ridicau. Dacă se duceau acum la un spital, era posibil să-și piardă libertatea. Nu neapărat, le-a spus Eitan, nu neapărat. E adevărat, existaseră cazuri în care bolnavii fuseseră trimiși în lagăre, dar de obicei primeau tratament fără nicio problemă. Până la urmă, era vorba de un interes național.

Bărbatul și femeia stăteau în picioare și tăceau. Poate că înțelegeau ce le traducea Sirkit. Poate că nu. Dar, oricum, nu s-au mișcat. În timp ce ei stăteau acolo, Sirkit le vorbea pe un ton lipsit de expresie. Eitan nu înțelegea ce le spune, dar a observat intrând doi bărbați, care până atunci așteptaseră în fața garajului. În ciuda infecției intestinale severe de care sufereau, încă erau destul de musculoși și mai robuști decât toți ceilalți. Acum se postaseră amândoi în fața bărbatului și a femeii, cercetându-i cu ochi opaci.

Sirkit li s-a adresat bărbatului și femeii, iar în vocea ei a apărut brusc o delicatețe care lui Eitan îi era străină. (O auzise dând ordine sau așezându-i pe pacienți la rând. Dar niciodată nu o auzise vorbind astfel. Și o clipă s-a întrebat ce alte nuanțe pe care nici nu le putea ghici mai existau în vocea ei. Cum e ea oare când cântă? Asta, dacă i se întâmplă vreodată să cânte. Dar a alungat rapid și cu dezgust acest gând. La urma urmei, ce

conta dacă ea cântă sau nu?)... Bărbatul răspundea spuselor ei. Sirkit a făcut o pauză, apoi a continuat să vorbească. Sunetele îi ieșea din gură atât de delicat, încât Eitan de-abia auzea cuvintele, deși le știa bine sensul.

Dar bărbatul și femeia nu s-au mișcat. Genele ei se zbăteau cu asemenea repeziciune, încât, dacă ar fi fost aripi, de mult s-ar fi ridicat în aer, zburând spre lună. Chiar atunci însă i-a observat lacrimile de pe pleoape și genele care le făceau să cadă mari și grele. Așa, nu va putea zbura niciodată... Sirkit nu s-a uitat în ochii femeii. Nici în ochii bărbatului. Privirea ei era ațintită spre peretele garajului.

Plecați.

Bărbatul și femeia tot nu s-au ridicat. Cei doi bărbați eritreeni musculoși au mai făcut un pas înainte. În privirea lor nu era nici urmă de agresivitate. Dacă va fi nevoie, anumite lucruri vor fi făcute. Era lucru stabilit. Nu a fost nevoie de mai mult. Bărbatul și femeia s-au îndreptat spre ieșire.

Și au urmat alții. Nu se terminau niciodată. Stocul de medicamente se micșora, iar Eitan trebuie să ia din nou în calcul o vizită la depozitul de medicamente al secției de boli interne. La prânz, s-a folosit de haosul minunat al paharelor, al șervețelelor și al tăvilor de plastic și a schimbat cardul lui magnetic cu al internistului. Când s-au despărțit, Eitan i-a spus că se întoarce la lucru, dar, de fapt, a așteptat până l-a văzut pe amicul lui ieșind din secția de boli interne și îndreptându-se spre neurochirurgie, cu cartela magnetică în mână, să-l caute să facă schimb de cartele. A pornit în mare grabă spre secția interne, calculând rapid în minte cât timp îi va lua internistului să ajungă la secția de neurochirurgie, unde va afla că dr. Green încă nu se întorsese de la masa de prânz și va face drumul înapoi la secția de boli interne. Dacă-l întâlnea pe coridor nu va trezi nicio suspiciune, o mică încurcătură, nimic mai mult. Dar, dacă internistul îl vedea folosind cardul pentru a intra în depozitul cu medicamente, lucrurile aveau să se complice.

A acționat cu o viteză care l-a surprins până și pe el. În câteva minute rucsacul era plin cu minunile medicinei occidentale. Ciprofloxacină pentru infecțiile intestinale. Mebendazol contra viermilor intestinali. Ventolin pentru pacienții cu probleme de respirație după săptămâni de vopsit metale și zugrăvit pereți. Sintomicyn pentru răni infectate și purulente, ceforal pentru

infecții ale căilor urinare. Etopan pentru dureri de încheieturi și fracturi. Isoniazid, rifampicină, pirazinamidă, ethambutol pentru războiul inevitabil în cazurile tot mai numeroase de tuberculoză. Bolile astea pe el îl plictiseau. Exact din cauza asta alesese să devină neurochirurg. De ce te-ai mulțumi cu monotonia sistemelor, când exista posibilitatea de a pătrunde chiar în camera de control, în centrul de comandă? Cât de dor îi era de frumusețea celulelor creierului, de axonele albe ca o rochie de balerină! Atât de exacte. Atât de curate. Atât de diferite de infecțiile, de pustulele și rănile pe care le vede în fiecare noapte la garaj. A aranjat locul rapid în așa fel încât să pară că nu lipsește nimic și a întredeschis ușa să cerceteze terenul. Când a văzut că pe coridor nu era nimeni în afară de niște bolnavi cu ochii închiși în paturile lor, s-a strecurat afară. Aproape de intrare s-a întâlnit cu internistul, au făcut schimb de carduri și s-a scuzat pentru încurcătură.

A treia oară și-a jurat că va fi și ultima. La ieșire a dat peste asistenta-șefă și nu i-a plăcut privirea din ochii ei. Cu două ore înainte, în pauza de cafea, internistul îi vorbise despre bănuiala că s-ar fura medicamente din secție. Ori s-au strecurat niște greșeli în registre, ori vreuna dintre asistente încearcă să facă bani la negru. Eitan l-a ascultat cu atenție și i-a spus: „Sigur e o greșeală în registre, se întâmplă tot timpul. De ce și-ar risca cineva jobul în asemenea hal?” Internistul a ridicat din umeri și a zis că oamenii fac tot felul de lucruri ciudate...

În seara aceea a ajuns la garaj târziu, supărat și furios. O baie îndelungată lui Yaheli, o dispută îndelungată și furtunoasă despre pirați lângă patul lui Itamar, o cafea sorbită încet pe canapeaua din salon. Nu a hotărât de la bun început să întârzie în seara aceea, dar ceva înăuntrul lui fără îndoială că se răzvrătise contra necesității de a ajunge la timp. Era deja ora unsprezece când Liat și-a întors privirea de la televizor și l-a întrebat: „Nu ești de gardă în noaptea asta?” Iar el, în loc să se grăbească, i-a mângâiat puțin părul și i-a răspuns calm: „N-o să se întâmple nimic dacă o s-aștepte puțin”.

Dar liniștea se destrăma pe măsură ce se apropia de garaj. Parcă vedea ochii lui Sirkit aruncându-i o privire înghețată și pătrunzătoare. A încercat să calculeze câți bolnavi se adunaseră deja dincolo de ușa de tablă, așteptându-l. Când a ieșit din șoseaua principală spre drumul de acces, și-a dat seama brusc

că ceea ce îi presa tâmplele nu era decât senzația de vinovăție pentru că întârziase, iar asta l-a făcut și mai furios atunci când a trântit portiera jeepului și a strigat: „Am ajuns”. Se aștepta ca Sirkit și bolnavii să îi iasă în întâmpinare, în același timp furioși și plini de speranță. Dar garajul a rămas la fel de tăcut. Nimeni nu s-a grăbit să-l întâmpine.

O clipă, a sperat că au fost prinși cu toții. Un raid al poliției de imigrare, și gata, s-a terminat: iată-l un om liber. În fiecare zi, își imagina un telefon anonim la poliție. Dar știa că asta ar însemna o anchetă și, odată cu ea, dezvăluirea. Ar fi o mare prostie să-și imagineze că Sirkit va păstra secretul. Acum a iuțit pasul spre garaj. Liniștea asta îl îngrijora.

Întâi a văzut-o pe Sirkit, cu părul ei negru, strâns în jurul capului într-un coc gros, un șarpe încolăcit și adormit. După ce tot drumul se gândise la privirea ei tăioasă, Eitan a fost surprins să constate că ea nici măcar nu s-a uitat la el. După o clipă, când i s-au obișnuit ochii cu întunericul garajului, a înțeles de ce. Pe masa din fier ruginită zăcea un bărbat tânăr, cu privirea încețoșată. Toată atenția lui Sirkit era îndreptată către palma stângă a bărbatului. O cosea cu mișcări rapide. Sigure.

— Ce faci acolo?

Vocea lui Eitan tremura de stupefacție.

Ea i-a răspuns că a ajuns exact la timp, că nu era sigură că știe cum să termine treaba.

— Ai înnebunit de tot. Numai un doctor poate să facă așa ceva.

Nu era niciun doctor aici.

L-a privit calm, în timp ce el s-a dus spre robinet să se spele pe mâini. Când s-a apropiat de masă, a trebuit să recunoască: făcuse o treabă bună. Uluitoare, chiar.

— Unde ai învățat să faci asta?

I-a spus că învățase să coasă în Eritreea în clipa în care fusese în stare să țină un ac în mână. La urma urmei, o cămașă din cânepă nu e atât de diferită de pielea unui om. I-a povestit cum venise la ei în sat o delegație de medici și cum ea alergase după ei peste tot și se uitase la ce făceau și cum făceau, iar una dintre doctorițe o văzuse că e interesată și îi explicase diverse lucruri. I-a mai zis că erau deja trei săptămâni de când se uita cu atenție la tot ce făcea el și încerca să țină minte. Iar Eitan, în loc să observe că, pentru prima oară, ea nu-i vorbește în propoziții

de o silabă, privea fascinat lumina de pe chipul ei. Femeia din fața lui radia.

El cunoștea prea bine starea asta în care radiai. I se întâmplase prima oară când cususe un pacient, iar inima îi bătea să-i sară din piept și mâinile îi tremurau. Prima oară când înlăturase membrana cerebrală a unui pacient. Ochii lui Sirkit erau la fel de calmi, dar euforia de pe chipul ei era inconfundabilă. E ca mine, s-a gândit el, e cum eram eu la început.

Sirkit s-a dat la o parte și i-a făcut loc.

— Nu, i-a spus el, termină ce ai început!

Pe buzele ei s-a ivit un mic surâs, care a rămas acolo o clipă și apoi a dispărut. Eitan i-a îndrumat mișcările cu voce liniștită. După ore nesfârșite de lucru împreună, această descoperire a aptitudinilor ei l-a exaltat teribil, aproape l-a intimidat. Pentru că nu se gândise nici măcar o clipă că ea ar fi capabilă. Nu-și imaginase nicio clipă că, primind instruirea necesară, femeia asta ar fi capabilă să facă exact ce făcea el. La naiba, fata asta învățase să sutureze doar privindu-i pe alții sau din câteva instrucțiuni primite la un dispensar de pe câmp. Când ea s-a îndreptat spre raftul cu medicamente ca să mai aducă dezinfectant, Eitan s-a uitat după ea cu alți ochi. (Și poate că nu calitățile ei proaspăt descoperite l-au făcut să simtă această bruscă apropiere de ea, ci descoperirea că amândoi aveau aceeași pasiune. Erau vrăjiți amândoi că-i pot vedea pe oameni pe dinăuntru.)

Au lucrat împreună în tăcere ore întregi. Au cusut, au curățat, au dezinfectat, s-au spălat pe mâini. Au aranjat noile medicamente pe rafturile garajului. Sirkit a ridicat o cutie și a întrebat ce este Ciprofloxacina, iar Eitan i-a răspuns, iar când a pus mai multe întrebări i-a explicat pe larg, i-a descris diferitele bacterii care atacă intestinul și felul în care acționează antibioticul, a citat studii noi și a atacat teorii vechi. Niciodată până atunci nu-și dăduse seama cât de mult îi plăcea să predea. A identificat la ea aceeași curiozitate pe care o avea el, aceeași dorință insistentă, obraznică uneori, de a cunoaște. În noaptea aceea, a vorbit cu Sirkit ore întregi. Bolnavii veneau și plecau. Medicamentele erau împărțite. Iar când a terminat de bandajat piciorul unei tinere rănite, s-a întors și a văzut că i se întinde o cană cu ceai.

Am pregătit pentru noi.

A luat cana cu ceai din mâna ei și i-a mulțumit. O clipă au rămas așa, stânjeniți, și apoi Sirkit s-a dus spre ușa de tablă. Noaptea deșertului se apropia de sfârșit, iar gustul ceaiului în gura lui Eitan era cald și dulce. Lângă el era femeia asta, care stătea nemișcată ca o statuie din marmură și sorbea din ceai. La adăpostul întunericului i-a cercetat chipul. Nasul drept, obișnuit. Sprâncenele arcuite. Linia buzelor. Știa că e frumoasă, dar mai știa și că, dacă ar fi întâlnit-o pe stradă, nu i-ar fi aruncat nici măcar o privire.

•

Liat a scos rufele calde și parfumate din uscător, le-a pus în ligheanul mare, din plastic și s-a dus spre salon. Era târziu și la radio se auzea jazz liniștit, fără vorbărie, așa cum îi plăcea ei. Din când în când muzica se oprea, iar crainicul citea știrile. Vocea lui era calmă și limpede, iar el pronunța cuvintele, de parcă citea poezie. Ea fredona refrenul dinainte și stătea pe canapea. Separa rufele în patru grămezi și le împăturea rapid și atent – ale lui Eitan, ale lui Yaheli, ale lui Itamar. Cunoștea fiecare pereche de pantaloni, fiecare pereche de chiloți și fiecare ciorap. Mirosul rufelor e călduț și dulce și în fiecare cămașă e împăturit sentimentul de siguranță. Viața lor este întinsă aici în fața ei și așteaptă să fie împăturită, iar ea face parte din fiecare bucățică. Pata de pe pantalonii lui Yaheli, de la tortul pe care l-a mâncat la grădiniță. Cămașa ruptă pe care Itamar refuză să o arunce pentru că are un elefant imprimat pe ea. Până și ciorapii lor – negri, simpli –, până și pe ei ar fi în stare să îi identifice oricând, oriunde. De câte ori nu împărțise în felul ăsta viața lor, la orele târzii din noapte, grămezi pe canapea, patru turnulețe de haine împăturite. Ale lui Eitan, ale lui Yaheli, ale lui Itamar și ale ei. Și cu toate că separă hainele, că le sortează, nu are nicio îndoială că, de fapt, le aduce împreună. Turnurile de haine care cresc pe canapea sunt inversul absolut al Turnului Babel. O singură limbă, pământească, fără ambiția de a ajunge la cer. E de-ajuns un singur salon, o singură canapea, mirosul delicat al săpunului. Cămășile lui Eitan, spre exemplu. Aranjate, cu nasturii închiși. Numai ea știe cum îl scot din minți etichetele. Cum se repede să le scoată imediat ce se întorc de la magazin. Acest amănunt nu are vreo importanță specială, dar într-un fel anume el face ca toate cămășile lui

Eitan să fie și ale ei. O formă de posesiune tăcută, fără vorbe, între bărbatul care poartă cămașa și femeia care a împăturit-o. Chiar și atunci când merg într-un loc public, la mall, să spunem. Sub ochii tuturor. Sau atunci când e vorba despre lucruri oarecare, despre treburi zilnice, cum ar fi lista de cumpărături pe care le-au împărțit în mod egal – tu te duci la Kravitz[37], iar eu la supermarket, pentru că așa e mai operativ –, chiar și atunci ea e singura din mulțime care știe că bărbatul acela, medicul impresionant cu cămașa încheiată la toți nasturii, nu are eticheta pe guler. Pentru că îi provoacă iritații pe piele. Printre prăpăstiile vieții cotidiene, informația asta are un mare farmec, chiar dacă nu e întotdeauna perceptibil.

Ea nu era deloc o persoană religioasă. Dar avea ritualuri proprii, pe care le respecta cu sfințenie. Ritualuri clare referitoare la treburile casnice. Șnițelele trebuiau lăsate în marinată. Altfel, n-au gust. Rufele trebuiau împăturite imediat ce uscătorul de rufe termina programul, pentru ca materialul să nu apuce să se mototolească. Ciocolata cu lapte trebuia amestecată bine-bine, ca să nu facă cocoloașe. Trebuia să-și povestească visele unul altuia. Să pună întrebări despre cum a fost la grădiniță, la serviciu, la școală. Trebuia udată grădina. Trebuia șters praful acolo unde femeia care făcea curat dădea rasol. Trebuia să muncească din greu. Trebuia să călătorească în străinătate. Să păstreze echilibrul între remușcări și dorințe, o contabilitate sufletească în care să nu existe nici răbufniri, nici reacții exagerate. Dincolo de ușa casei se întindea o țară nebună. Și nu era vorba doar de arabi, coloniștii din teritorii și soldați. Se gândea și la copilul ăla din Rusia, care-și înjunghiase prietenul la intrarea în liceu. Și la adolescentele pe care le auzise la toaletă din mall, punând pariu care o să vomite prima ce a mâncat la prânz. La paznicul etiopian care a tras în clienți și pe urmă a spus că a auzit voci. La muncitorul străin care o violase pe bătrâna pe care trebuia s-o îngrijească. Conducea cu 110 km/oră pe autostradă, privind mașinile care treceau pe lângă ea, întrebându-se ce împarte ea, de fapt, cu oamenii aceștia, în afară de banda pe care circulau. În timpul războiului, sentimentele erau altele. Începeau să urle sirenele, anunțând raidul aerian, ieșeau cu toții din mașini și alergau spre adăposturi și o clipă chiar îți păsa ce simt oamenii din jurul tău.

[37] Rețea de magazine specializate în papetărie (n.tr.).

Iar când se termina spuneai: *suntem* bine, și nu: *sunt* bine. Dar în restul timpului era acasă. Pereți albi și parchet de culoarea nucii. Iar în casa asta, ea conducea viața. Și era total devotată. Chiar dacă nu era totul curat, chiar dacă nu era totul ordonat – toate erau la locul lor. Crainicul a terminat de vorbit și s-a auzit un sunet de clarinet. Liat a netezit treningul lui Yaheli și a încercat să-și amintească prognoza meteo, dar n-a reușit. S-a consolat la gândul că oricum nu contează. Oricum casa putea fi încălzită.

•

Mult timp după ce a ieșit din garaj i-a simțit privirea ațintită asupra ei. Bărbații te pot lega cu privirea, așa cum pui o lesă de gâtul unui câine. Nu trebuie să tragi, câinele știe că lesa este acolo și asta îl va face să se comporte frumos. Bărbații pot să nu te privească deloc. Ca și cum ai fi un gândac în colțul camerei, pe care nici nu-l observi, sau nici dacă îl observi, n-ai niciun motiv să vorbești despre el. Cel mult să îl întorci pe spate și să vezi dacă reușește să se răsucească la loc. Până la paisprezece ani, ea a fost la fel ca gândacul ăla. Oamenii se uitau la ea fără s-o vadă. O uitau imediat ce trecea prin fața lor. Când a crescut, au început s-o privească altfel. Acum o urmăreau cu privirea, se uitau la formele ei, la fundul ei rotund și mare, care se zărea printre cutele rochiei. Se holbau la ea când mergea și și-o imaginau când era departe, dar de fapt niciodată n-o vedeau cu adevărat. Îi puneau doar în cârcă dorința lor, așa cum se leagă bidoanele cu apă pe spatele asinului.

A ieșit din garaj și a luat-o spre caravană, gândindu-se la Asum și la felul în care o privea el. La felul cum se uitase la ea prima oară, atunci când intrase cu lăzile în baraca lui. La început crezuse că simte cum îi arde tot trupul din cauza focului. Dar nu era focul. A înțeles mai târziu, pentru că în noaptea aceea a mai rămas multă vreme în baraca lui, așteptând ca mama ei să termine de vorbit cu stăpânii, iar între timp focul se stinsese, dar ea simțea flăcările în continuare. Asum stătea acolo și o ardea cu privirea, o prăjea bine-bine, pe amândouă părțile. Chiar și acum, când pășea singură, complet singură, doar ea și lătratul îndepărtat al câinilor, încă poate să simtă brusc privirea lui. Ca și cum i-ar fi aprins cineva un chibrit sub bluză. Și ce e mai nostim e că ea îi simte încă privirea, deși el nu mai e aici s-o

poată privi – ca și cum privirea unui om, la fel ca fluieratul său, poate supraviețui, deși omul nu mai e...

Când curăța mesele din restaurantul lui Davidson redevenea cărăbuș. Uneori clienții continuau să vorbească în timp ce ea se apleca printre ei să strângă farfuriile, alteori tăceau. Dar niciodată nu o priveau, nici zâmbind și nici încruntați. Doar copiii, cei mai mici, o priveau uneori în ochi. Ochi curioși sau speriați, care râdeau sau erau plini cu lacrimi. Ea ar fi vrut să-i privească, dar întorcea imediat ochii în altă parte. Pentru că nu știa dacă are voie.

Când a ajuns prima dată la casa lui Eitan, strada era plină cu copii și părinți. Era dimineață. Ușile se deschideau una după alta, oamenii urcau în mașini, își duceau copiii la școală, apoi se duceau la serviciu. Sirkit îi privea și se temea că prezența ei acolo o să bată prea mult la ochi. Și-a dat seama repede că se înșela. Nimeni nu era atent la ea. Ca pe vremea când făcea curățenie în autogara din Tel Aviv, iar privirea ei se încrucișase cu a unui bărbat care împărțea ziare. Era un israelian cărunt, cu o salopetă roșie, cu un logo imprimat pe ea. Ea mătura scările, iar el împărțea ziare oamenilor care urcau și coborau. În jurul lor erau multe picioare grăbite. În fuste, în sandale, în uniforme militare sau pantofi cu toc, iar ea mătura și el dădea ziare și o clipă ochii lor s-au întâlnit. Te-ai putea gândi că și-au zâmbit, dar de fapt omul acela nu avea pupile. Ochii lui erau două pete negre, în care se reflectau scările. Iar picioarele urcau și coborau, urcau și coborau. Ea s-a uitat repede în altă parte. Îngrozită. Nu avea nevoie de oglindă ca să înțeleagă că ochii ei erau acum la fel că ai lui. Două pete închise la culoare. Și scări.

Tocmai din acest motiv privirea medicului a răscolit-o așa de tare și a simțit-o încă mult timp după ce el a plecat, când a ieșit din garaj și a luat-o înspre caravană. Când s-a uitat la ea, nu s-a simțit nici gândac, nici câine, nici asin. Și nici o eritreeană care a fost femeie de serviciu la autogară sau care spăla vase într-un restaurant de la intersecția Tlalim. Ci era cu totul altceva. Nu pentru că el ar fi vrut să o vadă altfel, ci pentru că ea avea puterea de a-l face s-o vadă altfel...

(Dar oare el o văzuse cu adevărat? La început, ea fusese acel ceva de care fugea. Care îl făcea să se simtă vinovat. Acum, când a privit-o o clipă ea fusese lucrul pe care și-l dorea. Întotdeauna „lucrul”. Niciodată „Sirkit”.) Și într-un fel, era sigură

că, chiar dacă se gândea la ea când erau împreună acolo, la garaj, când ajungea acasă, în vila lui din Omer, se gândea la ea cumva din exterior – deși lua cu el imaginea ei când pleca… Și-o închipuia probabil făcând curățenie, suferind. N-avea cum să-i dea vreodată prin cap că în spatele benzinăriei există un scaun din plastic, în fața unui râu secat, unde ea se așază, își afundă picioarele în nisipul plăcut și cald și fluieră melodia lui Asum. Melodie care i-a revenit în minte într-o noapte, după ce renunțase să se mai chinuiască să și-o amintească.

A deschis ușa caravanei și s-a prăbușit pe saltea, moartă de oboseală. În momentul acela de semiconștiență dintre vis și realitate, doctorul a venit la ea. Dacă ar fi fost trează, ar fi alungat imediat această fantezie, inutilă și fără speranță. Dar era prea obosită ca s-o alunge și ca s-o îmblânzească. Și poate că era mai bine așa. Pentru că în clipa în care și-a dat voie să-l dorească așa, stând culcată pe salteaua din spatele benzinăriei în fond a mărturisit – față de ea și față de el – că da. Avea dreptul să dorească.

•

Senzația de vinovăție a cuprins-o de-abia în zori. De ce tocmai el, dintre toți oamenii? De ce o asemenea alegere perversă? Și nu înțelege că tocmai de-asta l-a ales pe el, pentru că este o alegere perversă… Ca prima ei dorință să fie o sfidare. Nerușinată. Pentru că, dacă se simțea vinovată, nu era din cauza acestei dorințe, ci din pricina a tot ce nu-și dorise înainte. Vinovată pentru tot ce n-a îndrăznit să facă. Și era adevărat, nu avea niciun motiv să îndrăznească, iar în zece minute trebuia să fie la restaurant. Dar să dorești e voie. Măcar atât: să-ți dorești.

(Dar, dacă ei ar fi știut, toți oamenii ăștia de pe saltelele de lângă ea… Dacă ar fi ghicit numai ce se întâmpla sub pătura ei… Ce se găsea acolo, în timp ce ea dormea… I-ar fi spus că ar trebui să-i fie rușine. Sau ar fi ocolit-o cu toții. Fără să știe că alesese ea însăși să se pedepsească, dar dintr-un motiv total opus. Ei ar fi aruncat anatema asupra ei din cauza dorinței, pe când ea se pedepsea pentru lipsa ei… O pedepsea pe vechea Sirkit, pentru că le permisese oamenilor s-o trateze astfel, atât de mult timp. Știa că e vinovată, îngrozitor de vinovată, pentru că ar fi fost în stare să rămână așa toată viața.)

•

A doua zi ea i-a apărut pe neașteptate la duș. Se spăla pe cap și în clipa următoare s-a trezit cu o erecție enormă, de licean, gândindu-se la ea. Poate că asta ar trebui să-l bucure. Să-l facă să se simtă puternic și viril, acel tip de bărbat care și după o lună de nesomn e în stare să se gândească la sex. Dar, într-un fel, asta l-a enervat și l-a făcut să se simtă jenat, pentru că din salon ajungeau până la el vocile din *Regele pinguinilor,* iar Liat spăla vase și țipa la Yaheli să dea sonorul mai încet. Iar el stătea acolo, asculta vocile de dincolo de ușă, cu șamponul intrându-i în ochi, în timp ce organul lui țipa după Sirkit. Era de-a dreptul penibil. Și uimitor. Cum de reușise dorința să i se furișeze aici? Să se strecoare tiptil prin geamul de la baie, tăcută și neobservată? În timp ce Liat e în bucătărie și copiii, în fața televizorului? Își spune că nu e decât o fantezie și că, la urma urmei, unde altundeva decât în fantezii mai pot face bărbații căsătoriți tot ce le trece prin cap? Dar asta nu-l liniștește. Dimpotrivă. Gândul că avea fantezii cu ea – ba mai mult, că de fapt era aproape *forțat* să aibă fantezii cu ea, aproape împotriva voinței lui – gândul ăsta pur și simplu îl scotea din minți.

Nici măcar nu era atât de frumoasă. E adevărat, avea înălțimea aceea maiestuoasă, ochii enormi. Un corp perfect, pe care doar cu greu îl puteai ignora. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, văzuse sâni mai frumoși la viața lui. Cunoștea femei mai frumoase. Era însurat cu una dintre ele. (Și totuși, era ceva în ochii ei de sfinx. Senzația că, dacă ar întinde mâna și i-ar atinge umărul, s-ar scufunda în pielea ei de catifea.)

Și-a clătit șamponul și și-a spus că lumea e plină de femei cu piele catifelată și ochi enigmatici. Asemenea calități sunt, într-adevăr, demne de apreciere, dar nu există niciun motiv s-o iei razna din pricina lor. Numai că penisul lui nu se lăsa deloc convins și continua să stea acolo în poziție de comandă. Eitan refuza să se predea. În mod normal, se masturba la duș. I se întâmpla cel puțin odată pe săptămână și, în afara unei vagi senzații de vinovăție, o rămășiță din adolescență, nu vedea nimic rău în asta. Dar astăzi era ceva umilitor în ceea ce-i poruncea propriul corp. Ceva care-l înfuria. Ca și cum nu corpului i-ar fi cedat, ci ei. Iar ei îi cedase deja îndeajuns.

Dar nu și-a dat seama că tocmai această supunere i se părea seducătoare. Căci catifeaua pielii era nimic pe lângă sentimentul amețitor că e dominat de o altă ființă. Ea era singura martoră,

secretă, a tuturor acelor lucruri despre care nu se vorbea niciodată: cât era de laș, cât era de patetic… O ura pentru asta și făcea tot ce îi stătea în puteri să scape de ea, dar, în același timp și împotriva voinței lui, ea era singura care îl cunoștea exact așa cum era el.

Apa îi curgea șiroaie, iar el stătea sub duș și se gândea la ea. Apoi a închis robinetul și a întins mâna după prosop.

•

(Poate că aici e momentul să ne oprim și să ne întrebăm ce știa Eitan Green despre el însuși. Patruzeci și unu de ani de când umbla prin lume în acest trup și credea că îl cunoaște. Și într-o singură clipă a înțeles că tot ce știa nu era de-ajuns și poate că nici adevărat nu era. Pentru că, iată, făcuse tot ce crezuse că nu ar fi în stare să facă vreodată în viață. Se putea întoarce în timp, să caute semne. Își încheiase studiile strălucit, iar în armată servise într-o unitate de elită. Avusese și păcate, desigur, dar ele au fost ambalate cu atenție, ca o porție de mâncare de la restaurant, lângă care este notat numărul caloriilor și procentele de grăsime. Totul se numără, totul intră în bilanțul final. Iar deodată cade peste el de undeva, din neant, întâmplarea asta. Și tot ce știa rămâne valabil, în afara cunoașterii de sine. Într-o noapte a lovit pe cineva cu mașina și a fugit de la locul accidentului. A fugit de eritreeanul lăsat la marginea drumului și a dat peste o eritreeană în pragul casei lui. Iar în timp ce fugea a dat exact peste cel de care fugea, a dat peste Eitan Green, cel care se simte orfan. Cu furia lui, cu independența lui. Și de-abia atunci a început să renunțe la o parte din ceea ce credea că este cunoaștere de sine și să se umple cu lucrurile pe care nu le știa despre el însuși. Și de abia din acel moment dorința a prins rădăcini în el.)

•

Eitan a ieșit din baie și Liat a intrat. A șters oglinda de aburul de la dușul lui. Și-a pus în minte să nu uite să cumpere șampon contra mătreții, pentru că tubul era aproape gol. S-a spălat pe dinți cu o pastă recomandată de stomatologi. A scuipat în chiuvetă apă și salivă și a descoperit în spuma de la pastă niște urme de sânge. Gingiile îi făceau din nou probleme. Trebuie să-și facă o programare. A deschis larg gura și s-a uitat în oglindă, dar nu prea mult. Liat știa: dacă privești mai mult, totul începe să pară ciudat. Chiar și propriul chip în oglindă. Când era mică

petrecea ore întregi în baie, analizându-și trăsăturile feței. Încerca să-și dea seama unde seamănă cu mama și unde cu tata, dar nu reușea întotdeauna. Prefera să fi luat de la el cât mai puțin, dar era nevoită să recunoască: maxilarul era al lui. La fel și gropițele. Un om se trezește într-o dimineață și pleacă să locuiască undeva cu Ronit aia a lui, iar ție îți lasă pentru totdeauna două gropițe în obraji și o bărbie ascuțită. Și de fiecare dată când zâmbești vezi ochii mamei tale alunecând spre gropițe și te întrebi dacă se gândește la el.

A stat ore întregi în fața oglinzii, încercând să scape de gropițele din obraji, dar fără prea mult succes. A încercat să se hotărască în privința sprâncenelor – le moștenise de la ea sau de la el? Și, ca de obicei, când se uita la propriul chip mult timp fără întrerupere i se părea că fața i se transformă. Nu mai era o reflexie, ci o deflexie. Aceiași ochi, aceeași bărbie, aceeași frunte. Și cu toate astea, cea care o privea din oglindă era o ființă diferită. Și ochii – nu mai era sigură că erau ochi… Iar nasul și bărbia începeau să i se deșire. Forme lipsite de sens. Era de-ajuns o clipă de concentrare și redevenea Liat din fața oglinzii, atât și nimic mai mult. Dar uneori întârzia clipa cu bună știință, uitându-se uimită la combinația de trăsături străine din care era făcută, până la urmă, fața ei. Ca în jocul acela în care repeți un cuvânt până când începe să ți se dizolve pe limbă. Și finalul se confundă cu începutul și tot așa, până nu mai știi unde începe și unde se termină, albușul și gălbenușul se amestecă, iar până și sunetul cunoscut al cuvântului devine dintr-odată ciudat, extraterestru. Cuvintele se destramă în silabe, iar silabele se destramă în sunete și acolo unde se destramă sunetele nu mai rămân decât ape adânci. O mie de curente de albastru, prin care nu răzbate lumina. Dacă privim suficient timp, totul începe să devină ciudat. Cuvintele tale. Chipul tău. De aceea este extrem de important să știi când să te oprești. Să lași oglinda din baie cu o clipă înainte să devină înfricoșătoare. Să te speli pe dinți și să mergi la culcare. În camera în care nu trebuie să aprinzi lumina ca să-ți găsești drumul. Pentru că fiecare lucru se află la locul lui.

8.

Trei zile mai târziu, când conducea spre garaj, încă simțea gustul ceaiului pe care i-l oferise ea. Cald, dulce, împăciuitor. Când a coborât din jeep, ea a ieșit să-l întâmpine, iar el a salutat-o cu același „bună seara” cu care le saluta pe asistente la începutul gărzii. Un salut ușor reținut – niciun doctor nu se bucură să înceapă o gardă de noapte epuizantă, dar salută politicos, pentru că până la urmă nu sunt asistentele de vină pentru gardă, e pur și simplu o datorie care trebuie făcută. Se gândise că poate va reuși să considere astfel consultațiile de la garaj – o datorie epuizantă, de care nimeni nu e vinovat, o misiune plictisitoare, pe care trebuie s-o îndeplinească fără să se gândească prea mult la ea. Dar ea, în loc să răspundă „bună seara” cu un zâmbet docil de asistentă, i-a făcut semn s-o urmeze. Și din nou s-a transformat din dominator în dominat, din medic autoritar care plasează saluturi generoase, într-un medic șantajat, pregătindu-se pentru o nouă întâlnire, cu temă necunoscută. A urât-o din nou.

Pe masa de fier zăcea un bărbat mare și musculos, cu fața lovită. Respirațiile lui împărțeau garajul în două. Tremura. Eitan s-a uitat la mușchii de pe brațele lui, care se tensionau sub piele la fiecare respirație hârâitoare și la fiecare acces de tuse. Cineva îl snopise în bătaie: beduinii contrabandiști sau soldații egipteni. Norocul lui că a reușit să ajungă la graniță. Fără să vrea, a simțit o mare admirație pentru uriașul cel negru, care străbătuse un drum atât de dificil ca să ajungă aici. Până atunci nu întrebase niciodată numele pacienților. Îi consulta unul după altul: o mână zgâriată, apoi un picior fracturat, pe urmă o hernie cauzată de efort și apoi o mușcătură de șarpe, urmată de o rană făcută de glonț. Un lanț lung de trupuri și răni, o mână după alta, un picior după altul, un miriapod infinit. Până acum nu încercase niciodată să facă diferența între ei. Preferase să îi vadă ca pe un bloc uman, asta îl ajuta să-i uite când intra în jeep și pleca în sfârșit acasă, aproape de răsăritul soarelui. Dar acum era curios să afle numele acestui bărbat, care, la cât de tare fusese bătut, ar fi trebuit să fie mort și, cu toate astea, reușise să supraviețuiască și să ajungă până aici. Noblețea chipului îl

atrăgea, zâmbetul istovit de pe buzele lui, chiar și când se contractau de la un nou acces de tuse.

Le-a furat banii oamenilor care erau cu el în tabăra din Egipt. Îi prindea unul câte unul și, pentru că e atât de puternic, n-aveau încotro. Ieri-noaptea a ajuns aici. De data asta, când s-au întâlnit cu el, erau în gașcă.

Eitan s-a uitat din nou la omul de pe masă. Singurul al cărui nume dorise să-l știe era, de fapt, un hoț. Și totuși, chipul lui i păruse atât de nobil. Un chip enigmatic.

— Deci l-au rupt în bătaie și pe urmă au chemat doctorul?

Sirkit a ridicat din umeri. *Au vrut să-l pedepsească, nu să-l omoare.*

S-a apropiat de bărbat. Membre reci. Puls rapid. Sensibilitate abdominală mărită.

— L-au lovit în burtă?

Ea n-a răspuns. Poate nu știa răspunsul. Poate credea că e de la sine înțeles. I-a verificat din nou abdomenul. Când a atins partea de sus, din stânga, din gâtlejul omului ieși un țipăt.

— Dacă nu vreți să moară, trebuie să-l iau la Soroka.

Ea i-a zâmbit ca unui copil. Nici măcar nu s-a obosit să-l contrazică.

— Omul ăsta trebuie operat, i-a zis, o asemenea hemoragie internă nu e ceva de joacă.

N-o să meargă la Soroka, i-a spus ea. *E din Sudanul de Sud. Toți oamenii din regiunea lui au fost deja trimiși înapoi. Dacă îl prind, nici nu-l mai trimit în arest, îl deportează direct.*

— Dar întâi o să-l opereze.

Și apoi o să-l deporteze.

— Sirkit, dacă nu merge la spital, omul ăsta moare.

Nu și dacă ai să-l operezi tu aici.

— Eu nu pot să operez un om într-un garaj. Ar fi un gest iresponsabil. Și extrem de periculos.

Ea l-a privit cu un zâmbet mai larg decât înainte (cât de mult îi amintea de lupul din *Scufița Roșie*! Cine știe ce mai are femeia asta în burtă…).

Vom vedea.

•

L-a urmărit cum a ieșit furios. Chiar și când se înfuria, în felul în care pășea era ceva calm. Ca și cum undeva, în adâncul lui, știa că nu i se va întâmpla nimic rău. Dacă ea i-ar vorbi acum

despre asta, el sigur n-ar înțelege, dar cine a văzut oameni cu adevărat înspăimântați știe să îi identifice pe cei care nu sunt dominați de frică. Cu siguranță, doctorul ei știa ce e frica. Poate că se repezise vreodată la el vreun câine maidanez sau poate că pățise ceva în armata aia a lor. Dar, la el, frica era doar un musafir nepoftit, în niciun caz un locatar permanent. Vedea în ochii lui. În felul în care privea oamenii în față. Oamenii care se tem nu privesc alți oameni direct în ochi, ca să nu-i provoace. Oamenii care se tem lasă ochii în pământ, clipesc, nu îndrăznesc să pună stăpânire cu privirea pe o frântură din chipul celuilalt. Așa sunt cu toții cei care lucrează în restaurantul lui Davidson. Așa sunt cei din taberele beduinilor. Ochi care privesc în pământul deșertului Sinai, ochi care pironesc pardoseala ceramică la intersecția Tlalim. Iar ochii aceia nu se ridică niciodată și nu sunt niciodată sfidători, nu spun niciodată: iată-mă, sunt aici!

Eitan nu știa că o privire înseamnă libertate. Dar Sirkit știa. Și când îl vedea ieșind din jeep, scrutând cu privirea pacienții, în timp ce se îndrepta spre garaj, simțea cum crește în ea furia: mersul lui leneș și liniștit, privirea indiferentă. Dintre toți eritreenii care îl așteaptă la intrarea în garaj, ea e singura care îl privește pe doctor în ochi. Dacă altcineva ar îndrăzni să ridice privirea, gestul ar fi însoțit imediat de un zâmbet servil: *Sunt aici – fă ce vrei cu mine!* Ochii ei erau singurii care continuau să susțină: *Sunt aici – fă ce vreau eu!* În primele zile, asta era tot ce spunea privirea *ei – fă ce vreau eu.* Mai târziu, când a descoperit că el chiar făcea ce voia ea, a fost tentată să vadă ce alte posibilități se mai ascund într-o privire. În spatele libertății există plăcerea. Putea să-l privească ore în șir. Să-i urmărească arcuirea buzelor. Linia bărbiei. Forma nasului. Să-și imagineze fiecare părticică din trupul lui – fie el frumos sau nu. Era greu să-și dea seama ce-i face mai multă plăcere – să-l privească pe Eitan sau faptul că știa că îl poate privi oricât dorește.

Ea știa prea bine – la un moment dat, în timpul acestor nopți, începuse și el să o privească. Se întreba ce vede el. Și după un timp a ajuns să se întrebe și ce vedea ea. Inițial, a crezut că îl vede pe Eitan, dar, cu cât trecea timpul, cu atât era mai nesigură. Dacă destinul i-ar fi trimis în noaptea aceea un alt medic, oare l-ar fi privit tot așa? Să aibă oare vreo importanță că avea ochi cenușii sau căprui, nas ca un cartof sau prelung?

Poate că nu. Poate că ceea ce conta era doar asta: era un bărbat alb. Iar când se uita la ea – avea vreo importanță dacă e scundă sau înaltă, grasă sau slabă? Contau sunetul râsului ei, mirosul ei? Sau tot ce vedea era atât – o femeie de culoare.

Dar nu, în felul ăsta nu putea apărea dorința. Dorința trebuia să aibă un punct clar – buzele *lui.* Doar atât. Altfel, nu se poate. Dacă nu conta cum sunt ochii lui, căprui sau cenușii, dacă n-avea importanță cum îl chema Eitan sau Yoel, atunci nu era nicio urgență. Nicio nevoie presantă în *asta.* Și era foarte bine. Orice altceva ar fi fost o nenorocire. Ea trebuia să apere cu mare grijă tot ce avea și să nu dorească prea mult. Numai uneori, noaptea, când stătea întinsă pe saltea, cu mâna între coapse, se gândea: poate. Poate, până la urmă, ochii aceia… Iar asta o speria atât de rău, că imediat se întorcea pe o parte și încerca să adoarmă. Și spera numai că Asum îi aude gândurile în împărăția diavolilor și că își iese din minți.

Acum îl urmărește cu privirea când iese din garaj, furios. Îl vede când intră în jeep, trântește portiera cu putere și pleacă înapoi spre viața lui, încercând să uite acest loc câteva ore. Încercând s-o uite pe ea. Și își imaginează, nu pentru prima oară, flăcări mistuind vila aceea din Omer.

•

Când a ajuns acasă, inima încă îi bătea cu putere. De-abia s-a abținut să nu trântească nervos portiera jeepului când a coborât. Ultimul lucru pe care ar fi vrut să îl facă acum era să trezească pe cineva. Dar când a intrat în casă a găsit-o pe Liat stând pe canapea, trează. O clipă s-a gândit că știe. Tot. Și a constatat cu surprindere ce ușurat s-a simțit la acest gând. Știa că a mințit-o, știa că el a dat cu mașina peste un om și a fugit. Și totuși, era aici, în salon, în tricoul lui, care-i era mare. Era supărată, dezgustată – dar era acolo.

— Cum a fost garda?

— În regulă – și după o clipă: de ce nu dormi?

Ea i-a spus că n-avea un motiv anume, niște probleme de serviciu, și l-a trimis la culcare. Iar el i-a răspuns că trebuie să existe un motiv, că e clar că o preocupă ceva și că el oricum n-o să mai poată adormi acum. Atunci ea i-a povestit despre un adolescent beduin, arestat în urmă cu două zile, pe care îl anchetase în legătură cu o mașină furată și că tot atunci, aproape întâmplător, rezolvase și cazul eritreeanului. Îi luase

ceva timp. Băiatul a recunoscut că el condusese mașina pe lângă Halim în noaptea respectivă, dar insista, se jura chiar, că nu a lovit pe nimeni. Și nu știau ce să mai facă. Era clar că în mașină mai fusese cineva cu el – un potențial martor –, dar puștiul refuza să spună un cuvânt despre el, oricât îl amenințaseră. Marciano acceptase să trimită la locul accidentului o echipă a departamentului de investigații, dar, cum trecuseră deja aproape patru săptămâni, nu mai găsiseră nimic. Ea renunțase deja – fără declarația acuzatului, cu doar câteva probe foarte vagi, nu avea nicio șansă să iasă ceva. Dar atunci Cita a cerut să fie lăsat zece minute singur cu puștiul, iar când a ieșit beduinul semnase imediat declarația, fără discuții. Și da, ar fi trebuit să se bucure, dar…

— Dar ce?

Liat stătea în salonul întunecat și răspundea la întrebări fără să observe paloarea de pe fața lui, tremurul ciudat al vocii, mâinile care i se încleștaseră de spătarul canapelei, așa cum se agață înecatul de un pai.

— Cita ăsta, adevărul e că eu nu-l prea cunosc, dar nu am încredere în el. Esty mi-a povestit că a fost cât pe ce să fie concediat anul ăsta pentru indisciplină. Iar după ce puștiul a semnat declarația am intrat la el în celulă și am observat că avea degetul mare de la mâna stângă fracturat. Mi-a spus că îl avea așa dinainte să fie arestat, dar nu sunt sigură. Poate că Cita l-a speriat cumva, cine poate ști?

Liat și-a sprijinit capul pe spătarul canapelei și a închis ochii. Când i-a deschis, soțul ei se afla tot pe canapea și a spus cu o voce care nu era a lui:

— Nu el a făcut-o.

L-a privit pe Eitan în întunericul camerei. Nu numai vocea îi era schimbată. Și culoarea feței. Și strălucirea din ochi. Și a înțeles brusc că acest om, care stătea lângă ea, nu mai era omul care intrase în casă. A observat asta, dar nu știa de ce. Poate l-a plictisit cu poveștile despre anchetele ei. Venise acasă mort de oboseală și se simțise obligat s-o roage să-i povestească despre jobul ei. Dar nu părea plictisit. Arăta mai degrabă ca propria lui statuie din ceară. Ca la muzeul din Londra, unde stai cel mai aproape de John Lennon, dar știi că în spatele pielii lucioase nu există nici măcar un singur organ, iar dacă te uiți înăuntru prin gură, o să vezi un gol din cap până-n picioare.

S-a ridicat în capul oaselor pe canapea, încercând să-i prindă privirea. Eitan nu se uita la ea, privea undeva în spațiu, iar Liat se gândea că, dacă nu e plictisit, atunci poate că e bolnav. Sau obosit peste măsură. Poate s-a certat cu cineva la serviciu sau a intrat în cine știe ce dispută ipotetică cu Zakai în drum spre casă. Dar atunci el s-a întors spre ea, s-a uitat în ochii ei și a repetat:

— Nu el a făcut asta.

Vocea îi tremura în asemenea hal, că ea s-a ridicat și i-a adus un pahar cu apă, zicându-i:

— Să nu-mi spui că iar ai luat vreun virus în secție! Data trecută toată casa a fost bolnavă o lună întreagă.

El a băut din apă. Ea i-a trecut mâna pe frunte și s-a bucurat când a văzut că nu e fierbinte. Poate doar puțin.

— Nici eu nu cred că a făcut-o el. La început, când am aflat că fusese la Tlalim în noaptea aia, am fost sigură că am rezolvat cazul. Dar, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi dau seama că puștiul n-ar fi fost în stare de așa ceva. Pur și simplu, nu e genul care să lase pe cineva să moară așa.

O lună palidă lumina salonul din spatele geamului. Afară tufele de rozmarin se mișcau în adierea delicată a vântului. Liat le-a privi îndelung.

— Mă gândesc să mă duc la el în sat. Vreau să-l caut pe cel care a fost cu el în mașină și să-i pun câteva întrebări, fără ca Cita să mi se învârtească printre picioare. Să înțeleg ce s-a întâmplat acolo.

Eitan tăcea. Liat la fel. După o asemenea noapte ea avea să adoarmă într-o clipă. Și totuși, și-ar fi dorit ca el să spună ceva. Îl așteptase câteva ore să vină acasă și s-o liniștească. Și, deși îl trimisese la culcare din toată inima, s-a bucurat totuși că el insistase să o întrebe ce o frământa. Pentru că adevărul era că voia să-i povestească. Iar acum, el stătea lângă ea pe canapea, înstrăinat și tăcut. Și, cu toate că știa că e terminat de oboseală și poate bolnav, ea se simțea, totuși, jignită. Nu era drept să fie supărată pe el, și-a tot repetat, încercând să ia distanță față de rana pe care i-o provocase, dar și-a dat seama că în felul ăsta se îndepărta și de Eitan. Pentru că atunci când s-a ridicat de pe canapea dorul de el, care între timp se transformase în jignire, devenea acum un fel de răceală, care avea să persiste toată

noaptea. De-abia după patru ore, când i-a trezit pe copii să-i ducă la școală și la grădiniță, el i-a spus:

— Mai cercetează. Sunt sigur că nu puștiul a făcut-o, dar ea luase deja distanță și a dat din cap absentă.

— Ne vedem după-amiază!

Însă răceala s-a instalat și mai profund, când el i-a răspuns:

— Azi nu. Am operații după program.

9.

Ce soluție avea? A așteptat până la șapte dimineața și l-a sunat pe Visotski. Înainte să plece din garaj l-a umplut pe sudanez cu lichide și a reușit să-l stabilizeze, dar era numai o chestiune de timp până când condiția lui avea să înceapă din nou să se deterioreze și știa că trebuie să se grăbească. Telefonul a sunat de vreo douăsprezece ori, până când medicul anestezist a răspuns în sfârșit și nici atunci nu părea tocmai treaz. Eitan i-a spus ce vrea de la el și atunci Visotski a tăcut mult timp la capătul celălalt al liniei, atât de mult, încât se întreba dacă nu cumva n-a adormit iar. Dar chiar atunci Visotski a vorbit. I-a zis că îi pare foarte rău, dar Eitan va trebui să se descurce singur. Era dispus să facă multe pentru un prieten, dar nu să fure un aparat de anestezie într-o camionetă și în niciun caz să opereze într-un garaj. Visotski nu face parte din organizația Medici pentru Drepturile Omului, iar, dacă Eitan are minte, o să iasă cât mai repede din povestea asta; în care oricum nu prea-i e clar cum a intrat…

— Visotski, am nevoie de tine, i-a spus Eitan, dar Visotski a tăcut.

De data asta, era clar, nu pentru că ar fi adormit. Eitan a tras adânc aer în piept și i-a amintit lui Visotski ceva ce n-ar fi vrut să-i amintească. Narcoticele care dispăreau uneori în timpul operațiilor lungi. Departamentul de investigații nu a descoperit nimic. Și asta, pentru că Eitan n-a spus nimănui despre ziua aceea în care îl văzuse pe Visotski sustrăgând cinci grame de morfină. Visotski a tăcut din nou, dar acum tăcerea lui era altfel. În cele din urmă, i-a povestit despre fiul lui. Cu un an în urmă, un alt copil de la școală l-a lovit în cap cu o piatră și de-atunci n-

a mai deschis ochii. Eitan i-a răspuns că știa și că de-asta nici n-a spus nimănui.

— Am terminat-o cu asta, a explicat Visotski, a durat doar câteva luni, ca să fac față… Nu m-am mai atins de două luni.

Eitan știa și asta. Își jurase că, dacă Visotski se mai atinge de narcotice, îl raportează. Și de-atunci verifica foarte atent depozitul, dar era adevărat că nu mai dispăruse nimic.

— Deci acum ce vrei tu, de fapt, de la mine? l-a întrebat Visotski.

— Vreau să mă ajuți. Așa cum te-am ajutat și eu pe tine.

— Și dacă nu?

De data asta, a fost rândul lui Eitan să tacă.

Când au ajuns la garaj, era aproape ora zece. Visotski avea cheia de la depozitul central de aparatură de la Soroka și să scoată de-acolo un aparat de anesteziere vechi a fost chiar insuportabil de ușor. Mult mai greu a fost să-i explice profesorului Șakedi de ce nu ajunge la secție în acea zi. Șeful departamentului nu îl simpatiza pe Eitan în mod special, ținând seama de toate învoirile pe care le ceruse în ultimul timp. Alta ar fi fost, desigur, situația dacă în primele lui luni aici l-ar fi pupat în fund, așa cum e de așteptat să facă un medic nou. Dar era prea ocupat să-și lingă propriile răni – palma pe care i-o dăduse profesorul Zakai îl mai ardea încă, drept care a uitat cât de important era să se ocupe de politică. De unde să știe că peste câteva luni va fi nevoit să tot facă schimb de gardă? Până la urmă, Șakedi l-a lăsat să plece, dar fața lui nu prevestea nimic bun, iar Eitan știa că nu se terminase.

Sirkit îi aștepta lângă intrare. Spălase tot de două ori. Dezinfectase și cu lichidul antiseptic pe care Eitan îl adusese data trecută. El a pus-o să spele din nou. Nu era suficient de bine. O privea în timp ce freca pardoseala, în genunchi. Îi făcea bine să o vadă așa. Îi distrăgea gândurile de la faptul că ultima oară deschisese burta unui om când își făcea rezidențiatul în chirurgie generală. Și că trecuseră de-atunci mai mult de douăzeci de ani. Se uitase la niște operații de genul ăsta toată dimineața pe I-phone, dar nu reușise deloc să se liniștească. Nu înveți să înoți prin corespondență și nu înveți să operezi prin YouTube. Și-a mutat privirea de la Sirkit la sudanezul întins pe masă. Pacientul sigur era mai stresat decât el, ceea ce era însă logic, având în vedere situația. Singurul care arăta calm era

Visotski, care a conectat aparatul la o priză și a pus lângă ea un generator, în caz de nevoie. Nu schimbaseră niciun cuvânt de când Eitan îl luase de acasă. S-au uitat de la Sirkit la sudanezul pe care urma să-l opereze într-un garaj. Eitan știa că fusese înrolat în Armata Roșie înainte să emigreze în Israel și se întreba dacă în felul ăsta îți petreceai trei ani într-un tanc în mijlocul Siberiei – apăsai butonul OFF și deconectai aparatele.

Începem?

Și dintr-odată și-a dat seama că și ea era emoționată. Vocea îi era fermă, iar în ochii îi sclipea aceeași răceală, dar ceva în ținuta ei era diferit. Când Visotski i-a pus masca pe față sudanezului, Eitan s-a întors spre ea, încercând să-i sugereze că mai bine ar pleca. Într-o clipă, priveliștea n-avea să fie dintre cele mai plăcute. Dar când s-a uitat la ea, a înțeles că femeia de lângă el era departe de a fi înfricoșată. Îl privea pe sudanez cu ochi fascinați, cu buzele ușor desfăcute, cu o mirare copilărească. Când foarfecă de chirurgie a găurit pielea, a ridicat ochii din nou la Sirkit. Dacă avea chef să leșine, măcar s-o facă acum. Mai târziu vor fi amândoi prea ocupați ca să aibă grijă de ea. Dar Sirkit nu dădea niciun semn că ar avea de gând să leșine. Privea tăietura cu un asemenea interes, încât era foarte puțin probabil că ar fi observat privirea lui Eitan.

— Bisturiu.

În prima clipă n-a reacționat. A crezut că vorbește cu Visotski. Dar, după câteva clipe, privirea i s-a încrucișat cu a doctorului. Ochi cenușii și ochi negri. Ea i-a întins bisturiul. El nu i-a mulțumit, nici măcar nu a dat din cap, dar din momentul acela și în toate orele care au urmat s-a comportat cu ea așa cum se comporta cu orice asistentă din sala de operație.

•

Și, în tot acest timp, umilința dorinței.

(De ce tocmai el? El? Nu-și dădea seama cât o umilea faptul că-l dorea în asemenea hal? Cum să conceapă că-l vrea atât de mult și cum să fie tot o cârpă? Atât de patetică? Chiar și acum, când era liberă, ea alegea umilința asta ridicolă. Umilitor umilitor umilitor umilitor. O singură clipă de neatenție, și o slăbiciune nouă i se furișase în suflet, ca și cum cele pe care le avea nu-i mai erau de ajuns. Și, mai mult decât umilința atracției, cu adevărat umilitor era motivul atracției, adevărul din spatele acestei dorințe. Iar adevărul era că, de fapt, îi datora tot

acestui bărbat și jeepului său. Îi datora tot ghinionului altcuiva. Și-a primit viața în dar de la cineva care nu avusese nicio intenție să i-o ofere. Cum să nu-l dorească pentru asta? Cum să nu-l urască pentru asta?)

•

Nu s-a gândit la ea în drum spre casă. Jeepul aluneca pe asfalt, iar el nu era cu mintea la ea. Se gândea la pacient, la operație, la cât de ușor s-ar fi putut termina altfel. L-a năvălit un val de adrenalină și nu s-a gândit la ea. S-a gândit la moarte și la cum reușise azi să-i fută mutra. S-a gândit la profesorul Zakai și la ce față ar fi făcut, dacă ar fi văzut operația asta. La început totul părea simplu, au scos splina fără probleme, dar pe urmă... ce balamuc! Visotski credea că sudanezul e terminat. A văzut în ochii lui. Și Eitan credea la fel. Niciun spital improvizat nu putea face față la o hemoragie abdominală de asemenea proporții și nicidecum când medicul care operează e, de fapt, neurochirurg, specialist în operații pe creier, care n-a mai atins abdomenul vreunui pacient de mai bine de un deceniu. Când hemoragia a continuat și după extirparea splinei, era deja limpede că totul se terminase, că omul moare și toate perfuziile de pe lume nu-l mai pot ajuta. Atunci i-a venit brusc ideea cu disecția. Să caute sursa hemoragiei în vasele secundare ale arterei splenice. I-a luat o jumătate de oră, dar a găsit secțiunea care sângera și a legat-o. Până și Zakai ar fi putut s-o dea în bară aici. O clipă i-a părut rău că nu-i poate povesti profesorului. Nu putea povesti nimănui, de fapt. Momentul cel mai impresionant din cariera lui, clipa pentru care a meritat să studieze medicina. O operație care n-a avut loc, pe un pacient care nu există... Poate că e mai bine așa. Pentru că și secretul are un gust special: dulce-amărui, plăcut, pe care îl mai simțea pe limbă când a intrat în casă. Nu va povesti nimănui ce s-a întâmplat astăzi în garaj. Mândrie de adult și bucurie de copil, amândouă vor rămâne în spatele buzelor sale pecetluite. Dar, chiar dacă nu pot vorbi, buzele pot găsi totuși alte căi să exprime dulceața aceea amară. S-a aplecat peste Liat și a sărutat-o în timp ce dormea, trecându-și ușor limba pe gâtul ei moale. Ea a deschis ochii somnoroasă și surprinsă. Trecuseră ani de când n-o mai trezise din somn ca să facă dragoste. Și el era puțin surprins de el însuși, dar numai un moment, pentru că în clipa următoare s-a năpustit asupra sânilor ei moi, rotunzi, iar sfârcurile i s-au întărit sub mâna lui.

La început, ea a făcut un gest de retragere. Jignirea, furia și destulă amărăciune zăceau acolo, în pat, lângă ei. Dar dorința lui era atât de mare și atât de molipsitoare, încât s-o trateze cu răceală ar fi fost o risipă inutilă. Liat și Eitan se îmbrățișau, cu picioarele împletite, în dormitorul lor din Omer, cu ochii închiși.

(Și nu s-a gândit la mirosul ei, pe care l-a simțit când se aplecase deasupra pacientului. Nu s-a gândit nici la geamătul care îi va scăpa în momentul când o va pătrunde, când o va cunoaște în sfârșit pe dinăuntru și nici măcar atunci nu va însemna că o știe îndeajuns.)

După orgasm, întotdeauna o apuca tristețea. O clipă de dulceață, și în clipa următoare totul se topește. Soțul îi zăcea între coapse, greu și lipicios, și brusc a devenit conștientă de unghiul incomod pe care-l făcea capul lui pe umărul ei. Respirația îi era încă greoaie și agitată, dar căldura care curgea prin trup până acum o clipă dispăruse și răceala aerului începea să devină palpabilă. Și, din nou, parcă nu e clar cine gemea acum o clipă, arcuindu-se sub greutatea unui plin imens, de neconceput. Iar cuvintele pe care i le șoptise cu voce răgușită și excitată i se păreau acum jenante și parcă atârnau undeva, prin aer. S-a ridicat, a aprins lumina și s-a dus la baie. El a rămas în pat, cu ochii închiși, cu o jumătate de zâmbet de autosatisfacție întipărit pe buze. Câtă tandrețe era în felul cum stătea el acolo! Câtă siguranță!! După câteva minute s-a dus și el la baie, încă zăpăcit, și a sărutat-o pe buze cu o gură care e toată trup. Toate sărutările și tot ce a gustat din trupul ei se întorceau la ea prin acest sărut, din gura lui într-a ei. Între timp, ea se spălase între picioare, unde rămânea uneori lipicios, iar alteori o durea puțin. Îi spune că a fost minunat, pentru că într-adevăr a fost. Dar nu-i spune și că după aceea s-a întristat, pentru că, la urma urmei, ce-ar putea să facă el cu informația asta? El face repede un duș și-i zice că trupul ei e un uriaș parc de distracții. I-o spune deja de mulți ani și ea, tot de mulți ani, zâmbește. După aceea el a luat un prosop și a ieșit, iar ea a rămas să-și spele sperma dintre coapse și tristețea din piept.

•

Sirkit știe că totul se întâmplă din cauză că soarele răsare aici de unde nu trebuie, vine din deșert și se prăbușește în mare. Soarele ar trebui să apară din apă, curat.

Când răsare din nisip, zilele nu pot fi niciodată curate cu adevărat. Acolo, în sat, bărbații se trezeau în zori ca să iasă la pescuit, iar femeile mergeau cu ei, pentru că un om nu poate să iasă în largul mării, care e ceva imens, într-o chestie mică precum o barcă, fără să fie privit de niște ochi de pe uscat. Bărbații și femeile coborau împreună la țărm și nu vorbeau mult, pentru că la orele alea din zi fiecare cuvânt care atinge aerul sună ca o lovitură de tobă. Nu la mult timp după aceea soarele răsărea de acolo de unde trebuia – din mare, roșu și frumos ca un bebeluș care iese din uter. Când îl vedeau ieșind așa din apă, bărbații și femeile se simțeau curați și noi, ca și cum ei înșiși s-ar fi născut atunci din mare. Și astfel, curați și noi, începeau ziua. Dar aici, în țara asta, soarele iese din pământ, murdar și prăfuit. În genunchi, aplecați peste lăzi în magazia lui Davidson, lucrătorii ridică ochii când îl văd urcând pe cer, se uită la el o clipă și văd că e la fel de murdar ca ei, plin de praf și obosit dinainte de ora șapte dimineața.

La cinci și jumătate, dis-de-dimineață, stând în genunchi în depozit, ea se gândește la doctorul care e prizonierul ei și încearcă să ghicească diverse lucruri despre el: cum doarme. Pe care parte a patului. Și cu ce e îmbrăcat, în caz că nu doarme gol. Încearcă să și-l imagineze îmbrățișându-și soția… sau poate n-o îmbrățișează. Iar, dacă o îmbrățișează, o face pentru că o dorește cu adevărat sau din obișnuință? își imaginează cum sunt așternuturile, se amuză dând cu banul între satin roșu și bumbac alb. În cele din urmă alege bumbacul, pentru că i se pare că satinul e prea senzual pentru el, prea plin de erotism. Și desenează în gând un cerculeț mic de salivă pe pernă, o mână bărbătească atârnând pe saltea, respirația calmă, liniștită. Visa sau nu visa? Și, dacă da, la ce visa?

Ajunge! S-a ridicat, și-a îndreptat spatele și a trecut la următoarea ladă. Nu avea nici intenția și nici puterea de a ghici visele unui bărbat alb, care doarme între cearșafuri din bumbac alb, în vila văruită în alb, din Omer.

Și brusc ar vrea ca el să se trezească, ar vrea să-l arunce din pat. Să-i smulgă de sub cap perna cu cerculețul de salivă mic, inocent. Să-l înșface de brațul care atârna la marginea saltelei și să-l scuture zdravăn. Să se aplece asupra capului lui, pe care au apărut primele fire argintii, și să urle până-i iese sufletul. Sau poate, dimpotrivă, să se strecoare tăcută ca un apus de soare în

spațiul gol dintre el și soția lui. Să miroasă așternuturile din bumbac. S-o miroasă pe ea. Să-l miroasă pe el. Să se tăvălească în noroiul viselor lor. Soarele se ridica din nisip, Sirkit stătea aplecată deasupra lăzilor, în tot acest timp fiind de fapt în dormitorul liniștit din Omer, unde țipa, fierbea, îmbrățișa și gemea.

PARTEA A DOUA

1.

De abia după ce a ieșit din mașina poliției s-a gândit că poate n-a fost o idee prea bună să vină aici singură. În nici cinci minute s-au adunat în jurul ei cincisprezece oameni, majoritatea adolescenți. Din barăcile de tablă o priveau alți ochi, de data asta de femei. Un câine lătra tare. Nu îi era clar dacă o lătra pe ea sau lătra la toată lumea. Oricum, dulăul a tăcut atunci când unul dintre tineri a luat o piatră și i-a aruncat în cap. Ea s-a mai liniștit puțin, pentru că lătrăturile chiar începuseră s-o sperie. Dar la fel de tare o speria pumnul ăla negru care ținea piatra și o aruncase exact la țintă.

Cât de mult ar fi vrut să pună mâna pe pistol, dar s-a silit să meargă spre ei, cu brațele libere pe lângă corp. Ce căuta, de fapt, aici? Soarele o orbea, dar nu voia să cotrobăiască prin geantă după ochelarii de soare. Încă se mai putea întoarce. Să plece înapoi spre secția de poliție. Și să întoarcă privirea când va trece pe lângă celula băiatului. Oricum el nu se uita la ea când intra. Își ținea ochii căprui în podea, de parcă gândacii morți care zăceau pe ea ar fi fost cel mai interesant lucru din lume. Ieri a încercat să-l întrebe despre declarație, iar el n-a scos niciun cuvânt, dar a dus mâna instinctiv la degetul rupt. A retras-o după o clipă, dar ea a apucat să vadă gestul, iar el și-a dat seama că ea a observat. Bunica îi zicea mereu să nu ia totul de bun – nu asculta niciodată ce-ți spune un om cu gura, trupul lui îți va spune tot ce ai nevoie să știi. Dar ce ar fi zis bunica despre un băiat beduin care de o zi și jumătate nu mai scoate o vorbă, iar trupul îi e slab ca al unei păsărele, însă, pe de altă parte, e dur, cu adevărat dur, cu țepii lui din barbă și cu privirea lui opacă.

S-a uitat la chipurile tinerilor care o înconjurau și și-a spus că toți seamănă cu pușt iul de la secție. Poate erau frați sau veri. Sau poate i se părea ei că seamănă toți, în hainele lor decolorate, cu țepi în barbă, cu privirea lipsită de transparență.

Poate că faptul că i se părea că sunt toți la fel spunea mai multe despre ea decât despre ei. Pentru că acum, când îi privește din nou, își dă seama că ei se uită la ea mai degrabă curioși decât dușmănoși. Iar când se uită mai mult timp în ochii lor, unul dintre băieți chiar îi zâmbește, iar puștiul de lângă el rupe tăcerea și spune *„ahalan”*[38] și brusc din toate părțile se aude *„ahalan”* și *„salam alaikum”*[39] și, chiar dacă simt totuși o vagă animozitate, ceva de genul „ce-cauți-aici”, se rușinează că mai devreme a vrut să pună mâna pe pistol.

— Am venit să vorbesc cu familia lui Ali abu Ayad.

Unul dintre copii se dezlipește de grup și-o ia la fugă spre una dintre barăcile de tablă. Înainte să ajungă la ușă, a ieșit afară un bărbat bărbos, iar Liat și-a dat seama că el o studiase dinăuntru din clipa în care sosise. În spatele lui pășea o femeie care purta burka, dar ea nu reușea să-i ascundă dimensiunile. O sută de kilograme cel puțin. Bărbatul a venit să-i strângă mâna lui Liat. O mână aspră, cu un ceas Rolex la încheietură, la care Liat evită să se uite, ca să nu-i vină să se întrebe de unde-l are.

— *Shalom.* Noi suntem părinții lui Ali.

Vorbește ebraica lejer, spre deosebire de fiul lui.

— Știți că e arestat pentru furt de mașină?

Și iar s-a gândit că n-ar fi trebuit să vină singură aici, pentru că de data asta sunetele din jur au devenit dușmănoase. Dar bărbosul continuă să zâmbească:

— Știm, dar n-a fost Ali. El e un copil minunat, pâinea lui Dumnezeu, slavă Cerului!

Cuvintele „Slavă Cerului” le-a rostit cu o voce ceva mai puternică. Și ele au strălucit deasupra pământului prăfuit. Sfidătoare, nepotrivite, la fel ca Rolexul de pe mâna lui bătătorită.

— Povestea cu mașina mă îngrijorează mai puțin în momentul ăsta, le-a spus, explicându-le că mai îngrijorător era că băiatul recunoscuse că dăduse cu mașina peste un bărbat pe care-l omorâse în urmă cu două săptămâni, lângă Tlalim.

Bărbatul cu barbă n-a mai zâmbit. Femeia din spatele lui a înghețat. Când a vorbit din spatele burkăi, Liat a fost surprinsă

[38] Salut în lb. arabă (n.tr.).

[39] „Pace ție!” Salut convențional în arabă, foarte apropiat de cel din limba ebraică, *„shalom aleichem”* (n.tr.).

de contrastul dintre statura femeii – ca un sac negru de cărbuni – și vocea ei delicată.

— Ali nu a făcut așa ceva.

Liat s-a uitat în ochii femeii.

— Eu caut pe cineva care a fost cu el în mașină în noaptea aceea, ca să depună mărturie. Aerul s-a umplut de murmure în arabă. Tinerii șușoteau. Cine înțelegea le traducea celor care nu înțelegeau, iar cei care nu înțelegeau întrebau din nou, ca să fie siguri că au priceput – agitația devenea din ce în ce mai mare, până când, dintr-odată, s-a oprit. Acum vorbeau cu toții, iar peste o clipă s-a făcut o tăcere deplină. Tăcerea aia nu putea fi confundată. Din nou și-a dorit să simtă patul armei sub palmă și din nou a făcut un efort să se abțină. Femeia cu burka a vorbit iar, vocea ei delicată răsunând printre barăcile din tablă.

— Noi nu știm cine a fost cu el și oricum nu contează. Contează că nu el a făcut asta.

— El singur a declarat că a făcut-o. Poate a spus așa ca să nu încercăm să-l găsim pe celălalt hoț. Nu știu. Dar i-ar fi de mare ajutor dacă persoana care a fost atunci cu el ar veni cu mine la poliție.

A urmat un nou val de cuvinte în arabă, de data asta chiar mai puternic. Din ce în ce mai mulți tineri se adunau în cercul format în jurul ei. În spatele lor, ieșite din barăci, se înghesuiau femeile. Cu fețele acoperite, învești mântate în burka, iar în spatele lor adolescente în fuste și bluze cu mâneci lungi, deși era foarte cald. Un copilaș desculț, de vreo trei ani, alerga spre mijlocul cercului chiuind de bucurie, încântat de atenția de care avea parte. Avea în mână o pungă de pufuleți și a ținut-o strâns chiar și când maică-sa a alergat după el să-l ridice, dojenindu-l. Încetul cu încetul, vocile s-au potolit, până când s-a făcut din nou liniște. Liat a cercetat cu privirea chipurile băieților, căutând o buză care tremură, niște ochi speriați, pe cineva care încerca să fugă. A găsit, în schimb, ostilitate arzătoare, tăcută.

În cele din urmă, bărbatul cu barbă a vorbit din nou. Nu i s-a adresat lui Liat, ci băieților. Le-a vorbit cercetându-le fețele, trecându-și privirea de la unul la altul, insistând pe fiecare dintre ei. Când a terminat, soția lui a vorbit din nou, vocea ei delicată coborând și urcând. Iar Liat a înțeles dintr-odată că nu era decât o lamentație. Femeia plângea în spatele vălului ei negru. Nu-i puteai vedea lacrimile, dar tremura din toate mădularele, iar

glasul i s-a frânt în mijlocul frazei. Băieții se uitau la bărbatul cu barbă și la soția lui care plângea, unii uimiți și alții triști. Dar niciunul n-a scos un sunet. Niciunul n-a făcut un pas în față să spună „Eu”.

Și atunci a făcut asta o fată. În prima clipă nimeni n-a înțeles. Nimeni n-a înțeles că, de fapt, ea a făcut acel pas în față. Părea că a venit să caute vreun frate mai mic, să-l cheme acasă. Dar ea s-a oprit în fața lui Liat și a spus:

— Eu am fost cu el.

După aceea totul s-a întâmplat foarte repede. Bărbatul cu barbă a căscat ochii uimit, neînțelegând. Soția lui, în schimb, a înțeles imediat, iar urletele ei de durere au fost semnalul pentru Liat că trebuie să se care de-acolo cât mai repede. Tinerii urmăreau mai departe ce se petrece, dar unii dintre cei mai mari scoseseră deja telefoanele și au început să formeze numere, poate să-i sune pe tații lor. Liat i-a zis fetei să vină cu ea și a pornit spre mașină. Frica ei cea mai mare era că fata o s-o ia la fugă. Când alergi, oamenii înțeleg că trebuie să alerge după tine. Dar fata pășea încet, poate prea încet. De parcă după ce-și dezvăluise secretul nu-i mai rămăsese putere pentru nimic altceva. Liat i-a deschis portiera și a pornit mașina. În câteva secunde barăcile au dispărut.

A răsuflat ușurată când au părăsit drumul nepavat și prăfuit și au intrat pe șoseaua asfaltată spre Beer Sheva.

•

— Nici măcar nu se uită la mine puștiul ăsta. Îți spun eu, Tani, că n-o să vorbească cu mine. Dacă nu m-aș fi dus la el în sat, ar fi stat toată viața la pușcărie, dar de asta încă nu-și dă seama. E supărat pe mine că am făcut publică povestea lor de dragoste. Ar fi preferat să fie acuzat de omor? Iar prietena lui, Muna, e chiar o dulceață. Am cerut s-o lase să intre puțin la el în celulă și s-au sărutat când au crezut că nu-i văd. Dar pe urmă Cita a zburat-o de acolo, e încă furios pe mine. Să zică mersi că nu mi-am băgat nasul mai mult în povestea asta cu degetul rupt! Tuturor le convine să creadă că băiatul a recunoscut ca s-o acopere pe ea, dar, dacă voia doar ca familia lui să nu afle de relația cu Muna, ar fi fost suficient să tacă și să nu spună cine a fost cu el în mașină. Nu din cauza ei a recunoscut – a recunoscut pentru că l-a bătut Cita. Mai mult ca sigur că l-a și amenințat. El nici măcar nu ieșise la furat în noaptea aia, doar căutase un loc

să se pupe cu iubita în liniște. Alibiul ei a fost perfect. O poveste perfectă cum numai o poveste adevărată poate să fie. A ieșit la iveală că nici măcar nu au fost la Tlalim în noaptea când a fost călcat eritreeanul – el a condus-o acasă pe la două noaptea, ora când termina tura la benzinăria unde lucrează ea. Eritreeanul a fost călcat de-abia spre dimineață. Îți dai seama cât de aproape am fost să aruncăm un om în pușcărie așa, degeaba?

Da. Își dădea seama. Sorbea încet ceaiul cu lămâie din grădină, pe care i-l pregătise Liat, și se gândea la asta. Și se întreba: dar dacă Muna asta nu ar fi făcut acel pas? Dacă nu ar fi spus că știe clar că n-a lovit pe nimeni, pentru că ea fusese cu el. În ce punct ar fi fost dispus el însuși să facă acel pas în față? Când avea de gând să se ducă la anchetatoarea principală, care din întâmplare era soția lui, să-i spună că trebuie să vorbească? Nu, nu despre ipotecă. Nici despre copilul pe care Yaheli l-a mușcat la grădiniță. Despre cu totul altceva.

— Tu nu mă asculți.

El a ridicat ochii din cană, așteptându-se să întâlnească o privire plină de furie. Dar a găsit doi ochi obosiți, triști.

— Iartă-mă, sunt pur și simplu obosit.

Ea a tăcut o clipă înainte de a spune:

— Dar nu e numai azi, Tani. E mult de când nu mă mai asculți. Săptămâni întregi.

Iar el ar vrea să-i spună că sunt exact treizeci și patru de zile de când n-o mai ascultă și nu numai pe ea – nu mai aude vorbele pe care le inventează Yaheli când cântă în baie, un amestec de *gibberisb, o* bolboroseală neinteligibilă, amestecată cu cuvinte cunoscute, care cândva îi făcea pe amândoi să se prăpădească de râs. Nu mai aude întrebările lui Itamar despre dragoni și dinozauri – dacă există dinozauri, de ce n-ar putea să existe și dragoni? Nu mai auzea ce-i spun colegii la serviciu, ceea ce era în sine o problemă, pentru că, deși-și făcea, treaba când opera, se observa totuși că nu prea e prezent. Ar vrea să-i zică toate astea, în schimb, îi zice:

— Îmi pare rău, Tul, e pur și simplu o perioadă grea.

Liat îl privește o clipă, deschide gura să spună ceva, dar se oprește. Tocmai ea, care îl făcuse să moară de râs când îi povestise că bunica ei o sfătuia să spună întotdeauna ce gândește, „că altfel te constipi de la cuvintele pe care nu le spui”. Iar el îi răspunsese că în familia lor era exact invers, tatăl

lui îi zicea când era copil că, dacă vorbești prea mult, se termină cuvintele și pe urmă o să taci toată viața.

— Și asta te-a speriat așa de tare, că te-a făcut zgârcit la vorbă.

— Eu? Zgârcit?

— Pe bune, Eitan! (Pe atunci încă nu-i spunea Tani.) De la șefii Mosadului poți să scoți mai multe decât de la tine!

Avea dreptate, el chiar nu vorbea mult. Prefera să păstreze multe pentru sine. Dar ea era altfel. Doar ei îi spunea într-adevăr tot ce gândește (cât îl ura pe Iuval, pentru că părinții îl iubeau mai mult decât pe el. Și cât se ura pe sine pentru că simțea așa. Cât se temea că nu va fi în stare să-și vadă visul cu ochii și să devină neurochirurg. Cât îi iubea păsărică). În primul lor an împreună spunea cu voce tare lucruri pe care nu îndrăznise vreodată să și le spună nici măcar lui însuși. Și, chiar dacă în anii următori a început să se mai cenzureze, încă se mândrea că el și Liat erau atât de deschiși unul cu altul (doar că nu vorbeau despre fanteziile pe care le aveau cu alte persoane, discuție, de altfel, absolut inutilă). Iar acum tăcea, tăcea de peste o lună și, de la o zi la alta, tăcerea asta devenea tot mai grea, tot mai flămândă, devora bucăți din ceea ce fusese odată viața lui.

În dimineața aceea, după o tăcere tensionată de cel puțin douăzeci de minute, Eitan a fost oripilat să-și dea seama ce ușurare a simțit când soția lui i-a spus:

— Bine, eu trebuie să plec la serviciu.

Iar cel mai groaznic a fost să-și dea seama în mijlocul cinei, la fel de tensionată ca micul dejun, că așteaptă cu nerăbdare ca acele ceasului să-i arate că e timpul să plece la garaj.

•

Adevărul e că era furios tot timpul. A îmbrățișat-o pe Liat în dormitorul din Omer, supărat că trupul ei nu e trupul *ei.* Lucra în garaj la câțiva centimetri de Sirkit și era furios din cauza prezenței ei, care i se insinua în toată ființa. De ce? Cine naiba era ea să-l facă s-o dorească atât? În toiul nopții, se urcă în jeep, furios, lăsând în urmă o femeie care-l privește și tace, și se întoarce la o femeie care doarme și tace. Mâinile care țin volanul nu sunt ale lui. Unghiile tăiate. Verighetă. Degetele unui bărbat străin. Dar și dorința care se strecoară cu el în jeep, și atracția care se țese ca o pânză în ființa lui noapte de noapte, atunci

când se află lângă ea – și ele îi sunt străine. Ceva exterior s-a înfășurat parcă în jurul lui și-l ține strâns, ceva ce i s-a întâmplat fără să fi putut controla. Și acum trăia așa, despărțit de sine însuși de propria dorință, ca pacienții care vin cu mostra de urină și țin borcănelul din plastic cât mai departe de propriul corp – asta n-are nicio legătură cu mine!

Din nou, ea a tăcut o noapte întreagă, nu i-a adresat un cuvânt. L-a privit cum dezinfectează, curăță și îngrijește pacienții. I-a înmânat instrumentele pe care le-a cerut și a tăcut. Între un bolnav și altul, îi arunca scurt o privire. Dacă ea a observat asta, nu i-a dat niciun semn. În cea mai mare parte a timpului stătea cu spatele la el, privind din ușa garajului în noaptea la fel de neagră și de indescifrabilă ca ochii ei.

Ce vedea ea acolo? La ce se gândea? S-a uitat și el afară, de parcă asta ar fi fost de-ajuns ca să vadă prin ochii lui ce vedea ea printr-ai ei. Dar în afara garajului nu era decât beznă și fiecare își ține comorile în bezna aceasta. Lui îi era inaccesibilă noaptea ei.

Când a plecat și ultimul bolnav, și-a scos mănușile și a pornit spre jeep. Ea a dezinfectat masa din fier ruginită și l-a salutat ușor din cap. Fusese aici șase ore și ei nu schimbaseră niciun cuvânt. Nu putea să-și explice ce anume îl deranja. În general, îi plăcea să lucreze în liniște. Alți medici ascultau muzică în timpul operației. Prof. Zakai era mare amator de Stravinski. Prof. Șakedi nu se apuca să taie membrana creierului unui pacient fără Matti Caspi[40]. Anesteziștii preferau postul de radio al armatei sau dezbaterile politice. I-a luat ceva timp să se acomodeze cu zgomotele astea, iar din clipa în care a devenit chirurg principal și-a anunțat echipa că el operează în liniște absolută. Totuși, aici, în garaj, tăcerea îl scoate din minți. Poate pentru că n-are idee ce cuvinte zac în ea. Știa foarte bine despre ce ar vorbi o asistentă principală sau medicul anestezist, dacă le dai ocazia. Dar n-avea nici cea mai mică idee despre ce ar vorbi Sirkit. Așa că umplea acest gol, tăcerea ei, imaginându-și ce-ar putea spune ea. Și noapte de noapte purta cu ea conversații lungi, imaginare. Noapte de noapte umplea golul cu altceva, îi punea în gură cuvinte și fraze, dar întotdeauna mai rămânea ceva nespus, iar ea creștea, se dospea în mintea lui.

[40] Cântăreț israelian de muzică ușoară (n.tr.).

În timp ce pe el îl scotea din minți enigma tăcerii ei, ea îl privea fără pic de uimire. El nu avea nimic misterios. Când se culcau, el în vila lui din Omer, ea pe salteaua din caravană, fiecare avea fantezii cu celălalt – pe rând sau în același timp. Și, după ce i-a cercetat și i-a chinuit corpul centimetru cu centimetru, a ejaculat sălbatic (în imaginație, desigur, pentru că în realitate a ejaculat într-o umilință totală, masturbându-se la duș, tăcut și vinovat, la mai puțin de zece metri de patul în care dormea soția lui). Și după ce a ejaculat s-a calmat. Corpul i s-a relaxat în moleșeala obișnuită. Dar, chiar și atunci, peste o clipă, sentimentul că e din nou absent a prins putere.

•

În dormitorul din Omer, Liat stă în pat, cu ochii deschiși. Stă de mult cu ochii la chipul bărbatului culcat lângă ea. Venise acasă târziu după ce ea adormise. Acum ea e trează, iar el are ochii închiși. În spatele pleoapelor închise, ochii lui aleargă. Soțul ei visează. Oare visele lui, ca și ale ei, au devenit plictisitoare? Cândva visele ei erau un izvor nesecat de teamă și plăcere, de dorință și vinovăție. Unul după altul, apăreau cunoscuți de la serviciu, iubiți din trecut, plini de poftă și virili, valuri uriașe, flăcări, trupuri, o formă de înțelegere jenată a ceea ce însemna expunerea publică, încercări de a zbura, care uneori îi reușeau pentru puțin timp. Dar în ultimele săptămâni visele i-au devenit aride ca dealurile de lângă Omer. Noaptea trecută, de exemplu, visase că așteaptă la rând. Atât. Se trezise de dimineață plictisită de ea însăși. Își dorea să plece la lucru, să umple golul cu rapoarte și anchete. Dar cu o clipă înainte să se dea jos din pat îl văzuse și se înfiorase. Știa, desigur, că e acolo, lângă ea, dar asta era ceva de la sine înțeles, la fel cum știa că perna sau pătura sunt acolo… Fără îndoială că, dacă n-ar fi fost acolo, ar fi observat, dar oare era de-ajuns? Să știi că ceva există numai atunci când devii conștient de absența lui? Așa că s-a culcat la loc, cu fața spre el.

Arată bine soțul ei. Încă arată bine. Cu nasul lui roman, cu buzele subțiri și bărbia ușor obraznică. Dar de ce chiar și acum, când ar trebui să pară neputincios ca un copil, el pare mândru, aproape arogant? Cum poate un om să arate atât de arogant în somn? Și brusc, ca la comandă, ies din găuri toți șobolanii îndoielii și încep să roadă din corpul omului care doarme – firele alea de păr care i se văd în nas îi repugnă. Și cosul de pe obraz,

urma unei tăieturi de la bărbierit, care s-a infectat și a făcut puroi. Un rid mânios pe frunte. Un iz ușor neplăcut care-i iese din gură. Dezaprobarea pe care i se pare c-o citește în colțul ochilor lui.

Soarele desena deja pe perete umbre și culori, iar Liat stătea culcată în așternuturile ei din bumbac și-și privea soțul cu ochi neîndurători. Era ca și cum o mână ticăloasă îndepărtase de pe el veșmântul de lumină și tandrețe cu care îi învăluim de obicei pe cei dragi, lăsându-i la iveală trupul așa cum era: gol și expus, carne, sânge și oase. Momentul a fost atât de crud, atât de înspăimântător, încât Liat a întors capul. Acum era îngrozită de hăurile propriului suflet și se simțea vinovată, teribil de vinovată. Și nimic nu poate alunga mai bine șobolanii îndoielii decât spaima și vinovăția. Liat era atât de supărată de ce văzuse când se uitase la Eitan cu ochii deschiși, încât i-a închis imediat și s-a ghemuit în brațele lui. Mâinile lui mari au cuprins-o în somn, fără întrebări, fără îndoieli. Când Eitan Green s-a trezit în dimineața aceea, el și soția lui erau îmbrățișați cum nu mai fuseseră de mult.

•

În ziua următoare, pe la patru după-amiaza, Eitan era în mall cu Itamar și Yaheli. Liat își amintise că trebuie să cumpere niște cadouri pentru mai multe aniversări la grădiniță la Itamar și le spusese că are o perioadă mai aglomerată la serviciu și nu poate să se repeadă ea până acolo. Așa că au hoinărit toți trei printre magazine și s-au oprit la diverse standuri. La început au vorbit între ei, dar încetul cu încetul au tăcut. Mallul i-a cuprins în caruselul lui uriaș de muzică și reclame, pe măsură ce treceau de la un magazin la altul. Yaheli nu mai țipa „vreau din asta”, ci doar se uita fascinat la cantitatea uriașă de jucării, haine și aparate electrice. Itamar s-a oprit în fața unui magazin cu televizoare, urmărind cu ochi uimiți zecile de imagini identice cu Barack Obama, ținând același discurs din spatele a zeci de pupitre identice. Erau acolo Obama de cincizeci de inchi și Obama de treizeci de inchi, Obama pe Toshiba și Obama pe Samsung. Toți țineau același discurs fără sonor. Președintele Statelor Unite era multiplicat la nesfârșit, dar nu se auzea niciun cuvânt din discursul lui. Magazinul de televizoare prefera să se audă ceva de pe ultimul disc al lui Shlomo Artzi[41]. Obama ținea

[41] Cântăreț israelian ai căror părinți erau originari din România (n.tr.).

discursuri, Shlomo Artzi cânta, iar Itamar îl trăgea de mână pe Eitan și întreba: „Mergem?”

Așteaptă o clipă. În colțul din stânga al vitrinei, unul dintre televizoare s-a desincronizat brusc. Președintele american și pupitrul lui au dispărut brusc, înlocuit de o cascadă de scântei alb-negru. În șirul de imagini cu Barack Obama, a apărut brusc un gol. Deși era un singur ecran printre zecile de aparate înșirate acolo, ceva din acele particule alb-negre s-a prelins parcă pe toată vitrina. Defecțiunea era acolo, în colțul stâng, bătându-și joc de discursul lui Obama și de vocea mângâietoare a lui Shlomo Artzi. Și exact spre colțul acela erau atrași ochii lui Eitan, spre locul unde se stricase ecranul. Ca în muzee, unde privirea fuge imediat spre fructul putrezit, pe care orice pictor de natură moartă îl așază pe farfuriile cu fructe superbe. În mijlocul acestui belșug, ceva care să strice cheful. Rotunjimea perelor. Rotunjimea obrajilor lui Barack Obama. Te poate păcăli ușor. Cât de ușor se poate transforma ea într-o scânteiere fără sens!

N-a durat mult. Peste câteva clipe, cascadele de scântei alb-negre au dispărut, iar ecranul s-a făcut negru. Eitan se uita la ecranul negru prin geamurile magazinului. Un bărbat cu doi copii stând în fața magazinului cu televizoare. Tată. Bărbat însurat. Venit la mall să caute cadouri pentru zilele de naștere ale unor pușți de șapte ani. Dacă aruncă o privire în jur la cei care trec pe lângă el, va vedea zeci de imagini ale lui însuși. Un tată cu un fiu și o fiică. Un tată cu două fetițe. Tata și mama și o pereche de gemeni. Dar *acest* tată, *acest* bărbat căsătorit, mai are ceva. Nu numai doi copii agățați de mâinile lui, cate unul de fiecare. Mai are și un negru mort în spate, al cărui sânge i-a pătat încălțămintea sport de la *duty free.* Și o femeie vie, care-l atinge ușor cu limba pe gât, și cu un șarpe de păr negru ce se ascunde la pieptul lui. Obama perora și Shlomo Artzi cânta, iar Eitan se simțea din nou înghițit de valul de dorință și vinovăție. Cât și-ar fi dorit să-l scuture de pe el! Să arunce sentimentul ăsta de vinovăție oribil o dată pentru totdeauna. Și dorința asta teribilă. Dar – o voce firavă și-a făcut loc în mintea lui – tu ești cel care le-a adus aici cu tine. Tu le-ai fixat centurile de siguranță lui Itamar și lui Yaheli pe bancheta din spate a mașinii, tu i-ai urcat apoi pe Sirkit și pe Asum în portbagaj și ai pornit spre mall.

Yaheli îl trăgea de braț și cerea înghețată. Eitan l-a ridicat în brațe cu o îmbrățișare care i-a surprins pe amândoi. I-a sărutat cu pasiune buclele moi și l-a mușcat ușor de năsucul dulce, mic cât un năsturel. Și în dulceața asta a simțit cum i se strânge inima, pentru că el știa ceea ce nici Yaheli, nici Itamar și nici Liat nu știau. Iar asta îi făcea îmbrățișarea și mai puternică, iar buclele lui Yaheli și mai moi.

•

În biroul cenușiu al poliției din Beer Sheva, anchetatoarea Liat Green și-a pus capul pe birou. Era obosită și norul gălbui ce acoperea orașul nu ajuta nici el. Pe biroul ei era o fotografie cu capul spart al eritreeanului. Nu departe de ea, într-o ramă frumoasă din lemn, era fotografia bărbatului care l-a lovit și a fugit. Mai puțin de douăzeci de centimetri între fotografia victimei și fotografia șoferului care a dat cu mașina peste el, iar ea nu vede.

Cum e posibil să rateze ea așa? Tocmai ea, dintre toți oamenii, ar fi trebuit să vadă. Liat Green, anchetator principal. În trecut Liat Smuha, observator-șef. Ea, care uneori se temea că privește viața cu atâta atenție, încât se mai întâmpla să uite s-o trăiască, tocmai ea nu vedea.

Dar, de fapt, era foarte simplu. Nu vedea ce era fix în fața ei, pentru că nu se uita cu adevărat. Ea căuta pe altcineva. Întotdeauna sigură că îi scapă ceva. Dar, de fapt, nu lipsea nimeni… Nici „șoferul care l-a lovit și a fugit de la locul accidentului”, nici „mașina care-l lovise”. Era atât de preocupată de enigmă, că n-a văzut cum apăruse înstrăinarea. Și probabil că tocmai acea înstrăinare, acea răcire a relațiilor dintre ei era marea enigmă. Pentru că, până la urmă, cum era posibil să se creeze o asemenea prăpastie între un bărbat și o femeie care se iubeau atât de tare, încât erau aproape un singur trup, și niciunul să nu observe cu adevărat? Tocmai ei, care cunoșteau la fel de bine și perioadele pe care le-au trăit împreună, și pe cele în care au trăit separat, iar fiecare dintre ei devenise un istoric personal al vieții celuilalt. Pentru că dragostea îmbrățișează și trecutul celuilalt, tot ce-a existat înainte să te ivești tu în viața celuilalt. Și din cauza asta dragostea nu se mulțumește doar să adune zile în prezent și să privească la cele din viitor (ce-o să facem, unde vom locui), care vor fi, desigur, mai frumoase decât zilele din trecut. Dragostea privește și în

urmă, nu numai înainte. Ca și cum însăși ideea că odată au trăit separat ar fi o vină care trebuie ispășită. Și de-asta îi creștea inima lui Liat când Eitan își amintea de cearta ei cea mare cu Sharon Hatav, la mijlocul clasei a VII-a. Și de-asta Eitan zâmbea cu plăcere când îl imita ea pe șeful lui de grupă din perioada de instrucție din armată, știa exact cum răcnea la ei la marșurile organizate cu opt ani înainte de a o fi cunoscut. Și tot astfel fiecare suferea pentru umilințele din copilărie pe care le suportase celălalt, se apreciau unul pe celălalt pentru strengării. Erau nu numai martori din auzite ai unor situații petrecute de mult, ci și parteneri activi la istoria personală a celuilalt. După cincisprezece ani împreună, ascultau uimiți când mai ieșea la suprafață o poveste pe care nu și-o spuseseră înainte, gândindu-se că probabil asta e cea din urmă poveste pe care nu și-o împărtășiseră. De acum, totul fusese spus, totul fusese povestit. Ea știe deja de pisica cu coada neagră, care trăia sub blocul unde locuia el, iar el știa de bicicleta mov și sfârșitul ei tragic.

Și așa Liat îl căuta pe criminal, care se ascundea de ea, și nu înțelegea că, de fapt, ea era cea care îl ascundea de ea însăși. Incapabilă să vadă că bărbatul ei, atât de legat de ea, pe care-l cunoaște așa de bine, se îndepărtase de ea. Mai ales că ei nu erau genul de cuplu din care lipsește apropierea. Încă avea discuții minunate, pe care le începeau când ieșeau din Omer și nu le terminau până la casa părinților lui, la Haifa, după mai bine de 150 de kilometri. Încă se amuză împreună și râd în hohote, încă fac dragoste și le place. Ea putea spune cu mâna pe inimă că încă-l iubește. Și el o iubea. Toate astea erau perfect adevărate, și totuși apăruse înstrăinarea și se făcea simțită și în locurile cele mai familiare. Înstrăinare care, prin simplul fapt că putea să existe, o jignea, ca și cum ar fi descoperit că a umblat o zi întreagă cu o mizerie între dinți. Sau ca și cum i-ar fi atârnat un muc din nară. Astfel de situații jenante li se întâmplă poate altor cupluri, dar nu ei și lui Eitan. Credea asta cu tărie și tocmai aici greșea. Nimeni nu cunoaște perfect pe nimeni. Nici măcar pe sine însuși. Întotdeauna rămâne un punct orb. O linie invizibilă, care-i taie biroul în două. În dreapta – fotografia cu capul spart. Dosar deschis. Enigmă. În stânga – fotografia omului iubit, cunoscut, Eitan, îmbrățișându-i pe cei doi băieți. În spate, peluza. Și, cu toate că fotografia e

cropată, ea știe exact ce se află în spatele imaginii. Poate să spună care e ordinea copacilor din grădină și dacă o trezești brusc din somn. Își știe pe de rost curtea și grădina și tot pe de rost își știe și bărbatul. Și tocmai de-asta nu l-a descoperit pe șoferul care a făcut accidentul. De-abia dacă aruncă o privire spre fotografia înrămată, cunoscută, cu soțul ei. Se uită doar la craniul sfărâmat din partea dreaptă a biroului și se întreabă: cine ți-a făcut asta? Și unde e el acum?

2.

Sub nicio formă nu arăta ca un loc în care locuiesc oameni.

Și totuși, asta era: un loc în care locuiesc oameni.

Iar oamenilor care locuiau acolo, li se părea un loc perfect logic pentru locuit.

Așa că, atunci când, într-o bună zi, vin în acel loc alți oameni și le spun celor care locuiesc acolo că n-ar trebui să trăiască într-un asemenea loc și că trebuie să plece, oamenii care locuiesc acolo rămân foarte surprinși.

Și după aceea se înfurie.

Și după aceea așteaptă.

Să vadă dacă oamenii care le-au spus să plece în altă parte chiar au vorbit serios. Și cât de serios.

•

Flacăra s-a aprins brusc în baraca de tablă, ca orice flacără. Bărbatul care ținea bricheta a apropiat-o de obrazul băiatului care dormea și l-a atins ușor pe umăr. Dar băiatul a dormit mai departe, ca orice băiat. Bărbatul a stins bricheta și l-a lăsat în pace pe băiat. Apoi a ieșit afară. În baracă s-a făcut din nou întuneric, dar prin spațiul foarte îngust dintre pereți și acoperiș se strecura deja o lumină albăstruie, cea dintâi. Bărbatul s-a întors în baracă... În mâna dreaptă ținea un pahar, iar în colțul mustății îi juca o umbră de surâs. A apropiat paharul de nasul băiatului. Aroma cafelei a umplut odaia și i-a pătruns în nări. Adolescentul a inspirat în somn, iar în clipa următoare deja era treaz. Îți dădeai seama nu după ochi, care încă erau închiși, ci după zâmbetul din colțul buzelor. Acum zâmbeau și tatăl, și fiul. După câteva clipe erau deja în spațiul nisipos din fața barăcii,

bând în tăcere prima cafea a dimineții și privind satul. Satul era înfipt în mijlocul deșertului. Departe de orice. Departe chiar și de sine însuși. Erau doar zece barăci din tablă și două staule pentru capre. Avea un rezervor pentru apă și un generator de curent electric și colțuri umbroase și liniștite, ca acesta în care stăteau acum tatăl și fiul și beau cafea. Cafeaua era amară, iar aerul, răcoros, chiar rece, iar în clipa asta, amândoi erau liniștiți și senini.

Așa se întâmpla în fiecare dimineață. Tatăl apropia paharul cu cafea de nasul fiului, iar fiul se trezea de la aroma de cafea și cardamon. Le plăcea atât de mult acest ritual de trezire, încât, chiar dacă se întâmpla ca băiatul să se trezească înaintea tatălui, rămânea întins în pat, așteptându-l cu ochii închiși, chiar dacă făcea pe el.

În drum spre școală, vede că păsările ciopârțiseră deja șarpele negru pe care-l omorâse cu o zi înainte. Ieri, când se întorcea de la școală, îl văzuse și-i sfărâmase capul cu o piatră. A vrut să-l cheme pe taică-său ca să-i arate, dar șarpele îi ieșise în drum la trei kilometri de sat și la un kilometru și jumătate de școală, așa că nu putea să impresioneze pe nimeni cu el. Acum, când trece pe lângă piatra aceea, vede că n-a mai rămas nimic decât capul șarpelui, un fel de pastă întunecată, în care de-abia se mai poate desluși limba despicată.

După douăzeci de minute ajunge la șosea. Un autobuz turistic trece pe lângă el cu zgomot mare. Din spatele geamurilor îl privesc adolescenți de vârsta lui. Autobuzul își continuă drumul, iar el era să traverseze, când din spatele curbei apare încă un autobuz, de data asta aparținând societății EGGED[42], iar șoferul îl asurzește cu un claxonat lung, mustrător. De data asta așteaptă înainte să traverseze, lasă două mașini să-i treacă prin față, înainte de a țâșni în fugă, având în minte capul șarpelui, lunguleț și cu limba despicată.

Întârzie la școală, iar când Tamam, profesoara lui cea nemăritată, îl întreabă de ce, ridică din umeri și nu zice nimic, uitându-se la răsadurile din spatele catedrei, evitând dezamăgirea din ochii ei. Dacă ea ar ști cum se gândește la ea noaptea, nu i-ar mai vorbi despre întârziere. De fapt, nu i-ar mai vorbi deloc.

[42] Cea mai mare societate de transporturi publice din Israel (n.tr.).

Când s-au terminat orele a fost primul care a ieșit. A luat-o la fugă și nu s-a mai oprit. În urmă cu patru zile a împlinit șaisprezece ani, iar azi i se va alătura pentru prima oară tatălui său la lucru. Maică-sa era de părere că ar fi putut s-o facă în urmă cu mult timp, dar tatăl lui refuzase.

— Întâi să meargă la școală și după aia mai vedem. Așa că a mers la școală, a învățat literele și tabla înmulțirii, a învățat să scrie cu creion, tremurând de efort, propoziții pe care niciunul dintre părinții lui nu putea să le citească. Iar în tot acest timp așteptase ziua când va urca în furgonetă cu tatăl lui și vor pleca împreună *acolo.*

Nu știe ce înseamnă *acolo.* Tatăl lui nu i-a vorbit niciodată despre asta, iar el învățase să nu pună întrebări. Noaptea, tatăl se întorcea de-acolo obosit și mulțumit, iar bancnotele făcute sul se rostogoleau în palma lui caldă ca pâinea ieșită din cuptor. Iar azi avea să meargă cu el și, cu toate că îi luaseră foc plămânii de la efort și simțea înțepături într-o parte în burtă, a continuat să alerge fără să se oprească.

Lângă baracă, îl întâlnește pe Said, vărul tatălui său. Mașina lui e nouă și curată, hainele îi sunt, și ele, noi și curate. Dar Șaraf nu vorbește cu el. Știa că nici tatălui lui nu-l place. În schimb, Said ar vrea să vorbească cu el. Îl bate pe umăr și îl întreabă ce mai faci, bărbate, iar Șaraf îi zâmbește, dar știe că Said îi vorbește ca unui adult, nu ca unui copil, în așa fel încât să-l facă *să se simte* adult. Apoi Said îl întreabă când vine să lucreze pentru el, iar Șaraf ridică din umeri și se uită în gol – cel mai bun răspuns pentru întrebările la care nu știa să răspundă. Said l-a întrebat din nou, iar Șaraf și-a dat seama că de data asta va trebui să se gândească la alt răspuns, când tatăl lui tocmai a ieșit din baracă și i-a spus că e în regulă. Băiatul are deja de lucru. Lui Șaraf aproape că i-a sărit inima din piept, pentru că, dacă era așa, călătoria de azi nu era pur și simplu o vizită. Era un început. El și tatăl lui aveau să lucreze *acolo* împreună, în fiecare zi, după cursuri, și poate că, dacă va avea noroc și va lucra bine, o să poată merge acolo cu tatăl lui și să lase baltă școala, pentru că de tabla înmulțirii chiar începuse să se sature.

Taică-său i-a spus să aducă furgoneta, iar el a dat fuga în spatele barăcii, a pornit motorul cu mână experimentată, a băgat în a treia în fața dealului de nisip și a zâmbit când a văzut

caprele care au fugit speriate și au eliberat drumul. Tatăl lui s-a urcat și el și au pornit. Spera că de data asta n-o să-i ceară să facă schimb de locuri când ajung la șosea. Avea, totuși, șaisprezece ani, iar lui Mohanad i-au dat voie o dată să conducă până la piața din Beer Sheva. Dar, cu o clipă înainte să intre pe șosea, tatăl lui îi spune să oprească și să schimbe locurile, iar el nu îl contrazice.

Poarta de intrare în kibuț era încuiată și până când a venit portarul și a apăsat pe butonul care o deschide a avut timp să citească anunțul: „Bucurați-vă de ospitalitatea oamenilor deș…”. Poarta s-a deschis și tatăl lui a pornit mașina, iar el a completat singur cuvântul: „Bucurați-vă de ospitalitatea oamenilor *deșertului*”. După câțiva zeci de metri, trec pe lângă o altă plăcuță, dar acum are destul timp să se uite la ultimul cuvânt și să vadă că a avut dreptate: „deșert” scria. Merg mai departe pe lângă casele din kibuț. Din cauza indicatoarelor de încetinire, furgoneta înaintează foarte încet și el are timp să se uite la case și la ferestrele caselor, sau la oamenii care apar uneori din spatele lor. Furgoneta merge în continuare, acum mai repede, pentru că nu mai sunt indicatoare de încetinire a vitezei, și deodată vede la capătul kibuțului un cort mare și negru, care părea cu totul străin acolo.

În primul moment a fost atât de uimit, încât l-a întrebat pe tatăl lui dacă acolo locuiesc beduini, iar când el a râs și-a dat seama că iar a vorbit ca un copil, pentru că, până la urmă, ce șanse ar fi fost să lase cineva un grup de beduini să locuiască în mijlocul unui kibuț de evrei? Tatăl a oprit furgoneta aproape de cort, lângă o altă plăcuță pe care scria: „Bucurați-vă de ospitalitatea oamenilor deșertului”, lipit de un poster mare, pe care era desenat un beduin călare pe o cămilă. Cămila zâmbește și beduinul la fel, iar bărbatul care iese din cort și se apropie de ei, zâmbește și el și spune*: „Ahalan*[43], Musa, în sfârșit ai adus copilul”.

Șaraf știe că el e copilul și asta nu îi place. Dar când bărbatul, pe care îl cheamă Maty, îi întinde mâna, i-o strânge și chiar îi zâmbește. Bărbatul pe care îl cheamă Maty zice „Mamă, ce mai strângere de mână!” și zâmbetul lui Șaraf se transformă dintr-unul politicos într-unul adevărat. S-a antrenat multă vreme pentru strângerea asta de mână, de când Mohanad i-a povestit

[43] „Bună!” (n.tr.).

despre filmul ăla în care eroul își dădea seama imediat cine e bărbat și cine nu doar după felul în care oamenii îi strângeau mâna. Bărbatul a eliberat mâna lui Șaraf și a arătat spre cort, spunând *„ptafdalu”*[44]*,* cu accent evreiesc. Șaraf a intrat primul. Era, fără îndoială, cel mai ciudat lucru pe care-l văzuse în viața lui. Într-o parte era un cort obișnuit, cu perne, saltele și tot restul. În partea cealaltă nu era deloc un cort obișnuit. Era ca și cum o casă din kibuț s-ar fi deghizat în cort. Și se deghizase chiar foarte bine.

Maty a răspuns la celularul lui care a sunat și a spus: „Excelent! Acum cotește la dreapta la rond și pe urmă mergi drept înainte”. După care a închis telefonul și a spus: „*Ya'allah*, Musa, să trecem la treabă!” Șaraf l-a urmat pe tatăl lui spre colțul cortului, privindu-l cum își schimba blugii și cămașa cu o galabia[45] albă și își lega o cafia[46] în jurul capului, apoi a scos încă o galabie pentru Șaraf, ca s-o îmbrace. De-afară se auzeau voci. Mulți oameni. Râsete groase, bărbătești, voci arogante, de adolescenți, chicoteli miorlăite de adolescente și dojenile ciripite, stridente ale femeilor. Și, printre toate astea, urlete de bebeluș. Deși încă nu-și dădea seama din câte gâtlejuri veneau, fără îndoială nu era unul singur. Șaraf s-a uitat la tatăl lui, care era liniștit și calm, și a încercat să pară și el liniștit și calm, pentru că, chiar dacă nu putea să arate ca tatăl său, genul aristocratic și puternic, cel puțin să nu arate ca un bebeluș speriat în prima zi de muncă.

A terminat să se îmbrace chiar în clipa în care a intrat primul vizitator. Tatăl lui i-a pus mâna pe umăr și i-a spus „Azi doar te uiți ca să înțelegi în ce constă munca”, apoi s-a întors și i-a primit pe vizitatori cu *„ahlan u sahlan”.* Șaraf stătea într-un colț al cortului și se uita la tatăl lui, care vorbea cu oamenii sigur pe el și se vedea în atitudinea lor respectul, ba chiar au făcut poze cu el cu telefoanele când a luat *darbuka* și a început să cânte. Cânta atât de frumos! mai bine decât oricine altcineva pe care-l știa Șaraf. Când lovea *darbuka*, parcă pătrundea în interior, iar acolo făcea ce voia din el. Și era atât de limpede și atât de frumos, încât, în prima clipă, pur și simplu nu i-a venit să-și

[44] „Poftiți”, „vă rog” – în lb. arabă (n.tr.).

[45] Haină tradițională arăbească, semănând cu o rochie sau o cămașă lungă, albă pentru bărbați, neagră sau colorată pentru femei (n.tr.).

[46] Acoperământ tradițional pentru cap, pentru bărbați (n.tr.).

creadă urechilor. Și, chiar atunci unul dintre băieți i-a strigat tatălui său, „Ia zi, frățioare, de ce porți rochie?”

Se așteptase să se lase tăcere. Se așteptase ca acele cuvinte, obraznice, insultătoare să fie întâmpinate de un zid fortificat de guri care se strâng sever. Se așteptase ca tatăl lui să se oprească și să-i spună băiatului să iasă afară, cu vocea lui liniștită, calmă, cea căreia i te supuneai fără crâcnire, pentru că, altfel, luai o bătaie soră cu moartea. Dar tatăl lui continua să cânte, de parcă n-ar fi auzit, iar ceilalți, în loc să-l certe pe băiatul obraznic și să-i dea o lecție s-o țină minte, au început să râdă și să chicotească. „Ia uitați-vă la broderia asta!”, a zis băiatul cu gura mare, „E ca aia pe care-o poartă fetele”. Se ridicase deja și o pornise spre taică-său, arătând cu degetul spre mânecile brodate ale galabiei, clătinându-se puțin, îmbătat de ovațiile publicului și de râsetele pe care reușise să le stoarcă.

Și atunci s-a întâmplat: mâna băiatului a apucat de mâneca tatălui lui Șaraf, a ridicat-o și le-a arătat. Iar mâna tatălui lui Șaraf, în loc să arunce *darbuka* și să-l apuce pe tânăr de gât, în loc să-i dea un pumn în piept sau o palmă care să-i înroșească obrazul, mâna tatălui lui Șaraf a continuat să țină ritmul, fără să greșească o măsură.

3.

La trei zile după vizita la magazinul cu televizoare, Eitan o învăța pe Sirkit să scoată bandajele sudanezului pe care îl operaseră. Tăietura arăta minunat, roșeața și edemul scăzuseră mai repede decât sperase, ceea ce îl umpluse de mândrie. Știa că e ridicol să-ți asumi meritele pentru ritmul în care se vindecă alt organism – până la urmă, era meritul sistemului imunitar al sudanezului, nu al lui –, și totuși era mândru. De parcă vindecarea rapidă ar demonstra ceva despre aptitudinile sale. Niciodată nu simțise o asemenea mândrie în cazul pacienților de la secția de neurochirurgie, chiar dacă eliminarea unei tumori de pe *corpus callosum* era o operație incomparabil mai complicată decât cea pe care o executase în garaj. Dar chiar și Itamar spusese, atunci când îl luase să doarmă în cort, că pastele pe care le pregătise la foc de tabără au fost cele mai gustoase pe

care le-a mâncat vreodată. Pentru că e ceva de la sine înțeles că pastele care se gătesc acasă, pe un blat din oțel inoxidabil, sunt bune, în timp ce pastele pe care le prepari într-un camping, în Nahal Havarim[47], sunt un fel de miracol. Când i s-a ivit în minte Itamar, minunea cu sudanezul operat a început să pălească. De cât timp nu mai petrecuse o seară întreagă cu copilul ăsta tăcut! Yaheli țipa și plângea când ieșea din casă să plece să intre de gardă, însă Itamar doar se uita la el cu liniștea aceea a lui și spunea: „Sună dacă ai timp”. La școală era la fel. Nu-și lua înapoi penarul pe care i-l înșfăca vreunul, nu cerea voie să meargă și el la fotbal, nu anunța când îi venea rândul la calculator. Iar Eitan voia să-i zică: „Țipă, copile, lovește cu pumnii în masă și țipă. Altfel, lumea pur și simplu o să meargă mai departe”. Dar Liat spunea: „Așa e felul lui, Tani, iar lui îi e bine așa. Ai grijă numai ca nu cumva, pentru că ție îți pare atât de rău pentru el, să nu înceapă să simtă și el la fel”.

Când s-a născut, i-au zis E.T. înainte să se hotărască ce nume să-i dea. În primele zile după naștere, cu ochii lui enormi și pielea zbârcită, chiar că arăta ca o făptură de pe altă planetă. Chiar și după aceea, când s-a transformat într-o frumusețe de bebeluș, ei au continuat să-l strige așa. Li se părea o prescurtare de la „Itamar” și, oricum, era și filmul preferat al lui Liat, pentru că rămânea mereu posibilitatea că, dacă vei pedala suficient de tare pe o bicicletă, în cele din urmă ea se va ridica și va începe să urce spre lună. Dar în ultimii ani, când Itamar s-a înfășurat în tăcerea aia a lui, ca un astronaut în costumul cu cască, Eitan nu l-a mai strigat așa. Ar fi vrut s-o roage și pe Liat să înceteze, dar nu știa cum să-i explice de ce. La serbarea de Lag Baomer[48], când l-a văzut pe Itamar rămânând la locul lui, în timp ce toți ceilalți copii se înghesuiau să primească înghețată, și-a zis că vine într-adevăr de pe altă stea copilul ăsta al lui. Și nu știa nici cum poate fi readus pe planeta asta, nici cum să facă să rămână pe acea a doua planetă atât cât să-și stăpânească reproșul din glas (Dar de ce nu le spui, copile, de ce nu spui?)

Eitan era aplecat peste pacientul sudanez. S-a ridicat. Sirkit stătea în fața lui, așteptându-i cuvintele.

— Arată bine, a zis. Dacă o să continue așa, o să fie pe picioare în câteva zile.

---

[47] *Wadi* în inima deșertului Negev, traseu turistic recomandat familiilor (n.tr.).

[48] Sărbătoare evreiască în cadrul căreia se fac focuri de tabără (n.tr.).

Ea i-a tradus pacientului, iar chipul lui s-a luminat.

— Vrei să-l pansezi tu?

Bandajează-l tu, eu mă duc să-i aduc ceva de mâncare.

Când s-a îndreptat spre ușă, el a ezitat puțin, apoi a propus să dea el o fugă până la restaurantul de lângă benzinăria din apropiere să cumpere ceva de mâncare, întunericul din garaj i s-a părut deodată sumbru. Ar fi vrut să telefoneze acasă, poate copiii nu se culcaseră încă. „Știi, Itamar, întrebarea aia cu dinozaurii și dragonii e excelentă. Poate sâmbăta viitoare mergem la Craterul Ramon[49], dormim acolo și căutăm urme de dinozaur sau de dragon”. Și-și imagina deja cum o să iasă pe furiș din cort în toiul nopții și o să deseneze urme uriașe în nisip, pentru copil, când a auzit-o pe Sirkit spunând: *Bine, du-te tu! Dar nu la benzinărie, du-te la caravana din spatele ei!*

A fost atât de bucuros să iasă, încât de-abia după câțiva pași și-a dat seama că, de fapt, era în drum spre casa ei. Nu s-a mai gândit la dinozauri și la dragoni și a încercat să-și imagineze ce va vedea acolo, în spatele ușii. Pe butelia cu gaz se află o oală cu orez, asta i-a spus când a ieșit, dar ce va mai găsi, în afară de oală? Și de unde, în fond, curiozitatea asta?

Când era copil, îi plăcea să tragă cu ochiul, fără nicio jenă, prin casele altora. Cum se deschidea ușa, imediat să caute cu privirea înăuntru, să scotocească printre lucrurile proprietarilor. Aici niște pantofi aruncați, dincolo o carte necitită și ce era în frigider sau prin dulapuri. Nu lucruri prea interesante, până la urmă, ce poți să ții într-un frigider? Și totuși, când detaliile se transformau într-un întreg, îl copleșea o satisfacție ciudată, aceeași pe care o simțea când reușea să termine un puzzle complicat – și n-avea nicio legătură cu imaginea completă care i se înfățișa ochilor la final. Un frigider plin cu brânzeturi dietetice și undeva, în adâncul lui, bine ascunsă după o pungă cu fulgi de ovăz organici, o prăjitură mâncată pe jumătate. O carte lăsată neglijent pe noptieră, deschisă tocmai la pagina la care eroina se spovedește despre o trădare ticăloasă. Iar restul cărților – coperte splendide, elegante, făcute pentru a fi prezentate cu mândrie pe raft, dar a căror rigiditate dovedește că n-au fost deschise niciodată. Îi plăcea să vadă dulapuri de haine pline-

[49] Cel mai mare crater din lume, nu e clar dacă de origine vulcanică sau creat de impactul cu un meteorit, aflat în deșertul Negev, la 85 de kilometri de Beer Sheva (n.tr.).

ochi, la care stăpânii casei închideau repede ușile, jenați. Grămezi senzuale de bluze și rochii, chiloți și ciorapi, un haos de materiale boțite în care mirosul de detergent și mirosul de mucegai din dulap se războiau ca pe câmpul de luptă.

Încerca să-și spună că locuința lui Sirkit e la fel ca acelea, că emoția care l-a cuprins când a deschis ușa nu e decât un ecou îndepărtat al emoției de atunci. Dar era altceva. În casa mătușii lui din Haifa, de pe terasa care dădea spre *wadi,* văzuse o dată în balconul de dedesubt o femeie dormind într-un șezlong. Ea avea în jur de treizeci de ani, iar el era de-abia adolescent. Ea era într-o rochie de casă, cu un imprimeu floral, care i s-a părut îngrozitor, iar la picioarele ei zăcea un roman de suspans care părea o prostie. Dar, când vântul a mișcat rochia și a ridicat-o puțin, a văzut uluit că n-are chiloți. Departe, jos, coroanele pinilor și ale stejarilor se mișcau dintr-o parte în alta, la fel ca privirea lui care aluneca și ea dintr-o parte în alta, pentru că femeia și-a desfăcut ușor coapsele în somn, iar el a văzut, de pe terasa de deasupra, tot ce nu îndrăznise vreodată să spere că va vedea (cel puțin, nu cât timp avea acnee și vocea în schimbare). Lumea întreagă i se desfășurase înaintea ochilor în după-amiaza aceea, goală și expusă privirilor sale. *Wadi*-ul verde se vărsa într-o mare infinită de posibilități, iar fanta aceea roz se ivise în tot acel verde și albastru, tulburându-l într-o asemenea măsură și rănindu-i ochii într-atât încât după câteva minute s-a întors și a intrat în salon, aproape în fugă.

Când a deschis ușa de la caravana lui Sirkit, Eitan a simțit prin vene acea căldură ca atunci, deasupra *wadi*-ului. Și, deși de data asta a fost invitat să intre – până la urmă, Sirkit fusese cea care-l trimisese acolo –, a simțit totuși un fel de fior pe șira spinării, când ușa s-a deschis scârțâind și o fracțiune de secundă mirosul prafului din deșert parcă a fost înlocuit de mirosul delicat al pinilor, care urca din *wadi*-ul din Haifa în zilele fierbinți de vară.

Când a întins mâna să aprindă lumina, camera i s-a înfățișat în toată sărăcia ei de neimaginat. (Și ce credeai c-o să găsești aici, chiloți din dantelă? O bibliotecă superbă? Desene ale copiilor pe frigider?) Opt saltele și perne improvizate din cămăși și pantaloni rulați. Lângă ușă, un arzător cu butelie, pe care se afla o oală cu orez. Câteva linguri, câteva farfurii și o senzație puternică și ciudată că a mai fost aici cândva. Dacă nu cu trupul,

atunci cu gândul, același gând pe care l-a avut când a auzit pentru prima oară povestea *Fetița cu părul de aur și cei trei ursuleți.* O fetiță merge prin pădure și ajunge la o casă care nu e a ei. Scaunele nu sunt ale ei. Nici castronașele cu mâncare, nici paturile. Și totuși, ea se comportă ca și cum ar fi. Se așază, gustă, se culcă. Farmecul caselor goale e că poți să te plimbi prin ele și să te întrebi dacă ar putea fi casa ta. Ba chiar s-a întrebat, în cazul în care ar fi trebuit să locuiască acolo, pe care dintre saltelele de pe jos ar alege-o? Și a știut imediat, pe cea de lângă ușă. Deși noaptea aerul e rece și ar pătrunde prin deschidere și l-ar face să înghețe în somn, el tot pe cea de lângă ușă ar prefera-o. Iar, dacă ar trebui să mănânce aici, atunci ar alege castronul de tablă. Cele din sticlă nu păreau prea curate. O clipă i-a trecut prin minte să ridice castroanele unul câte unul și să se culce pe fiecare saltea în parte. Să închidă ochii și să vadă cum e să dormi aici, în simfonia inspirațiilor și expirațiilor celor din jur, cum e să te trezești aici… Fetița cu părul de aur nu a rămas niciodată suficient timp ca să afle. Ursii au venit acasă, mari și negri, iar ea a fugit pe fereastră, înainte ca ei să apuce să-i aranjeze un pătuț.

Se uită din nou spre salteaua de lângă ușă și știe exact: era salteaua ei. Nu era ca și cum ar fi ghicit, pur și simplu știa: era salteaua ei. Pentru că ea, ca și el, simțea nevoia să-și păstreze un spațiu de respirat când se afla printre oameni. O adiere delicată a intrat de-afară, iar Eitan s-a gândit că poate așa simte și ea când închide ochii aici să adoarmă și nu avea nicio îndoială că, chiar și când e rece vântul, ea tot cu fața îndreptată afară, spre deșert, stă, cu spatele la ceilalți oameni dinăuntru, care sforăie, se foiesc ori vorbesc în somn. Care se scarpină, scapă gaze fără să știe, lasă urme de salivă pe pernă… Lucrurile pe care oamenii ar trebui să le facă în intimitate se fac aici în colectiv, transformându-se astfel din jene intime în rușine publică sau, și mai rău – totală nerușinare. Dar ea își apără limitele, stă culcată cu fața spre lumea de afară și cu spatele spre adunătura de trupuri ce se zvârcolesc și au tot felul de secreții. Se uita la salteaua de lângă ușă și vedea în ea refuzul ei de a se lăsa absorbită în amestecătura de oameni din caravană. Se uita și simțea admirație.

(Dar se înșela. Salteaua ei nu era cea de lângă ușă, de fapt era salteaua cea mai îndepărtată de ușă, cea lipită de perete. S-

a grăbit să-și pună lucrurile acolo în ziua în care ajunsese aici și sperase că nu va fi nevoită să le mai mute de acolo. Apropierea de perete o liniștea. Îi plăcea să adoarmă cu fața lipită de el, cu nasul aproape frecându-se. Se simțea bine. Ghemuită în colțul ei, fără să se mai miște. Așa dormea mai bine, era mai puțin expusă zgomotelor celorlalți.)

Pe salteaua lui Sirkit lucrurile erau împrăștiate. Poate că exprimau un mare adevăr, un mesaj extrem de important pentru bărbatul care le vede. Dar el nu se uita la ele. Se uita la o altă saltea, cea de lângă ușă. Păcat! Pentru că grămada de haine de pe salteaua de lângă perete fusese lăsată acolo pentru el. O piatră Rosetta pe lângă care el trece indiferent. Până la urmă, Sirkit nu-l trimisese degeaba la caravană. Aici sunt atunci când tu nu mă privești. Așa sunt când nu m-am pregătit, știind c-o să mă privești. În dimineața aceea își lăsase toate lucrurile într-o mare dezordine, pentru că n-avea de unde să știe că va veni. Deși ar fi putut să se gândească și la asta. Să-și imagineze, chiar și o clipă, că el stă în fața saltelei și se uită la lucrurile ei. Până la urmă, un om care spală podeaua își poate imagina lucruri chiar mai ciudate... Apa din cârpă se scurge și udă podeaua și, odată cu ea, se scurg și alte lucruri. De exemplu, ce-ar fi dacă... Ce-ar fi dacă ar intra vreodată în caravană și i-ar vedea lucrurile?
Gândul acesta s-a scurs pe podea mai departe, împreună cu toate celelalte, fără să îi dea atenție, cu mișcările ritmice ale mopului. Dar ceva, gândul că ar exista o cât de mică posibilitate îi rămăsese înfipt în minte, căci la garaj situația se schimbase brusc, un lucru a condus la altul și iată că ea însăși l-a trimis *acolo.* Nu doar în gândurile ei, ci de-adevăratelea. Iar acum ea stătea în garaj, înțelegând dintr-odată că el era acum acolo, în casa ei, dacă locul acela se putea numi casă. El era înăuntru.

Și era ciudat că se simțea atât de pângărită, când ea însăși îl trimisese acolo. Și la fel de ciudat era că pentru prima oară numise în gând locul acela „casă” în el când a pășit altcineva. Stătea în garaj imaginându-și-l acolo. Se întreba dacă e capabil să identifice salteaua ei printre toate celelalte. La ce se uita în clipa aia? Ce atingea? Dar știa că n-are importanță dacă atinge sau nu ceva, căci pentru ea locul era deja pângărit. Când avea să se întoarcă acolo la noapte, toată caravana va fi plină de urmele lăsate de privirea lui. Chiar dacă n-a făcut decât să ia

oala cu orez și să plece, ea va ști că el a fost acolo și că ochii lui i-au cercetat locul secret, patul.

N-avea nicio importanță că și ea cercetase… Prima dată când mersese la el acasă, stătuse mult în fața ușii și se uitase. Se uitase la jucăriile aruncate peste tot pe peluză. Văzuse umbrela de deasupra mesei de lemn din curte și, în jur, unul, două, trei, patru scaune, câte unul pentru fiecare membru al familiei. Iar acum el pătrunsese în caravana ei și umbla pe-acolo liber, după pofta inimii.

Știa – în noaptea aceea somnul ei avea să fie ciudat. Dar, cu toate astea, se va culca pe saltea. Se va înveli cu cearșaful. Își va lipi nasul de perete. Numai așa știa să doarmă. Dar în clipa asta ea era în garaj, iar el, în caravană, uitându-se la salteaua de lângă ușa deschisă. Și în tot acest timp, pe salteaua de lângă perete, îl aștepta o scrisoare… o scrisoare scrisă cu o „cerneală” specială… neglijența cu care e aruncată o bluză pe pernă, tristețea insuportabilă a unei perii de păr care zăcea pe cearșaf. Pentru că, și dacă nu intenționase să-i lase un mesaj, el era totuși, acolo, încifrat în grămada de obiecte aruncate pe pat. Fără ca el să știe. Fără ca ea să știe. Speranța ascunsă în bluza cea nouă, pe care și-a cumpărat-o. Rușinea ascunsă în bluza cea veche, ruptă, pe care nu îndrăznise s-o arunce. Toate sunt pe saltea, în fața ochilor lui, dar el nu se uită. Și nu numai el, de fapt nici ea nu știe toate astea. De fapt, și ea e străină de scrisoarea pe care ea însăși a scris-o. Și nu înțelege că, din clipa în care s-a gândit prima dată – în timp ce spăla podeaua – la faptul că era posibil ca ochii lui să-i privească o dată patul, din acel moment patul ei a devenit prizonierul ochilor lui. Rămâneau întotdeauna ochii… Pentru acești ochi pe care și-i imaginase lăsase ea, de fapt, toate acele lucruri pe pat când se trezise de dimineață. Dar, văzute de ochii lui de-adevăratelea, sensul acestor lucruri dispăruse, ca și cum n-ar fi existat niciodată.

În cele din urmă, Eitan și-a dezlipit ochii de la salteaua de lângă ușă și s-a uitat din nou la cum arăta ușa. Ce sărăcie nefotogenică! În fotografiile de la safari din Africa se vedeau colibe din chirpici care stăteau să cadă, savana galbenă era plină de ciulini unduindu-se în valuri, ca o coamă de leu. Copii despuiați se uitau direct spre aparatele de fotografiat, iar cerul deasupra lor era de un albastru incredibil. Mamele în sânii goi purtau podoabe din colți de leu. Sărăcia surprinsă în fotografiile

făcute în Africa îți străpungea inima ca o săgeată bine țintită. În fotografiile din Africa sărăcia era sublimă. Aici, în schimb: opt saltele. Un arzător cu butelie. Câteva linguri. Câteva farfurii.

Dar erau și trandafiri. Între saltelele de pe podea și butelia de lângă ușă se afla o conservă de porumb goală, cu câțiva trandafiri în ea. Trei proaspeți, parcă culeși astăzi. Brusc, Eitan și-a adus aminte de o tufă pe lângă care trecuse în întunericul nopții și s-a uitat din nou prin ușa caravanei. La lumina slabă a becului a zărit și conturul altor flori. Eritreeana creștea trandafiri. Prima oară de când o cunoscuse, și-a imaginat-o la lucru, făcând curățenie în restaurantul de la benzinărie. Curățând de pe farfurii resturi de prăjituri din care nu gustase în viața ei. Curățând zarzavaturi. Măturând. Cu mâinile pline de grăsime. Cu picioarele pline de praf. O femeie plină de praf, care se întoarce în fiecare zi într-o caravană prăfuită, dar ai cărei trandafiri sunt curați cum numai trandafirii pot să fie.

Asta l-a emoționat, trandafirii. L-au emoționat cu adevărat. A hotărât c-o să-i spună ceva despre asta. A luat oala cu orez, a închis ușa și a pornit spre garaj, gândindu-se tot timpul ce să-i spună. Dar, când a intrat, cu vorbele bune pe vârful limbii, acolo era agitație mare. Sirkit și bărbatul pe care îl operase erau încă acolo, dar mai erau și doi eritreeni masivi și un beduin tânăr și furios. Eritreenii stăteau în fața beduinului, ținându-i calea. Situația era clară: brațele încrucișate, picioarele puțin depărtate. Ei voiau să-l facă să plece, iar el nu voia. Și totuși, lui Eitan îi era clar că i-a scăpat ceva, pentru că omul din fața lui nu părea bolnav. Furios, violent, dar nu bolnav.

Ai adus orezul?

Vocea lui Sirkit era la fel de calmă ca de obicei. Stătea lângă salteaua pe care era culcat bărbatul pe care nu de mult îl operaseră și îi vorbea lui Eitan de parcă ar fi fost doar ei doi în încăpere.

— Ce se întâmplă aici?

Sirkit a arătat cu mâna spre beduin fără să-l privească, de parcă ar fi arătat un gunoi adus de vânt. *El vrea să aducă încoace pe cineva. Iar eu îi spun nu.*

Beduinul i-a aruncat o privire lui Eitan, apoi s-a întors și a ieșit. Cei doi eritreeni s-au relaxat dintr-odată, au redevenit aceleași creaturi liniștite, blânde. Sirkit a plecat de lângă patul bolnavului și s-a dus să ia oala cu orez. (Și și-a jurat c-o să afle

de unde știa beduinul de spitalul ilegal, care dintre tâmpiții din jurul ei vorbise și ce avea să-i facă ea respectivului când o să afle…)

Ținând oala cu orez, Eitan se gândea cât îi e de superioară, iar în timp ce el încerca să formuleze întrebarea despre beduinul care tocmai fusese aici, ea, ca de obicei, era deja în altă parte. Numai că peste o clipă s-a deschis iar ușa de la garaj și tânărul beduin a intrat din nou în mare grabă. De data asta ținea pe brațe o fată. Pe galabia ei albastră înfloriseră patru trandafiri mari și roșii, câte unul în fiecare loc în care cuțitul îi pătrunsese în burtă.

— Tu o tratezi, sora mea, tu o tratezi!

Și, parcă vrând să se înțeleagă că n-are nicio intenție să renunțe, beduinul s-a apropiat de Eitan și i-a pus fata în brațe, aproape că i-a aruncat-o, așa încât atunci când l-au prins eritreenii avea mâinile deja goale. Eitan a întins-o pe fată pe masa ruginită din fier și s-a aplecat deasupra ei. Respira, ceea ce era bine, dar pulsul era foarte slab. Cine o înjunghiase făcuse o treabă de toată isprava… Eitan auzea schimbul de cuvinte șfichiuitor dintre Sirkit și beduin. Propoziții scurte, în arabă, pe un ton clar amenințător. Sirkit tot repeta cuvântul „Soroka”. Beduinul dădea din cap sălbatic.

Nu ar fi venit acolo. Eitan era gata să pună pariu că nu. Trandafirii care înfloreau pe galabia ei albastră erau fie o răzbunare a sângelui, fie o crimă de onoare, două probleme pe care triburile preferă să le rezolve între ele. S-a uitat la beduin. Cine putea ști dacă focul din ochii lui era din grijă pentru sora lui sau din vinovăție? Nu era deloc imposibil ca el însuși să fi înfipt cuțitul în ea, de patru ori, după care să-l fi apucat regretele. Iar tânărul, de parcă ar fi înțeles întrebarea din privirea doctorului, a zis:

— Frații mei au făcut. A fost cu bărbat.

— Și tu?

— Eu nu!

Nici nu s-ar fi putut aștepta la alt răspuns. A tăiat cu foarfeca rochia fetei și i-a cerut lui Sirkit să-i aducă o perfuzie.

Astea sunt perfuziile noastre.

I-a promis că mâine o să aducă o perfuzie nouă, o să aducă totul nou, numai să se miște odată, la naiba. Dar ea nu se mișca.

Ei nu ne ajută pe noi, noi nu îi ajutăm pe ei.

Eitan s-a uitat la ea. Era perfect liniștită când a spus-o, în ciuda privirii ucigașe pe care i-a aruncat-o beduinului. Eritreenii s-au postat tăcuți la ușă, așteptând hotărârea ei, dar Eitan era de părere că ar fi fost la fel de calmă și dacă ar fi stat singură în fața beduinului. Asta îl scotea din minți, calmul ăsta al ei. Și era atât de furios, încât i-a tremurat vocea când i-a zis că, dacă n-o primește pe față, pleacă și el cu ea.

Ea n-a scos niciun cuvânt. El s-a întors și s-a apropiat de față. După câteva minute, eritreenii au plecat, dar el n-a observat. Când începe lupta, boxerul din ring nu e prea atent la public. (La urma urmei, cum zicea Zakai, moartea câștigă întotdeauna prin knock-out. Întrebarea e la câte runde reziști.) El voia să câștige runda asta. Voia să o vadă pe rănită bine sănătoasă în spatele unei case de marcat de la supermarketul din Beer Sheva sau turnând cafea la cofetăria de la Soroka. Sau salutându-l pe stradă. Dar corpul ei nu prea colabora cu dorințele lui. De-abia dacă răspundea la perfuzie, iar când s-a uitat din nou la cât de adânci erau rănile a înțeles de ce. Era ca și cum cineva ar arunca un pahar cu apă într-o cadă fără dop. Trebuia să verifice și ce se întâmplă cu organele interne, dar acum cel mai important era să-i stabilizeze pulsul – contracțiile rapide, isterice, ca ale unei pompe care nu primește ce are nevoie. În spatele lui, îl auzea pe fratele mai mare gemând, cu ochii țintă la mâinile fetei. Acum erau albastre, aproape vinete, iar vinețiul acela se împrăștia în sus, pe brațe. N-a murit, s-a grăbit Eitan să spună, e unul din simptomele pierderii de sânge. Ca și transpirația rece de pe frunte. Ca și respirația superficială. Ca și faptul că vreo câteva minute n-a mai reacționat nici măcar cu o mișcare din gene la vocile din cameră. Tălpile au început și ele să se învinețească. I-a mai pus o perfuzie. Minutele s-au transformat în ore, într-o pastă de timp în care nu mai există nici înainte și nici după, doar chipul fetei și transpirația rece care îl acoperă și transpirația de pe chipul lui.

Nu-și amintea exact la ce oră murise adolescenta. Știa doar că la un moment dat a observat că nu-i mai transpiră fața și că nu mai mișcă deloc. Pulsul s-a oprit. Respirația s-a oprit și ea. A mai continuat câteva minute cu manevre de resuscitare (poate, totuși, era o șansă, la dracu' poate, totuși). Și apoi s-a oprit.

„Când un medic continuă cu manevre de resuscitare mai mult de cinci minute după oprirea pulsului și a respirației, atunci nu mai e medic”, le spusese cândva Zakai. „Învierea morților e treaba profeților și a mântuitorilor, nu a studenților la Medicină”. Din spate l-a auzit pe beduin izbucnind în plâns. Nu s-a întors spre el. Încă se temea de focul care-i ardea în ochi mai devreme, nu era sigur că brațele acelea care-și îmbrățișau acum sora nu ținuseră înainte cuțitul. S-a dus la chiuvetă și s-a spălat pe mâini. Apoi le-a uscat bine. Se îndrepta deja spre ușă, când printre hohotele beduinului a identificat un cuvânt cunoscut. Un nume pe care-l repeta iar și iar.

Muna.

Muna Muna Muna Muna.

4.

La trei și jumătate dimineața, în dormitorul din vila din Omer, Liat dormea în patul lor dublu. Era așezată de-a latul și se lăfăia în tot patul, cum face cineva care știe că doarme singur. Înainte să adoarmă a hotărât că în noaptea aceea nu-l va îmbrățișa și nici pe el n-o să-l lase s-o îmbrățișeze. Când a ridicat pătura să intre în pat, s-a ghemuit în partea ei. Nu și-au mai apropiat corpurile. Nu mai putea să continue așa, ziua să nu vorbească, iar noaptea să se îmbrățișeze. Două regate separate – micul dejun încordat și cina tăcută, pe de o parte, iar de cealaltă parte trupurile încolăcite, care se mângâie, se rostogolesc în întuneric și numai lumina din camera lui Yaheli, ce se zărește pe sub ușă, le amintește că se află, de fapt, în aceeași casă. Că Eitan și Liat cei distanți ziua devin Eitan și Liat atât de intimi noaptea. Erau împreună de cincisprezece ani și rar a stat departe de el noaptea. După certuri urâte și dispute până-n pânzele albe. Dar, chiar și atunci, aproape întotdeauna, își găseau drumul unul spre celălalt în întuneric, în așa fel încât soarele să nu-i găsească certați când o să răsară.

S-a urcat în pat când trecuse de trei și jumătate. L-a simțit, cu toate că dormea. Și și-a adus aminte ce hotărâre luase. De obicei, somnul îi topea furia, dar în noaptea aceea simțea că jignirea e parte din trupul ei. O simțea ca pe un organ, ca pe un

membru, de a cărui existență și-a amintit în clipa în care s-a răsucit pe saltea, o simțea cum își simțea mâna sau piciorul, la care nu te gândești în somn, dar nu trebuie decât o clipă de conștiență ca să-ți dai seama că ele sunt acolo, la locul lor. Mâna, piciorul, jignirea. Totul era acolo. Poate de-asta au trecut câteva minute până când a simțit tremurul. Era ocupată să se baricadeze între perne și pilotă și nu a băgat de seamă mișcarea ciudată de pe partea cealaltă a patului. Apoi a simțit, dar nu a înțeles.

— Eitan?

El n-a răspuns și o clipă s-a supărat și s-a hotărât că, dacă e pe-așa, atunci nu va mai vorbi nici ea. Știa și ea să tacă... Dar tremuratul a continuat de cealaltă parte a patului și încet, încet i-a trecut supărarea și a apucat-o îngrijorarea.

— Tani, nu te simți bine?

A întins mâna spre fruntea lui, care era în regulă, după care a coborât-o spre obraji, care nu erau bine deloc. Umezi și fierbinți.

— Plângi?

Înainte să-i răspundă și-a zis că e imposibil ca soțul ei să plângă. Probii că e o chestiune fiziologică, i s-au adunat niște lacrimi în colțul ochilor, că are un știu ce canale înfundate. Dar când i-a pipăit obrajii i-a găsit umezi, sărați, și când l-a îmbrățișat i-a scăpat un hohot care nu putea fi decât un hohot de plâns. Atunci l-a îmbrățișat, sperând că el nu simte ezitarea din brațele ei, stânjeneala din gestul cu care i-a îmbrățișat trupul care se schimbase pe neașteptate. După câteva minute, când s-a mai potolit din tremurat, l-a întrebat ce s-a întâmplat. L-a întrebat încet, delicat, dar când au trecut minute întregi fără să primească un răspuns, a simțit din nou aceeași furie cu care se dusese la culcare și împreună cu ea s-a ivit o întrebare nouă, întunecată, despre o altă femeie. Și atunci i-a auzit în sfârșit vocea. Slabă, întretăiată, și totuși vocea lui. Bărbatul străin din ultimele săptămâni a dispărut și în locul lui l-a auzit pe Eitan, pe Eitan cel adevărat, care îi povestea în cuvinte tulburate despre o adolescentă care a murit noaptea trecută pe masa de operație.

— Din vina mea, repeta iar și iar.

Ochii i s-au umplut iar de lacrimi.

— Din vina mea.

Și, exact când i s-a părut că s-a liniștit puțin, când a încetat cu bolboroselile și respirația i s-a reglat, s-a întors spre ea cu o privire disperată:

— Trebuie să-ți povestesc ce s-a întâmplat, Tul, să-ți spun de ce a murit.

El voia să vorbească, ea i-a văzut buzele pregătindu-se să formuleze următoarea propoziție, cuvintele, dar a întins mâna și l-a oprit.

— Ajunge! i-a spus. Te chinuiești singur și nu e corect.

El a tăcut și a ascultat-o cum îi amintea că e medic și că medicii greșesc și ei uneori, dar scopul lor e cel mai nobil din câte există.

— Pacienții mor uneori, Tani, dar nu înseamnă că e vina ta. Gândește-te la toate gărzile pe care le-ai făcut în ultima lună. Cum poți să stai aici și să-mi zici că ești un om rău sau neprofesionist?

I-a sărutat ochii, care au început din nou să lăcrimeze, l-a sărutat pe obraji, pe bărbie, și i-a zis:

— Ești un om bun, Tani, ești cel mai bun om pe care-l cunosc.

Încet, încet l-a simțit liniștindu-se în brațele ei. Nu se mai opunea când îi mângâia părul. Nu mai încerca să vorbească. L-a mângâiat, până când respirația i-a devenit grea și și-a dat seama c-a adormit. La fel ca Yaheli, s-a gândit ea, care plânge înainte să doarmă, iar apoi sistemul se deconectează singur pentru a se conecta din nou a doua zi. WINDOWS IS SHUTTING DOWN. Și a continuat să-și treacă degetele prin părul lui, cu o mișcare ce devenea tot mai lentă pe măsură ce minutele treceau, până când a adormit și ea.

Iar la șapte dimineața a sunat telefonul, era de la poliție.

•

Se agăța de somn cu toate puterile, când i-a sunat telefonul lui Liat, s-a agățat și când din gura ei a scăpat un strigăt: „Poftim?!” A ținut ochii închiși când ea s-a ridicat din pat și s-a îmbrăcat repede, grăbindu-i pe Itamar și Yhali cu o voce aspră.

Când a auzit ușa închizându-se, s-a înfășurat mai bine cu pătura, dar și atunci a avut grijă să țină ochii bine închiși, să nu ajungă la ei nicio rază de soare. Dar știa că e treaz și că nimic pe lumea asta nu va schimba situația.

După câteva minute, a deschis ochii. Iată-l, culcat în patul lui, în dormitorul doctorului Eitan Green. Dar nu s-ar mira dacă ușa

s-ar deschide brusc, iar dr. Eitan Green ar intra și i-ar porunci lui să plece. Dr. Green e o persoană cu principii, care a refuzat afacerea cu mita, și îl va goni din patul său pe bărbatul care a contribuit ieri – nu direct, e adevărat, dar în mod clar și definitiv – la moartea unei fete. Dr. Green îl va da afară pe ușă pe cel care a călcat un om, l-a lăsat la marginea drumului și aproape că a permis să fie învinovățit altcineva pentru asta. Iar bărbatul acela, care a fost aruncat din pat și azvârlit afară pe ușă, va sta consternat în curtea casei, printre tufele de rozmarin și se va întreba. E posibil să fie el, totuși, adevăratul Eitan Green.

Ce îl definea cel mai bine? O viață întreagă, în care a condus cu atenție, a studiat medicina, a cărat cumpărăturile bătrânilor de la supermarket, sau acea singură clipă? Patruzeci și unu de ani versus un singur moment, însă el simte că minutul acela conține mult mai mult decât cele șaizeci de secunde ale sale, așa cum ADN-ul conține în sine toată omenirea. Și da, avea importanță că fusese un eritreean. Pentru că toți i se păreau la fel. Pentru că nu-i cunoștea. Pentru că oamenii de pe altă planetă nu sunt tocmai oameni. E-adevărat, sună groaznic, dar nu era singurul care gândea așa. Dar, din întâmplare, el dăduse cu mașina peste unul dintre ei.

Stătea culcat în pat și se gândea la trandafirii de sânge de pe rochia fetei. Era vina lui Liat în aceeași măsură în care era și-a lui. Ea putea să-și spună până mâine că făcuse publică povestea de dragoste a tinerilor ca să-l salveze pe băiatul cât pe ce să facă închisoare nevinovat, dar adevărul e că o făcuse din alt motiv: o iritase că Cita rezolvase cazul, și nu ea. Băiatul îi spusese să nu mai investigheze, dar ea nu l-a ascultat, iar când a dezlegat cazul era atât de mândră, că nu s-a oprit o clipă să gândească în ce pericol a băgat-o pe fată. Asta este. Nu există oameni buni și oameni răi. Există numai oameni puternici și oameni slabi. Poate asta încercase să-i spună Zakai când îi dăduse sticla cu whisky.

S-a bărbierit atent în fața oglinzii. Ieri profesorul Tal îi spusese că arată neglijent. O făcuse cu un zâmbet, bătându-l ușor pe umăr, dar îi spusese… Profesorul Șakedi n-a schimbat o vorbă cu el de două zile. Privirilor dojenitoare ale șefului de secție le luase locul un fel de a-l evita demonstrativ, care îl îngrijora mult mai mult. Ceilalți medici de-abia îi mai vorbeau, iar el oricum era prea obosit și prea epuizat pentru a mai purta o conversație

adevărată. Nici măcar asistenta tânără nu-i mai zâmbea, hotărându-se să-și investească energia în noul stagiar. Poate s-ar fi comportat altfel dacă ar fi știut că medicul obosit și nebărbierit era, de fapt, directorul unui alt spital. Mai puțin cunoscut, mai puțin legal, dar oricum – un spital. Cu aparatură medicală, cu răniți și bolnavi, și, începând de ieri, și cu mortalitate a pacienților – ca în orice spital.

Trebuie să te liniștești, și-a zis în timp ce-și încheia nasturii de la cămașă, trebuie să te calmezi, altfel, s-ar putea să-ți pierzi slujba. Apoi s-a apucat să-și lustruiască pantofii. La sfârșit s-a uitat în oglindă. Nu, profesorul Tal chiar nu mai poate să spună că arată neglijent.

Dar și-a dat două pufuri din after-shave-ul scump, pentru mai multă siguranță.

Multe ore mai târziu, când mirosul de after-shave era deja miros de transpirație, una dintre asistente s-a apropiat de el și i-a spus: „Soția la telefon”. S-a scuzat față de pacient, a ieșit în grabă să răspundă. Aștepta convorbirea asta încă de dimineață. O să-i spună că beduina a murit și-o să înceapă să plângă. Sau poate că întâi o să plângă și după aceea o să-i zică de beduină. El nu va fi mai puțin uimit decât ea. O va liniști. Îi va spune: „Tuli, nu e vina ta. Tu doar ai vrut să ajuți”. Iar el chiar va fi convins când va spune asta. Nu se va gândi că, totuși, e și vina ei puțin... Și a acelei posibile avansări care se afla la capătul anchetei. Iar când o va auzi plângând va ști că în fond nu avansarea era adevăratul motiv, ci dorința ei de a face parte dintre „băieții buni”. Aceia care fac lucrurile bine, pentru că așa trebuie. Ca medicii. Că doar nimeni nu face asta pentru bani. Nici pentru prestigiu. După șapte ani în care studiezi ca să afli că pe lume există și forțele binelui, și forțele întunericului, fără îndoială că te afli de partea primelor.

Toate astea intenționa să i le spună când a ridicat receptorul. Și de-asta a fost atât de surprins să audă la celălalt capăt nu vocea tulburată a lui Liat, ci o altă voce, calmă și liniștită.

Am nevoie să vii azi.

— Ce te face să crezi că poți telefona aici?

Nu răspunzi la telefonul tău.

I-a răspuns ce știa deja, că are telefonul închis în timpul gărzilor, iar ea i-a zis că n-a răspuns nici noaptea trecută, nici de dimineață. L-a anunțat că sunt pacienți. Mulți. Ieri le-a spus

tuturor să plece, pentru că el hotărâse să se ocupe de beduina aceea, dar azi trebuia să vină. El i-a răspuns „Astăzi nu pot, Sirkit, sunt de gardă până târziu”, iar ea a zis *Atunci am să le spun să vină mâine* și a închis.

Când a ieșit din jeep, întâi de toate a observat luna. Un ochi alb, deschis, din care pupila a fost extrasă. (Deci dacă era lună plină însemna că au trecut deja două luni, Janis Joplin se jeluia acolo în mașină, iar afară era un om pe nume Asum și tu ai dat peste el.) A încuiat mașina și a luat-o spre garaj. Zece eritreeni se înghesuiau lângă intrare, trăgând cu ochiul înăuntru. Inițial, a crezut că-l așteptau pe el, așa că a fost surprins să vadă că trece prin fața lor fără ca ei să-i arunce măcar o privire. Când a ajuns la ușă, a înțeles de ce. O sudaneză masivă îngenunchease acolo, cu spatele la ceilalți, și îi săruta picioarele lui Sirkit. *Minfdalchi,* repeta iar și iar, *Minfdalchi.* Eitan știa cuvântul. Sudanezii care veneau la garaj îl rosteau adesea. *Te rog.*

Sirkit i-a răspuns într-o arabă moale, cântată. Sunetul era atât de plăcut, încât de-abia după un minut a înțeles Eitan că ea respingea rugămintea femeii. A înțeles când femeia s-a ridicat și a scuipat-o în obraz pe Sirkit.

Printre ceilalți a trecut un freamăt de stupoare. Saliva, albă și spumoasă, îi aluneca acum lui Sirkit de pe nas pe obraz. Cât de ridicol arăta acum chipul ei mândru, cu fire de salivă curgându-i de sus până jos! Dar, cu cât treceau clipele, iar ea rămânea tot la locul ei, nemișcată, Eitan a trebuit să recunoască: de fapt arăta mai degrabă nobilă decât ridicolă. Pentru că scuipatul nu i-a schimbat atitudinea. Continua să stea acolo, fără să spună nimic. Când femeia a scuipat-o din nou direct în negrul ochilor, s-a dus la chiuvetă să se spele. Sudaneza s-a întors și l-a văzut pe Eitan. Expresia ei s-a schimbat brusc:

— *Minfdalchi,* doctore! Sirkit vrea bani. Eu nu am bacșiș.

Era gata să îngenuncheze iar, de data asta la picioarele lui, când cei doi eritreeni pe care Sirkit îi pusese să se ocupe de ordine s-au apropiat de ea. N-a fost nevoie s-o atingă. S-a ridicat imediat. S-a uitat cu o privire de gheață la Sirkit, la bărbații care erau gata să acționeze și la tot grupul de oameni care stăteau în ușă. Tremurând de furie și de umilință, i s-a adresat lui Eitan:

— Pentru fiecare lovitură pe care a primit-o de la Asum, Allah o să-i dea zece!

•

Ultimul pacient a plecat de-acolo la două. A șchiopătat de-acolo, mai bine zis. Eitan se uita în urma lui, cum se legăna pe piciorul lui bandajat. Îi repetase de trei ori despre antibiotice, dar tot nu era sigur că a înțeles. Venise ieri, vorbind greu, cu ochii încețoșați. Poate din cauza febrei, poate pentru că așa avea el mintea slabă. Dar unul cu mintea slabă n-ar fi reușit să scape de contrabandiștii beduini, să treacă granița fără să plătească pe nimeni. Sirkit a zis că se rănise la graniță târându-se pe sub unul din gardurile egiptenilor. El nu era sigur că e adevărat. Nimic din ce îi spunea ea nu-i părea adevărat. Tot ce știa era că piciorul arată groaznic. Îl umpluse cu o jumătate de tonă de antibiotice. Ultimul lucru de care avea nevoie acum era încă o operație de urgență în garaj.

— Spune-i că, dacă nu-și tratează infecția, e în pericol să-și piardă piciorul.

Sirkit i-a tradus, iar el a izbucnit în râs.

Zice că piciorul o să fie în regulă, că tu probabil nu știi ci eritreenii sunt campioni mondiali la alergări, la 500 de metri.

Eitan a observat un surâs rar, secret, pe care Sirkit i l-a aruncat tânărului. De parcă ar fi împărțit amândoi o glumă care i-ar fi scăpat printre gratiile traducerii.

— Campioni mondiali la alergări, la 500 de metri?

E distanța pe care o acoperă pușțile egiptenilor. Cine nu fuge destul de repede nu ajunge aici.

Sirkit s-a ridicat și l-a condus afară pe bărbat. O rază de lună cădea peste ei, când tânărul a scos câteva bancnote din buzunar și i le-a întins lui Sirkit. Eitan i-a privit fascinat. Sirkit s-a întors în garaj. A luat un mop și s-a apucat să frece podeaua din beton, adresându-i-se lui Eitan numai cât să-l roage să se miște puțin, ca să spele și acolo. El o urmărea cum face curățenie. Mișcări rapide, experimentate.

— Femeia aceea, care a fost aici înainte.

— *Da?*

— A zis că iei bani, că cine nu plătește nu e tratat.

— *Ei și?*

Ea continua să curețe podeaua, cu aceleași mișcări. Nici mai repede, nici mai încet. Iar el a observat brusc rotocoalele deschise la culoare din jurul încheieturii mâinii ei, urme lăsate de țigara aprinsă.

— A spus că soțul tău te bătea.

Ea a dat apa cu mopul, ținând bățul bine strâns. Apoi a șters cu o cârpă podeaua curată, până când n-a mai rămas nicio picătură de apă. A împăturit cârpa în pătrate egale.

— Ei și?

•

După plecarea lui, a curățat din nou garajul. Mișcările mopului erau ritmice, ca vâslitul pe o apă liniștită. Locul era curat, știa prea bine. Și totuși, a spălat iar podeaua din beton, a frecat cu o cârpă masa ruginită din fier. Trupul muncea și mintea i se liniștea sau măcar se străduia, pentru că imediat ce se oprea câteva secunde o apuca o neliniște care o făcea să se miște din nou, străbătând camera de sus în jos, de sus în jos.

N-avea să știe niciodată ce s-ar fi întâmplat dacă jeepul n-ar fi apărut de nicăieri în noaptea aceea și nu l-ar fi lovit. Câți pumni i-ar mai fi tras sau ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi ridicat și l-ar fi lovit și ea. Și asta va rămâne mereu așa. Își primise viața de la altcineva, de la alt om, de la acest doctor care sigur nu avusese nicio intenție să i-o dea.

Pe încheietura mâinii avea cinci cerculețe deschise la culoare și își amintea foarte bine cum îi arsese pielea și mirosul de la tutunul lui în seara în care i le imprimase în carne. Când a înmuiat încă o dată cârpa în apă s-a gândit că o ura pe femeia aia la fel de mult ca pe el, femeia care îngenunchease în seara aia pe podeaua de pământ din baracă, așteptând să se termine. Ar vrea s-o ia de păr pe vaca aia tâmpită, s-o azvârle la picioarele ei, ca s-o poată lovi din nou. Cum de l-ai lăsat? Nici măcar n-ai țipat. Doctorul e vinovat că a dat cu mașina peste el, dar tu, tu ești vinovată că nu l-ai călcat chiar tu. Tu n-ai făcut nimic.

A lăsat mopul într-un colț și a ieșit să atârne cârpa la uscat. Nu încape nicio îndoială, era expertă în a se ascunde de viață. Treizeci și unu de ani s-a ascuns de viață. Și mai ales de soțul ei, care umplea toată cocioaba lor, intrând pe neașteptate prin acoperiș. Soțul ei era mare cât Dumnezeu, dar mai puțin rău decât el. Uneori stătea pe saltea și ea își despletea părul, iar el îi desfăcea toate încâlcelile din păr cu degetele. Delicat. Ca să n-o doară. Ea se așeza cu spatele spre el, închidea ochii, iar el îi descurca părul cu degetele, așa cum desfăcuse înainte firele din plasa de pescuit care se încâlciseră. Știa să desfacă firele din plasă fără să rupă niciunul măcar, atât de fine îi erau degetele.

Ea închidea ochii și respira. În afara barăcii, oamenii ardeau gunoi. Degetele lui Asum miroseau a tabac și pește. Le trecea prin părul ei, până când nu mai rămânea nicio încâlcitură. Și părul îi mirosea și el a tabac și a pește. Uneori își plimba mâinile prin părul ei și dacă nu mai era niciun fir încâlcit. Le plimba în jos și în sus, în sus și în jos, cu mișcări unduioase, ca un șir de furnici, precum curgerea unui râu, ca o tandrețe pe care ea n-o mai putea descrie acum, dar își amintea de ea, o reținuse rădăcina părului ei. Și în tot acel timp, în care degetele lui i se plimbau prin păr, el fluiera. Se oprea doar o clipă ca să scuipe jos, apoi începea din nou.

Adusese melodia aia cu el într-o zi, când se întorsese de pe mare. Îi zisese că a primit-o în dar de la pești. Nu suna logic, dar pe Asum nu-l puteai contrazice. Iar melodia era drăguță. Diferită de tot ce auzise până atunci, ca și felul în care-și strângea el buzele când fluiera și care-l făcea să semene puțin cu copilul care poate fusese cândva, drăguț și deloc înspăimântător.

Când au plecat din sat a luat cu el și fluieratul, dar nu mai arăta deloc a copil când își strângea buzele. Arăta a bărbat obosit și furios. După câteva săptămâni mirosul de pește i-a dispărut de pe degete. Amândoi și-au dat seama, dar niciunul n-a spus-o. Fără mirosul de pește, degetele lui erau ca un om fără umbră. Totul era acolo, dar ceva important lipsea. Departe de mare, mâinile lui se sufocau în soare ca peștii pe podeaua barăcii. Continua să fumeze tabac, dar nu-i mai descâlcea părul cu degetele și-i vorbea ca unei sclave și cât mai puțin posibil. Erau zile întregi în care din gură nu-i ieșea decât fluieratul. Aceeași melodie, dar altfel. Mai lentă, mai prăfuită.

Până în seara în care beduinul acela o chemase la el în cort. Trecuse prin fața grupului de femei așezate și le examinase una câte una, încet, iar apoi arătase spre ea și-i zisese să se ridice. Era cât pe ce s-o facă, dar chiar atunci a auzit fluieratul lui Asum. Melodia era de data asta rapidă, puternică, aproape veselă. Surprins, beduinul s-a întors spre grupul bărbaților. Soțul ei stătea acolo, printre toate chipurile alea cu privirea în pământ, și fluiera. Beduinul și-a încărcat arma și i-a spus să nu facă pe deșteptul. Asum s-a oprit din fluierat și i-a spus: „Să vedem cât de bărbat ești fără armă!” Beduinul i-a dat pușca unuia dintre amici și i-a răspuns „Nicio problemă”, dar se putea vedea în ochii lui că era cam îngrijorat. Asum era mai înalt decât

el cu un cap și jumătate și, în ciuda a tot ce se întâmplase de când plecaseră din sat, avea umerii lați și puternici. Dar beduinul n-avea de ce să-și facă griji. Trecuseră multe zile de când vreunul dintre ei mâncase cum trebuie. Și, de când mirosul de pește dispăruse, mâinile lui Asum deveniseră mai slabe. Era la pământ în mai puțin de un minut. Beduinul i-a băgat capul în pământ și i-a spus: „Hai să vedem dacă acum mai poți să fluieri”. După care l-a mai lovit de câteva ori cu piciorul și l-a lăsat în pace. Ea nu va ști niciodată dacă în acel moment beduinul și-a amintit de ea. Dacă avusese de gând să o tragă după el în cort sau considera că se distrase suficient pentru o singură seară. Pentru că imediat după aceea Asum a fluierat din nou. Avea fața plină de nisip și îi sângerau buzele. Cu greu a reușit să și le strângă și să fluiere. Sunetul a ieșit întretăiat, incorect. Nici măcar nu era fluierat. Și totuși, ea a recunoscut imediat melodia, la fel și beduinul, pentru că de data asta nu s-a mai mulțumit cu lovituri de picior. L-a lăsat pe Asum să se ridice și să încerce să-l lovească, după care l-a rupt în bătaie. I-a luat numai câteva minute, dar a părut mult mai mult. Probabil că și beduinului i se păruse mai mult, pentru că atunci când a terminat (fața lui Asum arăta ca o pastă) și-a șters mâinile de galabie, a recuperat pușca de la prietenul lui și s-a dus.

Sirkit s-a repezit la bărbatul care zăcea la pământ și era soțul ei. I-a șters sângele de pe buze. I-a curățat nisipul de pe față. Voia să-i sărute degetele – degetele lui cu miros de tutun și fără miros de pește –, când el și-a strâns pumnul și a lovit-o, mai tare decât o lovise vreodată. A primit pumnul direct în burtă. O mai bătuse și înainte, dar niciodată așa. Poate pentru că acum o lovise extrem de tare. Sau poate că așa o lovise mereu, dar mușchii ei nu fuseseră pregătiți să încaseze lovitura de data asta. Relaxați, moi, nu erau contractați de frică așa, ca altă dată. Când l-a văzut culcat acolo, plin de sânge și nisip, n-a mai simțit niciun strop de frică. S-a grăbit nu de teamă, ci fiindcă era îngrijorată pentru el. Iar el a văzut că-i dispăruse frica din ochi – și una e să-ți pierzi mirosul de pește de pe degete și alta e să pierzi frica din ochii femeii tale. N-avea nicio importanță că, în loc de frică, în ochii ei era tandrețe. El nu știa cum să manevreze tandrețea. Nu știa ce spune tandrețea despre el. Pe când frica din ochii ei îi spunea că a rămas același, că nimic nu se schimbase. Tandrețea îi spunea altceva, ceva ce el nu putea

să înțeleagă. Și nici nu voia. Prea multe se schimbaseră sau urmau să se piardă. Iar el avea nevoie de frica ei. Ca să știe cine e.

Acum ea era cea care zăcea pe pământ, cu fața în nisip. Asum stătea lângă ea și scuipa sânge. Ea s-a uitat la el și și-a spus: „Vacă proastă, chiar ai crezut că pentru tine a făcut-o? N-a făcut-o pentru tine. Când un bărbat te pătrunde cu forța și-ți sfâșie carnea, n-are nici cea mai mică idee ce înseamnă să facă ceva „pentru tine". A făcut-o pentru el. Ca nu cumva să i-o pună altul femeii *lui.* Nimeni, în afară de el.

Când a ieșit din garaj noaptea era rotundă și liniștită. Pietrele erau la locul lor, la fel și cerul, și nu se atingeau între ele. În seara cu fluieratul, Asum era la pământ, iar ea stătea în picioare și după aceea ea zăcea pe nisip, iar Asum era în picioare. Pe la miezul nopții a venit beduinul, s-a aplecat peste ea și i-a spus: „Vino!" În seara asta ea stă în fața garajului și știe că, dacă vrea, îi poate spune doctorului să vină și el va veni imediat. Dacă îi va cere să trateze un pacient, o va face. Dacă îi va cere să sară într-un picior (cum făcuse băiatul ăla din tabără, ținând pușca îndreptată spre ei, când le-a zis că nu aveau voie să fie acolo în acel moment și i-a pus să sară într-un picior înapoi), deci, dacă îi va cere asta doctorului ei, el o să sară într-un picior. Știa toate astea. Dar, și-a zis ea, n-o să știi niciodată ce s-ar fi întâmplat, dacă el n-ar fi dat cu mașina peste Asum în acea noapte. Dacă într-o zi ai fi reușit să te ridici și să pleci sau dacă ai fi rămas cu el pe veci, ducându-și zilele între două lovituri de pumn. O tăcere a inimii între o bătaie și alta, așa i se părea viața ei. Iar acum nu mai arăta așa, ceea ce era foarte plăcut. Dar tu n-o să știi niciodată, s-a gândit ea, cât din puterea pe care o ai acum îți aparține și cât e rodul întâmplării.

•

L-au căutat de două ori din secție, dar niciunul dintre apeluri nu a fost de la Liat și asta i se părea ciudat, începuse deja să se întrebe dacă fata care murise pe masa din garaj era aceeași Muna despre care vorbise soția lui. Posibilitatea să fi fost o altă fată i-a dat speranță. Telefonul de dimineață de la secția de poliție putea fi legat de alt caz. Liat nu a spus nimic când a ieșit, iar el încerca din toate puterile să-și continue somnul. Tot drumul spre casă s-a jucat cu noua posibilitate care i se deschidea în față. Muna și băiatul sunt bine sănătoși. Aproape

că și-a permis să-și imagineze chipurile lor, să se amuze un pic gândindu-se la dragostea interzisă a acestor doi copii. Nu era aceeași Muna. Din clipă în clipă, era tot mai convins. Liat l-ar fi sunat să-i povestească, dacă fata ar fi murit. Pentru că, era clar, avea o slăbiciune pentru dosarul cu eritreeanul, la care se adăugase povestea cu băiatul și fata.

Dar când a intrat în casă, a găsit-o pe Liat pe canapea, cu ochii roșii. A înțeles imediat, furios pe el însuși că-și dăduse voie să se prefacă. Își petrecuse tot drumul spre casă legănându-se în iluzii, păcălindu-se singur, spunându-și istorii frumoase despre un băiat și-o fată care călăresc pe o cămilă la asfințit. S-a așezat lângă Liat, așteptând ca ea să-i povestească ceea ce el știa deja, pregătind deja fraze consolatoare, o îmbrățișare, argumente în favoarea ei pentru disputa care, fără îndoială, se petrecea în mintea ei. Nu e vina ta cu fetița aceea, nu e vina ta. Din cauza asta n-a înțeles la început, când, în loc să-i povestească despre moartea fetei, l-a privit cu ochi opaci și l-a întrebat:

— Unde ai fost?

— De gardă.

— Nu asta mi-au zis când am sunat azi la tine, la spital, ca să-ți zic că a murit beduina de care ți-am vorbit.

Și, înainte ca el să se gândească ce să-i răspundă, s-a ridicat și s-a uitat la el furioasă:

— M-au întrebat cum a fost cu accesele de astm ale lui Yaheli, alea din cauza cărora plecai devreme de la spital.

5.

A trecut deja o săptămână de când Liat și Eitan nu-și mai vorbesc. Ce a fost de spus s-a spus. Ce a fost de răspuns s-a răspuns. S-a terminat laptele și unde e ghiozdanul lui Yaheli și îl duc eu azi la grădiniță. Uneori li se ating umerii când îi așază pe copii în pat împreună sau când le fac baie. Liat pune masa pentru cină, iar Eitan strânge farfuriile murdare și le așază în chiuvetă. Liat bagă vasele în mașina de spălat, Eitan așază vasele curate în dulap. Zilele vin și trec, dar ei nu-și vorbesc. Și

în tot acest timp chiuveta din bucătărie se umple și scade, la fel ca luna.

Se pun vase. Se scot vase. Punga de nailon se umple cu gunoi. Gunoiul e dus în containerul din curte. Containerul se umple cu gunoi. Conținutul lui e aruncat în camionul cu gunoi. Camionul e golit la groapa de gunoi din Negev. Care e deja plină. Gunoiul e îngropat în adâncul pământului. Pământul se umple cu gunoi. Se umple și se umple și nu se mai poate goli, iar praful urcă din el ca o insultă, urcă și acoperă orașul Beer Sheva, urcă și acoperă tot și ajunge până în Omer. Dar chiuveta din bucătăria lui Eitan și Liat strălucește de curățenie și albeața e orbitoare. Lucește în întuneric. Lumina ei penetrează praful. O lună din marmură, crește și scade pe cerul din oțel inoxidabil.

•

Până la urmă, l-a iertat. A jurat de o mie de ori că în orele pe care le-a petrecut în afara spitalului a fost singur. Aer, i-a spus, avea nevoie de aer. I-a descris plimbările cu jeepul, cum conducea încolo și încoace pe drumurile neasfaltate, noapte după noapte. Dar de ce să mintă, l-a întrebat, de ce să nu spui simplu ce ai de spus? Răspunsurile lui erau bâlbâite, incomplete, dar nu miroseau a parfumul alteia... Nici ochii – arătau singurătate, nu trădare. Și, oricât de supărată ar fi fost pe el, începea să fie supărată și pe ea însăși. Până la urmă, ce avea ea aici, în acest loc? Aproape că-l trăsese cu forța. Ar fi putut să-l lase să-și păstreze poziția față de Zakai și să se ducă să verse tot în presă. Poate că și-ar fi pierdut jobul, dar mândria, acel organ intern invizibil de care bărbații au nevoie ca să existe, i-ar fi rămas intactă. De-asta se urca în jeep și umbla aiurea. Ore. Nopți întregi. Și poate că era mai bine așa, pentru că ce ar fi făcut dacă el ar fi venit acasă cu toate frustrările astea, cu toată furia pe care i-o provocase transferul, ratarea? Ea nu era capabilă să calmeze nici măcar accesele de furie a lui Yaheli, avea nevoie de Eitan să-l liniștească. Deci cum ar fi făcut ea față umilinței unui bărbat de patruzeci și unu de ani, care pentru prima oară în viață s-a simțit dat la o parte, neimportant, a simțit că nu mai e el Numărul Unu?

Știa că orice altă femeie ar fi început de mult să-l urmărească. Și mai știa că tocmai ea, care se ocupa zilnic de anchete și urmăriri, tocmai ea nu va face niciodată așa ceva. Ea nu era deloc dispusă să-l privească așa, cu ochi plini de îndoială. Să

vâneze semne, urme. Nu era dispusă s-o facă, pentru că, dacă avea să înceapă acum cu asta, nu era sigură că se va mai putea opri. În Kenya, în safari, după nuntă, ghidul le spusese că, dacă un leu gustă o dată carne de om, n-o să mai vâneze decât asta. Poate că nu era adevărat, poate era doar o poveste pentru turiști, dar simțurile ei de leoaică îi ziceau că nu există tentație mai mare, nu există vânătoare mai excitantă decât să-i pândești pe cei pe care-i iubești.

Și tocmai de-asta n-ar trebui s-o faci. Ca să nu ajungă să zacă în fața ta, sfâșiați, cu secretele scurgându-li-se din intestine. Trebuie să nu uiți – nu orice trebuie cercetat. Și să știi să te oprești. Înainte.

Oricum, ea vedea prea mult. Știa că, atunci când spune că excursia cu clasa a fost OK, Itamar de fapt spune că n-a avut cu cine să stea. O vede în colțul ochilor lui, în felul cum își ține capul. Dar nu-i spune nimic, ca să nu-l facă să se simtă prost, și nu-i spune nici lui Eitan ca să nu se îngrijoreze. Poate speră că într-o zi va reuși să nu-și mai spună nici măcar ei, că va reuși să închidă Röntgenul pe care-l are în cap și cu care vede ce au oamenii în valiză și în inimă.

Era o treabă complicată să vezi lucruri… Pentru că se simțea atât de mare și de puternică atunci când cotrobăia așa în oameni, fără ca ei să-și dea seama, fără ordin de percheziție. Așa cum, atunci când se pregătea pentru diploma de licență, îi era de-ajuns o singură privire pentru a ști care dintre fete era însărcinată, nu după corpul ei, care încă era plat, ci după felul cum își ținea mâna protector pe bună. Iar mai târziu, când era masterand, a fost la o cină festivă cu fostele colege și cu soții lor și a putut să-și dea seama ce fel de căsnicie are fiecare doar după poziția mâinilor: dacă se țin de mână doar la intrare, de ochii lumii, sau o fac și în continuare. Știa să facă diferența între răceala nesiguranței și răceala aroganței, între nonșalanță artificială și relaxare, flirt sănătos și seducție. Știa și avea grijă, amintindu-și mereu sfatul bunicii: Ai grijă să nu încurci borcanele! Să nu cumva să crezi că ceea ce vezi e în afara ta, când, de fapt, tu vezi ceva dinlăuntrul tău, o proiecție a ta.

La urma urmei, cum ar putea ea să fie atât de sigură în legătură cu excursia lui Itamar? Poate că scaunul gol din autobuz la care se gândea ea nu fusese gol deloc. Poate că le confundă ea, poate încurcă ea cu un alt loc și un alt autobuz, de

acum un an. Sau cu locul gol de la excursia de acomodare din prima ei săptămână la Maagan Michael. Se uitase pe geam, încercând să pară interesată de peisajul rural, ca și cum nici nu i-ar fi păsat că nu stă nimeni lângă ea. Dar se vedea că-i pasă. I se vedea în colțul ochilor. Pe drumul de întoarcere a stat lângă Șaron. Șapte ore de activități împreună cu clasa i-au fost de-ajuns ca să se integreze în grup. Dar își amintea bine drumul de plecare, și-l va aminti mereu. Pe lângă geamurile autobuzului treceau copaci și clădiri, imaginile se schimbau, iar ea le privea ca să nu fie nevoită să se uite la copiii care râdeau și țipau înăuntru. Privea și spunea: Uite un copac, uite o clădire. Uite că a trecut... Dar, de fapt, ea spunea: Sunt singură. Singură. Singură.

Niciodată nu poți ști cu adevărat ce se petrece în mintea altui om. Dar poți încerca. Să privești cu răbdare ferestrele casei, până când o pală ușoară de vânt mișcă o clipă perdeaua. Și atunci poți să arunci o privire. Înăuntru. Și să completezi, astfel, spațiile goale. Dar ce nu trebuie să uiți niciodată e că piesele-lipsă pe care le-ai adăugat provin de la tine, nu de acolo.

Ea nu era dispusă să-l urmărească pe Eitan, pentru că nu voia să se uite pe fereastră, în propria casă. Nu există cale mai bună de a profana o casă. Și nu voia să-l vadă pe Eitan așa, luat prin surprindere. Ca și cum l-ar pândi să-i fure ceva. Așadar, a căutat din nou printre minciunile lui și l-a întrebat din nou unde a fost. Dar fără să-i întindă capcane. L-a protejat cu grijă de ochii ei de vânător. Și s-a protejat și pe sine...

Într-o noapte a șters linia imaginară care despărțea patul în două și a întins mâna spre el. Dorm din nou îmbrățișați. Dar dormea prost și puțin, iar zilele parcă erau învăluite într-un fel de praf galben. Mai era ceva ce nu-i spusese. Anchetatoarea din ea știa asta, deși femeia din ea prefera să ignore. O singură dată a cedat. La trei zile după ce s-au împăcat, a anunțat-o că are jumătate de gardă. La opt și un sfert a sunat să le spună noapte bună copiilor. Copiii au vorbit puțin cu el și s-au întors să se uite la *Regele pinguinilor.* Ea stătea pe canapea, se uita la foci și albatroși și se gândea că, de fapt, habar n-are unde e el acum. Siguranța clară care o însoțise în cei doisprezece ani de căsnicie – siguranța că Eitan se afla acolo unde i-a spus că este – se spărsese acum ca un ghețar imens care se prăbușește brusc. Stătea în salon și nu auzea decât urletul îndoielii.

Posibilități infinite i se zbăteau în minte. Poate că telefona de la un hotel. Din mașină. Din dormitorul altei femei. Poate telefona din Tel Aviv. Din Ierusalim. Dintr-un apartament din apropiere. Între două puncte nu se poate întinde decât o singură linie dreaptă, dar între doi oameni se poate întinde un număr infinit de minciuni. De la o clipă la alta îndoiala că el se afla acolo unde-i spusese, adică de gardă la spital, creștea tot mai mult. S-a gândit să sune acolo, dar știa că pentru ea nu va fi suficient. Vocea e ceva prea abstract. Ea avea nevoie de un corp. Voia să-l vadă pe Eitan, în halatul lui alb, cu barba lui care de-abia începuse să crească, în locul în care-i spusese că este.

Liceana din vila de alături i-a promis că stă cu plăcere să aibă grijă de copii o oră. Liat i-a explicat cum îi place lui Yaheli să-și bea ciocolata cu lapte, i-a lăsat numărul ei de telefon și s-a grăbit spre mașină. Primul telefon a venit când nici nu ieșise din Omer.

— Mami?

— Da, E.T.

— Unde ești?

— Pe drum. A trebuit să ies o oră.

— Te întorci?

— Sigur, scumpule.

Tăcere. Nu mai are nimic să-i spună, dar tot nu închide. Și probabil că și ea preferă să nu închidă, să nu rămână singură în mașină, cu toate gândurile negre care îi atârnă deasupra, ca liliecii.

— Te duci la tati?

Aproape că frânează în mijlocul drumului, înțelegând brusc că Itamar o citește pe ea la fel de bine cum îl citește ea pe el. Iar asta o tulbură într-atât, încât simte nevoia să se liniștească și să-și spună că așa sunt copiii, nu înțeleg că mami și tati au existențe separate și, din punctul lor de vedere, dacă mami pleacă undeva înseamnă neapărat că se duce să-l vadă pe tati, iar dacă tati dă un telefon o sună întotdeauna pe mami.

— E.T., vorbim mai târziu. Acum conduc.

Știe că nu i-a răspuns la întrebare, dar preferă să nu-i răspundă decât să-l mintă. Preferă să-l crească așa, cu întrebări care rămân deschise, decât într-o lume plină cu răspunsuri false. Sau poate că, de fapt, folosește un așa-zis argument educațional bine motivat ca să-și ascundă ceea ce nu era, până

la urmă, decât o formă de neglijență… Dar n-a avut prea mult timp să se gândească, pentru că în cinci minute a sunat Yaheli.

— Mami, ești acolo?

Mami era acolo, întrebarea era însă unde e Liat. Cândva credea că maternitatea e ceva ce adaugi ființei tale. Ceva copleșitor, care te leagă și te obligă, dar, în același timp, ceva ce ți se adaugă *ție,* ființei tale. Chiar așa se și prezintă: „Șalom, eu sunt Liat. Mamă a doi copii”. Practic, ar trebui, de fapt, să spună invers. „Sunt mama a doi copii. Liat”. Această mamă a doi copii a înghițit-o de mult. Liat mai e doar un rest, doar o flegmă provenită de la tusea mamei celor doi. Dar acum, în noaptea asta, trebuia să fie ceva mai puțin mamă și ceva mai mult Liat. Fermă. Impulsivă. Să-și asculte mai bine vocile interioare și mai puțin pe cele din afară.

— Mami e aici, Yaheli, dar mami nu poate vorbi acum. Spune-i Netei să-ți pregătească ciocolată cu lapte.

A condus mai departe. După cinci minute a sunat-o Neta. Era deja la intrarea în Soroka, încercând să găsească loc de parcare, și-i explica fetei de șaisprezece ani cum îi place lui Yaheli să-și bea ciocolata cu lapte.

— Ai amestecat să nu fie cocoloașe?

— Dar, dar nu vrea să bea. Spune că nu-i place.

Liat era cât pe ce să țipe la ea că n-are ce să nu-i placă, că erau aceeași ciocolată instant și același lapte. Dar știa că Yaheli n-o să bea până când nu va adăuga și ultimul ingredient absolut indispensabil, condimentul secret – totala dăruire maternă, capitularea în fața tuturor nevoilor și dorințelor lui. Nu va accepta să bea până n-o să vină ea acasă. Dar ea nu se va întoarce acasă până n-o să facă o vizită la spital.

A încheiat, deci, convorbirea. A respirat adânc. Și-a dat cu ruj în oglinda retrovizoare. Poate că era ridicol să te fardezi înaintea unui asemenea raid, dar pentru ea era important să meargă la întâlnirea asta pregătită, să nu-i descopere trădarea fără ruj pe buze. Cât mai mult. La fel ca bunica ei, care își pensa bine-bine sprâncenele înaintea fiecărei vizite la Fisc. Cândva, asta o amuza pe Liat. De fapt, o și enerva puțin. De parcă funcționarului îi pasă dacă ți-ai dat cu fard în obraji. Dar bunica ei continua să se aranjeze cu atenție, înainte de a porni la luptă. Își dădea pe pleoape cu praful ei albastru, știind că atunci când o femeie mică de statură stă față în față cu ceva mare trebuie

să arate cât mai dreaptă posibil. Și într-adevăr, cu o zi înainte de ultima operație a rugat-o pe Liat să îi vopsească părul. Liat nu a înțeles de ce. Părul ei alb era, în ochii ei, tot ce poate fi mai frumos pe lume. Dar bunica s-a încăpățânat.

— Să nu creadă doctorii că sunt bătrână. Vor vedea păr roșu și vor lupta mai mult.

Până și moartea, dacă vede roșu, se sperie și fuge, dacă vede alb, înhață imediat. În toaleta grețoasă a secției, sub nasul asistentelor, Liat îi vopsise părul bunicii sale. Mâinile îi tremuraseră puțin. Picături roșii de vopsea curseseră pe podea. Bunica îi spusese:

— O să creadă că a fost înjunghiat cineva aici.

Și au râs din toată inima, amândouă, aproape c-au râs cu lacrimi, deși nu era nimic prea amuzant.

Acum terminase de dat cu ruj și se cerceta în oglindă. Per total, era o femeie frumoasă. A scos rimelul și a aplicat un strat gros, făcând ca lacrimile să devină imposibile. Ea nu era dintre acele femei care suspinau și făceau să le curgă rimelul în dungi negre-albăstrii. Ea va ieși din mașina frumoasă și aranjată și se va întoarce acolo tot frumoasă și aranjată, indiferent ce va descoperi.

Paznicul de la poartă i-a cercetat sumar geanta. Ea s-a dus spre lifturi, știind că n-are nici cea mai vagă idee despre ce-o să facă atunci când va ajunge acolo. Să intre și să-l caute? Asta era simplu, în caz că era acolo, dar groaznic de umilitor, dacă nu era… Pe de altă parte, putea să stea de vorbă cu cineva. Să afle dacă el era sau nu în secție. Dacă, spre exemplu, e în operație.

Da, și *cum o să afli dacă e într-adevăr în operație. Poate că-l acoperă. Toți. Poate e chiar o femeie din secție cu care dispare el așa, sub acoperirea echipei de doctori și asistente.* Și așa, cum ambulanțele își croiesc drum cu sirene stridente, tot așa se zbăteau în mintea ei gândurile, croindu-și drum, până când nimic nu i-a mai putut opri îndoielile, din cursa lor nebună.

Și toate s-au oprit brusc, atunci când l-a văzut prin ușa de sticlă. El n-a observat-o. În fața lui stătea alt medic și amândoi răsfoiau o mulțime de fișe pe care Eitan le ținea în mână. Dintr-o privire și-a dat seama cât e de extenuat și de tensionat. Își ținea mâna stângă la brâu, susținându-și spatele, după Dumnezeu știe câte ore de stat în picioare. Umerii erau un pic căzuți. Zâmbetul nu mai ajunsese de mult până la ochii lui. Era ceva

înduioșător la bărbatul din spatele ușii, ceva care făcea să ți se strângă inima. Candoarea lui, faptul că nu avea nici cea mai mică idee că ea îl privea în clipa aceea, că era martoră a acelui moment de oboseală în mijlocul gărzii. Era sigur că ea e acasă, cu copiii, când, de fapt, ea era aici, la zece metri, despărțită doar de o ușă pe jumătate transparentă. Asta l-a făcut atât de vulnerabil, încât era aproape de nesuportat.

S-a întors și-a plecat. Pe drum, până la mașină, s-a surprins plângând. Îi curgea rimelul. Rujul i-a însângerat fața. Când a ajuns acasă și-a șters lacrimile în parcare. A șters dârele negre de la rimei, frecându-le cu salivă. Peste o clipă intra în living, zâmbind. O va trimite acasă pe bona apatică, îi va da lui Yaheli ciocolata cu lapte și îi va aminti lui Itamar să se ducă la culcare devreme. Se va comporta ca și cum niciodată nu s-a dus să-și umbrească soțul. Și totul va fi absolut în ordine, excelent chiar, pentru că, deși ar da orice să se ghemuiască sub pătură și să plângă până-i iese sufletul, din cauza umilinței minciunii lui și a rușinii că se dusese după el la spital, Liat știe că mama a doi copii nu-și permite așa ceva, să plângă până se descarcă. Pentru o mamă cu doi copii, totul trebuie să fie în regulă. Deci a mai așteptat un minut. Chiar două. Și și-a promis că niciodată în viața ei nu-și va mai urmări soțul.

În schimb, a făcut ce făcea întotdeauna când se transforma casa într-o enigmă: s-a concentrat cu totul pe rezolvarea enigmelor din afară. De când fusese ucisă tânăra beduină, alți doi tineri beduini îl înjunghiaseră mortal pe un al treilea, la intrarea în clubul Forum din oraș. Fiecare dintre ei susținea cu tărie că celălalt l-ar fi înjunghiat, ceea ce complica foarte mult povestea. Unul era soldat în permisie, ceea ce le-a dat ziarelor un motiv să saliveze de poftă. Huliganii se pot înjunghia, soldații nu. Marciano a chemat-o la o discuție și i-a spus că se bazează pe ea, iar ea i-a răspuns că e în regulă, atâta vreme cât nu-i cazul cu eritreeanul. I-a luat o clipă să-și aducă aminte despre ce vorbea.

— Dosarul ăla e închis, i-a spus, ce vrei să mai cercetezi la un accident petrecut acum două luni?

Patronul eritreeanului, Davidson, o tot suna, convins că cine știe ce beduini dăduseră peste el.

Marciano i-a zis că s-a săturat să tot audă de eritreean și că avusese deja destule probleme cu beduinii. Dar, dacă asta-și

dorea ea să facă în timpul liber, după ce avea să descopere care dintre rahații ăia doi îl înjunghiase pe individul de la intrarea în Forum, atunci n-avea decât.

Răspunsul lui a făcut-o să se simtă bine. Cazul eritreeanului nu mai era de mult un simplu dosar pentru ea. Din cauza fetiței beduine. Nu voia ca totul să fi fost degeaba. A trecut-o un fior când și-a amintit de vizita la morgă. Copila era culcată pe masă, cu sânge uscat pe toată burta, și a observat brusc că avea lac pe unghiile de la picioare. Fără îndoială că-l cumpărase la autogară, de la vreuna dintre tarabe. Se furișase într-o toaletă ca să-și dea cu el pe unghii, își scosese pantofii și așteptase să se usuce. Apoi se întorsese în sat, acoperită toată. Liat se uitase din nou la degetele ei date cu lac roșu și brusc și-a dat seama că, dacă se mai uită o dată, o să vomite. Și a ieșit afară.

Pe banca de lângă morgă își tot repetase că nu e din vina ei. Până la urmă, ea insistase ca adolescenta să fie trimisă la un adăpost special, știa foarte bine de ce pericole trebuia apărată. Dar, pe de altă parte, știa la fel de bine că un astfel de adăpost nu era greu de găsit pentru cineva care vrea cu adevărat. Mai exista și posibilitatea ca fetei să i se fi făcut dor de casă, să-i fi telefonat mamei, să fi dat detalii.

Preferase să nu fie prezentă când fusese interogat Ali. Marciano zisese că era păcat, fiindcă poate ea l-ar fi făcut să spună ceva, dar nu insistase. La urma urmei, amândoi știau că nu exista nicio șansă ca băiatul să le dezvăluie cine o înjunghiase pe prietena lui. Când l-au adus la secție, l-a văzut prin geamul biroului. El nu s-a uitat la ea. Iar dacă stătea acum și se gândea, nici măcar nu era sigură că fusese el. Poate era alt beduin, adus pentru vreun delict legat de droguri, furt sau comerț neautorizat. O privire fugară, aruncată pe geamul biroului nu-i fusese suficientă ca să-l identifice cu siguranță. Și, chiar dacă privirea nu fusese tocmai fugară, ba dimpotrivă, chiar se uitase insistent, tot avea îndoieli. Oricât ar fi fost de jenant, trebuia să recunoască faptul că toți i se păreau la fel. Și era greu să deosebească chipul acelui adolescent de celelalte fețe. Era foarte posibil ca, dacă-l întâlnea pe stradă peste două luni, să nu-l recunoască și să treacă pe lângă el fără să-l salute. Sau poate că va saluta pe altcineva… Cineva care n-a stat niciodată cu ea ore întregi într-o cameră închisă, care nu s-a frânt și n-a plâns în fața ei. Cineva a cărui singură legătură cu acest băiat ar

fi că e tot arab. Amândoi ar fi arabi, deci, pentru ea, identici. Amândoi ar trezi în ea un fel de respingere, amestecată cu vinovăție. Întâi respingere, apoi vinovăție. Chipurile lor întunecate, care, de fapt, semănau atât de mult cu chipurile oamenilor printre care a crescut, dar care, totuși, arată altfel. Mânia reprimată din ochii lor, indiferent că râd, plâng sau tencuiesc clădirea de vizavi. Hainele europene, întotdeauna un pic ciudate pe trupurile lor, nepotrivite. Blugi cu croieli neobișnuite. Croieli arăbești. Cămăși care veșnic ori sunt prea colorate, ori arată ca niște cârpe. Pantofi care pur și simplu nu se potrivesc cu nimic. Linia aceea respingătoare a mustății. Părul negru, des. Nu-i face plăcere că gândește așa, dar n-are ce să facă, așa gândește... Că sunt mai puțin inteligenți, dar mai plini de ură. Că sunt amărâți pentru că au pierdut, dar mai periculoși din același motiv și, deși cele două par să se respingă, de fapt nu e așa. Ca un câine pe care l-ai lovit, iar pe urmă îți bați joc de el, dar te și temi de el în același timp. Un câine arab. L-ar fi trimis la naiba pe oricare dintre polițiștii de la secție, dacă ar fi vorbit așa, dar de ce? Până la urmă, el doar ar fi zis cu voce tare ceea ce ea gândea, știind că nu trebuie să gândească așa. Și toată lupta asta cu Marciano, ca s-o lase să continue ancheta eritreeanului, era, de fapt, numai ca să-și dovedească sieși că ea nu era dintre aceia pentru care toți negrii sunt la fel. Sau dintre cei care cred că un arab bun e un arab mort, iar un beduin bun e un beduin în pușcărie. Ea era altfel. Dar adevărul e că nu s-ar fi dus niciodată la o piscină plină cu arabi, chiar dacă vocifera ori de câte ori vedea un anunț cu „INTRAREA ARABILOR INTERZISĂ”. Exact asta era ideea: să te înfurii când cineva îi discriminează pe arabi sau când se lasă cu bătaie din motive de naționalism la Sahne[50]. Dar știind în același timp că ea n-o să meargă niciodată la Sahne, pentru că își petrecea vacanțele la elegantul Mitzpe Hayamim[51]. Iar acolo nu sunt nici arabi, nici persoane din clasa inferioară. Toți umblă în halate albe și miros a lavandă.

l-a promis lui Marciano că ancheta eritreeanului n-o să-i ia din timpul pentru cazul cu soldații și s-a grăbit să iasă din biroul lui. Numai asta-i lipsea, să-i arunce în spate încă un caz. Când a

[50] Parc în Galileea Inferioară, a cărui principală atracție sunt bazinele naturale în care se poate înota (n.tr.).

[51] Hotel de lux, cu spa, situat între Rosh Pina și Safed, în nordul Israelului (n.tr.).

ajuns înapoi în biroul ei, a închis ușa și l-a sunat pe Davidson. L-a rugat să-i povestească mai multe despre beduini. El a cooperat bucuros, i-a povestit că de la accident încoace a observat mai multă agitație, că membrii clanului Abu Ayad veneau cu mașinile în timpul nopții. Poate c-ar trebui să miroasă puțin să vadă ce se petrece, i-a spus el. Ea i-a mulțumit, i-a spus c-o să verifice și a încheiat convorbirea. Peste două minute se afla deja în mașina poliției. Nu se mai gândea nici la degetele micuțe, cu unghiile date cu ojă, nici la spațiul gol din patul dublu. Doar îi mulțumea lui Dumnezeu pentru crime și jafuri și anchete, care-i dădeau ocazia să se înfunde în secretele altora, – în loc să se înece în ale sale.

6.

După noaptea aceea petrecută în cortul „Bucurați-vă de ospitalitatea oamenilor deșertului”, tatăl lui Șaraf nu l-a mai luat cu el la lucru. Și a durat destul până când el însuși s-a întors acolo. Maty îi oferise familiei copilului intrare gratuită toată viața, numai să nu scrie pe Internet despre ce se întâmplase acolo. Le-a jurat că nu fusese un atac terorist sau naționalist și că nu există niciun motiv pentru care să cheme poliția. E adevărat, fiul beduinului luase pistilul cu care de obicei se demonstrează cum se pisează cafeaua în mojar după tradiție și-l lovise pe băiatul lor în ochi, făcându-i o vânătaie ca la carte. Dar nu fusese cu intenție. Doar o poznă copilărească. Ceva vrusese să facă în joacă, dar nu ieșise pe bune.

În noaptea aceea, Mussa a condus până acasă în liniște, iar Șaraf a stat lângă el, încă îmbrăcat în galabie, căci în tot balamucul nu mai apucase să se schimbe în hainele lui. La puțin timp după ce au ieșit din kibuț, Mussa a oprit camioneta la marginea drumului și l-a întrebat:

— Și-acum, explică-mi și mie ce naiba a fost asta!

Șaraf tăcea. Lui îi era foarte clar ce se întâmplase acolo și nu vedea niciun motiv să vorbească. Mussa lovea volanul cu amândouă mâinile, într-o mișcare foarte asemănătoare, dar în același timp foarte diferită, de cea cu care lovise mai devreme *darbuka.* La sfârșitul fiecărei seri petrecute în kibuț se întorcea

acasă cu o sută cincizeci de shekeli, făcuți rotocol în pumnul strâns și cald. Acum avea mâinile goale. Privirea băiatului era și ea goală.

— Șaraf, oamenii erau oaspeții noștri. Cum te-ai făcut de rușine și i-ai bătut pe oaspeții noștri?

— Oaspeții noștri? Dar nici măcar nu era cortul nostru, cum puteau ei să fie oaspeții noștri?

Mâna lui Mussa s-a ridicat de pe volan și a căzut cu putere peste obrazul lui Șaraf și, oricât de tare l-a durut era, totuși, bine, pentru că, iată, însemna că tatăl lui nu era chiar o cârpă. N-a spus nimic și nici tatăl lui n-a spus nimic, iar obrazul i-a amorțit de la palma primită și apoi toată fața a început să-l ardă. În liniștea care se lăsase, niciunul dintre ei nu a observat mașina poliției, așa că, atunci când au auzit megafonul, au sărit brusc amândoi, într-un salt, care în orice altă zi ar fi fost considerat caraghios.

— Ieșiți din mașină, vă rog!

Șaraf și Mussa au ieșit din camionetă, iar din mașina cealaltă au coborât un polițist și o polițistă și, deși era întuneric, Șaraf a băgat de seamă că polițista era grasă și frumoasă. Polițistul a îndreptat lanterna spre ei și a observat obrazul roșu al lui Șaraf și urma palmei lui Mussa desenată pe toată lungimea obrazului, cinci degete exact acolo unde aterizase palma. „Aveți acte?”, a întrebat.

Mussa a dat repede din cap că da. S-a întors la mașină și a tras afară hârtiile. Polițistul i-a făcut observație că a oprit pe marginea drumului, și nu într-o parcare, pentru că era ilegal. Să oprești pe marginea șoselei era permis numai în caz de urgență, iar Mussa i-a răspuns: „Da, domnule, am înțeles, domnule, îmi cer scuze, domnule.” În câteva minute polițistul i-a înapoiat permisul de conducere, după ce l-a verificat, și i-a zis:

— În regulă. Deci pe cine mai așteptați?

— Pe nimeni, domnule polițist, a răspuns Mussa.

— Chiar așa? a zis polițista cea grasă și frumoasă. Pe nimeni? Vreun transport, vreo mașină furată, ceva?

Șaraf deschisese gura să răspundă, când tatăl lui a zis:

— Da’ de unde, doamnă polițistă, nu așteptăm nimic!

Și continua să zâmbească, același zâmbet pe care-l avusese când puștiul ăla se amuza pe seama lui în cort.

— Atunci, *ya'allah,* a spus polițistul, ia-o din loc, înainte să-ți raportez că ai parcat ilegal pe marginea șoselei.

Iar Mussa a intrat repede în camionetă, zicând:

— Da, domnule polițist, mulțumesc, domnule polițist.

Iar Șaraf a urcat după el și a adăugat, dar încet:

— Du-te dracu', domnule!

7.

Eritreea.

O țară în nord-estul Africii, pe țărmul Mării Roșii, care cuprinde în teritoriul său Arhipelagul Dahlak și încă alte câteva insule mici.

Continent: Africa.

Limbă oficială: tigrinya, arabă

Capitală: Asmara

Formă de guvernământ: republică prezidențială

Președinte: Isaias Afwerki

Independență: 24 mai 1993

Țări care au guvernat-o: Etiopia, Italia

Suprafață: 117.600 km²

Surse (suprafață) de apă: nerelevante

Populație: 6.233.682 locuitori

Venit pe cap de locuitor: 708 $

Moneda: nakfa

Clasificare mondială: numărul 170

Cod telefonic internațional: +291.

Mai erau acolo fotografii și alb-negru, și color. O hartă detaliată, împărțită după zonele climatice. Un rezumat al istoriei lor, care începea în anul 2500 î.Hr. O descriere a legăturilor cu Egiptul faraonilor, sub stăpânirea lui Hatșepsut, și o expunere a ocupației Imperiului Otoman în secolul al XIV-lea. Era o descriere pe larg a formei de guvernare și una mult mai restrânsă a economiei, geografiei și drepturilor omului. Eitan a citit tot. A zăbovit la fotografii. A privit-o pe fiecare în parte. O așezare antică în sudul țării. Biserica ortodoxă din capitală. Un transport de arme al rebelilor. Sate. Bărbați. Femei. Copii. Unii uitându-se direct în aparatul de fotografiat, alții, într-o parte. I-a cercetat

îndelung. De parcă ar fi sperat să descopere, printre toate figurile de acolo, chipul ei.

Sau, dacă nu pe ea, atunci măcar o poartă. O fereastră. Măcar o crăpătură. Ceva prin care să se poată strecura înăuntru și să înțeleagă. A citit despre structura demografică. Despre cele mai importante produse de export. Citea fără să știe exact ce caută, dar știa că, dacă e să găsească ceva, până la urmă va găsi. Moneda locală. Venitul mediu lunar. Temperaturi maxime în luna august. Dacă un om este într-un fel reflexia peisajului din țara lui, atunci, toate aceste detalii ar trebui să ducă la o concluzie. Un portret. Chipul unei femei arse de soare la 45 de grade Celsius la umbră și udate de 11 milimetri de precipitații în medie pe an.

Sunt deja zece zile de când o evită. De când evită să meargă la garaj. Iar acum, urmărind pe calculator o hartă mărită cu ruta de contrabandă, încearcă să găsească acolo urmele pașilor ei. Se uită la hartă: Eritreea e colorată în mov. Sudan și Egipt, în portocaliu. Israel, în albastru. Le separă niște linii negre. Și, la un moment dat, ea a pășit peste liniile astea. A ridicat piciorul și a trecut de la mov la portocaliu. De la țara portocalie la țara albastră. Pământul, în orice caz, a rămas maro. Pe tot parcursul drumului. (Dar de unde știa el, de fapt? De unde știa el câți kilometri a mers pe stânci albe, din calcar și câți pe lut roșiatic? Când își târa picioarele prin pietriș și când se lupta cu dunele de nisip? Nu știa. N-avea cum să știe. El putea doar să numere kilometrii, dar nu avea cum să știe ce văzuse ea de-a lungul drumului.)

Fără să-și dea seama, a trecut palma peste masă. Suprafața era rece, netedă. Nici măcar un fir de praf. Și totuși, ceva îl deranja la atingere, dar n-ar fi putut spune ce anume. Ca și cum buricele degetelor ar fi simțit câtă minciună era în curățenia asta. Câtă falsitate. A tras scaunul și s-a uitat din nou la birou, fără să înțeleagă. Pentru că iată, totul era așezat în fața lui, atât de ușor de atins. Niciun strat de murdărie nu-l despărțea de lucrul în sine. (Dar asta nu era adevărat. Întotdeauna se aduna un strat acolo, la mijloc. Nu puteai să ștergi perdeaua de particule, vălul care te despărțea de celălalt. Praful opunea rezistență în fața mâinii care încerca să-l șteargă. Și se așeza la loc înainte să apuci să bagi de seamă. Praful rezista…)

În cele din urmă s-a ridicat. A închis calculatorul. Putea să privească ore întregi fotografii și hărți. Să compare wikipedia în engleză cu cea în ebraică. La naiba, știa pe dinafară venitul național pe cap de locuitor în ultimii zece ani – și totuși, nu avansase nici măcar cu un centimetru. Nu conta cât de mult citea și studia, nu conta nici măcar dacă lua un avion și se ducea până acolo. Tot nu va reuși s-o înțeleagă. Rămânea o necunoscută într-o ecuație pe care nu reușea să o rezolve. O realitate care evada printr-o nișă undeva înspre lumea virtuală din computer.

Îi plăceau enciclopediile încă dinainte de a învăța să citească. Îi plăcea ideea că două rafturi din biblioteca părinților lui cuprindeau comori de informații despre tot ceea ce există. Chiar și când a înțeles că nu era chiar așa, tot îi plăcea să creadă că, de fapt, era vorba de numărul de rafturi... Dacă ar fi fost mai multe, totul ar fi putut fi catalogat acolo. Minerale. Fluturi. Capitale de țări. Seriale TV. Modele de fiare de călcat. Totul. Chiar dacă niciun creier uman nu e capabil să le rețină, toate aceste informații există – totul e clasificat, detaliat, amănunțit, accesibil, simplu de înțeles. Așa cum nu e neapărat nevoie ca un om să stea pe propriile picioare pe planeta Pluto ca să înțeleagă că ea se află la cinci trilioane de kilometri de soare și că atmosfera ei este compusă din azot și metan.

Dar aici, cu ea, dăduse pentru prima oară peste un gard în spatele căruia existau cunoștințe care-i erau inaccesibile. Deși cu mult timp în urmă cucerise planeta Pluto prin puterea minții, prin cunoștințele lui, acum era incapabil să cucerească măcar o mică parte din femeia asta. Ea ridica între ei granițe. Felul ei de a fi diferită îl scotea din minți. În fața ei era naiv, ignorant. Ea era singura stăpână peste ceea ce exista în adâncul ochilor ei. Putea el să citească oricât despre Eritreea, putea să rătăcească pe nenumărate site-uri, printre articole și mărturii despre eritreeni. Dar pe *aceastã* eritreeană tot nu reușea s-o înțeleagă.

Deși uneori avea senzația că reușește. Spre exemplu, într-o noapte când a văzut-o trăgând în garaj cutia cu medicamente și lovindu-se din greșeală de piciorul de fier al mesei. A durut-o ca dracu', s-a văzut pe fața ei. O lovitură mică și afurisită, genul care nu lasă mari urme, dar care te face să te tăvălești de durere câteva minute. S-a întâmplat chiar în fața bolnavilor care așteptau, iar Eitan și-a dat seama brusc că pe Sirkit n-o deranja

atât lovitura, cât faptul că accidentul se întâmplase de față cu martori. Era jenant să te lovești așa în fața tuturor și era destul de inteligentă să recunoască o nuanță de bucurie răutăcioasă în vorbele lor de consolare („ce caraghios să te lovești așa” sau „noroc că nu mi s-a întâmplat mie”). Și apoi, spre surprinderea lui, a văzut-o făcând exact ce-ar fi făcut el însuși în aceeași situație – s-a prefăcut că e totul în regulă. Și-a alungat de pe chip expresia de durere. S-a îndreptat. A răspuns cu un zâmbet liniștitor la cuvintele de alinare ale unei femei care aștepta. Apoi a ieșit șchiopătând, încercând din toate puterile să ascundă că șchiopătează. El o privea cu ochii larg deschiși, de parcă ar fi întâlnit pe neașteptate, în mijlocul străzii, o dublură a lui. Geamănul lui, de a cărui existență nu știa. Atunci când căzuse de pe dulap, în ultima vacanță înainte de a împlini doisprezece ani, se lovise atât de rău la testicule, că fusese cât pe ce să leșine de durere și procedase la fel, alungase într-o clipă durerea din fața monstrului care era și mai mare decât ea, și anume teama că vor observa ceilalți. Spaima de ridicol era mai puternică decât durerea din testicule. Copilul de doisprezece ani care era el atunci și femeia de treizeci de ani care era ea astăzi – pe amândoi îi speria mai tare privirea ironică a celorlalți decât durerea fizică.

Și au mai fost astfel de momente. De exemplu, când a observat că și ea se uita fascinată din ușa garajului când răsărea luna roșie. Momente în care o privise și-și spusese: e ca mine. (Dar niciodată nu spusese „sunt ca ea”.) Ca și atunci când descoperise trandafirii pe care îi creștea lângă caravană și se întorsese la garaj mișcat până în adâncul sufletului. Dar chiar atunci – și-a amintit el exact când te-ai întors la garaj, ai descoperit cât de diferită e ea de tine. Pentru că voia s-o alunge pe fetița beduină rănită. Africa e un continent crud, iar un pământ crud rodește oameni cruzi. Sălbatici. Ea ar fi fost în stare să o lase pe beduină să sângereze până murea. O privise cu cei mai reci ochi din lume. *Iar tu,* s-a ivit brusc o voce furioasă în mintea lui, tu nu ai fi fost în stare să lași pe cineva să sângereze până moare? De unde poți tu să știi ce socoteli neîncheiate are ea cu beduinii? Și iar a dispărut senzația aceea că ea e la fel ca el și din nou și-a dat seama cât de diferiți sunt. Distanța dintre un om flămând și unul sătul e ca de la pământ la Lună.

•

A lăsat calculatorul pe birou și s-a apropiat de frigider. Iaurt de capră, cereale, banane, un măr. A lăsat tot pe blatul de marmură și a ieșit în grădină. Pământul era încă umed de la ploaia atât de rară aici, care venise spre dimineață. Nu s-a uitat la gazonul tuns cu grijă, și-a îngustat ochii și a privit luna... Ei i-ar fi plăcut la nebunie mirosul. Era imposibil să nu iubești acel miros. A tras cu nesaț în piept miracolul ploii de noapte și s-a gândit că poate, totuși, ea nu era atât de departe. Pentru că știa cu certitudine că nările ei s-ar fi dilatat de plăcere la mirosul acesta de pământ ud și de ploaie. Iar, dacă i-ar fi plăcut, fără îndoială că i-ar fi plăcut și alte lucruri. Ei doi s-ar putea înțelege. Era furioasă pe el, iar el înțelegea prea bine de ce. Iar dacă-i înțelegea supărarea însemna că-și poate imagina cum ar reacționa el dacă ar fi în pantofii ei. (În sandalele ei? În picioarele ei desculțe?) Când zâmbea – ceea ce se întâmpla mai rar decât ploaia în deșert –, înțelegea de ce. El putea ghici gândurile ei și ea pe ale lui și, cum asta se bazează întotdeauna pe sufletul celui care ghicește, se pare că sufletele lor nu erau atât de îndepărtate.

La urma urmei, ce era acolo, înăuntru? Splină, pancreas, ficat. Toate trupurile sunt alcătuite la fel. Dar să spui același lucru despre suflete ar fi o mare jignire. Omul poate suporta cu ușurință ideea că plămânii lui funcționează la fel ca plămânii altcuiva. Dar nu și posibilitatea că iubirea lui sau durerea lui sunt identice cu ale vecinului. Pe de o parte, e-adevărat. Jignirea sau invidia nu funcționează la fel la doi oameni. La unul gelozia e arzătoare, iar la celălalt e mai domoală, la unul umilința e benignă, dincolo e malignă. Pe de altă parte, cu toate diferențele de formă și intensitate, organele interne ale sufletului sunt aceleași. Gelozie. Lăcomie. Dorință. Simpatie. Vinovăție. Furie. Umilință. El nu-și poate imagina nici măcar o zi din viața acelor oameni din Eritreea, dar își poate imagina foarte bine cum ar reacționa ei dacă le trădezi încrederea.

Și tocmai această dualitate e ceea ce îl atrage. Faptul că o clipă i se pare că-i seamănă atât de mult, încât pare a fi o variație a lui însuși. Iar în clipa imediat următoare îi pare atât de îndepărtată, o forță miraculoasă a naturii, pe care o întâlnea pentru prima dată în viață. Prezența ei avea asupra lui același impact ca o vrajă înfricoșătoare, ca atunci când umbli noaptea

prin casă, la ore târzii, și nu știi sigur dacă e cineva după perdea. Trivialitatea teribilă a trioului canapea-covor-televizor se desface ca o coajă, iar casa de dedesubt se dezvăluie brusc în toată nefamiliaritatea ei. Brusc, în întuneric, nu mai ești chiar atât de sigur unde se termină peretele și unde începe ușa, nici dacă obiectul acela care stă pe patru picioare e masa sau altceva.

Dar acum era lumină și când s-a întors în casă din grădină i s-a părut atât de familiară… Și a oftat adânc, fără să știe de ce. S-a înfundat în colțul canapelei și a pus picioarele pe măsuța de cafea. De cealaltă parte a măsuței, a doua canapea. Simplă și prezentă. Cunoscută până la saturație. În întunericul de sub ea nu scânteiază ochi strălucitori. Iar în colțurile ascunse ale casei se află doar vreo monedă pierdută sau o jucărie uitată. Sau un scorpion, care era într-adevăr ceva înspăimântător, dar în realitatea medicală de astăzi nu mai prezenta niciun risc. Eitan și-a sprijinit capul de spătarul canapelei și a închis ochii. E în casa lui, în vila din Omer, și aici nu e un pericol. Pe de altă parte, în adâncitura gâtului lui Sirkit, erau multe pericole. Din plin. Pericole pândeau și în locul acela din corpul ei unde se întâlnesc brațul și antebrațul. Acolo unde se întâlnesc gamba și coapsa sau la subsiori… În toate rotunjimile calde unde mirosurile emană din piele. Dacă te-ai fi uitat pe geam în dimineața aceea, ți-ai fi spus iată un om obosit, după o gardă de noapte, cu picioarele întinse pe măsuța de cafea. N-a mai avut putere nici să deschidă televizorul. Dar Eitan știa că mai treaz nu fusese în viața lui. Și s-a îngrozit când și-a dat seama că în clipa aceea, chiar atunci, ar fi fost în stare să dea foc la casă.

8.

În zilele astea îi era mai ușor în apă. Cu tot mirosul de clor, părul și bucățile de piele care pluteau în fața ei și se vedeau bine prin ochelarii de apă. În fața ei, un fund care arăta bine, într-un costum de baie Spido și i s-a părut c-o recunoaște pe vecina de peste drum. Pe culoarul din dreapta, niște șolduri enorme băteau apa cu mișcări greoaie și, chiar dacă nu a identificat-o pe proprietară, cunoaște genul – profesoară de

Tanach, femeia matură, în costum de baie înflorat și cu cască de baie asortată. Iar în mijloc – Liat. Costum de baie negru, mișcările sunt ritmice, respirația o calmează aproape fără să vrea. Scoate capul, ia aer, coboară capul, mișcă mâinile. E bine în apă. Mișcare lină, fără asperități, niciun gând nu răzbătea prin răcoarea lichidă. Gândurile cădeau de pe ea ca plasturii pe care îi vede în fundul bazinului. Plasturi mari, păr, întrebări, totul se scufunda, în timp ce înotătorii dădeau din brațe și din picioare acolo sus, într-un costum de baie bine croit, sau băteau apa cu picioarele, apoi cădeau și dispăreau. Și toți ies din apă proaspeți și curați pe peluzele de la Country Club.

Bărbatul cu început de chelie de pe culoarul stâng a ieșit în sfârșit din apă, iar femeile reacționează cu o relaxare colectivă a mușchilor. Slavă Domnului! E greu să înoți liber când la jumătate de metru în spatele tău niște ochi ar putea să-ți scaneze lejer fundul. Acum pot să se lanseze în sfârșit într-o tură de bazin, să se lase cu totul în voia apei. Singură, în apă, ea nu mai este mama lui și nici salariata lui, nici soția lui, nici fiica lui. Nici măcar nume nu are, pentru că acolo, sub apă, nu există cuvinte și nici nume (deși când era fetiță se strigau pe nume una pe alta sub apă, strigau și înjurături grosolane, dar nimeni nu auzea decât dacă își lipea urechea una de alta). Înotul, mai mult decât un sport, era o eliberare. Patruzeci de minute de trup și atât; patruzeci de minute ale ei și doar pentru ea. Toți îi admirau modul sănătos de viață, cum până și în cele mai aglomerate săptămâni avea grijă de condiția ei fizică. Dar nu condiția fizică o interesa, cât lipsa legăturilor, posibilitatea de a pluti patruzeci de minute fără să fie legată de nimic. Niciodată nu o deranjase că simte desprinderea asta eliberatoare într-un bazin – o cutie cu apă, de dimensiuni medii, un fel de lighean bine limitat, în care ea înota dintr-o parte în alta de treizeci de ori sau mai mult. Dacă i s-ar fi propus să înoate în mare, s-ar fi speriat. Prefera plasturi și clor unor adâncuri adevărate, acelea în care nu poți să vezi jos canalul de scurgere.

•

Peste trei zile Eitan și Liat stăteau pe vârful unei stânci și așteptau potopul, care nu mai venea. Iar vântul lovea fără milă. Jos, departe, Marea Moartă dispăruse sub un nor de praf și nisip. Ar fi trebuit să fie romantic. Când vorbiseră despre asta acasă, li se păruse romantic. De fapt era groaznic. La televizor se

anunțaseră torente în deșertul Iudeii. Stăteau în living și se uitau la ploaia ce se scurgea pe geamuri. Înăuntru era uscat, prea uscat. Ultima oară cursese un pic de apă acolo în urmă cu zece zile, când venise femeia care le făcea curat. S-au uitat mai departe la televizor și după ce s-au terminat știrile și a apărut un bărbat în halat alb, care-i explica unei femei drăguțe, dar nu cine știe ce, cum e cu detergentul de rufe. După câteva minute, o prezentatoare în taior a promis emisiuni emoționante, amuzante, sfâșietoare. Au rămas așezați. Aveau chef să se emoționeze, să râdă ori pur și simplu să-și bată joc de prostia altor oameni. Ironia poate fi un liant excepțional, dacă știi s-o folosești.

Dar, când s-a terminat emisiunea, după patruzeci de minute și trei apariții ale bărbatului în halat alb și ale femeii drăguțe, dar nu cine știe ce, totul era exact la fel ca înainte. Nu se emoționaseră, nici nu se amuzaseră din cale-afară. Nici măcar nu avuseseră de ce să-și bată joc. Nici măcar n-au simțit greața aceea care se instalează după ce mănânci prea mult sau după ce te uiți prea mult la televizor. Greața prin care trupul te anunță că i-ai dat ceva ce nu-i prieșe. Erau exact la fel ca înainte să înceapă emisiunea, care trecuse prin ei ca apa prin sita pe care o vedeau acum pe ecran, la emisiunea culinară, sau ca sângele care curgea prin zecile de găuri făcute de gloanțe în filmul de pe canalul concurent. Momentul acela, dacă ar fi putut să-l înghețe așa pentru totdeauna, conținea în el sute de posibilități. Zeci de canale. Un caleidoscop infinit de acțiuni și alegeri. Cineva fierbea broccoli în aburi. Cineva îngropa pe altcineva în fundul pădurii. Două femei jucau tenis. Doi bărbați aveau o dispută politică. Un prezentator vorbea în arabă. În germană. În engleză. În rusă. (Eitan știa că nu e același bărbat, dar asemănarea era covârșitoare, același costum, aceeași intonație, până într-atât, încât ajunge să se întrebe dacă toți prezentatorii sunt unul și același bărbat, specialist în limbi străine, gonit dintr-un studio în altul printr-o apăsare pe telecomandă.) Liat continua să zapeze, nu voia să renunțe. Undeva, după ce schimbai unul sau douăzeci de mii de canale, trebuia să dai de o emisiune care să salveze seara. Cineva trebuia să-i facă să râdă sau să-i emoționeze până la lacrimi. Cineva, ceva, tot o să-i facă până la urmă să apropie, măcar prin

forța unei ironii. Cineva, până la urmă, le va aminti cum să vorbească unul cu celălalt.

Și brusc i se pare că persoana cu pricina apăruse deja. Poate că era meteorologul. Cu zâmbetul lui arogant și veșnicul, sterilul lui flirt cu prezentatoarea (N-o să se culce cu tine niciodată! E drăguță cu tine doar pentru că e în fața camerei!): pericol de inundații în deșertul Iudeii, a spus el, mâine vom reveni cu imagini. Liat știe că în niciun caz n-o să se ducă meteorologul să filmeze inundațiile. El va aștepta imaginile în studio, machiat și îmbrăcat în costum, căutând cu asiduitate ceva interesant de spus prezentatoarei până mâine. N-o să iasă să vadă inundațiile, așa cum n-o să iasă să înoate în mare vara și n-o să se grăbească nici să ajungă la zăpezile de pe podișul Golan sau pe muntele Hermon. Treaba lui era să raporteze despre starea vremii, nu s-o experimenteze pe pielea lui. Dar ce-i ținea pe ei să meargă acolo să caute inundațiile? La distanță de o oră și jumătate de drum cu mașina văile râurilor uscate se umplu cu apă, apele se revarsă din albii. Deșertul se varsă în mare. Poate dacă vor merge acolo, torentele le vor spăla greutatea asta, tăcerea care le-a pietrificat limba. Cu grijă, ea îi face propunerea lui Eitan. Ideea e încă atât de fragilă, încât o singură scânteie de răceală în ochii lui cenușii este de-ajuns ca s-o îngroape definitiv. Dar ochii lui, dimpotrivă, se aprind. O idee genială, spune, va fi minunat.

Și așa încep să vorbească și să facă planuri. Nu sunt siguri deocamdată că miracolul acestei conversații va dura, așa că nu au curaj să oprească televizorul, doar își iau ochii de la broccoliul din wok, sperând că nu vor fi nevoiți să se întoarcă la el. Mâine-dimineață vor duce copiii la școală și la grădiniță și apoi vor pleca. Vor lua o pătură de picnic și niște fructe. Poate vor opri să cumpere humus. Trebuie să se îmbrace gros. Să ia o hartă. Să aducă ziare (Liat deja se tensionează. De ce vrea el neapărat ziare? Ce-o să se întâmple dacă măcar o dată în viață vor fi doar ei doi? Fără ceva care să le distragă atenția. Fără cuvintele altora în care poți să te refugiezi. Dar imediat își impune să nu spună nimic, să nu strice lucrul acesta gingaș care în sfârșit răsare între ei.)

•

Peste cincisprezece ore, un bărbat și o femeie stau pe marginea unei stânci și așteaptă potopul, care nu mai vine. Au

citit deja toate ziarele și au mâncat toate fructele. Au strâns pătura de picnic și au pus-o în portbagaj, fiindcă aproape că le-o luase vântul. Iarnă. Departe, jos, Marea Moartă dispăruse în spatele unui nor de praf și nisip. Odată, într-o noapte caldă de iulie, înotaseră în ea goi. Era fierbinte ca naiba, dar atât de amuzant. Acum amândoi se gândeau la același lucru, dar niciunul n-a spus-o. Când va veni torentul, adrenalina și emoția le vor arunca trupurile în aer. Apa va coborî dinspre Ierusalim, prinzând viteză cu fiecare metru, un zgomot surd care se va apropia din ce în ce mai tare, până când va exploda dintr-odată într-o șuvoi imens. În fața unui fenomen atât de puternic, orice altceva își pierde importanța. Știi că ai putea fi acolo, tu, în locul acelei cutii de conserve din tablă. Iar când înțelegi asta simți o exaltare și în același timp un sentiment al nimicniciei. Când privești torentul simți că tu însuți ești torentul și atunci te simți cel mai important din lume. Dar asta nu ține mult și, foarte repede, când te uiți din nou, nu mai ești decât un om care privește torentul și atunci te faci iar mic de tot și profund conștient de ce înseamnă măsura și smerenia.

Dar când aștepți torentul, și el nu vine, nu te simți prea bine și nu poți să-i înțelegi cu adevărat proporțiile. Te simți ca și cum cineva ar râde de tine. Albia largă și pietroasă a râului rămâne uscată, la fel și sufletul tău; cere apă, dar n-o spune. Căci, pentru a spune ce-ți dorești, trebuie să crezi că te ascultă cineva. Altfel, n-are rost. Altfel, simți arsura umilinței. Iar când s-au urcat în sfârșit în mașină să pornească înapoi spre Omer, exact asta simțeau. Umilință. De parcă cineva s-ar fi jucat cu ei. I-a făcut să creadă și apoi i-a păcălit. Ei își doriseră să fie acel gen de cuplu care se trezește dimineața și, în mod spontan, sare în mașină și aleargă să vadă torente. Și când colo, sunt acel gen de cuplu care pleacă spre casă în tăcere și deschide radioul în mașină ca să vorbească altcineva…

Nu departe de Beer Sheva, Liat închide radioul și propune să oprească la un humus. Eitan se grăbește să accepte. Poate mai au timp să salveze ziua de azi. Dar tocmai atunci a sunat Davidson să întrebe dacă sunt ceva noutăți despre eritreean, poate vreunul dintre beduini a spus ceva. Liat îi promite c-o să verifice și dintr-odată se gândește că poate ar fi mai bine să se întoarcă la serviciu chiar acum, așa încât să fi pierdut doar o jumătate de zi de concediu. Da, așa ar fi cel mai bine, hotărăște

ea, cu tristețe, dar și cu ușurare. Iar Eitan spune păcat, nu foarte sigur la ce se referă.

•

Guy Davidson a închis telefonul după ce i-a mulțumit detectivei Liat Green, pe care, apropo, o considera o femeie foarte frumoasă. I-a spus ce crede tipului de lângă el.

— Nu-ți face griji, Rahmanov! Păsărică asta de la poliție o să-i găsească pe rahații ăia care ne-au furat transportul.

— Și la ce ne folosește? Marfa n-o să ne-o dea înapoi, i-a răspuns numitul Rahmanov.

— Ce s-a dus s-a dus, i-a zis Davidson, la rândul lui. Important e să nu se mai întâmple. Cine l-a omorât pe eritreean poate să-l omoare și pe următorul.

— Ia zi, a vorbit Rahmanov, cum se face că Said nu l-a prins pe tipul care a făcut-o? Chiar nu știe care dintre verii lui vrea să i-o tragă?

— Cine știe? A ridicat din umeri Davidson. Poate a fost chiar Said. A zis că l-au furat, fiindcă n-a vrut să plătească.

Rahmanov a devenit foarte serios.

— Dacă el a făcut-o și tipa asta-l prinde, o să ne distrugă.

Davidson a rămas liniștit.

— Dacă e el și-l prinde, o să-și țină gura. Eu pot să i-o trag mai tare decât poate să mi-o tragă el mie.

Fața lui Rahmanov arăta la fel de înverșunată, iar Davidson i-a zis:

— Ce dracu', Rahmanov, arăți de parcă-ți vine să te caci. Rahmanov a râs puțin, dar cam nervos, iar Davidson a râs tare și din toată inima, un râs ca de urs, iar eritreeana care mătura pe lângă ei nu a râs deloc, însă nimănui nu i s-a părut ciudat, pentru că ea doar nu știa ebraică. Iar când a terminat de măturat s-a dus să-și ude trandafirii semeți și mândri, în ciuda soarelui arzător al deșertului.

9.

Bărbatul din fața lui vorbea întruna. Era foarte religios și foarte gras, două calități pe care Eitan nu le aprecia prea tare. Dar avea o bucurie de viață care îi făcea pe medici să mai stea

de vorbă cu el și după sfârșitul consultației. Iar și iar, erau uimiți de vitalitatea pe care o emana. Poate că puțin din ea i se strecura pe sub șraimel[52].

— Blană de vulpe originală, l-a asigurat el pe Eitan. Am cumpărat-o de la un hasid, în Safed.

Sub blana de vulpe originală capul bărbatului era complet chel, ca o piatră rotundă spălată cu multă apă. Mâine va intra în operație.

Profesorul Șakedi îi privea prin ușa transparentă. Cu nicio oră în urmă îl amenințase pe Eitan că-l concediază. Printr-un apropo, delicat... Și totuși, limpede.

— Ești neglijent, îi spusese. Pleci devreme și vii târziu, iar când ești aici ești tot timpul obosit. Așa nu se mai poate continua.

Acum profesorul îl privea în timp ce vorbea cu pacientul ultrareligios. Sirkit îl suna insistent, telefonul îi vibra în buzunarul de la pantaloni. Nu avea nevoie să se uite. Știa că e ea. Profesorul Șakedi a dat din cap aprobator când a părăsit patul pacientului ultrareligios și s-a apropiat de patul următor. Atenție personală acordată fiecărui pacient, 300 de secunde pe ceas.

— Dr. Green, vă caută soția la telefonul din secție.

Vocea asistentei era inexpresivă, dar Eitan știa să deosebească o privire tăioasă chiar și din spatele rimelului.

Profesorul Șakedi l-a urmărit cu ochi plini de furie, când a plecat de la patul pacientului și a ridicat receptorul. A recunoscut-o pe Sirkit chiar înainte să vorbească, i-a ghicit prezența la capătul liniei.

— Vorbim diseară, iubito, a spus și a închis telefonul.

Sub privirea profesorului Șakedi, s-a întors la patul bolnavului. Șeful secției ar putea să creadă că din cauza lui a scurtat convorbirea, pentru a-și păstra locul de muncă. Dar nu mai era vorba de mult de jobul lui. Era vorba de casa lui. De Itamar, de Yaheli și de Liat. Știa clar că, dacă povestea asta nu se sfârșește, riscă să-i piardă. O evita pe Sirkit de peste două săptămâni. La început i-a spus că e bolnav, apoi i-a trimis mesaj că e concentrat ca rezervist. Apoi pur și simplu nu i-a mai răspuns. Ea îi telefona zilnic, uneori de două ori pe zi. De câte

[52] Pălărie tradițională specifică, din blană, purtată după căsătorie de bărbații evrei ultrareligioși, aparținând anumitor curente hasidice, dar nu doar de ei (n.tr.).

ori îl suna era îngrozit. (Dar oare ceva din el, ceva oricât de mic, îl făcea să-i fie dor de ea? Îl atrăgea spre flacăra nopților din garaj? Nu, își răspundea hotărât, categoric nu și nu. Adăuga chiar și un semn de exclamare, ca să accentueze acel NU categoric! Ca să nu cumva să reușească să-i treacă granițele imigranta asta și să-i transforme acel NU categoric în „poate”. Sau, și mai rău, în DA.)

Știa că, nerăspunzându-i, își asumă un risc serios. Știa că ea, cu o singură convorbire, poate să-l distrugă definitiv. Dar nu mai putea. Era prea mult. Din acel moment penibil, când Liat îi aruncase în față propria minciună. Și faptul că minciuna îl implica și pe Yaheli, crizele imaginare de astm pe care le pusese în seama copilului. Era dezgustător, dar și mai dezgustător era că se obișnuise cu minciuna cum te obișnuiești cu un pulover de lână, care la început zgârie puțin. Și apoi începi să te simți bine în el. Așa că și-a astupat urechile la telefoanele ei, la cântecul acela de sirenă din receptor. Nu i-a mai răspuns. Ca să se salveze de la înec.

Corect, nu era deloc ceva rațional. Ea putea să sune la poliție, dar ceva din el știa – sau cel puțin spera că știe – că n-o va face. (În mintea lui, Zakai deja chicotea. „De ce? Pentru că plantează trandafiri? Pentru că urmele arsurilor de țigară îi înconjoară încheietura ca o brățară, iar podoabele suferinței sunt o garanție a discreției? Dacă ai fi vrut să tacă, ar fi trebuit să o mituiești bine de tot ori să-i creezi atâtea probleme, încât să aibă ce să piardă. Dar în clipa asta tu joci la noroc. Iar asta, după cum știi, e cel mai rău lucru pe care poate să-l facă un medic.”)

Dar Eitan l-a ignorat pe Zakai, la fel cum ignora telefoanele ei. Cum ignorase privirea cercetătoare a profesorului Șakedi peste umărul său. Știa. Nu se baza pe noroc. Dar nu înțelegea că lucrul pe care se bazează este mult mai periculos: un pact. Legătura dintre doi oameni.

Și-a examinat pacientul mai departe, iar profesorul Șakedi a mers mai departe. Două ore mai târziu s-au întâlnit din nou, acum la ceremonia de aprindere a lumânărilor de Hanuka[53] în secție, deși numai de asta n-avea chef. Eitan ținea în mână o gogoașă[54], care avusese și zile mai bune... și o cerceta cu

[53] Sărbătoare evreiască în apropierea Crăciunului, cunoscută și ca Sărbătoarea luminilor (n.tr.).

[54] De Hanuka se mănâncă, în mod tradițional, gogoși (n.tr.).

interes. Alternativă era să cerceteze fețele colegilor de secție, iar de asta chiar n-avea chef. Gogoașa, în schimb, era fascinantă. Un bulgăre de aluat elastic și lipicios care se îndârjea să te murdărească cu zahăr pudră din prima clipă în care ai făcut imprudența de o ridica. Și când te gândești că în copilărie număra zilele până la sărbătoarea asta și înfuleca bulgării de aluat fără oprire! Putea să jure că pe-atunci erau mai gustoși, dar probabil că nu era adevărat. Gogoșile au rămas la fel. El e cel care s-a schimbat. El și-a schimbat gustul. Cerul gurii a devenit mai gingaș. Limba, mai delicată. Dar ce valoare are tot, dacă până la urmă te trezești luând în râs ce ai iubit cândva?

Profesorul Șakedi i-a rugat pe toți să facă liniște, iar Lea, asistenta-șefă, a aprins lumânările. Era o femeie mare, cu păr roșu, iar medicii din secție se temeau de ea nu mai puțin decât bolnavii. Avea capacitatea rară de a-i face pe oameni să nu se simtă în largul lor, de parcă exact în clipa respectivă ar fi făcut cine știe ce grozăvie și trebuia să repare dauna chiar atunci, pe loc. Până și profesorul Șakedi pleca un pic ochii când trecea pe lângă ea. După ce a aprins lumânările a început să cânte *Maoz Tzur*[55] și nimeni n-a îndrăznit să tacă. După care a anunțat alt cântec. Medicii cu asistentele, bolnavii cu personalul medical. Bărbații cu femeile. Eitan cânta din toate puterile, aproape țipa. Nimeni n-ar fi putut să spună că n-a intrat în spiritul secției. După aceea s-au împărțit titirezi, iar unul dintre bolnavi a încercat să organizeze un turnir. Lea era deja adânc afundată în gogoașa ei (Caramel? Dulceață de căpșuni? Ce se ascundea printre faldurile de aluat?) și în lipsa prezenței ei intimidante turnirul a fost anulat încă înainte de a începe. Eitan ura aceste aprinderi de lumânări din spital, o încercare sterilă de normalitate, ca și cum totul ar fi în ordine, ca și cum totul ar fi minunat într-un loc în care nimic nu era în ordine. Statistica rece spunea că douăzeci la sută dintre bolnavii care se aflau acum, aici nu vor mai sărbători următoarea Hanuka. Nu era foarte clar dacă ei chiar înțelegeau asta. Li s-a zis, desigur, întotdeauna li se zice. Dar faptul a afla nu înseamnă neapărat și a înțelege.

La cam toate locurile de muncă exista tradiția de a celebra sărbătorile. Nu numai în spitale. Ci și în birourile de avocatură, în diverse departamente guvernamentale sau în bănci. Ocazie de a-l vedea pe șef cântând puțin, de a mânca ceva, de a ne

[55] Cântec tradițional de Hanuka (n.tr.).

preface că suntem toți o singură mare familie. Sau, dacă nu chiar familie (hai că nimeni nu e atât de tâmpit, încât să creadă că asta e o familie), măcar prieteni. Cunoscuți. Nu se poate să fim doar un grup de oameni închiși împreună după ziduri de beton, cu lumină artificială, de dimineața până noaptea. Nu e posibil să ne petrecem cele mai multe ore în care suntem treji, de fapt cea mai mare parte a vieții noastre, într-un loc care, dacă ar fi să spunem adevărul, nu ne provoacă decât niște înțepături incomode în genunchi.

A simțit din nou telefonul din buzunar vibrând și l-a ignorat din nou. În urmă cu jumătate de oră o sunase pe Liat, care-l pusese pe *speaker* ca să aprindă cu Yaheli și Itamar lumânările de Hanuka. Se gândise la ei, îi vedea acolo, acasă, în fața menorei, ceea ce făcuse sărbătorirea de la spital și mai respingătoare. Există lucruri pe care omul trebuie să le facă împreună cu cei într-adevăr apropiați. Altfel, se transformă într-o ceremonie goală, mai vâscoasă și mai lipicioasă decât gogoașa pe care încă o ținea în mână. Unde naiba să găsească acum unde s-o arunce? (Iar telefonul – oare cât mai putea să-l ignore?) A așteptat până l-a văzut pe profesorul Șakedi plecând. După două minute a ieșit și dr. Hart. S-a întrebat dacă o să plece fiecare cu mașina lui sau o să renunțe la jocurile astea epuizante de-a v-ați ascunselea și pur și simplu vor pleca împreună. Ar fi fost foarte interesant de aflat unde se duc. (La Tel Aviv existau camere de hotel luxoase, apartamente ale prietenilor care știau să păstreze un secret. Dar aici, în mijlocul deșertului, puteau obține cel mult un cort de oaspeți beduin. Ideea a reușit să-l amuze. Dr. Hart călărindu-l pe profesorul Șakedi într-un cort din păr de capră. Puricii de pe saltea dând petrecere pe goliciunile șefului de secție.) A mai așteptat zece minute, după care s-a strecurat afară în liniște. Lângă lift a dat peste Visotski. Medicul anestezist avea în mână o gogoașă enormă, nu cu mult mai arătoasă decât cea pe care o ținuse Eitan acum un minut.

— În armata rusă vânam potârnichi cu pietroaie din astea, a arătat el spre gogoașă. Îi aruncam una din asta în cap și hop, aveam cina.

Eitan nu era sigur dacă Visotski glumește sau nu. Chipul anestezistului era foarte serios. A venit liftul. Visotski a aruncat o privire în jur și de-abia atunci a aruncat gogoașa în coșul de

gunoi, cu o mișcare rapidă și profund dezgust. Au coborât în tăcere.

Parcarea de la Soroka era relativ pustie la orele acelea. Eitan și Visotski pășeau unul lângă altul spre mașinile lor. Din partea cealaltă a străzii, un grup de studenți răcneau din toate puterile cântece de sărbătoare. Eitan nu-și putea da seama dacă erau beți sau pur și simplu veseli. Visotski s-a oprit în dreptul mașinii lui. Eitan s-a oprit și el.

— Ce mai face băiatul tău? l-a întrebat, în timp ce Visotski își scotea cheia din buzunar.

— Respiră singur, asta-i tot. Dar cei de la magazin au hotărât să-mi facă reducere la scutecele pentru adulți.

Visotski a urcat în mașină și a închis ușa. L-a salutat din cap pe Eitan. Un gest simplu, dar Eitan a fost surprins să-și dea seama ce ușurare a simțit.

Înainte să pornească mașina, a sunat-o pe Liat. Voia s-o întrebe dacă a culcat copiii sau l-ar putea aștepta și pe el.

— Dorm deja, i-a răspuns, și n-a fost o treabă prea ușoară. Eu umblu în vârful picioarelor.

— Atunci, dezbracă-te și urcă-te în pat! Acum ajung acasă.

Ea a râs, dar știa că nu l-a luat în serios. Nici el nu s-a luat. Își spuneau astfel de lucruri, dar le făceau foarte rar. În cea mai mare parte a timpului, era doar un mod de a se simți sexy. Un fel de joc pe care, dacă e să fim cinstiți, îl simțeau puțin artificial. De parcă nu el și Liat erau cei care vorbeau, ci niște persoane diferite care ar fi trebuit să fie el și Liat. La fel ca mobila de la IKEA, care întotdeauna arată ciudat când o aduci acasă, ca și cum i-ar lipsi prima ei casă, cea din catalog.

Panoul de la intrarea în Omer ura bun-venit și sărbători fericite. Jeepul a trecut peste un opritor de viteză, apoi peste altul, ca un vapor pe valuri. A oprit în fața tufelor de rozmarin și voia să coboare din mașină, când a observat o umbră pe trotuarul celălalt. (Mai târziu, s-a gândit că, de fapt, o așteptase tot timpul. O așteptase fără să știe c-o așteaptă. Altfel, cum se explică faptul că a recunoscut acea umbră pe o stradă plină de umbre? O pereche în haine de jogging. Un câine vagabond. Cutiile pentru reciclare, cu gurile larg deschise. Ochiul i-a alergat direct într-acolo și s-a oprit exact pe gâtul acela înalt, observându-i poziția relaxată. Albul ochilor care strălucea în întuneric.)

— Ce cauți aici?

Ea nu i-a răspuns. Nu i-a făcut niciun reproș pentru toate apelurile la care nu-i răspunsese, pentru toate zilele care trecuseră fără să-i dea un semn. S-a ridicat încet de pe gardul din piatră pe care stătuse. Era aproape mai înaltă decât Eitan.

Să mergem.

Când a spus asta, el a știut imediat că se va duce cu ea. Negrul ochilor ei nu fusese niciodată mai strălucitor. O să se ducă, pentru că, altfel, ea se va îndrepta direct spre casa de vizavi și va suna la ușă. Yaheli se va trezi imediat. Și-așa avea somnul foarte ușor. Itamar poate că va continua să doarmă. Liat va deschide ușa în pijama, înjurându-i în gând pe vecinii ăștia care nu știu când e cam prea târziu ca să vină să ceară o cană de zahăr. Și atunci o va vedea pe Sirkit. Care îi va povesti totul.

Au făcut drumul spre garaj în tăcere. Se gândea să tragă puțin cu ochiul spre ea, dar era prea mândru și prea furios. Ea dimpotrivă, se uita la el din când în când, îi cerceta fruntea, nasul. N-a ajuns la nicio concluzie. De un singur lucru însă era sigură – el arăta altfel. Două săptămâni sunt mai mult decât e nevoie ca să se caște o prăpastie între chipul din amintirea ta și chipul real.

Nu una foarte mare, până la urmă nu trecuseră decât paisprezece zile. Totuși, era o prăpastie care trebuia acoperită. Diferențe vagi, dar vizibile, între acel Eitan și acest Eitan. Imaginea care îi rămăsese în minte era diferită de cea de lângă ea aproape imperceptibil. Și totuși, o tulbura. Și-l amintea altfel. Greu de spus cum. Nu neapărat mai frumos sau mai puțin impresionant. Diferențele nu stăteau în proporția nasului sau în linia părului. Era greu de explicat. Și totuși, i se părea că era ceva intenționat în aceste modificări. Dacă imaginea din mintea ei tindea într-o direcție, atunci aceea era familiarul… Atunci, chipul lui îi era familiar, acum era necunoscut. Înainte, trăsăturile lui se uneau într-un sens unic, limpede, acum, aceleași trăsături – nas, ochi, gură, sprâncene – erau impenetrabile și străine. Ca și cum ar fi fost în altă parte.

Poate așa se întâmplă întotdeauna. Doi oameni care se întâlnesc sunt de fapt patru. Fiecare poartă cu sine figura celuilalt, așa cum i-a rămas în amintire. O clipă de deziluzie, când imaginea din amintire e mai frumoasă decât cea pe care o reîntâlnim. O clipă de uimire, când cel pe care îl reîntâlnim e cu

mult mai impresionant decât cel pe care ni-l amintim. O frântură de clipă de când ne despărțim, unul cu regret, celălalt cu bucurie, de omul care ne rămâne în minte. Un om își privește tatăl de care i-a fost frică, iubitul de care i-a fost dor, copilul pe care și l-a urcat pe genunchi. Și, chiar dacă s-a despărțit de ei ieri, e deja suficient pentru ca tatăl să i se pară enervant de bătrân, iubitul înfiorător de banal, iar copilul uluitor de mare. Așa că, încă înainte de întâlnire, omul din fața ta trebuie să-și ceară scuze pentru trădare, pentru faptul că și-a permis să fie atât de diferit de modelul din imaginația ta.

Nu ai ce să le împuți oamenilor. Locurile trădează și ele uneori. Ar fi, desigur, ridicol să crezi că dealurile din jurul satului lui Sirkit îi vor fi credincioase, vor rămâne verzi și nu se vor usca. Chipurile oamenilor se schimbă, la fel și locurile. Acum ea deja și le imaginează altfel decât erau. În mintea ei, culorile sunt mai intense și, cu cât se îndepărtează, cu atât par mai aprinse. Iar, dacă vreodată lucrurile se vor schimba și se va putea întoarce, dealurile care, în mintea ei, se prefăcuseră deja în munți vor arăta brusc foarte mici, iar ea va trebui să hotărască ce alege: dealul din fața ochilor ei sau cel pe care l-a păstrat în memorie. Și, în cazul ăsta, poate că e preferabil să nu se întoarcă niciodată.

Era un reproș în privirea pe care Sirkit i-a aruncat-o lui Eitan. Nu numai pentru că dispăruse, ci și pentru că se schimbase, chiar dacă schimbările erau atât de mici, încât nici nu se poate vorbi despre ele. Doar se puteau simți... Iar, pe lângă reproș, simțea și curiozitate: cine era bărbatul care conducea și de ce arăta diferit de bărbatul pe care și-l amintea ea? Iar printre reproșuri și curiozitate, o frântură de clipă, s-a întrebat dacă nu cumva și el o vede altfel. Ce a gândit când a văzut-o? Dar, de fapt, ea știa răspunsul. I-l citise pe față, fie ea familiară sau nu. La început s-a speriat. Apoi s-a înfuriat. (Iar între aceste două emoții, o clipă, care s-ar putea să le fi scăpat amândurora s-a și bucurat.)

El conducea mai departe, iar ea și-a mutat privirea, pentru că a văzut că-l incomodează. S-a uitat, în schimb, pe geam. La un semafor, privirea ei s-a intersectat cu cea a unei perechi dintr-o mașină alăturată. După viteza cu care și-au mutat privirea, și-a dat seama că vorbeau despre ea. Despre ei. Un bărbat alb conduce un jeep, cu o femeie neagră alături. Un cuplu mixt, care

probabil pleca în vacanță... Femeia din mașină spunea probabil: ce frumos că există și astfel de oameni! Bărbatul de lângă ea îi răspunde: chiar dacă societatea poate fi foarte intolerantă, ceea ce nu e deloc OK. Femeia aprobă. Culoarea de la semafor se schimbă. Subiectul îi alimentase pe cei din mașina de alături, iar acum puteau să-și continue drumul. Femeia de lângă șofer i-a aruncat lui Sirkit un zâmbet încurajator. Sirkit i-a zâmbit și ea, gândindu-se: ei nu știu că el e forțat să meargă cu mine. Ei cred că e alegerea lui.

În jeep, Eitan observă zâmbetul lui Sirkit și nu-l înțelege. Zâmbetele ei erau atât de rare, atât de neclare, și îi lăsau întotdeauna senzația că i-a scăpat ceva. A accelerat și a ieșit de pe drumul principal. Făcuse drumul spre garaj de multe ori la ora asta, dar șoseaua nu fusese niciodată atât de aglomerată. Turiști de Hanuka mergeau spre tot felul de destinații de vacanță în deșert sau poate se duceau mai departe, spre Eilat. Eitan se întreba dacă vreunul dintre ei o arunca vreo privire la jeepul care mergea alături. Dacă vreunul observase că în ea erau un bărbat alb și o femeie neagră și la ce se gândise. Când a intrat pe drumul neasfaltat spre garaj, s-a bucurat să scape de marea de potențiale priviri de pe șoseaua principală. Dar când a auzit primul țipăt, s-a întors spre Sirkit șocat.

— Să nu-mi spui că naște cineva acolo!

N-a fost nevoie să-i răspundă. Țipetele au răspuns în locul ei. Sunetul era inconfundabil. De-a lungul anilor, Eitan auzise tot felul de strigăte de durere, dar femeile în travaliu erau inconfundabile. Poate pentru că, în afară de durere, mai era ceva acolo: Așteptare, să zicem. Sau speranță. El nu era un sentimental. Petrecuse două luni de practică în secția de obstetrică. Și știa prea bine că în travaliu șaptezeci la sută dintre femei urlau că e iadul pe pământ. Căldura maternă nu-și făcea apariția decât după epiduralã. Uneori durerile erau atât de puternice, că nici nu-și mai aminteau unde sunt, cine sunt, nu voiau decât să se termine odată. Dar nici măcar atunci parcă nu era numai un coșmar. Nu semănau cu țipetele de durere ale oamenilor pe moarte. Durerile vieții sunau altfel.

Femeia stătea în colțul garajului, transpirând și respirând greu. Burta ei enormă se zguduia sub rochie. Două femei stăteau lângă ea, cu priviri îngrijorate. Când au zărit-o pe Sirkit, au început să-i vorbească repede.

Ele spun că apa pe care a avut-o în burtă a ieșit de mult. Ele spun că bebele ar fi trebuit deja să iasă.

Femeia se legăna dintr-o parte în alta, adunând puteri pentru contracția următoare. De-abia dacă se uita la Eitan, la Sirkit și la celelalte femei. Eitan își amintea de ochii ăștia în delir. Îi văzuse când era student. Trupul se concentrează cu totul în înăuntru, lumea de afară se transformă într-un amalgam de imagini și sunete. Problema era că nu-și amintea prea mare lucru din acea perioadă de practică. La nașterea lui Itamar și Yaheli fusese doar figurant. Îl urmărise de pe margine pe Amy cum îi oferea lui Liat cel mai personalizat tratament pe care îl poate primi o femeie care naște. El și Amy jucau baschet împreună de două ori pe săptămână și, chiar dacă pe undeva i se urâse de bancurile lui tâmpite și de veșnicele dispute politice, știa totuși că ginecologii sunt o investiție pe termen lung. Dar acum Amy era la Ichilov[56], iar el era aici, în mijlocul unui garaj, cu o eritreeană care naște.

— Cum o cheamă?

Samar.

S-a apropiat de femeie și a strigat-o pe nume. A strigat de două ori înainte ca ea să-l privească. Exact în clipa aceea și-a dat seama că de fapt se bucura că era acolo. (Pentru că nu era deloc în regulă ca o femeie să nască așa, singură, într-un garaj, ca o vită de povară în cine știe ce fermă nenorocită. Și pentru că în uterul ei era un pui de om care voia să iasă afară, iar el știa că îi poate ajuta. Pentru că gâdilătura plăcută a adrenalinei îl mângâia deja pe dinăuntru, în timp ce începea să-și amintească proceduri de naștere. Pentru că se săturase să se simtă mic și vinovat, iar acum în sfârșit se simțea important și util. Pentru că Sirkit l-a privit cu ochii ei negri și l-a întrebat: *Eu ce pot să fac?)*

A durat mai puțin decât crezuse. Sau poate pur și simplu se obișnuise să se pregătească pentru ce e mai rău. Dar după șase ore, se afla între picioarele desfăcute ale lui Samar și țipa la ea: „Împinge, împinge!” Pe parcurs fuseseră contracții și țipete și fecale și urină. A fost sânge și lacrimi și un real pericol pentru timpanele tuturor celor prezenți. Dar nu s-a gândit la toate astea nicio clipă, cu toate că tocmai genul ăsta de balamuc îl făcuse să aleagă neurochirurgia. Îi plăcea să-și întâlnească pacienții

[56] Ichilov (Tel Aviv Medical Center), unul dintre cele mai importante spitale, din zona centrală a Israelului, important centru medical și universitar (n.tr.).

când erau deja sub anestezie. Oamenii sunt mult mai politicoși și mai cooperanți după o perfuzie cu propofol. Iar aici, în locul albului strălucitor al cearșafurilor din secție, erau petele de rugină de pe masă, care nu se dădeau duse oricât ar fi frecat Sirkit. Dar pe masa asta ruginită, în locul ăsta împuțit, a auzit după șase ore un țipăt nou. Nu mai venea din gura mamei, ci din gura unui nou-născut, care în urmă cu o clipă nu era încă aici, iar acum trăgea aer din toate puterile. Inspira aerul rece al deșertului de la marginile Beer Shevei, respira aburii nopții într-un garaj părăsit, transpirația doctorului și a femeilor, mirosurile delăsării din caravane. A inspirat – și imediat a scos tot aerul afară, odată cu primul lui țipăt uriaș de nou-născut, tot plin de neîncredere – aici?

I-a explicat lui Sirkit cum să taie cordonul ombilical și i-a întins pruncul mamei sale. Samar a întins spre el mâinile obosite, umflate. Ca o păpușă căreia cineva îi pusese în brațe o păpușă mai mică, un bebeluș, s-a gândit Eitan, pe care ea îl ține pentru că i-a fost pus în brațe. Dar după ce s-a uitat la copil și-a recăpătat dintr-odată energia. Ea era tot culcată și pruncul era încă în brațele ei, dar acum nu mai exista nicio îndoială că bebele nu-i fusese doar pus în brațe – îl ținea cu toată ființa ei.

Eitan s-a uitat spre Sirkit ca să vadă dacă și ea observase schimbarea și a rămas uimit că dispăruse. Le-a făcut semn eritreenelor să aibă grijă de lehuză și a ieșit din garaj. Cer fără lună. Stele fără nume (aveau nume, cu siguranță, dar Eitan începuse la un moment dat să se întrebe pentru ce se ostenise el să le învețe. Omul dă nume lucrurilor care îi aparțin. Câinelui, mașinii, copilului. Cât de înfumurat trebuie să fii ca să dai nume acestor puncte de lumină?). N-a văzut-o pe nicăieri prin jurul garajului, așa că a mers mai departe spre colină.

Ea stătea pe nisip, cu spatele spre el. S-a gândit o clipă să se așeze lângă ea, dar a rămas în picioare.

A fost absolut îngrozitor, a spus ea*. Îngrozitor și atât de frumos.*

— Da, i-a răspuns el, a fost într-adevăr îngrozitor. Și frumos.

S-a întors spre el și a văzut că plânsese. Ochii ei negri erau roșii de jur-împrejur. Ar fi vrut să o îmbrățișeze, dar n-avea habar cum faci să îmbrățișezi o femeie ca Sirkit. Așa că a rămas pur și simplu în picioare și a privit-o, gândindu-se din nou că e o femeie frumoasă și dându-și seama din nou că, dacă ar fi trecut

pe lângă ea pe stradă, nu i-ar fi aruncat nici măcar o privire. După câteva minute a început să se simtă ciudat să stea așa în picioare, lângă ea.

— Eu mă duc să mă culc puțin, a spus el. Încă sângerează, așa că rămân aici la noapte, să supraveghez.

Sirkit a zâmbit, i-a zis că și ea o să se culce puțin și a plecat spre caravană, de unde s-a întors cu două saltele subțiri. Le-au întins pe jos în garaj, Sirkit lângă lehuză, Eitan lângă ușă.

— Noapte bună, a spus el.

Noapte bună, a răspuns ea.

Dar el nu a reușit să adoarmă și, cu toate că în garajul întunecat nu se auzea niciun sunet, știa că nici ea nu doarme. Nu după ce prinsese în palme căpșorul ăla mic, rotund și-l trăsese afară, în lume. Și-a amintit iar ochii ei roșii. Emoție? Recunoștință? Părere de rău pentru copiii pe care nu i-a avut? Părere de rău după copiii pe care i-a lăsat în urmă? Nu era de mirare că nu îndrăznise s-o îmbrățișeze, s-a gândit el. Femeia asta care de peste două luni îi domina nopțile – ce știa el, de fapt, despre ea? Că a fost măritată cu bărbatul pe care el l-a omorât. Că el o bătea. Că îi plăcea să crească trandafiri. Că nu îi era frică nici de sânge și nici de oameni. Că un eritreean bătut o numise „înger” și că un beduin distrus de durere o numise „demon”. Și că amândoi greșeau, trebuia să greșească. Pentru că nu există îngeri și nici demoni. De asta Eitan era convins. Există doar oameni. Femeia asta, culcată pe o saltea aici, la numai câțiva metri de el, femeia asta era un om. Dormea. Mânca. Urina. Făcea caca. Și brusc, înainte să aibă timp să se opună, o văzut-o clar în minte în timpul unui contact sexual, iar corpul lui a reacționat cu o erecție atât de puternică, încât i-a tăiat respirația.

•

Toată noaptea au urlat leii în el. S-a răsucit pe o parte. A încercat să se gândească la Itamar, la Yaheli, la Liat. În întunericul garajului, i-a devenit uluitor de limpede cât de ușor era să-și piardă familia. Nu din cauza unui accident fatal de circulație sau pentru că se ciocnesc două avioane într-o noapte vijelioasă. Nu din cauza unui atentat. Din cauza lui. Ca toată lumea, avea și el gânduri groaznice, tăinuite, în timp ce conducea noaptea spre casă. Creierul lui imagina la nesfârșit accidente, nenorociri, înmormântări. Apărea nerostită

întrebarea: cum aș merge mai departe? Și răspunsul: n-o să mergi mai departe, acesta este sfârșitul. Iar când spaima devenea prea puternică, de nesuportat, cineva, acolo, în mintea lui aprindea luminile, oprea filmul de groază și spunea: liniștește-te, e doar o închipuire. Gânduri aiurea. Și era amuzant că în niciunul din aceste scenarii nu-i trecuse prin cap că totul s-ar putea întâmpla din cauza lui. Că s-ar putea să-și petreacă viața fără Itamar și Yaheli nu din cauza unui atentator ticălos sau a unui șofer beat, ci pentru că Liat îi va lua și va pleca. Expresii ciudate, precum „custodie”, vor intra în vocabularul lor. Din vina lui. Pentru că el nu și-a păzit suficient de bine familia, iar familia e ceva fragil.

Cu mult înainte să se însoare își jurase că nu va atinge nicio altă femeie. Puteai să ai fantezii, să te uiți cât voiai, dar niciodată să nu pui în primejdie ce ai construit. Văzuse prieteni din școală făcând asta, medici din secție. Știa să identifice infidelitatea de la distanță, cum știa să identifice o pneumonie încă din primele ei faze. Chipul care radiază un secret. Strălucirea nouă a pielii. Mersul visător. Trupul molatic. Iar peste câteva săptămâni – privirea hăituită din colțul ochilor. Mușchii din partea de sus a spatelui puternic contractați. Herpes la buze din cauza stresului. Niciun futai nu merită asta. Nicio pasiune trecătoare nu justifică în vreun fel momentul acela în care îți așezi copiii pe canapeaua din salon și le spui: „În primul rând, trebuie să știți că eu și mama vă iubim”.

Atunci, cum se face că se gândește atât la ea – de fapt, trebuie să recunoască, deși urăște asta –, se gândește la ea mai mult decât la ei? Cum se face că în săptămânile care trecuseră de când ea începuse să-l șantajeze, se trezise nu o dată numărând orele până când avea s-o revadă pe femeia asta, când el ar fi trebuit să facă totul ca s-o vadă cât mai. puțin? Și cum reușise ea să pună stăpânire pe el în asemenea măsură, ce-i făcuse ca să-l aducă în halul în care s-o dorească atât? Sunt mai puțin de patru metri între salteaua lui și a ei, iar trupul ei îl excită în întuneric.

Deși știa că nu se vede nimic în bezna din garaj, s-a întors cu fața spre ea și a deschis ochii. Întuneric beznă. Ochii nu vedeau nimic și tocmai de aceea vedeau tot. Era acolo umărul ei gol, care lucea spre el ori de câte ori se apleca să ridice ceva, iar rochia îi aluneca un pic într-o parte. Erau acolo și sânii ei, în

sfârșit eliberați de strânsoarea rochiei din bumbac, rotunzi, plini și mândri. Erau și buzele, obrajii, coapsele. Și mișcările acelea feline ale ei, în care se ghicește dorința adormită, sălbatică. Răceala ei, și puterea ei, și conștientizarea faptului că niciodată nu va fi cu adevărat înăuntrul ei, chiar dacă o va pătrunde – toate astea i-au aprins sângele aproape până la durere.

Liniștește-te, își tot spunea, liniștește-te! Dar nu se liniștea deloc. Dimpotrivă. Mintea lui continua să creeze și mai multe imagini cu Sirkit, din ce în ce mai amănunțite. Chiar și când a încercat să le șteargă dimpreună cu procesul cerebral care le genera (glanda hipofiză lucra peste program, n-avea nicio îndoială), ele continuau să-i apară în fața ochilor, clare și excitante. Iar în cele din urmă, când ea a ridicat pătura, a venit și s-a culcat lângă el în ultimele umbre ale nopții, el s-a cufundat în negrul și albastrul părului ei, i-a sărutat buzele tăcute și nu s-a mai gândit nici la îngeri, nici la demoni. Și nici la oameni.

•

Nu trebuia să se uite ca să-și dea seama că el nu doarme. Îi auzea dorința în fiecare respirație greoaie, ori de câte ori își înghițea zgomotos saliva. Aerul din garaj era greu și vibra, la fel și doctorul ei, tremura de dorință. Iar între picioarele ei era o dulceață insuportabilă, aproape dureroasă, iar înăuntru ceva greu și tremurător aștepta... Dar nu s-a ridicat să se ducă la el, așa cum el nu se ridica să se ducă la ea. Mai puțin de patru metri între saltelele lor, dar între ei un deșert întreg. Și bine că e așa. Ea traversase deja destule deșerturi ca să știe că de partea cealaltă nu te așteaptă nimic, decât un alt deșert.

Așa că a închis ochii, chiar dacă știa că n-o să doarmă, iar când el a ridicat pătura, a venit și s-a culcat lângă ea în ultimele umbre al nopții, nu mai era acolo niciun deșert, dimpotrivă, și asta pentru că el n-a venit să se culce lângă ea – au reușit să evadeze din deșert, iar ea a găsit până la urmă în el apă dulce.

10.

Era puțin după răsăritul soarelui când Samar a început să țipe și, în primul moment, Eitan a crezut că țipetele vin de la comandantul lui din armată, pe care îl visa. Într-o clipă era

complet treaz, iar peste două clipe era aplecat deasupra bebelușului și știa că aveau o mare problemă.

Pielea pruncului avea o culoare albăstruie, respingătoare. Albastrul în sine nu e respingător. Oamenii cumpără lenjerii în nuanța asta. Și cuverturi de pat. Și vase. Oamenii cumpără bilete scumpe de avion ca să zboare în țări unde plajele sau lacurile au exact culoarea asta. Dar ei nu vor să vadă bebeluși de culoarea asta. Bebelușii trebuie să fie rozalii. Rozul e sănătos. Rozul înseamnă puls normal, circulație normală a sângelui și oxigen care plutește în sânge ca turiștii pe un vas de croazieră.

Albastrul e opusul. Chiar dacă oamenii nu știu de ce, chiar dacă nu au nici cea mai vagă idee ce e hemoglobina, totuși știu că albastrul e opusul. Samar, de exemplu, a știut că ceva nu e în regulă cu bebelușul în clipa în care a deschis ochii și a văzut că e albastru. Atunci a început să țipe. Pur și simplu pentru că era singurul lucru pe care-l putea face. Când tatăl bebelușului o trimisese să aranjeze magazia și apoi venise după ea s-o ia pe la spate, ar fi putut și atunci să țipe. Dar nu țipase. Pentru că știa prea bine, consecințele ar fi fost de lungă durată, pe când ce voia să facă tatăl bebelușului dura numai câteva minute. Nu se gândise la el ca la tatăl copilului ei. Atunci încă nu exista niciun copil care să aibă un tată. Iar când sperma lui i-a curs pe coapsă după câteva minute, a sperat că asta a fost tot. Numai că sperma lui era exact ca el – a înșfăcat-o cu forța și nu i-a mai dat drumul. La început a fost furioasă. Mai furioasă decât pe ce-i făcuse el. Se gândea la un bebeluș cu mutra lui, care stătea la ea în burtă și înfuleca toată ziua, o înfuleca pe ea. Un prunc cu mutra acelui om care hotăra pentru ea când să meargă la toaletă, când să mănânce, când să vomite. Asta o enerva atât de tare, încât se lovea în burtă cu pumni grei, țintind direct spre mutra omulețului care creștea în ea. Dar, oricât îl lovea, el creștea și creștea și cu cât creștea mai mult, cu atât îl ura mai tare. Ca penisul bărbatului, care la început nici măcar nu se întărise, dar când simțise cum se ferește și vrea să scape, se umflase dintr-odată, tot așa crește și copilul ăsta, din ura ei.

Într-una din zile a luat din magazie un fier lung, pe care l-a curățat bine-bine. După aceea s-a culcat pe spate și a desfăcut picioarele, spunându-și singură să se liniștească, n-o să dureze mult. Își băgase deja fierul înăuntru, când Sirkit a deschis ușa magaziei și a văzut-o. „Tâmpito!” a urlat la ea. „Vacă mică și

proastă! Nu înțelegi că ai bani între picioare?” Sirkit i-a spus că atunci când bebelușul va veni toată lumea va ști că tatăl o violase în magazie și va fi nevoit să-i dea bani. Mulți bani, i-a zis Sirkit, care a ajutat-o apoi să scoată tija din fier și a zâmbit când a văzut că nu era mult sânge pe ea. I-a spus că nimeni nu trebuie să știe de bebeluș, în primul rând nu tatăl ei. I-a mai zis că trebuie să aibă bine-bine grijă de el și să-l hrănească bine, așa cum sunt îngrijiți porcii în sat. Sunt hrăniți bine și supravegheați cu atenție, deși sunt urâți și put, pentru că se știe că până la urmă se pot face bani din ei. Samar a ținut secretul despre copilul din burta ei și s-a îngrijit bine-bine și în tot acest timp s-a gândit la porcul care îi creștea în uter, neted și rozaliu. Când a început să se miște acolo, ea s-a gândit la purceii din sat și la cum fugeau atunci când copiii voiau să-i sperie și asta o amuza. Nu se mai gândea la un porc mare și păros. Se gândea la un purceluș mic, drăguț și se rușina când își amintea că aproape îl trăsese în țeapă cu fierul ăla.

În seara când i s-a rupt apa s-a speriat. Purcelușul drăguț și tatăl copilului i s-au amestecat în cap și nu știa care din ei urmează să iasă acum din ea. Apoi durerile au devenit atât de puternice, încât era convinsă că va ieși tatăl copilului. Purcelușul niciodată nu i-ar fi provocat asemenea dureri. Tatăl bebelușului în schimb, care a făcut să o doară când a intrat în ea, face s-o doară și când iese din ea. Îndată o să-i vadă mutra grețoasă și nimeni n-o va împiedica să-i astupe gura, așa cum i-o astupase el în magazie. Deși n-ar fi trebuit, pentru că ea oricum n-ar fi țipat.

Dar, când în sfârșit a ieșit, bebelușul nu semăna deloc cu tatăl său. Nici cu purceii din sat. Dacă semăna cu ceva, semăna cu un delfin. Văzuse un delfin o singură dată în viață, dar și-l amintea așa cum își amintește omul ceva ce a văzut o dată, într-o vreme când lucrurile erau chiar în regulă. Tatăl ei vâslea în barcă pe mare, iar ea repara găurile din plasă. Soarele tocmai răsărise, dar era cald ca la amiază, iar singurele sunete ce se auzeau erau zgomotele peștilor în apă. Era concentrată cu totul asupra plasei, încerca să o dreagă pe ici, pe acolo, deși știa că n-o să reziste mult, însă pe moment aveau să-și facă treaba. Și asculta liniștea. Adică auzise că peștele nu mai lovea apa și, pentru că tatăl ei nu se oprea niciodată din vâslit atât de aproape de mal, a ridicat capul. Delfinul era chiar lângă barcă. Era frumos. Era

cel mai frumos lucru pe care-l văzuse vreodată și, deși avea numai șase ani, a știut în clipa aceea că e cel mai frumos lucru pe care o să-l vadă în viața ei. Toate celelalte lucruri frumoase nu vor fi decât o reflectare parțială a acestui delfin. Delfinul înota pe lângă barcă, iar tatăl ei i-a făcut semn să lase plasa și să vină lângă el. Și a avut un gest care a făcut-o să uite de delfin. Un gest cu adevărat minunat. A ridicat-o cu amândouă brațele și a ținut-o în aer, deasupra apei. Ca să vadă ea mai bine delfinul. Și ca delfinul s-o vadă pe ea. Tata știa că delfinii și fetițele nu se întâlnesc prea des. Dar ea nici măcar nu se uita la delfin. Se uita la tatăl ei, care o ținea deasupra apei. N-a durat prea mult și nici nu s-a mai repetat vreodată. Apoi a lăsat-o jos. Ea a continuat să coasă plasa, iar el a vâslit mai departe și delfinul și-a văzut de drum.

Când Sirkit și doctorul i-au adus copilul, a văzut imediat că semăna cu un delfin. Asta a bucurat-o. Și a făcut durerea dintre picioare puțin mai suportabilă. I-a numărat degetele și s-a gândit cât de micuțe sunt, apoi și-a amintit de degetele tatălui lui, cum și le băgase în ea brutal, și s-a gândit că, odată, cândva, și degetele lui fuseseră la fel de micuțe. Sirkit a luat bebelușul și i-a spus că ea trebuie să se odihnească. Nu a contrazis-o. I se părea o idee bună să se odihnească. Bebelușul a deschis ochii o clipă și a văzut că nu semănau deloc cu ai tatălui lui, iar asta a liniștit-o. Dar atunci s-a gândit la toate celelalte părți din corpul lui, că nu se știe cum vor arăta mai târziu. Nasul lui, să spunem. Sau urechile. Ca să nu mai vorbim de voce. Ce-o să facă ea, dacă are vocea la fel? Dar n-o să fie, s-a liniștit singură. N-are cum. Pentru că vocea vine din gură, iar gura lui se va hrăni cu laptele ei.

A adormit cu gândul ăsta, dar când s-a trezit a văzut că pielea copilului e albăstruie. Și atunci a început să țipe.

•

Bebelușul nu era mort, dar nu arăta bine. Garajul nu era echipat să se ocupe de probleme respiratorii. Nu era pregătit nici pentru urletele lui Samar. La Soroka, asistentele aveau grijă să țină rudele departe când intervenea vreo complicație. Dacă lucrurile se complicau, chemau paza. Poate că părea dur sau lipsit de inimă, dar spitalele nu pot funcționa cu toate acele țipete. Îi sperie pe ceilalți bolnavi. Îi tulbură pe medici. Scade moralul în bătălia cu moartea. Samar urla și iar urla, iar Eitan

era cât pe ce să-i spună lui Sirkit s-o scoată de-acolo, când a înțeles brusc că el era cel care trebuia să plece.

A ridicat bebelușul în brațe, uimit de cât de nefiresc de ușor era trupușorul lui mic. Din trei pași, era lângă ușă, calculând în gând drumul cel mai scurt până la spital.

Stai!

Ea stătea în fața lui desculță, cu părul în dezordine. O parte din creierul lui înregistrează conturul sfârcurilor ei sub bluză. Moliciunea pe care o iradia trupul ei, mirosul somnului pe care îl emana – toate astea erau în contrast perfect cu vocea ei rece, metalică, cu care îl anunța că trebuie să rămână acolo.

Ei o să vrea să știe de unde l-ai Luat. Vor veni aici.

— Inventez eu ceva, a răcnit el la ea, ținând bebelușul într-o mână, căutând cheile de la jeep cu cealaltă. N-o să-l las să moară aici.

Și eu n-o să las un bebeluș să distrugă un spital întreg!

În sfârșit a găsit cheia potrivită. Jeepul a scos un piuit vesel când a apăsat pe telecomandă. El alerga spre jeep, ea pe urmele lui. Pentru prima oară de când o cunoscuse, o vedea agitată. Nu din cauza bebelușului cu pielea albastră, ci pentru că hotărâse s-o refuze. *O să mă duc la poliție. Dacă te duci la spital, eu merg la poliție.*

A privit-o o clipă. Cât să înțeleagă că vorbea serios. A închis portiera și a pornit.

•

Șoseaua era pustie la ora aceea. Conducea cât putea de repede. Vorbea cu bebelușul. Îi spunea să reziste. I-a promis că o să fie bine. Îl anunța câți kilometri mai sunt până la Soroka. Îl asigura că e deja foarte, foarte aproape.

— Încă un pic, încă un pic.

Bebelușul era pe banca din spate, în scaunul de siguranță al lui Yaheli, pe care Eitan l-a reglat în poziția culcat și care, bineînțeles, era mare pentru el. Nu exista niciun un motiv real pentru care să-l fi culcat acolo. Ar fi putut la fel de bine să-l țină la el în poală. Ar fi fost poate chiar mai logic, căci astfel ar fi putut să vadă ce se întâmplă cu el. Dar reflexul lui patern a intrat în acțiune – bebelușii se pun în spate, legați. Orice altceva însemna iresponsabilitate. Și iată-l acum, un bărbat de patruzeci și unu de ani, vorbind cu bebelușul de pe bancheta din spate.

Dar bebelușul nu răspundea. Pentru că era doar un bebeluș. Un bebeluș albastru.

Mai erau șapte kilometri până la Beer Sheva, iar Eitan a ridicat vocea. O să fie bine, striga spre bancheta din spate, o să fie foarte bine! Aproape am ajuns. Apoi și-a dat seama că de câteva minute evitase să se mai uite la el. Îi vorbea, îi promitea, uneori îl implora, dar nu-l privea. A îndreptat oglinda și s-a uitat spre bancheta din spate.

La cinci kilometri de Beer Sheva, a oprit mașina. Nu putea să-și dea seama de câte minute alerga așa, inutil, făcând promisiuni unui bebeluș mort.

•

Era deja șapte și jumătate dimineața, iar Eitan încă nu se întorsese de la spital. Liat umbla de acolo până colo prin salon, scutura praful nevăzut de pe perne și canapele, aranja ceea ce, evident, era deja aranjat. Bunica ei ar fi știut ce să facă. L-ar fi privit direct în ochi zece secunde și ar fi știut. Dar bunica ei nu mai era în viață de trei ani. Patru, dacă punem și anul de după atacul cerebral, dinainte de deces. L-a făcut imediat după operație și de atunci n-a mai deschis ochii. Doar zăcea acolo, în patul de spital, cu ochii închiși. Cine știa dacă ea mai era acolo sau nu? Și ce dacă respira? Bunica ei era campioană mondială la a lăsa impresia că e acasă, când, de fapt, nu era. Din cauza hoților, îi spunea lui Liat, să nu creadă că nu e nimeni acasă și să intre. Lăsa lumini aprinse, radio mergând la maximum – și ieșea. Poate că la fel făcuse și în anul acela, la spital. Toți medicii și asistentele căutau semne vitale, ca niște hoți care ascultă la ușă, dar ea plecase de mult.

Era ceva tipic pentru bunica ei să-i păcălească așa. Până la urmă, în toți acei ani le ascunsese tuturor că avea o problemă. Nu spusese nimănui că e bolnavă. Ascunsese foarte bine. Până și de moarte. Care a uitat-o atâta timp. Ca o femeie care face curățenie și care a promis să vină duminică, dar a uitat, iar casa a rămas vraiște toată săptămâna. Iar moartea, ca o femeie bolnavă de Alzheimer, știa că ar trebui să întâlnească pe cineva, dar nu mai ținea minte pe cine, nu mai ținea minte unde și rătăcea năucă pe străzi. Iar pe drum întâlnea o altă bunică, dar nu a ei.

Până la urmă, s-au întâlnit. Aproape din întâmplare, o congestie pulmonară făcută în timp ce zăcea culcată, cu ochii

închiși, în spital a terminat-o în mai puțin de o săptămână. Iar Liat a rămas singură, să se uite în zațul din cești de cafea, dar nu vedea nimic în ele. Acum a încercat din nou: a pregătit cafeaua și a cercetat atent zațul. Putea să sune la spital. Să întrebe dacă el e acolo. Să încerce să distingă prin receptor tonurile delicate ale minciunii, chicotitul secretarei de la recepție. Sau dimpotrivă – o tăcere surprinsă, ciudată. Sau vocea falsă, pițigăiată a unei asistente. Ei știau unde e, dar nu-i spuneau. Medicii, rezidenții, probabil că tot spitalul râdea pe la spatele lui.

A pus ceașca de cafea în chiuvetă și i-a chemat pe copiii. Au apărut imediat, pregătiți. Itamar îl îmbrăcase pe Yaheli, iar acum stăteau amândoi în fața ei, gata de plecare. S-a simțit oribil când i-a văzut îmbrăcați așa. S-a uitat la pantofii lor și a înțeles: copiii și-au dat seama că ceva nu e în regulă. Itamar i-a legat șireturile lui Yaheli, iar Yaheli l-a lăsat, nu a plâns și nu s-a agitat. Dar copiii trebuie să plângă, să se agite și să nu se vadă decât pe ei înșiși. Dacă vin în clipa în care îi chemi, îmbrăcați ca dintr-o revistă, probabil că situația e critică.

•

I-a urmărit cu privirea în timp ce ieșeau din casă. Yaheli, cu căciulița lui în formă de cățel. Itamar, cu ghiozdanul în formă de minge de fotbal, deși nu-i place deloc fotbalul, iar copiii ceilalți nu l-au lăsat niciodată să joace. Liat are părul strâns în coadă, iar la gât i se vede lănțișorul pe care i l-a dat bunica ei dar de nuntă și pe care de atunci nu l-a mai dat jos niciodată. Familia lui a ieșit din casă, iar el s-a uitat la ei cum traversau aleea de la intrare. O familie maiestuoasă, fără să o știe. Nevinovată, fără să se gândească la asta. Perfectă în inconștiența ei.

Itamar l-a observat primul și i-a făcut cu mâna. Yaheli, care urmărea mereu fiecare mișcare a fratelui său, l-a văzut și el imediat. A lăsat mâna lui Liat și a fugit spre el în lipăitul cizmulițelor.

— Tati!

Eitan l-a ridicat în brațe, uimit de greutatea lui. Ori copilul era mai greu, ori el era mai slăbit. Când l-a lăsat jos, Liat era deja lângă mașina ei.

— Hai, drăguților, trebuie să pornim!

Vocea ei era ușoară și jucăușă. Un ghețar ușor și jucăuș. Eitan s-a întrebat dacă numai el a observat sau și copiii.

— Vreau să mă ducă tati, a strigat Yaheli. Vreau cu jeepul!

— Tati e obosit, i-a zis ea, n-a dormit toată noaptea.

Niciodată să nu te bazezi pe complexul lui Oedip, s-a gândit ea. Prichindelul deja a uitat cine l-a spălat, i-a schimbat scutecele și l-a alăptat. Uite-l cum aleargă spre jeepul lui taică-său, direct în brațele dușmanului. Eitan probabil exulta. Un punct în plus în lupta tăcută și secretă, dar sângeroasă a lui „pe cine iubesc mai mult”.

Dar spre surprinderea ei, Eitan a respins favoarea.

— Nu astăzi, Yaheli, du-te cu mami!

Poate chiar era foarte obosit. Poate voia să-i transmită semnale de împăcare. În orice caz, e nevoie de mult mai mult pentru a-l convinge pe Yaheli. A alergat spre jeep și s-a cățărat înăuntru prin ușa șoferului care rămăsese deschisă. Iată-l strecurându-se peste cutia de viteze și hop, aterizează în scaunul lui de siguranță. Liat a zâmbit fără să vrea. Maimuțică mică și încăpățânată ce e! Dar Eitan n-a zâmbit. Când trupul lui Yaheli a atins scaunul, a pălit brusc. Îi tremurau buzele.

— Yaheli, ieși de-acolo!

•

O singură dată îl mai auzise vorbind pe tonul acela. Cu ani în urmă, într-o excursie în deșertul Iudeii, într-una din primele lor ieșiri împreună. Era în mijlocul săptămânii, iar în Nahal Mișmar[57] nu era țipenie de om, așa că și-au permis să facă sex la marginea malului. Un act sexual lung, lent, nu numai pentru că se cunoscuseră de curând și erau foarte atrași unul de altul, ci și pentru că voiau să se impresioneze unul pe altul. Ea era deasupra, când i-a simțit tot corpul încordându-se și a crezut că ejaculează.

— Nu te mișca!

Vocea lui era ciudată, ca de gheață. Nu s-a mișcat. A fost sigură că e ceva legat de vreun punct al orgasmului în anatomia bărbaților. De-abia după o clipă a văzut șarpele. Era mic, negru și foarte aproape. A trecut ceva timp, zece secunde, un minut, cinci. Nu s-au mișcat. Limba șarpelui se mișca înăuntru și afară, înăuntru și afară, ca și cum le-ar fi spus: „V-am văzut și pe dinăuntru, și pe dinafară, acum uitați-vă la mine!” La un moment dat, a încetat. S-a târât mai departe. Ei au privit pe urmele lui, goi și tensionați. N-au mai putut continua, chiar și să

[57] Râul (secat) Mișmar (n.tr.).

fie goi în mijlocul râului li se părea ciudat. S-au îmbrăcat și au plecat mai departe, au încercat să râdă puțin pe seama întâmplării, dar când s-au întors acasă n-au mai vorbit niciodată despre asta.

Când Eitan i-a ordonat lui Yaheli să iasă de acolo, ceva dinăuntrul ei a recunoscut vocea aceea. Era ceva în jeep. Un șarpe sau un scorpion. Ceva rău. S-a grăbit să se uite înăuntru, dar n-a văzut nimic. Banchetele. Câteva jucării. Cutii goale de pizza. Eitan nu putea să fie stresat din cauza cutiilor de pizza.

— Yaheli, ți-am spus să nu stai acolo! Ieși afară!

Vocea lui era deja un țipăt. Ea-l mai auzise țipând, dar niciodată așa. Strigătele lui erau întotdeauna scurte, concrete. Când Itamar țâșnise spre stradă, în fața casei lor din Givataiym[58]. Când asistentele de la spitalul Tel Hashomer[59] o culcaseră pe bunica ei pe culoar. Ca și cum ar fi verificat întâi toate posibilitățile, iar când a înțeles că nu există altă opțiune a țipat. Yaheli a început să plângă. Itamar avea și el lacrimi în ochi. După o clipă, Eitan a îngenuncheat lângă băiețelul care plângea cu suspine.

— Iartă-mă! Lui tati îi pare rău.

Dar Yaheli nu s-a liniștit. Gândul că tatăl lui putea să țipe la el în asemenea hal fără motiv era mai înfricoșător decât posibilitatea că ceva din comportamentul lui l-ar fi provocat.

Liat s-a uitat la ceas. Va ajunge la grădiniță târziu, cu un copilaș care plânge. Celelalte mame o vor întreba „O dimineață grea?” pe un ton înțelegător, de sub care licărea bucurie, precum celulita prin costumele de baie lipite de trup pe care le îmbracă la club. Ea va zâmbi, va spune „Se mai întâmplă” și nu va scăpa nici un singur cuvânt despre soțul ei, care de peste o lună dispare noaptea de acasă, iar ea nu știe unde. Gândindu-se la asta, s-a enervat atât de tare, încât s-a dus direct la jeep și l-a ridicat pe Yaheli.

— Vino, puiule, să nu întârziem!

Vocea ei era veselă și liniștită, dar vocea ei mințea. Ea știa. Eitan știa. Până și Itamar și Yaheli știau. Yaheli s-a oprit din plâns. Stătea liniștit în brațele ei și se uita la tatăl lui. Itamar însă nu se uita la el. Nici la ea. Își fixase privirea pe un mușuroi

[58] Oraș rezidențial în nordul Tel Avivului, lângă Ramat Gan (n.tr.).

[59] Cel mai important spital din centrul țării, centru medical și universitar de renume internațional în Ramat Gan, lângă Tel Aviv (n.tr.).

de furnici, care, la prima vedere, părea un haos, dar, privit de aproape, era de o ordine exemplară. Furnicile aveau legile lor și le respectau. Dacă înțelegeai puțin din legile furnicilor, puteai ști cu exactitate ce vor face. Dintr-un motiv oarecare, cu adulții nu mergea așa.

— E.T., urcă în mașină!

Itamar și-a luat ochii de la furnici și s-a îndreptat spre Toyota. Eitan s-a uitat după el. Ar fi vrut să-l strige, dar nu avea rost. Oricum, nu i-ar fi urcat în mașină. Copiii lui nu se vor apropia de acest jeep, de bebelușul cel albastru. L-a trecut un fior când și-a amintit de grămăjoara de nisip de la cinci kilometri de Beer Sheva. Trebuie să ducă mașina la spălat. Poate s-o vândă. Scaunul pentru copii trebuia să dispară, asta e clar. Nu putea să-l vadă pe Yaheli stând pe același loc în care a fost… lucrul acela. (Pentru că asta fusese. Un lucru, nu un om. Încă nu apucase să fie un om. Când a oprit jeepul, nu mai arăta nici măcar ca o păpușă. Dar avea câte cinci degete la fiecare mână și asta l-a terminat. Degetele l-au terminat.)

Toyota lui Liat a ieșit din parcare și s-a îndepărtat spre șosea. El le-a făcut cu mâna copiilor, în semn de la revedere. Ei i-au răspuns la fel de pe bancheta din spate. Când a văzut, a vrut să creadă că poate e totul în ordine. Copiii sunt mult mai rezistenți decât credem. Oasele lor sunt mai elastice decât ale adulților. Evoluția a făcut asta ca să-i apere de loviturile pe care urmează să le primească.

Mașina a dispărut după cotitură. Acum o secundă era încă acolo, Liat ținea volanul, Itamar și Yaheli îi făceau semne – și peste o clipă nu mai erau. Ei existau mai departe, desigur, se mișcau în continuare într-un spațiu de dincolo de câmpul lui vizual. Până nu de mult Itamar avea suspiciuni în privința acestei posibilități.

— Când mergem să ne culcăm, îl întrebase de multe ori, cum știm că lucrurile din lume nu încep să se miște? Copacul din curte sau cutia poștală, cum putem ști că ele mai sunt acolo?

— Pentru că ele sunt acolo, îi răspunsese Eitan, știind că nu era tocmai un răspuns. Dar îl aștepta o chiuvetă plină cu vase murdare, iar farfuriile nu-i lăsau loc pentru discuții filosofice.

— Dar tati, dacă nu le vezi, n-ai cum să știi că sunt acolo.

Și totuși, sunt acolo. Liat și Yaheli și Itamar. Nu dispar când tu nu-i mai vezi. Nu pot să dispară. Se află pe listele Ministerului de

Interne, în dosarele Casei de Sănătate, în calculatoarele asistenței sociale. Oamenii îi cunosc. Sunt oameni care îi văd chiar în acest moment. Șeful, educatoarea, vânzătorul de la magazin. Iar ei, șeful, educatoarea, vânzătorul, sunt și ei înregistrați. Oamenii îi cunosc la rândul lor și astfel își validează unul altuia existența cu saluturi, scrisori oficiale, acte și priviri. Iar, dacă vreunul ar dispărea, cineva dintre oamenii aceștia ar observa. Și, dacă nu ei, atunci instituțiile oficiale. Ar lua mai mult timp, dar până la urmă vreun calculator ar trimite vreun avertisment despre cine știe ce taxe neplătite, facturi neachitate, despre vreun copil care lipsește de la școală. Oamenii ca ei nu pot dispărea. Lumea nu le dă voie să dispară.

Dar existau și altfel de oameni. Îi vezi, dar nu știi că sunt acolo: în legătură cu acești oameni, Itamar avea dreptate: dacă închizi ochii, dispar. Nici măcar nu trebuie să închizi ochii. Oricum vor dispărea. Doar străfulgerare pe retină, nimic mai mult. Bebelușul albastru, de exemplu. El nu se afla pe liste. Nici mama lui. Oamenii nu-i cunosc. Oamenii reali, adică aceia care sunt înregistrați în instituții, aceia pe care alți oameni reali îi cunosc, oamenii aceia habar n-au despre un bebeluș albastru și mama lui. Și uite-așa bebelușul albastru și mama lui pot dispărea fără ca nimeni să-și dea seama.

•

Totuși, trebuia să-i spună mamei. Eitan a simțit că i se strânge stomacul când s-a gândit. Bebelușul albastru era sub grămăjoara de nisip, iar eritreeana din garaj încă nu știa nimic. Sau poate că, de fapt, știa, cu acel al șaselea simț al mamelor, așa cum a știut și mama lui în dimineața aceea despre Iuval. S-a trezit de dimineață și a țipat la tatăl lui să închidă radioul, deși, de când începuseră operațiunile militare, nu făceau decât să asculte întruna la radio. Poate își imaginau că vorbăria interminabilă a crainicilor, a reporterilor, a acelor oameni care auziseră brusc o explozie îi apăra cumva. Un zid nevăzut de evaluări ale situației și prognoze, prin care nu putea trece niciun glonț. Dar în dimineața aceea mama lui a închis radioul, iar în salon s-a făcut pe neașteptate liniște. Părea ciudat, după atât de multe zile zgomotoase. Era chiar neplăcut. El și tatăl lui au schimbat o privire care spunea: atenție, mama e nervoasă, iar tatăl lui a zis: stai jos, Ruhale, îți pregătesc o cafea.

Ea n-a băut niciodată cafeaua. Când i-a întins-o tatăl lui – într-o ceașcă de sticlă, cu o pastilă de zaharină –, ea atârna deja rufe la uscat în curte. Cumpăraseră în urmă cu zece ani o mașină de uscat rufe, mare, făcută în Germania, dar după ce o folosise de două ori declarase că era o greșeală.

— Poate că usucă rufele, dar nu-mi oprește mie țârâitul ăsta din cap.

Maică-sa avea o întreagă teorie despre țârâitul din cap și despre cum singura posibilitate de a-l opri e munca manuală. Iuval elaborase o întreagă teorie care-i permitea să calculeze câte farfurii trebuie să spele ca să se calmeze după o ceartă nici prea mare, nici prea mică. „Râdeți voi, râdeți”, le spunea, „dar e de departe preferabil tonelor de semințe de floarea-soarelui pe care le spargeți voi în dinți când sunteți nervoși”. Semințele erau calmantul oficial al bărbaților din familie. O punguță înainte de un examen. O pungă mare după despărțirea de o prietenă. Trei kilograme la șiva[60] bunicului David, tatăl lui tata. Ei aveau semințele, iar ea avea vasele și rufele, dar uneori, în zile deosebit de grele, exista și dulapul enorm cu așternuturi, complet împăturit în zilele de șiva, de sus până jos, iar apoi reîmpăturit de sus până jos, în zilele următoare. Uscătorul nou a rămas în baie, alb și strălucitor. Tatăl lui refuzase să arunce un obiect care costase atâția bani sau poate îi și făcea un pic plăcere să-l privească și să ofteze demonstrativ, așa încât să îl audă mama. Încetul cu încetul, puseseră lucruri pe el. Detergent. Balsam de rufe. O grămadă de cârlige de rufe. Spumă de ras. „Elefantul alb” s-a transformat într-un raft suplimentar în baie și probabil că asta ar fi rămas, dacă Iuval nu ar fi declarat, când a venit în permisie după prima săptămână de instrucție, că de acum înainte vrea să-și pună hainele în uscător (spunea că-l pot rechema în orice clipă și voia să aibă totul gata repede). Maică-sa a protestat un pic, dar până la urmă a fost de acord. Parțial, pentru că era logic. Dar mai ales pentru că era vorba de Iuval. Întotdeauna era de acord când era vorba de Iuval. Eitan fusese nevoit să amenințe că fuge de acasă, ca să poată merge cu prietenii la Eilat, la sfârșitul clasei a unsprezecea, pe când pe Iuval l-au dus cu mașina la autogară. Când Eitan voia să se eschiveze de excursiile educaționale într-a douăsprezecea, trebuia să falsifice scutiri medicale, la Iuval,

[60] Prima săptămână de doliu, începând de după înmormântare (n.tr.).

mama pur și simplu punea mâna pe telefon și o suna pe dirigintă și îi spunea că băiatul nu se simte bine. Când a văzut cât de ușor i-a dat lui Iuval mașina pentru distracțiile de vineri noapte, n-a mai putut să tacă, pentru că lui îi luase o jumătate de an să primească Suzuki pentru o seară. Ea a fost surprinsă. Nu-și dăduse seama. Și-a cerut scuze. A încercat să spună că e o situație clasică între frați. Doar la fel fusese și la ea cu tanti Noemi – ea trebuia să scuipe sânge ca să obțină ceva, în timp ce Noemi primea imediat pe tavă. Dar Eitan știa că e mai mult de-atât. Iuval avea ceva care-i făcea pe oameni să-i spună „da" încă înainte de a cere. Uneori i se părea că identifică ceva din trăsătura asta la Yaheli. Educatoarele îl iubeau pe fiul lui cel mic. La fel și vânzătorii din magazine. Era suficient să se uite la ceva – o bomboană sau o jucărie – și imediat apărea o mână care i-o întindea. Și asta nu pentru că ar fi fost un copil extrem de frumos. Era dulce, desigur, dar nu genul de copil din reclame. Pur și simplu avea această calitate de a-i face pe oameni să spună „da". Eitan nu o avea. Nici Itamar. Fără îndoială, educatoarele și vânzătorii îi ofereau și fiului mai mare diferite lucruri. Dar numai după ce cerea. După ce plătea. După ce Eitan le atrăgea atenția că mai e acolo un copil, care stă tăcut și care încă nu a primit.

Această capacitate a lui Yaheli l-a surprins. Poate pentru că nu se gândise că genele lui ascund această calitate de a fermeca oamenii pe care o avea Iuval. (Și, la urma urmei, de ce nu? La fel cum Eitan moștenise ochii de culoare deschisă, iar Iuval pe cei închiși. Și Iuval se plângea părinților că nu e corect, „de ce a primit Eitan albastrul, iar eu maroniul ăsta stupid?" – așa de mult îl deranja că nu era la aceeași înălțime… Iar Eitan îi spunea „tâmpitule, nu mai chiuli de la lecțiile de biologie și o să afli că, deși oamenii îi văd căprui, în ADN-ul tău se ascunde și albastrul ochilor mamei și poate copiii tăi vor avea ochi albaștri". Iuval a râs atunci și a spus „grozav, sunt dispus să fac compromisul ăsta", dar el nu știa că urma să facă un cu totul alt compromis, la nouăsprezece ani, cinci luni și două zile. Fără să lase în urmă nici măcar un nepot care să-i poarte numele, pentru că Eitan nu putea fi de acord să-și transforme copiii într-un memorial. Părinții lui au înțeles, cu toate că de obicei nu prea înțelegeau nimic.)

Nu și-l amintea pe Iuval bebeluș. Avea numai trei ani când s-a născut și de-asta i-a luat mult să înțeleagă că Yaheli semăna cu el. Mama lui a observat prima, dar el s-a gândit că i se pare, pentru că ea oricum îl vedea peste tot pe Iuval. Dar când Yaheli a mai crescut, a început și el să-și dea seama că așa era. Și nu era vorba numai de candoarea aceea a lui, ci și de felul în care strâmba din nas când era supărat, copie perfectă a feței lui Iuval după fiecare meci pierdut de Macabi Haifa. Era plăcut să vezi în el flash-urile alea cu chipul lui Iuval, dar, în același timp, era ciudat. Însă și mai ciudat era să se uite la Itamar și Yaheli și să simtă că trebuie să-l păzească pe primul lui fiu de farmecul fratelui mai mic. Nici acum Liat nu înțelegea de ce el nu era mort după Yaheli: tot cartierul e fermecat de el, numai tu apari cu zâmbetul ăsta strâmb. Ce să-i spună? Că-și păstra zâmbetele pentru copilul celălalt, cel care nu fermeca pe nimeni? Ce? Zâmbetele sunt o cantitate limitată sau cum? Chiar dacă, în cazul părinților lui, chiar fuseseră în cantitate limitată, ce legătură avea cu copilul ăsta al lui, ce legătura avea Yaheli cu acea încuviințare automată din cap, cu acel „da” permanent care era al lui Iuval?

Iar, pe lângă toate astea, exista și frica aia magică, despre care nu putea să vorbească. Spaima că, la fel ca în cazul lui Iuval, universul va obosi într-o zi să-i tot răspundă „da” lui Yaheli și atunci un „nu” uriaș se va ivi brusc, luând forma unei rafale „între prieteni”, trase de o întreagă unitate armată (din greșeală! din greșeală!) asupra acestui frate preferat și plin de succes. O parte din el îl invidia pe Yaheli, pe acest fiu al lui mai mic, lucru pentru care se ura. Dar o parte din el se temea pentru Yaheli și voia să-l apere de invidia celorlalți. Poate asta a simțit Iacov când l-a văzut pe Iosif ieșind la câmp cu frații săi, cei care aveau să-l arunce foarte curând în groapă[61], iar Eitan îi înțelegea atât de bine pe frații aceia ai lui, cu hainele lor simple, scoși din minți în fața cămășii aceleia luxoase, în zeci de culori. Poate din cauza asta era mereu atent, chiar și la zilele de naștere, să le aducă amândurora cadouri. Ca niciunul dintre ei să nu rupă vreodată hârtia de pe un pachet, în timp ce celălalt stă și se uită. Numai că el nu înțelegea că ei nu din cauza cămășii îl aruncaseră pe Iosif în groapă, ci pentru că văzuseră privirea

[61] Aluzie la *Facerea,* 37 (n.tr.).

tatălui lor când o îmbrăcase. Darurile le poți împărți în mod egal. Nu și privirile...

În dimineața în care au venit să le spună despre Iuval, mama lui ieșise în curte cu un lighean plin cu rufe spălate. Cearșafuri de pat, prosoape, hainele lui Eitan și hainele tatălui său, dar ea a întins mâna spre grămada de lucruri ude și a tras afară blugii pe care îi purtase Iuval sâmbătă. I-a scuturat și i-a întins primii pe frânghie. I-a întins cu hotărâre, ca și cum ar fi vrut să facă o declarație clară – un om nu e mort câtă vreme pantalonii lui sunt întinși la uscat pe frânghie. A mai apucat să întindă câteva cămăși înainte să sosească oamenii de la Comisariatul Militar al Orașului. N-a fost nevoie să bată la poartă. I-a văzut din curte. Au intrat cu ea în casă, prin ușa din spate, direct în bucătărie. Eitan își amintea gustul fulgilor de porumb pe care îi avea în gură când mama lui a intrat în bucătărie împreună cu doi bărbați în uniformă militară și a început să plângă.

Dar nu părea surprinsă. Dimpotrivă. Ca și cum ceva din interiorul ei aștepta asta încă de dimineață. Eitan își amintea o descriere din ziare despre tsunamiul din Thailanda. Cum oamenii stăteau pe țărm și priveau valurile care veneau spre ei. Le vedeau venind, de departe, le vedeau apropiindu-se. O parte încercau să fugă, dar alții știau că n-are rost, că apele îi vor ajunge oricum. Așa că stăteau acolo pur și simplu și așteptau și poate chiar atârnau rufe la uscat.

Mama lui a știut încă înainte de sosirea lor și poate că și eritreeana din garaj știa deja. Sau măcar ghicise. Dar, deși undeva, în adâncul ei, știa, corpul ei nu aflase încă. El producea mai departe lapte pentru un bebeluș care nu va mai veni. Hipofiza secreta prolactină. Prolactina producea colostru. Eitan își amintea cum ieri noapte, cu mult înainte ca bebelușul să vină pe lume, rochia eritreenei era deja plină de lapte. Două pete rotunde și întunecate, câte una pe fiecare sân, care se lățeau de la o oră la alta. Trupul ei picura. Sirkit îi propusese să dezbrace rochia. Și-așa avea dureri, pentru ce să se mai chinuiască și cu rochia aia care îi strângea sânii? Dar femeia nu a acceptat. Poate îi era rușine de el. Și-așa era destul de jenant că se uita la ea între picioare, cel puțin sânii să și-i păstreze pentru ea. Sau poate că nu o deranja laptele care curgea așa din ea, pătându-i rochia. Poate chiar se bucura că, uite, materialul care ar trebui să acopere de fapt dintr-odată dezvăluia... Corpul vorbea cu el

însuși cu o limpezime absolută și spunea: sunt plin. Sunt plin de viață care erupe.

Îl scotea din minți să se gândească la lapte. Rochia aia și petele care creșteau pe ea – nu mai suporta imaginea asta care-i revenea întruna în fața ochilor. A intrat în casă și s-a spălat pe față în chiuveta din baie, apoi s-a dus în camera lui Yaheli, s-a culcat pe cearșaful cu roboți și a adormit. Păpușile soldați i-au păzit somnul. Un tanc de jucărie se odihnea pe covor, iar asta era suficient pentru ca nimeni să nu treacă de prag. Eitan s-a așezat pe o parte și a dormit fără să se întoarcă măcar o singură dată.

Nu știa dacă e somn sau leșin, dar era bucuroasă că Samar a închis în sfârșit ochii și s-a oprit din țipat. I-a șters transpirația de pe frunte, i-a aranjat pătura și s-a apucat să frece cearșaful pe care-l avusese sub ea când născuse. L-a frecat mult timp, freca și clătea, freca și clătea, dar nu a reușit să-l curețe. S-a uitat din nou la telefon. Poate o sunase… dar nu era niciun apel pierdut. Nu că ar fi avut nevoie s-o sune ca să știe. Văzuse bebelușul. Știa ce înseamnă culoarea aceea. Spre deosebire de Eitan și Samar, ea nu-și astupase urechile când moartea bătuse la ușă. Știa că oricum va intra. Și totuși, aștepta. A hotărât să spele din nou cearșaful. L-a spălat și l-a clătit. A aranjat din nou pătura peste Samar, care dormea. A măturat podeaua garajului. A așezat flacoanele cu medicamente. Unul, doi, trei bebeluși, iar acum al patrulea – deși era evident o diferență, căci acesta din urmă nu fusese al ei.

El n-a telefonat. Poate că încă încerca să-l salveze, acolo, la ei la spital. Poate că n-a ajuns niciodată cu el acolo. Poate o să reușească să întoarcă lucrurile, să facă ceva care să schimbe direcția clară a vieții ce se golea de pe chipul copilului. Sau poate nu s-a gândit că era atât de important s-o anunțe imediat și chiar nu știa nici ea de ce i se părea atât de important să afle chiar atunci. Că doar ea știe bine să aștepte. Era expertă în secretele așteptării. Știa să stea liniștită și tăcută, așteptând să se întâmple ce trebuia să se întâmple. O suspendare totală a gândurilor și a sentimentelor, până când altcineva venea și hotăra. „Plecăm” – și ea pleca. „Ne întoarcem” – și ea se întorcea. „Ne ridicăm” – și ea se ridica. Iar acum, ca de obicei, ea trebuia să aștepte. Să vadă ce va spune doctorul. Și, dacă nu va spune, era bine și așa. Din această tăcere a lui, ea înțelegea

tăcerea cea mare, liniștea definitivă a plămânilor care nu mai respirau. Iar, dacă era supărată pe el pentru ceva, nu era din cauza bebelușului – el chiar n-avea nicio vină. Ci pentru ușurința insuportabilă cu care el reușise să schimbe rolurile. Acum ea aștepta, iar el hotăra. El era stăpân peste timp, iar ea, cea care stătea deoparte, frecând un cearșaf care n-avea să mai fie curat niciodată, și aștepta.

11.

S-a trezit țipând. A văzut că nu dormise decât două ore, dar i se păruse mult mai mult. A sunat-o imediat pe Sirkit. Vocea lui tremura puțin când i-a povestit despre bebeluș, dar nu i-a păsat. E normal ca vocea să-ți tremure puțin când îi spui așa ceva cuiva, chiar dacă ești medic. Lui Sirkit nu i-a tremurat vocea. Exact așa cum se așteptase Eitan. Aproape că uitase lacrimile din ochii ei când ieșise afară la ea, după naștere. Acum o ura mai mult decât oricând. Trebuia să dea vina pe cineva pentru ce se întâmplase. Bebelușii nu mor așa, fără motiv. Trebuie să fie ceva. Acest transfer chimic prin care tristețea se transformă în furie ușurează trupul și liniștește sufletul. Sirkit îl oprise când vrusese să plece cu bebelușul. Îl amenințase. Îl făcuse să piardă timp prețios. (Acele câteva secunde n-ar fi schimbat nimic, dar s-a agățat de ele. În camera lui Yaheli, între așternuturile cu roboței și soldații de jucărie, a descoperit din nou ce bine era să împarți lumea în buni și răi.)

Ea l-a rugat să vină s-o vadă pe mamă, care încă sângera, iar el i-a spus c-o să vină, dar trebuie să facă un duș înainte. Sub apă, acoperit cu spumă de săpun cu aromă de migdale și ceai verde, stătea în picioare și citea etichetele de pe sticluța cu șampon. Esență de ierburi. Apă din izvoare naturale, care aduc flori și esențe direct din câmp. Cine scrie aiurelile astea? Și cine le citește? După ce a ieșit de sub duș și s-a șters, s-a dus din nou în camera lui Yaheli și s-a așezat la el pe pat. A închis ochii. A așteptat clipa aceea când apare ultimul gând, dincolo de care nu se mai întinde decât spațiul infinit al somnului opac. Ultimul semnal de la nava spațială, înainte de a te pierde cu totul în necunoscut. Dar de data asta soldații și roboții nu i-au fost de

ajutor. S-a tot zvârcolit. A transpirat. Cearșafurile îl înțepau, iar salteaua era prea mică. Dar n-a renunțat. Într-un târziu, a adormit. După o oră s-a trezit țipând.

•

Hemoragia femeii nu-l îngrijora. Dată fiind situația, era perfect normal. Ceea ce îl îngrijora era privirea. Chiar și în cele mai grele momente din timpul nașterii, când aproape că leșina, tot mai strălucea acolo, undeva, un licăr în negrul ochilor. Acum, ochii erau goi. S-a uitat în adâncul lor și s-a cutremurat.

— Spune-i că va trebui să stea culcată așa un timp. Cel puțin două zile.

Sirkit i-a tradus lui Samar cuvintele lui. Femeia nici măcar nu s-a uitat la ea când a vorbit, dar când a terminat a scuturat din cap că nu.

Trebuie să se întoarcă la restaurant. Nu poate să dispară atât de mult.

— Atunci, să meargă cineva acolo și să-i explice șefului că tocmai a născut. Doar a văzut-o că e însărcinată.

Un schimb rapid de priviri între Sirkit și femeia de pe saltea. Tăcere. Privirea lui Eitan a alunecat spre grămada de haine de pe podea. Fuste și șaluri pe care le aruncase de pe ea în clipa în care sosise acolo, mult prea multe pentru orice fel de vreme.

— Chiar și așa, ea rămâne aici.

Sirkit i-a tradus cuvintele doctorului și a adăugat și ceva de la ea, iar Samar dădea din cap că nu și se gândea: „Nu te mai ascult. Am mai făcut-o o dată și uite ce s-a întâmplat. Nouă luni copilul lui a crescut în burta mea, a prins rădăcini în inima mea, și-a întins ramurile la mine în piept. De cinci zile, curge din mine lapte ca dintr-un vas crăpat. Iar acum cine știe pe unde e copilul ăsta, delfinul care a strălucit o clipă în fața mea și apoi a dispărut”.

Cu mulți ani în urmă, în dimineața aceea, cu tatăl ei în barcă, se gândise că delfinul semnifică ceva. Un mesaj tainic al lumii. Toată viața crezuse că, dacă va munci destul, dacă va continua să repare găurile plasei de pescuit, îi vor mai apărea uneori asemenea făpturi minunate. Vor apărea o clipă, în afara spațiului în care le-ar putea atinge, dar în raza ei vizuală. Îi vor permite să se minuneze de ele, chiar dacă de departe. Iar apoi se vor scufunda din nou în adâncuri, lăsând în urmă doar oceanul cenușiu și truda. Dar poți să lucrezi din greu atunci

când știi că din când în când marea se va desface în două și te va lăsa să vezi ceva atât de frumos. Dar de la delfinul acela n-au mai fost alții. Marea nu s-a mai despicat în două și nici peștii obișnuiți n-au mai venit. Nu mai avea niciun rost să repari plasa de pescuit. Pentru că oricum ieșea goală din apă. Iar ea avea burta goală. Acolo unde fusese bebelușul nu mai era nimic acum. Chiar și sângele care îi curge, îndârjindu-se să-i spună că da, a fost ceva acolo, până și el se va opri în curând. Va fi din nou goală, ca înainte să fi venit bebelușul, dar altfel. Numai chiuveta din restaurant era veșnic plină. Se umplea și se umplea și se umplea mereu. Resturi de la tot felul de mâncăruri pe care ea nu le cunoștea, din care oamenii mâncau mult, puțin sau deloc – se ridicau și le lăsau în farfurie. Tatălui bebelușului nu-i păsa dacă oamenii lăsau mâncare în farfurie sau nu. El își dorea numai ca restaurantul să fie plin. Iar pentru asta era nevoie de toalete curate, de o bucătărie bine organizată și de o magazie ordonată. Petrecuse mult timp la toalete și în bucătărie în ultimele luni, dar *de-atunci* în magazie n-o mai luase. Luase alte fete, dar nu pe ea. Sirkit îi spusese că trebuie să ascundă bine-bine bebelușul cât încă era în burtă, dar tatăl bebelușului oricum nu se mai uita la ea, așa că nu era prea complicat. Dar de ieri ea nu mai fusese la lucru, or asta se vede imediat. Celelalte fete îi promiseseră că vor munci din greu în locul ei, și totuși…

Samar a aruncat o privire în jurul garajului. Nu putea rămâne aici și știa asta. Așa că a așteptat până când Sirkit și doctorul ei au dispărut o clipă, apoi a coborât pe podea un picior care tremura, pe urmă încă unul și acum stătea desculță pe podeaua de beton. Frigul din podea a pătruns-o, a urcat de la călcâie până în creștetul capului. Durerea dintre picioare era încă adormită, n-a observat că s-a ridicat, că se strecoară afară. Dar în clipa în care a făcut un pas, s-a trezit brusc și a cuprins-o înainte să poată fugi, s-a încleștat pe ea ca un clește din fier încins. Întunericul garajului e străpuns brusc de culori săgetătoare, iar Samar a crezut că leșină. N-a leșinat, dar petele de albastru și mov au continuat să-i joace în fața ochilor, iar printre ele a apărut pe neașteptate chipul tatălui bebelușului. Ea și-a spus că e în regulă, că petele vor dispărea curând și odată cu ele și chipul acela, dar după o clipă albastrul și movul au dispărut într-adevăr, însă tatăl bebelușului era tot acolo.

•

Davidson a cercetat garajul șocat. Avea părerile lui despre ce va găsi înăuntru, dar niciuna nu se apropia de ce vedea. De câteva zile îi urmărea pe eritreeni, de când Rahmanov îi spusese că e ceva vânzoleală noaptea pe-acolo. La început se gândise că sunt beduinii care au furat transportul și care s-au întors să caute mai mult, dar numai un idiot ar face așa ceva. După care s-a gândit că or fi oamenii lui Said, ba chiar îl sunase să-i spună să zboare de pe teritoriul lui, că dacă ar fi avut transportul, i l-ar fi dat deja. Said spusese că el n-a trimis pe nimeni să caute transportul. Dacă cineva trebuia să-l caute, acela trebuia să fie el, Davidson. Pentru că el îl pierduse. Said îi zisese: „Nu-ți face griji, eu am răbdare. Dar tu, ar fi cazul să începi să te gândești cum dai ’napoi banii, că transportul nu cred să-l mai găsești”.

După convorbirea asta, Davidson se enervase atât de tare, încât hotărâse să închidă restaurantul mai devreme și să-i trimită pe muncitori la caravane. Au plecat, dar era ceva în privirile lor care rămăsese cu el chiar când ei dispăruseră. Un secret. Acolo era un secret. Ar fi vrut să se ducă imediat după ei, dar și-a spus că e preferabil să aștepte. A doua zi, i-a cercetat cu atenție când au venit și a constatat că două dintre femei lipseau. Samar și aia cu ochi mari. Asta chiar că nu-i mai plăcea. Le-a căutat pe amândouă la caravane și nu le-a găsit, așa că a mers puțin cu camioneta prin împrejurimi și iar nu a găsit nimic. Și atunci a observat garajul părăsit al kibuțului și un jeep roșu, parcat la intrare. Se pare că cel care furase transportul era suficient de tâmpit ca să se întoarcă.

S-a gândit să-l sune pe Rahmanov, dar avea pistolul la el și era mai nervos decât fusese vreodată în viața lui. Ultimul lucru pe care se aștepta să-l vadă erau rafturi cu medicamente, mănuși chirurgicale și o masă din fier care fusese transformată în masă de tratament. Și pe Samar, care îl privea cu ochi mari, ca găinile din cotețele kibuțului, înainte să fi fost desființate.

•

Cineva ca Davidson.

Oamenii cred, de obicei, că cineva ca el a făcut la un moment dat o alegere.

De exemplu, la o răscruce de drumuri.

Un drum pornește spre dreapta. Celălalt spre stânga. Dacă o lua spre dreapta, alegea răul. Spre stânga – binele. Direcțiile în sine, de fapt, nu au nicio importanță. Importantă este

intersecția, adică, acel moment în care un om se află în fața a doua drumuri opuse și îl alege pe unul în locul celuilalt. Desigur, în clipa aceea s-ar putea să nu fie neapărat conștient că, dacă o ia la dreapta se îndreaptă spre o viață dedicată răului, iar, dacă o ia la stânga, spre o viață în slujba binelui. Dar știe că e la intersecție. Știe că alege. Și când, într-un final, va ajunge în locul în care va ajunge, după multe zile și mulți kilometri, se va putea uita înapoi și va localiza cu precizie momentul când a început totul. Va putea spune: *acolo. Acolo* s-a întâmplat.

Dacă nu e vorba despre o răscruce, dacă nu e vorba despre două drumuri clare, dacă nu e vorba despre cădere și mântuire, de fiii luminii și fiii întunericului, dacă e vorba despre toate astea, atunci e vorba despre potecile caprelor. Oricine a mers prin deșert știe. Linii înșelătoare, care nu au început și nici sfârșit, iar să mergi de-a lungul lor e la fel de supus hazardului precum e vântul. Nu au scop și nici direcție. Uneori duc la un izvor ascuns, alteori în vârful unei stânci. Uneori duc la ambele, alteori la niciunul. Pe hărți, intersecțiile și drumurile asfaltate sunt marcate clar. Cineva care călătorește pornește din punctul A și ajunge în punctul B. Și respectivul știe că, dacă pornește, în schimb, din punctul C, va ajunge cu siguranță în punctul D. Pentru că unul se termină acolo unde începe celălalt și unul începe acolo unde se termină celălalt. Dar cineva care pornește pe o potecă a caprelor nu știe unde va ajunge. Nici măcar atunci când atinge capătul nu știe cum a ajuns acolo. De-asta potecile caprelor nu apar pe hărți sau în cărți, deși sunt infinit mai multe decât cărările marcate. Lumea e plină de cărări ale caprelor despre care nu vorbește nimeni.

Un astfel de drum asfaltat ar trebui să ducă, spre exemplu, de la Davidson bărbatul la Davidson copilul. Pentru că e limpede că un bărbat care violează femei pe la spate în magazie a făcut rău și când era puști. A chinuit puii de pisică, să zicem, sau era violent cu copiii din clasă. Oamenii răi au fost adolescenți răi. Și, înainte de asta, copii care au fost cel mai probabil abuzați. Se poate cartografia. Se poate investiga. Poți reface arborele genealogic, al mamei sau al tatălui, până ajungi la rădăcinile răului. Davidson copilul – te uiți în ochii lui și vezi. O picătură de sânge într-un pahar cu lapte. Cine-i va lua urma tot va ajunge la picătura de sânge de pe chiloții eritreenei. Să negi asta ar însemna să distrugi toate hărțile. Să distrugi o dată pentru

totdeauna ideea că toate drumurile duc undeva, că nu sunt la voia întâmplării. Dar asta ar fi imposibil, așa că e nevoie de clipa în care faci o alegere. E nevoie de o răscruce de drumuri și de o hotărâre.

Dar adevărul e că el n-a chinuit niciodată puii de pisică și nu a bătut alți copii mai mult decât o face orice copil. Adevărul e că el însuși nu fusese niciodată bătut, nu mai mult decât orice copil. Instinctul răului nu s-a trezit niciodată în el, așa că n-a putut nici să și-l stăpânească, dar nici să i se supună. Și-a trăit viața într-un fel de somn. Într-un fel de somnolență care i s-a transformat în mod de viață. Când putea să ia ceva, lua. Când nu putea, încerca totuși să ia. Nu din lăcomie, ci din obișnuință. Începuse să vândă droguri la puțin timp după ce terminase armata. Toți foloseau, era nevoie de cineva care să vândă. Băiatul care i-a oferit de lucru era el însuși un copil, dar lui i se părea grozav de mare. Era din Beer Sheva puștiul ăla și toți amicii din kibuț îl strigau Baș. Făceau mișto de el pe la spate, dar în față se arătau foarte respectuoși. Când a început să vândă pentru el, Davidson s-a bucurat de același respect și asta era plăcut. Dar cel mai mult îi plăceau banii. Să-ți cumperi tot ce-ți dorești. Să mănânci unde vrei. După câțiva ani avea suficienți să-și deschidă un restaurant. Îi plăcea să vadă oameni mâncând. Chiar și cei mai aroganți, tipii ăia plini de aere, care opreau la el în drum spre festivalul de jazz de la Eilat, când mestecau erau la fel ca orice animal. Fusese pe la restaurante în Tel Aviv, văzuse că acolo oamenii mănâncă altfel. Cu gura închisă. Ferindu-și privirile. Cu gândurile inteligente citindu-li-se pe chip. Dar la restaurantul lui ajungeau după două ore și jumătate de drum. Erau obosiți, flămânzi și aveau impresia că nimeni nu se uită la ei. El îi vedea mușcând din pulpițe, rupându-le cu dinții în gură unsă cu uleiul de la salate. Îi vedea înghițind prăjitura de ciocolată încălzită la microunde și apoi plecând fără să-i lase bacșiș chelneriței pe care oricum n-aveau s-o mai întâlnească niciodată pe lumea asta.

Își iubea munca, dar când tipul din Beer Sheva a venit la el și i-a făcut oferta cu livrările nu a stat mult pe gânduri. Restaurantul era plin în permanență, iar cu eritreenii economisea al dracului de mulți bani, dar adevărul era că începuse să se plictisească. Somnolența lui de urs, care îl transformase într-un bebeluș comod, într-un elev liniștit și într-

un soț absolut acceptabil, somnolența asta îi cam produsese niște colăcei de grăsime. Rareori prin grăsimea asta mai străpungea câte un licăr de dorință adevărată, de poftă reală. Nici când lua câte o femeie pe la spate în întunericul magaziei nu simțea decât niște valuri micuțe într-un ocean de plictiseală. La fel de ușor cum înșfăca o pungă cu snackuri de pe raft, la fel putea să pună mâna pe fundul gol din fața lui. Totul era simplu acolo și toate îl așteptau pur și simplu să muște din ele.

S-a gândit că livrările de marfă îl vor scoate din amorțeală și chiar a avut dreptate. De când dispăruse pachetul trimis cu eritreeanul, simțurile i se ascuțiseră. Dacă, peste câteva zile avea să se trezească și să găsească restaurantul ars din temelii, scenariu pe care Said i-l sugerase în ultimele lor convorbiri, fără îndoială că se va simți mai viu decât oricând. Dar îi era de-ajuns cât de viu se simțea, mai mult decât ar fi vrut. Îl păcăliseră în tot acest timp, își bătuseră joc de el – în tot acest timp îl luaseră de fraier. Medicamentele, bandajele, dezinfectantele din magazie – eritreenele astea două îi făcuseră o clinică pentru refugiați în curtea din spate. El, care avusese întotdeauna grijă să nu atragă atenția și reușise, era acum prins la mijloc pe traseu ilegal de imigranți ilegali. Numai Dumnezeu știe câți apucaseră deja să treacă pe-aici și cine știe ce vor povesti dacă-i prinde poliția de imigrare. Asta l-a înfuriat, dar mai tare decât orice l-a făcut să fiarbă privirea acelei femei, cea al cărei nume și l-a amintit brusc: Sirkit. O privire obraznică. O privire care parcă-l scuipa în față. Ea stătea acum în fața lui, ținând în mână o lădiță pe care o adusese de afară, uitându-se la el cum te uiți la cineva care ți-a intrat în casă fără să-i dai voie. Dar asta era casa *lui,* la naiba, era teritoriul *lui.*

Samar era mai aproape, așa că ea a fost prima care a încasat palma. Nu intenționa să le lovească mai mult de-atât. O palmă pentru ea, una pentru Sirkit și un telefon la bucătica aia bună de la poliție, ca să-i arate ce bun cetățean era el. Dar când a pălmuit-o pe Samar, ea i-a apucat palma și a mușcat-o cu toată puterea, o putere pe care nu bănuise niciodată că o are. El încerca să scape de ea, dar nu reușea. A apucat-o de păr și a tras cu toată puterea, dar ea mușca, din ce în ce mai tare și, cu ultimele rămășițe de gânduri limpezi, era șocat că o femeie atât de plăpândă e capabilă de așa ceva. I-a dat drumul la păr – degeaba o trăgea cu toată puterea, și-a dat seama el, nu ducea

la nimic – și a început s-o lovească în burtă. Asta a funcționat. La a treia lovitură i-a eliberat mâna și s-a încolăcit pe podea. El s-a aplecat spre ea cu gândul s-o lovească mai departe cu mâna sănătoasă. Știa că la un moment dat va trebui să se oprească – nu putea s-o ducă la poliție cu urme de lovituri prea vizibile dar în clipa aceea pur și simplu nu se putea opri.

Las-o în pace!

Dacă a lăsat-o o clipă pe Samar nu a fost din cauza ordinului primit de la cealaltă, ci pentru că a fost uimit că îndrăznește să-i dea ordine. Și încă în ebraică. Cine și-ar fi închipuit că o fată atât de liniștită a prins limba atât de bine. I-a tras încă un pumn lui Samar și intenționa să o învețe minte și pe cealaltă, când a simțit deodată ceva rece care îi secționează burta, trecând prin straturi, straturi de grăsime și somnolență, până în adâncuri.

•

Eitan tocmai închidea portbagajul când a auzit zgomotul. Luase de-acolo un palton pentru Samar. Era prea rece pentru păturile subțiri pe care le aveau în garaj, iar pufoaica lui de la armată i se părea o soluție bună. Încă o parte din viața lui anterioară era luată în stăpânire de această altă viață, diferită. Sub pufoaică a descoperit o sticlă cu vin vechi, din perioada în care mai credea că o va surprinde pe Liat cu un picnic spontan. Îi plăcea să creadă că el e dintre oamenii aceia care au întotdeauna o sticlă cu vin în bagaj, pregătită pentru a sărbători ceva. Erau și câteva jucării ale lui Yaheli. Cărți de-ale lui Itamar. Cărbuni pentru un grătar care nu va mai fi niciodată aprins. În urmă cu două luni, dacă l-ar fi întrebat cineva, ar fi răspuns că are portbagajul plin cu gunoaie. Dar acum și-a dat seama că nu erau deloc gunoaie, ci o adevărată comoară. O capsulă a timpului în spatele mașinii, iar el habar n-avusese de ea…

A închis portbagajul cu o mână, a luat paltonul în mâna cealaltă, moment în care a auzit zgomotul. Greu și surd. A lăsat paltonul și a alergat înăuntru, așteptându-se să o găsească pe Samar leșinată pe podea. Ea era într-adevăr acolo, pe podeaua garajului, dar nu era singura. Un bărbat masiv, în blugi, zăcea nu departe de ea, cu un cuțit înfipt în pântece. Samar se ținea cu mâna de burtă și s-a ridicat tremurând. Bărbatul a rămas culcat.

12.

Pământul nu voia să-l primească înapoi pe ticălos. Se întărise ca piatra. Cu două săptămâni în urmă plouase și atunci era moale și neted ca mațele de oaie. Dar acum era tare, chiar foarte tare, iar Sirkit era furioasă pe el că nu le dă o mână de ajutor, dar înțelegea, totuși, de ce pământul îl respingea pe ticălosul ăla. Tesfa și Yaso săpau ca nebunii cu niște lopeți mari, pe care le găsise Samar. Aveau sânge în palme de la săpături, iar Sirkit se gândea că, pentru niște bărbați, erau foarte în regulă. Făceau ce aveau de făcut, nu vorbeau mult și nu loveau pe nimeni decât dacă li se cerea. Poate că au fost surprinși când i-a chemat la garaj și le-a arătat cum zăcea el acolo, pe podea, dar n-au spus nimic. Au ezitat o clipă când le-a cerut să-l ridice, de parcă s-ar fi temut c-o să se ridice brusc și o să înceapă să țipe la ei că nu sunt la restaurant să-și facă treaba. Dar, până la urmă, el era un om alb și mort, iar ei erau niște negri vii, așa că s-au aplecat până la urmă și l-au ridicat fără prea multă gingășie. Apoi a mai fost, o clipă, când l-au ridicat și i-au văzut fața, iar Sirkit și-a dat seama că băieții ei ezitau. Avea ochii deschiși, iar albastrul lor îi privea dintr-o parte, pieziș și ciudat. S-au uitat spre punctul pe care-l fixau ochii și n-au văzut nimic, dar tot li se părea ciudat să-și vadă șeful cu privirea aia șpanchie. Înainte nu-l priviseră direct în ochi niciodată. Iar acum puteau să se uite cât pofteau, dar asta i-a derutat puțin. Însă și-au amintit foarte repede că un om mort e un om mort, ochii deschiși care nu văd nimic îi cunoșteau deja foarte bine din deșert și din lagărul beduinilor.

Au săpat aproape trei ore, până când nu le-a mai păsat deloc de ochii bărbatului mort sau de tălpile lui uriașe, care la început îi fascinaseră. Acum nu mai voiau decât să-l bage odată în groapă, ca să-i redea pământului nisipul lui, să-l acopere bine și să meargă la culcare. După ce au plecat, ea a rămas acolo, în picioare. Ticălosul era acum sub pământ, iar ea era deasupra și asta o făcea să se simtă bine. Era bucuroasă că până la urmă reușiseră să-l bage acolo. Se temuse la un moment dat că va fi nevoie să-l taie. Și asta nu e o priveliște prea ușor de digerat. În lagărul beduinilor văzuse cum le tăiau oamenilor câte o ureche, pe care apoi o fotografiau s-o trimită familiei, ca să intre în

panică și să facă repede rost de bani, dar cu oasele n-ar fi fost la fel. Nu era sigură că Tesfa și Yaso s-ar fi descurcat cu tăiatul oaselor. Despre ea n-avea nicio îndoială. Doctorul, în schimb, fusese zguduit când văzuse cuțitul înfipt în stomacul ticălosului. Era aproape *amuzant* să-i urmărești expresia feței. N-o crezuse în stare de așa ceva. Nici ea nu se crezuse în stare, până în clipa în care se întâmplase. După aceea i s-a părut logic, aproape necesar.

I-a spus doctorului să plece. I-a zis că, dacă el nu va spune nimic, n-o să spună nici ea. Acum fiecare dintre ei își avea mortul lui. Niciunul dintre ei nu mai datora nimic celuilalt. Doar tăcerea. Dar el a întrebat, totuși, cine era acel bărbat. Insista să știe. Ea nu i-a răspuns. Era secretul lui Samar. După câteva clipe, i s-a părut că înțelese. Nu era prost, doctorul ei. A văzut figura lui Samar și urmele loviturilor pe care le primise de la el. Văzuse și culoarea copilului pe care-l adusese ea pe lume.

A fost o clipă de tăcere, apoi el a ieșit și s-a întors cu paltonul. O clipă s-a gândit că poate rămâne și el. Chiar dacă nu mai trebuia. A acoperit-o cu paltonul pe Samar, care tremura din tot trupul, apoi s-a întors spre ea și a privit-o. Ticălosul zăcea între ei și despre asta nu mai era nimic de spus. S-a uitat la bărbatul de pe podea și la cuțitul pe care îl avea înfipt în burtă. Apoi s-a întors și a ieșit.

Acum ea trebuia să dispară de-aici. Să adune tot ce are, care nu e puțin, și s-o ia din loc. S-a întors, a lăsat în urmă pământul sub care zăcea ticălosul și a pornit spre caravană. În drum a trecut prin fața garajului. Acum două nopți se născuse aici un copil. Ieri-dimineață murise. După aceea fusese ucis aici un om. Apoi doctorul a plecat. Acum garajul era pustiu, ca în noaptea în care-l descoperise. A iuțit pasul.

La intrarea în caravană s-a oprit o clipă să stropească trandafirii. S-a gândit să-i ia cu ea, dar i s-a părut o prostie. Samar îi va îngriji sau altcineva. Ori se vor usca aici. N-ar fi primii. Dinăuntru nu răzbătea nicio voce. Asta era bine. N-avea acum dispoziția să asculte pălăvrăgeala interminabilă a unui grup de oameni care fac curățenie, după o zi de muncă. A deschis ușa și a aprins lumina.

Pe saltele stăteau așezați trei beduini.

•

În ciuda a tot ce se întâmplase în acel cort al ospeției oamenilor deșertului, când soarele a răsărit peste sat în dimineața următoare, tatăl lui Șaraf a turnat cafea neagră în pahar și s-a dus să-și trezească fiul. A intrat și a lipit paharul de nasul lui. Șaraf a inspirat aroma. Dar nu s-a sculat.

Peste câteva zile, Șaraf a început să lucreze cu Said. Tatăl lui nu știa. După două săptămâni, Mussa s-a întors la lucru în kibuț și i-a spus lui Maty că apreciază foarte mult ce a făcut pentru el, iar Maty i-a spus: „Nicio problemă Mussa, tu și cu mine suntem o familie". A continuat să se întoarcă în fiecare seară cu o sută cincizeci de shekeli răsuciți în palmă, iar când venea acasă era atât de obosit – umilința e ceva epuizant, se gândea Șaraf –, că nici măcar nu observa că băiatul se furișează și iese din casă în toiul nopții. Said îl aștepta în BMW-ul cel nou, în spatele colinei. La început Said nu a fost de acord să-l aducă și pe Mohanad, a zis că face prea mult zgomot, dar când Mohanad a venit într-o zi cu o armă furată de la un soldat care își făcea nevoile în autogara din Beer Sheva, Said a hotărât să-i dea o șansă. După ce Șaraf și Mohanad au băgat spaima în toți spălătorii de vase din oraș și i-au convins că merită să-i plătească taxă și lui Said, nu numai triburilor din Rahat[62], Said a fost chiar mulțumit: „Acum pot să vă dau o slujbă de oameni mari".

Au descoperit ce înseamnă slujbă pentru oameni mari în cea mai rea noapte din viața lor. Nouă ore de așteptare la punctul de întâlnire, nu departe de intersecția Tlalim, tremurând de frig în paltoane prea subțiri și murind de plictiseală, pentru că Said s-a jurat că, dacă vorbesc unul cu altul, le taie jucăria. Cine știe dacă nu era vreo capcană a poliției pe-acolo? Niciun cuvânt. Nicio mișcare. Nici măcar să nu se pișe. Lui Șaraf nu-i era greu, era obișnuit să se abțină de la pipi din diminețile în care îl aștepta pe taică-său, dar Mohanad era turbat. Șaraf îl auzea cum geme din greu, pe măsură ce orele treceau. Transpira în frig. Poate spera să-i iasă și urina prin piele și să scape în sfârșit de apăsarea chinuitoare a vezicii.

Soarele începuse să urce deja când Mohanad a încălcat interdicția și a spus cu o voce guturală, chinuită:

— Asta e Șaraf. Nu vine.

— Ce nu vine?

[62] Orășel cu populație predominant beduină în sudul Israelului, în Negev, singura așezare beduină cu statut de oraș (n.tr.).

— Nu mai vine. A răsărit soarele. Nu e niciun eritreean. Hai să plecăm de-aici!

— Și ce facem cu transportul? Ce-i spunem lui Said?

— Că am așteptat toată noaptea și nu a venit niciun transport.

— O să ne omoare.

— Pe noi? O să-l omoare pe eritreean. Noi ar trebui s-o întindem de-aici înainte să se facă dimineață și să treacă cineva și să se întrebe ce e cu noi pe-aici.

Și-au plecat, dar nu înainte ca Mohanad să urineze trei minute fără oprire. Când Șaraf a ajuns acasă, tatăl lui era deja afară și bea cafea. Nici măcar nu s-a uitat la el. Nu l-a întrebat unde a fost și nici nu i-a oferit cafea. Iar Șaraf, care era obosit și însetat și încă simțea frigul nopții în oase, grozav ar fi vrut să stea lângă taică-său și să bea cafea caldă. Dar a intrat, s-a culcat pe saltea și nu s-a trezit până după ora două.

Când s-a trezit l-a sunat pe Said și i-a spus că n-a venit nimeni să aducă transportul, iar el a țipat: „Cum? Ești sigur?” I-a zis c-o să verifice și a închis. În săptămânile care au urmat nu i-a mai chemat. A spus că îi crede, că familia e familie, dar că nu mai vrea să-și bage nasul în afacerea lui. Poate se gândea că-i poartă ghinion. Aproape că ajunseseră să lucreze la spălat vase în restaurantul de la benzinărie, când, pe neașteptate, i-a sunat după două luni și le-a cerut să meargă să stea de vorbă cu nevasta eritreeanului.

•

Încă tremura când jeepul a ieșit de pe drumul neasfaltat în șoseaua principală și o clipă s-a gândit că poate ar fi mai bine să oprească și să se liniștească înainte de a-și continua traseul. Dar dorința de a fugi de-acolo era mai mare. La patru kilometri spre răsărit, un bărbat în blugi zăcea pe podea cu un cuțit în burtă. Când s-a gândit la asta, mâinile au început să-i tremure din nou. Nu că n-ar fi văzut morți până atunci. Dar de data asta era altfel. Pentru că ea *chiar a vrut* să-l omoare. Despre asta n-avea nicio îndoială. Nu exista niciun licăr de spaimă în ochii ei după tot ce se întâmplase. Ba chiar parcă zărea în ei o provocare: „Uite, am făcut-o! Ce mai ai de spus?”

N-avea nimic de spus. Bărbatul care zăcea pe podea apucase s-o zvânte în bătaie pe Samar, iar Eitan putea să ghicească cu destulă exactitate cum decurseseră lucrurile înainte de a se

ajunge acolo. Ideea violului l-a îngrețoșat, dar era destul de cinstit cu el însuși ca să-și dea seama că greața pe care o simțea era legată de Samar doar indirect. În primul rând, se gândea la el însuși. El n-ar fi trebuit să vadă asta. N-ar fi trebuit să știe asta. Era ca și cum cineva ar fi lăsat deschis capacul canalului din stradă, iar rahatul ar fi răbufnit afară și ar fi inundat tot. Rahatul era în permanență acolo, toată lumea știa asta. Dar nu chiar în fața ochilor. Eitan simțea același lucru ca atunci când era nevoit să intre într-o toaletă publică și descoperea că cineva și-a făcut acolo nevoile și nu a tras apa. Multă greață, un pic de curiozitate și în special furie pe omul respectiv, care și-a vărsat căcatul la vedere, o dezgustătoare expoziție publică, pe care nu o puteai ignora. Era oribil ce-i făcuse bărbatul ăla lui Samar, și totuși nu era rahatul lui Eitan. El n-ar fi trebuit să deschidă ușa și să se lovească de el. Nu că n-ar fi vrut să se ocupe cineva de asta. Ar fi fost dispus să investească bani, resurse publice, să voteze pe cineva care ar promite că astfel de lucruri n-o să se mai întâmple. Dar nu era dispus să accepte să-i fie îndesate în față.

Știa că e ilogic ce gândește, de-a dreptul infantil. Desigur, nu credea că atitudinea lui față de asemenea lucruri diferă de a celorlalți (deși poate avea un fel de alergie a lui, personală, la privirile interzise, la clipele acelea în care ochiul vede ceva ce nu ar trebui să vadă. Spre exemplu, o casă în Haifa, la ora nouă seara. Are șase ani sau șapte poate, nu e important. Importante sunt vocile care se aud din spatele ușii. Șoapte înalte, estompate, care îl fac să coboare din pat. E deja destul de mare ca să înțeleagă că sunt părinții lui, care stau în salon. Traversează fără probleme coridorul întunecat, încă doi pași și e acolo, la lumină, și descoperă în sfârșit ce sunt șoaptele acelea ciudate. Și atunci se oprește, înghețat, înțelege dintr-odată că oamenii din salon nu sunt părinții lui. Poate că arată ca părinții lui, dar nu sunt. Pentru că ochii femeii sunt roșii, iar mama lui nu plânge niciodată și pentru că gura ei e deformată de furie, ca mutrele celor răi în serialele de desene animate. Pentru că bărbatul stă cu capul între mâini de parcă ar fi foarte, foarte obosit, iar tatăl lui a dormit astăzi după-amiază. Oamenii care arătau ca părinții săi își șopteau unul celuilalt cuvinte îngrozitoare, pe care Eitan nu le înțelegea și nu voia să le înțeleagă. Îi era suficient că aude tonul. Cum își șopteau ca doi

șerpi din filmele despre natură. S-a întors fără ca ei să-l vadă, s-a dus înapoi în pat și i-a lăsat să-l trezească dimineața de parcă totul ar fi în ordine. Dar nu i-a uitat niciodată pe oamenii pe care îi văzuse în noaptea aceea. Era deja prea mare ca să mai creadă în vreo vrajă care i-a transformat părinții în monștri, iar opțiunea extratereștrilor părea inexistentă. Singura posibilitate rămânea că oamenii aceia erau, până la urmă, părinții lui. Și că părinții de noapte sunt foarte diferiți de părinții de zi. De aceea, în nopțile următoare i-a rugat să închidă bine ușa, iar dacă voia la toaletă se asigura înainte ascultând îndelung să-și dea seama dacă salonul e gol).

Un pic după intersecția Tlalim, greața s-a transformat în ceva ce la început i-a fost greu să definească. Ușurare. Pentru că, de fapt, dacă te gândești, era un om liber. Ea singură a spus-o. A înțeles imediat, a înțeles înaintea lui, că echilibrul de forțe se schimbase irevocabil. Nu mai erau el, șantajatul și ea, șantajista, ci doi oameni egali. Fiecare cu mortul lui. S-a gândi din nou la bărbatul care zăcea pe podeaua garajului. Dintr-odată s-a întrebat dacă îndrăznise s-o atingă și pe ea. A fost surprins să-și dea seama că până și simplul gând i-a provocat un fior de mânie. Dar s-a liniștit imediat că nu, așa ceva nu era posibil. Că doar o cunoștea prea bine. Și atunci a izbucnit într-un hohot de râs ironic.

O cunoștea?

Nici măcar pe sine nu se cunoaște. În urmă cu două luni a dat cu mașina peste un om și a fugit de la locul accidentului. Nu știa despre el însuși că ar fi fost capabil de așa ceva sau de toate lucrurile care au urmat. Iar ea, poate că și ea fusese cu totul altfel până în clipa aceea. O Sirkit pe care n-o poate descrie, nici măcar imagina. Liniștea ei maiestuoasă, forța ei de gheață. Poate că toate aceste calități se născuseră acolo. În clipa aceea. Poate că nu existaseră înainte și n-ar fi existat niciodată, dacă nu s-ar fi întâmplat ce se întâmplase în noaptea aceea. (Totuși, trebuie să fi existat ceva din toate astea, un sâmbure. Și în el. Și în ea. Pe de altă parte, și-ar fi putut trăi viețile fără să știe niciodată că acest sâmbure poate rodi. Purtători tăcuți.)

Nimic din toate astea nu schimbase nimic. Era în drum spre casa lui. Gata cu tratamentele din garaj, gata cu telefoanele, gata cu vizitele ei surpriză la el acasă. Acum va fi vorba doar de Liat, Yaheli și Itamar. Și de munca lui. Nu vor mai fi nopți tăcute,

nu va mai fi fluieratul. Și brusc, după greață și ușurare, a început să simtă un alt sentiment, nu foarte limpede. Și înainte să apuce să-l simtă cu totul, a îndreptat jeepul spre intrarea în mall, cu o hotărâre clară: o să ia pizza pentru acasă. Surpriză. O pizza uriașă, pentru toată familia. Cu ciuperci. Și măsline. Și jucările din acelea, din plastic, pentru copii.

•

În drum spre eritreeană, Șaraf stătea lângă Haișam și se gândea la pistolul pe care Haișam îl avea în buzunarul pantalonilor. Mai văzuse arme de câteva ori, iar o dată Mohanad chiar îi dăduse voie să tragă un glonț cu pușca pe care o furase de la soldatul acela, dar pistolul lui Haișam făcea parte din altă ligă. Mic, elegant. Ca acelea pe care le vezi în filmele americane. Înainte să plece, Mohanad îl rugase pe Haișam să-i dea și lui să țină puțin pistolul, dar Haișam i-a râs în nas și i-a zis: „Glumești? Și-așa Said m-a pus să am grijă de doi bebeluși”.

Mohanad n-a spus nimic, dar Șaraf știa că fierbe de furie. Și el fierbea. Tot drumul în mașină s-a jucat cu cuțitul lui cu arc, îl băga și îl scotea, ca să vadă Haișam că, chiar dacă el are pistol și carnet care îi permite să conducă mașina pe șosea, și Șaraf are o armă. Ceea ce nu schimba cu nimic restul datelor problemei, pentru că până acum nu tăiase cu el decât coji de portocală. Haișam nu știa. Și nici eritreeana. O s-o sperie așa cum trebuie, iar ea le va spune ce vor ei să știe. Și până și Haișam va trebui să recunoască în fața lui Said că bebelușii ăștia știu să lucreze la fel de bine ca cei mari.

Au așteptat-o mult pe eritreeană. Au crezut că se întoarce la prânz, iar acum era deja seară. Erau nervoși și obosiți. Haișam știa că patrula de noapte de la intersecția Tlalim ajunge acolo în jur de șase seara. Ceea ce însemna că vor fi opriți, fără îndoială. Li se va deschide portbagajul. Vor răscoli mașina, vor pune întrebări. Știa că polițiștii îi vor sâcâi puțin, după care îi vor lăsa să plece. Mai aveau și alte mașini de-ale beduinilor de oprit. Cu ei vor termina repede. Ei nu vor riposta. Știu să stea liniștiți, să răspundă când sunt întrebați, să se uite în asfalt, și nu în ochii polițiștilor. Dar tinerii din celelalte mașini încă nu știu. Încep să se vaite în gura mare. De ce mă oprești pe mine, și nu pe ei? Ce, numai pentru că sunt arab? De ce-mi răscolești mașina, de ce-mi vorbești așa? Nu e fair. „Fair” e un cuvânt pentru evrei. Până la urmă li se dă voie să plece și ei se întorc la mașină, aranjează

totul la loc cât de cât și își continuă drumul. Coboară de pe șoseaua frumoasă, asfaltată, pe drumul prăfuit spre barăcile din tablă. Strigă la mamele lor să aprindă generatorul, că nu se vede nimic.

Uneori, noaptea, câte unul dintre tineri propune să se întoarcă la intersecție. Să arunce cu pietre în patrulă. Eventual să-i dea foc. Ceilalți îi spun să se potolească. Asta nu le-ar crea decât probleme. El tace. Nu e vorba de orgoliul său rănit, e altceva. Dar de dimineață se trezesc și pornesc din nou. La mallul din Beer Sheva unde e nevoie de oameni la pază. La cafeneaua universității, unde au nevoie de oameni la curățenie. La campingul pe care kibuțul l-a deschis pentru turiști, poate au nevoie acolo de cineva care să încalece pe cămilă. Câteodată se plictisește și caută să vadă dacă n-ar putea găsi altceva de făcut. Înainte de toate, ei verifică dacă a încetat să arunce cu pietre în patrule. Când furia te copleșește, nu mai ajungi nicăieri. Focul din ochi trebuie să se transforme în gheață ca să poți face ceva cu el. Când li se pare că e serios și că e OK, încep să-i dea lucruri de făcut. Întâi lucruri mici, cum ar fi să aștepte transporturile la intersecția Castina. După aceea lucruri mai mari. De pildă, să afle de la eritreeni dacă băiatul ăla care a fost omorât și la care era pachetul lui Said avea pe cineva apropiat. Să afle dacă era însurat. Să vadă ce mai face nevastă-sa.

Când a intrat femeia, era chiar foarte târziu. Așa că erau nervoși încă înainte de a începe discuția, iar comportamentul ei i-a enervat și mai mult. Haișam deschisese gura să zică ceva, dar Șaraf l-a întrerupt – un pic de respect n-au puștii ăștia – și a întrebat-o dacă a fost împreună cu bărbatul ei în seara când a dispărut transportul. Ea a spus că nu. Arabă ei era altfel, greu de înțeles, dar era clar că nu prea o speria prezența lor. I-a privit direct în ochi și a continuat să-i privească direct în ochi chiar și când Mohanad i-a spus că minte și i-a tras o palmă. Asta era deja prea mult. Nu era suficient că erau nevoiți să-și plece ochii în fața polițiștilor? Fata asta îi privea și ea drept în ochi. Fiecare trebuie să știe când îi e interzis să privească pe cineva în față. Regula asta le era foarte clară animalelor. Oricine are câine o știe. Nu te uiți la cineva mai puternic decât tine. Dacă te uiți e ca și cum nu înțelegi că el e mai puternic. Deci el trebuie să-ți explice…

Șaraf s-a ridicat și a scos cuțitul cu arc. Nu avea intenția să facă nimic, ci numai să i-l arate și să se bucure o clipă de spaima din ochii ei. Dar acolo nu era nici urmă de teamă, ceea ce l-a derutat. Ea s-a uitat la cuțit, apoi l-a privit în față și, o clipă, ceva în ochii ei i-a amintit de ochii lui Tamam, profesoara necăsătorită, iar asta îl făcu să ezite. Dar după o clipă, în colțul gurii ei a apărut un surâs disprețuitor, același surâs pe care-l văzuse și la puștiul pe care-l lovise acolo, de la cortul cu „Bucurați-vă de ospeția oamenilor deșertului”. Femeia s-a uitat la cuțit, s-a uitat și la el și a spus fără să fie întrebat: „Asta e tot ce ai, puștiule?” Și, înainte de a ști măcar ce face, s-a repezit deja la ea, i-a prins bărbia cu mâna cum își imaginase de atâtea ori că îi va prinde bărbia lui Tamam, dar, în loc s-o sărute, cum își imaginase că o va săruta pe Tamam, în loc să-i bage limba între buze, a băgat vârful cuțitului în pielea moale din spatele urechii și a tremurat la fel de tare când o picătură de sânge, mare, prima, s-a scurs din tăietură.

13.

Pizza era caldă încă atunci când a ajuns acasă. Mirosul în jeep îl înnebunise, dar și-a jurat să se abțină. Voia să deschidă cutia împreună cu toți ceilalți. A deschis ușa echilibrând ca prin minune cartonul enorm și cele două sticle de coca cola și a strigat de două ori.

Paltoanele lor nu erau acolo. Nici umbrelele. Era logic. Dacă au ieșit la cină cu prietenii sau așa ceva, aveau nevoie de ele. Dar nici Domnul Urs nu era acolo, ceea ce era deja ciudat. Yaheli nu mergea niciodată la culcare fără el. Domnul Urs își petrecea ziua în living, în fața televizorului închis și vedea programe speciale pentru urși. Iar seara Yaheli venea și îl lua la culcare, întinzând din nou limitele răbdării lui Eitan, care spunea că ursul acesta ar fi trebuit spălat de mult. Yaheli pretindea că Domnul Urs urăște apa și amenința că, dacă vor băga ursul în mașina de spălat, intră și el după urs și-l scoate de acolo. Liat a fost de acord că, după un an și jumătate în care jucăria fusese târâtă dintr-o cameră în alta, arăta mai mult ca o cârpă decât ca un

ursuleț, dar a spus că din punct de vedere psihologic este foarte important ca un copil să aibă ceva al lui.

— Nu am intenția să-i răpesc ursulețul, spusese Eitan, nu vreau decât să nu mai fie atât de jegos.

— Dacă îl speli, n-o să mai fie el, a zis Liat.

Eitan încercase să protesteze, dar puterile unite ale unui copil în vârstă de trei ani și jumătate și ale nevesti-sii erau prea mari pentru el. Domnul Urs continua să-și petreacă zilele pe canapeaua din salon și nopțile în patul lui Yaheli, împuțit ca de obicei.

Numai că de data asta nu era acolo. Canapeaua era goală. Eitan a intrat în camera copiilor. Poate că Yaheli l-a dus la culcare mai devreme. Dar acolo a descoperit că jaful jucăriilor continua – nu numai Domnul Urs, ci și doi soldați din plastic care stăteau mereu deasupra patului, dârji în veșnicul lor război împotriva întunericului, își părăsiseră postul.

Și totuși, se încăpățâna să creadă că totul e în regulă. Se vor întoarce în curând. A intrat în bucătărie și a băgat în frigider sticlele de coca cola. În spatele ușii albe, legumele erau aranjate într-o ordine perfectă. A închis ușa și a verificat calendarul lipit cu magnet. Nu, nu era notată nicio activitate la școala lui Itamar. Nici la grădiniță la Yaheli. Nicio serbare obscură, nicio aniversare. Și-atunci, unde erau?

Fără să-și dea seama, privirea i-a rătăcit spre ușa de la frigider: calendarul, lista de cumpărături. O casă întreagă, concentrată în cuvinte uscate. Liat a vrut întotdeauna să agațe fotografii, să pună desene, dar el s-a împotrivit. I-a zis că nu-i place ca frigiderul lui să aibă ochi. Și nu i-a povestit despre frigiderul părinților lui, despre cum s-a răzbunat pe ei fiecare bilet și fiecare desen, după ce Iuval a fost omorât. Cum, înainte de asta, maică-sa lipea bilețele amuzante și poezii pe frigider. Le decupa din paginile literare ale revistelor și le lipea pe ușă, între listele de cumpărături și invitații la nuntă. Listele se schimbau. Și nunțile. Numai biletele și poeziile rămâneau pe frigider. La o săptămână după ce fusese ucis Iuval, mai era înăuntru o cutie cu brânză cu smântână. Data de expirare era data morții lui. Toți au observat, dar nimeni n-a scos un cuvânt. Poeziile de pe frigider își păstrau cuvintele exact ca înainte. Nicio virgulă măcar nu a simțit nevoia să se miște din loc numai pentru că odată era în acea casă încă un suflet, iar acum

dispăruse. Nici rimele nu s-au schimbat. Dar la sfârșitul fiecărei poezii s-a strecurat o răceală care înainte nu fusese acolo.

După două săptămâni mama lui a depus pe raft o altă cutie cu brânză. Dar produsele lactate continuau să numere zilele: iaurtul expira la comemorarea de treizeci de zile. Caşcavalul fusese produs chiar de ziua lui de naștere. Pe unul din cartoanele cu lapte era imprimată data eliberării lui din armată, care nu se va mai întâmpla niciodată. Și mai erau și alte date de expirare nelegate de el. Zile lipsite de importanță. Dintr-o săptămână oarecare, 7 aprilie, spre exemplu. Sau 24 decembrie. Date care nu le spuneau nimic, în afară de: au trecut două luni și o săptămână. Sau – a trecut un an și zece zile. Sau – peste două săptămâni și jumătate urma să fie ziua lui.

Eitan s-a îndepărtat brusc de frigider, de parcă, dacă ar mai fi rămas acolo o singură clipă, datele s-a fi șters de pe calendar în fața ochilor săi. A alergat la baie. Nu mai era acolo decât o singură periuță de dinți. Stătea acolo orfană și asta spunea tot. O perie de dinți solitară într-un pahar. A sunat-o pe Liat, oscilând între îngrijorare și furie. Ea nu este genul de femeie care face o dramă din orice și tocmai de aceea s-a speriat acum. I-a răspuns după ce telefonul a sunat de șapte ori și ceva în tonul ei îi spunea că s-a uitat cu multă atenție la ecranul lui înainte de a binevoi să răspundă.

— Unde ești?!

— Dar tu unde ești?

— Acasă. Cu o cutie mare de pizza.

Și două sticle cu coca cola, dar asta nu i-a mai zis, pentru că neverosimilul situației începea să-l paralizeze. Imposibil ca tocmai acum, când situația se rezolvase printr-o cale alambicată, totuși, se rezolvase, ca tocmai acum când în sfârșit părăsise garajul pentru totdeauna, tocmai acum dispăruseră Domnul Urs și cei doi soldați și cele trei periuțe de dinți.

Când i-a vorbit din nou, vocea lui Liat era ca de piatră. După ieșirea pe care o avusese de dimineață față de Yaheli, îl sunase la spital. Era încă furioasă pentru dispariția lui de noaptea trecută, dar îi era clar că trebuie să vorbească.

— Asistenta mi-a spus că ești bolnav, că ai rămas acasă.

A zis asta și apoi a tăcut. Nu i-a mai povestit cum a închis telefonul cu mâini tremurânde, cum a lăsat totul baltă și a plecat acasă. I-a spus lui Marciano că nu se simte bine. De fapt,

nici nu mințea. Nu se simțea bine. Chiar deloc. Tot drumul până acasă i-a fost greață. Când a deschis ușa și a intrat, a găsit exact ce știa că va găsi, adică pe nimeni. Îi era așa de greață, încât credea c-o să vomite.

N-a vomitat. S-a întors la birou și i-a spus lui Marciano că și-a mai revenit. După o oră și jumătate, au sosit rezultatele analizelor eritreeanului. A reieșit că s-au găsit urme de droguri pe cadavru. Marciano a crezut la început că eritreeanul lucrase singur, dar Liat și-a dat seama imediat că fusese curierul lui Davidson. Toată grija robustului fiu al kibuțului nu era decât rapacitate în stare pură. Cineva i-a omorât curierul lui Davidson, iar el voia ca ea să i-l prindă pe criminal. În mod firesc, noua informație ar fi trebuit să o emoționeze, dar ea era departe de asta. Și, mai ales, era obosită. L-a rugat pe Marciano să trimită doi agenți sub acoperire la restaurantul lui Davidson ca să amușine puțin la noapte. Ieșind, a observat în treacăt privirea dușmănoasă a agenților. Ultimul lucru de care aveau chef joi noaptea era să zacă în ambuscadă în vreo gaură de pe DN 40. În serile de joi deja se simte în aer adierea weekendului, ca aroma unui colac în cuptor. Voiai să te duci acasă mai devreme, voiai să fie deja vineri. Chiar nu-ți doreai ca o anchetatoare nouă să-ți înfigă o ambuscadă ca pe o mătură în cur.

Le-a ignorat privirile și a plecat acasă. De pe drum a sunat-o pe mama ei. A ignorat surprinderea din vocea ei când a întrebat-o dacă poate veni să doarmă la ea cu copiii. A ignorat și întrebările directe care au urmat, când i-a spus că s-ar putea să vrea să doarmă la ea și mâine. Mama ei nu era genul care așteaptă liniștită, cu o privire senină pe față, în care se ghicesc cuvintele: „Îmi spui când vrei”. Cu bunica, era altfel. Dar bunica se odihnea acum la cimitirul din Hedera.

La urma urmei, mama ei nu era un compromis chiar așa de mare. Când a ajuns la ea cu copiii, casa era aranjată mai frumos decât o văzuse Liat vreodată. Pe masă erau flori și șnițele, iar mama tocmai pregătea o budincă de legume. Liat s-a gândit că mama ei arată ca o femeie la un interviu pentru un post de bunică, pentru că din cel de mamă o concediase de mult.

Itamar și Yaheli au fost puțin nedumeriți la început, dar au început destul de repede să se joace. Liat și Aviva îi supravegheau. Practic, era cam singurul lucru pe care îl puteau face împreună. Aviva a tot încercat să pună întrebări, dar Liat i-a

răspuns: „Ajunge, mamă, nu vezi că sunt terminată?” După o oră Itamar și Yaheli terminaseră de cercetat casa și se așezaseră în fața televizorului. Ceea ce era bine, pentru că și Liat, și Aviva obosiseră de cât se ținuseră după ei, dar era și problematic, pentru că nu prea mai aveai de ce să supraveghezi niște copii care se uită la televizor și însemna că trebuie să găsești un subiect de discuție. Ar fi fost perfect dacă mâncarea ar fi fost gata. Când gura e plină cu șnițele și budincă de conopidă, tăcerea e justificată. Dar budinca de conopidă de-abia fusese pusă în cuptor.

— Știi ce n-am mai făcut de ani întregi?

Liat i-a aruncat mamei ei o privire perplexă.

— Nu ne-am mai uitat în albumele tale de fotografii.

Și, înainte ca Liat să poată protesta, Aviva a țâșnit de pe canapea și a scos un album de pe raftul de sus al dulapului. După o clipă a revenit și s-a așezat, permițându-și să se apropie de Liat, furișându-se spre ea cu albumul pe post de scuză.

— Doamne, uite ce dulce ești aici!

— Câți ani crezi că aveam aici?

— Cred că șase.

— Da, uite prăjitura din fotografia de jos. E de pe vremea când le coceam încă în formă de numere.

Liat s-a aplecat deasupra albumului.

— Mi-aduc aminte că așa le coceai. Nu erau niciodată bune, numai crema era gustoasă.

Maică-sa a izbucnit într-un râs puternic, în care se simțea că o rănise.

— Dar uite cât erai de dulce aici, cu rochița asta galbenă. Arătai ca o prințesă.

Liat a întins mâna spre album și a scos fotografia.

— Nu seamănă deloc cu mine.

O fetiță într-o rochiță galbenă își astupa urechile cu mâinile. În spatele ei se vedea o minge roz. Se uită la ceva de dincolo de fotografie. Rochița e dantelată. Gulerul e brodat. Părul fetiței e pieptănat cu grijă. Ceva mai încolo, puțin neclar, e un zid alb din cărămidă. Coatele sunt ascuțite. Brațele brune. Palmele grăsuțe.

— Ce trist! Uite cum îmi astupam urechile.

— Ce tot zici? a sărit Aviva. Îți aranjai părul. Mai ai gestul ăsta și azi, când îți duci buclele după ureche.

— Nu-i adevărat, mamă, îmi astupam urechile. Uită-te bine!

— Mă uit.

— Și?

Pe canapea nu mai erau acum amintiri pline de nostalgie, ci altceva, fără nume, dar foarte prezent.

— Dacă e atât de important pentru tine, în regulă, îți astupai urechile. Dar, după părerea mea, aici îți aranjai părul. De ce să vrea o fetiță de șase ani să-și astupe urechile la serbarea zilei ei de naștere?

— Poate pentru că i s-a urât să-și audă părinții cum se ceartă.

— Tatăl tău și cu mine nu ne certam niciodată în prezența ta.

Atunci poate că s-a plictisit să vadă că nu vorbiți, niciodată unul cu altul.

Mirosul budincii de conopidă a umplut salonul. Aviva a luat albumul și a început să-l răsfoiască.

— Uite cum zâmbești aici! Vezi, Liat, aici chiar zâmbești.

Liat s-a uitat la poză. Nu exista niciun motiv să se enerveze așa de tare, și totuși s-a întâmplat. O umilință veche, fără nume, i-a deschis acum un ochi galben până în adâncul abdomenului.

— Dar e atât de tipic ca tocmai în prima fotografie din album, în loc să privesc drept în față și să zâmbesc ca o fetiță normală, eu să mă uit într-o parte și să-mi astup urechile. Atât de tipic și, mai ales, cu privirea asta tristă…

— De ce ești tu atât de sigură că privirea ta e tristă? Mie mi se pare că e clipa aia dintre un zâmbet și altul, întâmplător ți-au făcut fotografia între zâmbete, nu în clipa în care zâmbeai.

— Și nu crezi că asta înseamnă ceva?

— De ce trebuie ca la tine totul să aibă altă semnificație? Explică-mi, de ce te agăți tocmai de fotografia asta, și nu de altele?

Liat nu a răspuns și după câteva clipe maică-sa a renunțat la întrebare, a îndepărtat-o așa cum dădea la o parte vineri seara farfuria cu suportul de lumânări, ca să nu-i cadă vreuna și să ia brusc foc casa.

Liat s-a uitat din nou la fotografie. Iată o fetiță care își aranjează părul în timp ce se uită la tortul de ziua ei. Iată o fetiță care își astupa urechile, refuzându-se lumii încă de la șase ani.

— Haide, scumpo! Se arde budinca, a zis mama ei.

Și totuși, ceva din ea refuza să creadă. În ciuda minciunilor care se adunau una peste alta, în ciuda nopților pe care le

petrecuse singură, în ciuda a ceea ce-i spusese secretara când sunase la spital. În ciuda comportamentului său ciudat și a dimineților în care stătea în pat rupt și tăcut și a nopților în care se întorcea ezitant și vinovat, și a exploziei de furie teribilă și ciudată față de copii lângă mașină. Ceva îi spunea că nu e posibil. Că Eitan nu face asemenea lucruri. Că doar de-asta îl alesese. Pentru că era echilibrat. Arogant. Al ei. Îl verificase cu atenție încă de la început, îl cercetase bine-bine și numai atunci când a fost sigură că o iubește cu adevărat, din vârful capului până la tălpi, că e absolut nebun după ea, numai atunci și-a permis să intre într-o relație cu el. Și acest permis nu se reînnoiește automat. Continuă să fie atentă la cum o privește, de la un an la altul, să asculte cu mare atenție cum spune „te iubesc”, concentrată să detecteze orice notă falsă. L-a cercetat astfel trei ani și de-abia după aceea i-a zis că-i permite s-o ceară de nevastă. El a râs în hohote. „Tocmai pentru cinismul ăsta al tău te iubesc”, i-a spus. Dar ceva din el a înțeles, dovadă că a cerut-o de soție peste două luni și i-a zis că ar fi făcut-o mult mai devreme, dacă nu s-ar fi temut că va refuza.

Deci ce s-a întâmplat, totuși? Era întrebarea pe care și-o repetase tot drumul din Omer și până în Or Akiva. Copiii stăteau în spate, curioși și emoționați de călătoria neobișnuită, iar ea le vorbea lor pe un ton calm și ei înșiși cu voce tremurândă, spunându-și: nu știu, pe viața mea că nu știu. Și mai erau multe alte lucruri pe care nu le știa. Nu știa ce va face când el se va întoarce acasă sau o va suna. Nu știa dacă să-i ceară să plece de-acasă imediat sau să-i dea voie să doarmă câteva nopți pe canapea. Nu știa dacă să le spună copiilor că mami și tati s-au certat puțin ori să se comporte ca și cum totul ar fi doar o parte dintr-o excursie de weekend spontană. Când a închis albumul și s-a așezat la masă, în fața budincii de conopidă puțin arse pe margine, s-a gândit că e imposibil ca asta să fie viața ei. Cineva a încurcat lucrurile și a trezit-o de dimineață în viața altcuiva. A altei femei. O femeie care are și ea doi copii, lucrează în poliție și are și ea un caz nerezolvat și un rid în partea dreaptă, deasupra buzei. Dar acea altă femeie, spre deosebire de ea, are un soț care o înșală. Acea altă femeie a fost suficient de tâmpită să-și construiască viața la poalele unui vulcan. N-a verificat solul înainte, nu s-a asigurat că nu există acolo niciun crater care fumegă. Săraca, acea altă femeie! Chiar că da.

La opt și un sfert a sunat Eitan. Ea și mama ei stăteau cu copiii în fața televizorului, mâncau pateuri și urmăreau un șir infinit de castinguri pentru programe gastronomice și castinguri pentru programe de dans și castinguri pentru rolul de moderator care face castinguri pentru un program de muzică. Se gândise să schimbe postul, dar nu avea putere și oricum îi era indiferent. Deci stătea în aerul greu și cald al apartamentului, înghesuită pe canapea între mama ei și cei doi copii, în timp ce televizorul răcnea ca un cor grecesc antic, drept care a hotărât că astăzi trebuie să se culce devreme.

Dar la opt și un sfert a sunat Eitan și, spre părerea ei de rău, era încă prea trează ca să rateze convorbirea. A așteptat ca telefonul să sune de șapte ori până când a răspuns. Pe ecranul care pâlpâia a văzut numele lui: Tani.

Până la urmă a răspuns. Nu pentru el. Pentru Itamar. Copilul a aruncat o privire rapidă spre ecran, fără să poată citi numele apelantului de unde stătea, dar fără îndoială că putea să ghicească. Un copil de șapte ani nu trebuie să vadă că mama lui nu-i răspunde la telefon tatălui lui.

— Unde ești?

Și-a permis luxul să se bucure de surprinderea din vocea lui. De panica lui. Nu se aștepta să se întoarcă într-o casă goală. A așteptat o clipă, după care i-a răspuns cu o întrebare, deși știa foarte bine ce-i va răspunde:

— Acasă. Cu o cutie cu pizza.

Atunci ea i-a explicat. Încet. Ce i s-a spus când a sunat la spital ca să vorbească cu el. Ce a hotărât să facă. El a ascultat la capătul celălalt al liniei, respirând greu în telefon, de parcă aerul era mai greu decât putea el duce. Când a terminat de vorbit, a tăcut, iar ea se gândea cum de se întâmplase că toată relația asta se născuse din tăcere și se termina în tăcere. Tăcere înaintea primului cuvânt și tăcere după ultimul cuvânt și s-a întrebat dacă începea etapa ultimelor cuvinte…

Atunci el a spus „Am plecat” și a închis telefonul. Iar ea s-a întors și s-a așezat pe canapea, ignorând privirile mamei și ale lui Itamar, zâmbindu-i lui Yaheli, care mai avea puțin și adormea.

După aceea timpul a trecut încet. Yaheli a adormit și ea l-a dus în camera pe care mama ei o aranjase pentru copii. Era camera bunicii, în care încă se păstra parfumul ei. Apă de

trandafiri și încă ceva. În afară de parfum, totul în cameră era schimbat, iar Liat s-a gândit că, dacă ar fi fost posibil să împachetezi și aroma asta într-o cutie și s-o donezi la WIZO[63], maică-sa ar fi făcut-o, fără îndoială. Când Liat descoperise prima oară ce făcuse mama ei din camerei bunicii, se iscase o ceartă enormă. Nici măcar ceartă, de fapt, Liat țipase și plânsese, iar mama o ascultase în tăcere. Ea nu era genul care ascultă în tăcere, dar atunci nu țipase și nu plânsese, ci așteptase ca Liat să termine, după care îi spusese că asta a fost dorința bunicii. „M-a pus să jur în dimineața în care a fost internată în spital că, dacă se duce, strâng tot în cutii și donez la WIZO. Am așteptat destul”.

Acum, când a intrat în cameră, cu Yaheli în brațe, Liat a inspirat parfumul până în adâncul plămânilor. Putea efectiv să simtă prezența bunicii în cameră. Imaginea ei a prins formă printre umbre, firavă, o pasăre, subțire, culcată în pat sub pături. Când era fetiță, se furișa noaptea în camera ei, o dată sub motiv că tună și altă dată, că a avut un coșmar, până când bunică-sa i-a zis să nu mai caute pretexte și pur și simplu să vină când vrea. Bunica ridica puțin păturile, iar ea aluneca înăuntru lângă ea, inspirând aroma aceea a apei de trandafiri și încă ceva. Cu anii, se întâmpla din ce în ce mai rar, iar când era la liceu s-a mai strecurat la ea în pat doar de două ori: înaintea BAC-ului la matematică, când nu putea să doarmă, și în seara de după ce se culcase cu Kfir, pentru că o dorea. Dar, chiar dacă a rămas în camera ei, știa, totuși, că în odaia de alături stă culcată o femeie aeriană ca o pasăre, iar asta o liniștea.

(Ciudat că niciodată nu și-o imagina altfel, niciodată nu și-o imagina tânără. Și, spre deosebire de toți ceilalți copii, nu simțea nicio dorință să se uite la fotografiile ei din tinerețe sau să știe cum arăta bunica ei când era fetiță. Ca să nu-i apară pe neașteptate altă femeie, în locul bunicii care îi făcea atât de bine. O altă femeie care ar putea fi meschină sau răutăcioasă. O femeie care putea fi lacomă sau umilă. O femeie care face scandal în casa ei sau le face șicane vecinilor. O femeie care trăiește în lumea ei. Bunica ei era o cazemată în inima orășelului Or Akiva. Un loc sigur, din beton armat. Iar locul acesta e important să fie sigur, nu trebuie să aibă colțuri întunecate. De

[63] WOMAN’S INTERNATIONAL ZIONIST ORGANIZATION – societate apartinică, al cărei scop este asigurarea condițiilor bune de viață pentru femei și copii (n.tr.).

aceea nu întreba, nu știa și nu voia să știe. Și-a lăsat curiozitatea firească în pragul ușii și a intrat.)

Yaheli s-a răsucit în somn, iar Liat continua să privească umbrele suficient de generoase să ia forma bunicii. Cum să accepte că niciodată, niciodată, *niciodată în viața ei* nu se va mai strecura în patul acela? Iar mirosul de apă de trandafiri cu încă ceva – cât va mai dura până va dispărea și el? Poate din cauza asta bunica ceruse ca toate lucrurile ei să fie donate la WIZO, o lovitură puternică, asemenea celor pe care le aplica în capul crapilor pe care îi cumpăra pentru Sabat, explicându-i lui Liat că așa doare mai puțin. Și-a amintit brusc cum, atunci când s-a întors acasă după înmormântare, a văzut periuța ei de dinți stând dreaptă și mândră într-un pahar. Și hainele frumos împăturite în dulap. Și ciorapii. Cine în lumea asta împăturește ciorapi? Dar bunica ei împăturea ciorapii. Împăturea până și chiloții. Împăturea fețe de masă, împăturea facturi. Degetele ei îndemânatice împărțeau lumea în pătrate-pătrate și le așezau frumos în dulap. Pentru bunica ei, fiecare lucru avea locul lui și totul era împăturit. Revolta tăcută și fermă a unei singure femei în fața lumii întregi. Afară – balamuc și războaie, bariere și furtuni. Dar nimic din toate astea nu trecea pragul casei. O ușă simplă, din plasă, nu permite intrarea țânțarilor, a muștelor și a lumii. Iar înăuntru – ordine exemplară. Viața împăturită cu meticulozitate. Borcane cu castraveți murați înșirate rânduri-rânduri, gata de luptă. Cât de repede îi mâncau în săptămâna de doliu[64], aproape fără să-și dea seama. Și cât de repede i-au mâncat în săptămâna de doliu, unul după altul, aproape fără să-și dea seama. Până când mama ei a ieșit palidă din bucătărie și a spus: ăsta e ultimul.

L-au pus pe o farfurie din porțelan și l-au scos cu respect pe terasă. Zăcea acolo, umed și lucios ca un nou-născut. Au așteptat până când a plecat ultimul oaspete, după care l-au împărțit în trei bucăți – una pentru mama, una pentru Liat, una pentru unchiul Nissim. L-au mestecat încet, încet, știind că gustul care le umplea acum gura și le înțepa limba îl simt ultima dată. Sfârșitul definitiv. Iar gura lor nu a fost niciodată atât de goală și totodată atât de plină.

[64] Prima săptămână de doliu, care începe după înmormântare și în care rudele de gradul întâi nu ies din casă și primesc vizite de condoleanțe (n.tr.).

În timpul săptămânii de doliu, casa parcă fusese binecuvântată. Se purtau unul față de celălalt cu o tandrețe pe care nu știau că o au. Se iertau unul pe altul cu aceeași ușurință cu care, în zilele obișnuite, săreau unul la altul. Seara, după ce ultimul vizitator pleca murmurându-și condoleanțele, rătăceau prin odăi în tăcere. Încetul cu încetul, au început să se adune în camera ei. Iluzie malițioasă – arăta exact la fel ca înainte. Dar fotografiile de pe pereți începuseră să se îndoaie puțin, covorul persian să se destrame, literele din cărți să dispară. Toate hainele împăturite își desfăcuseră mânecile și urcaseră la cer, într-un joc de bumbac și naftalină. Un stol de chiloți albi, lângă o escadrilă de ciorapi negri, pulovere din lână și, după ele, și-au luat zborul șalurile ei, brodate și splendide, păsări minunate care vor dispărea la orizont. Sau cel puțin, așa ar trebui, pentru că nu există nimic mai dezgustător decât un obiect care supraviețuiește stăpânului său.

Dar ele, toate aceste obiecte, n-au dispărut. Au rămas acolo împăturite. Iar dacă la început Liat și mama ei voiau să intre în odaie și să-și ușureze sufletul privindu-le, încetul cu încetul au început să le urască. Pentru că obiectele s-au înmulțit până când n-a mai rămas nimic în casă în afară de ele. Liat nu putea identifica momentul în care iubirea s-a transformat în dependență. Când s-a transformat camera bunicii ei dintr-un loc viu, într-un cadavru învelit în giulgiu. În strada Ben Yehuda 56, la etajul doi, timpul a înghețat în aromă de apă de trandafiri. Dar nu există nimic mai lipsit de viață decât un muzeu și nimic mai viu decât un dor proaspăt, care te arde pe gât ca un alcool tare.

Acum și-ar fi dorit să spargă o farfurie în camera aia. Intenționat. Să dea drumul la radio la volum maxim. La reclame. Să dezlipească boabele de susan de pe pateuri unul câte unul și să le arunce pe jos. Să apoi să aștepte. Iar, dacă ea nu va veni, dacă într-adevăr nu va veni, poate numai atunci va înțelege că e adevărat. Că bunica ei chiar nu mai era aici. Că Liat poate să tragă o bășină zgomotoasă și să declare că la viitoarele alegeri va vota partidul MEREȚ[65]. Poate să spună *kusemek*[66] fără ca o mână ușoară ca o aripă de pasăre să-i dea o palmă ușoară peste mână, certând-o: „Cum vorbești așa?” Poate să facă orice vrea,

[65] Partid de stânga, social-democrat, ecologic, sionist (foarte controversat în rândul evreilor orientali), a cărui denumire s-ar putea traduce prin: „vigoare”, „forță”.
[66] „Pizda mă-tii” – în lb. arabă. Înjurătură intrată în argoul ebraic (n.tr.).

fără a fi dojenită. Nu mai trebuie să fie o nepoată bună. Pentru că, dacă nu mai există bunică, nu mai există nici nepoată. A rămas doar Liat. Singură.

•

Camera era întunecată și caldă, iar respirația lui Yaheli, liniștită. Umbrele au învăluit-o pe Liat într-o vată neagră și un dor care la început a fost tăios până la durere, dar pe parcurs a devenit mai blând, îmbiind-o la somn. A pus capul pe pernă, lângă Yaheli, și a inspirat din plin mirosul lui de șampon. De ce nu poate să-și păstreze acest miros pentru întotdeauna, chiar și când o să crească? Se poate obișnui cu ideea că vocea o să i se schimbe, că într-o bună zi va fi mai înalt decât ea, chiar și cu faptul că într-o zi va iubi altă femeie mai mult decât pe ea. Cu toate ar fi de acord, dacă și-ar putea păstra măcar acest miros, dulceața asta a copilăriei. Dar mirosul ăsta se va estompa, la fel ca parfumul de trandafiri din cameră. Se putea deja imagina mergând cu el prin supermarket, un adolescent ironic și puțin cinic, și ea oprindu-se lângă rafturi pentru a inspira un pic mirosul care a fost cândva șamponul lui de bebeluș. Iar el o va întreba „Ce faci, mamă?” și ea se va grăbi să închidă capacul și va porni repede, întrebându-se ce se întâmplase cu copilul ei…

Copilul care într-o zi va fi adolescent doarme acum pe salteaua din camera bunicii ei. Ea, care începuse să crească în camera asta când era de vârsta lui, stătea acum culcată lângă el și îi mângâia părul cu mâna ei de femeie matură. Pe altă saltea, în altă cameră, fusese culcată bunica ei în urmă cu trei ani, cu ochii închiși. Zece degete răsfirate, care nu mângâiau nimic și nu cereau nimic. La ultima ei vizită la spital, Liat dăduse cu ojă roșie pe unghiile bunicii. Aceeași ojă care o făcuse cândva să se rușineze și pe care fetele de la Maagan Michael o numeau „lac de țoapă”. Bunica era culcată pe saltea. Părul ei minunat se desfăcuse în jurul capului, unghiile erau de un roșu-căpșună. Acum, în dormitorul întunecat, timpul se eliberase din lanțurile logicii. Totul era posibil. Orologiul cel vechi al bunicului încă ticăia în colțul camerei, dar limbile nu se vedeau în întuneric. Poate mergeau înainte, poate rămâneau în urmă, poate era altfel. Timpul există numai când îl vezi marcat. În întuneric nu-l vezi, deci nu există. În întuneric poți muta lucruri de la locul lor, poți amesteca viitorul și trecutul cu prezentul, poți trece anii dintr-o parte ca pe niște cărți de joc. Iată-l pe Yaheli, la trei ani,

cu mirosul lui de bebeluș. Iată-l pe Yaheli, la șaptesprezece ani, cu sarcasmul lui adolescentin. Iat-o pe Liat cea de cinci ani, cea de cincisprezece ani, cea de treizeci și cinci. Iat-o pe bunica ei cu păr negru, cu păr alb, cu păr roșu, numai unghiile le are mereu roșii.

Când s-a trezit, Eitan stătea în pragul ușii. Coridorul din spatele lui strălucea de la lumina albastră pe care o răspândea televizorul. În întunericul camerei de-abia a reușit să-i distingă fața. Nu spunea nimic, se mișca încet, părea doar încă una dintre iluziile optice pe care această cameră știa atât de bine să i le creeze. Dar ea *a știut* că va veni. De aceea nici nu s-a mirat când a apărut.

De vreme ce știa că va veni, era normal să te aștepți că va ști și ce să-i spună, când va ajunge. În blocajele din trafic, pe drumul de la Omer la Or Akiva, avusese suficient timp de gândire. La fel și în orele lungi petrecute la masa din salon. Și totuși, când s-a trezit și l-a văzut, nu i-a trecut prin minte nimic din ce i-ar fi putut zice. „M-ai mințit”. „Unde ai fost când le-ai spus la spital că ești bolnav?” „Cine e ea?” Cuvinte ridicole. Cuvinte pe care le zic femeile din filmele proaste. Sau din apartamentele de alături.

Ea l-a văzut aplecându-se înainte, dregându-și glasul. Înseamnă că are de gând să vorbească el primul. L-a privit cu o curiozitate reală. Ce iepure putea să mai scoată acum din pălărie?

— Tuli…

Asta a scos-o din sărite, cum își permitea să o strige „Tuli”? Cum își permite să folosească un alint intim, numele *lor*, când tot ce fusese al lor se destrămase azi la prânz, la ora unu, când ea se dusese acasă și văzuse că nu e nimeni?

A văzut-o că dă înapoi. În somn, stătuse cu brațele desfăcute, deschisă și încrezătoare, iar acum le strânsese într-un gest autoprotector. Ochii ei căprui spuneau același lucru în întuneric și apoi s-au uitat în altă parte. Asta l-a speriat. Faptul că și-a îndepărtat privirea spunea mai mult decât ar fi spus cuvintele „Nu vreau să vorbesc”. Și-a luat ochii de la el, așa cum își iau oamenii ochii de la un accident de pe marginea șoselei. La început nu și-i pot desprinde, iar apoi vine clipa în care e prea mult pentru ei și întorc brusc capul, pleacă mai departe și nu se

mai uită o dată înapoi. Pentru că oricum nu mai e nimic de făcut.

Ar fi trebuit să-i spună atunci, în noaptea aceea. Să intre în casă și să-i spună. Am dat cu mașina peste un om, Tul. Peste un eritreean. Vătămare cerebrală masivă. L-am lăsat acolo. Din salonul Avivei se auzeau vocile vesele ale reclamelor. Cineva vorbea despre avantajele enorme ale cerealelor integrale. În noaptea aceea sigur l-ar fi ascultat. Acum avea dubii că-l va asculta. (Dar oare l-ar fi ascultat într-adevăr? Și în ce fel l-ar fi ascultat? Ar fi putut, măcar o clipă, să lase deoparte ideea ei clară despre bine și rău? Ar fi reușit să se îndepărteze o clipă de eterna ei corectitudine, care depășește până și corectitudinea lui? Pentru că acest lucru care stă acum între ei, acest secret care-i desparte, are în aceeași măsură și o „mamă”, nu numai un „tată”. Pentru un asemenea secret e nevoie de doi. Unul care să nu fi vrut să povestească și unul care să nu fi vrut cu adevărat să asculte.) Ar mai fi fost o posibilitate, nu cu mult mai plăcută. Că nu pentru că s-a temut de criticile ei aspre a tăcut în noaptea aceea. Nu din cauza discursului acuzator pe care știa că i-l va ține sau a privirilor dezamăgite pe care avea să le vadă în ochii ei. Ci pentru că știa sigur că, dacă i s-ar fi întâmplat ei așa ceva, dacă l-ar fi lovit ea pe eritreean, ea niciodată n-ar fi fugit de-acolo. Și nu pentru că întotdeauna făcea ce trebuie, ci pentru că așa era ea. Ea nu era omul care să facă asemenea lucruri. În schimb, a reieșit că el era…

Eitan nu avea nicio intenție să-i spună adevărul. Era prea complicat, prea murdar, prea năclăit în sânge și bucăți de creier. Pe de altă parte, sub nicio formă nu poate lăsa lucrurile așa cum erau, fără să scoată un cuvânt. Privilegiul acesta le era rezervat bărbaților care ajungeau acasă la ore normale. Bărbați care nu lipseau de acasă nopți întregi, care nu fuseseră prinși într-o serie jenantă de minciuni. Liat nu-l va ierta dacă va continua să tacă, dar nu-l va ierta nici dacă îi va povesti adevărul. Între două rele, minciuna strălucea ca soarele. Umplea totul de culoare.

Șantaj pentru malpraxis. Cel mai bun lucru la care s-a putut gândi și, luând în considerație condițiile, nu era rău deloc. Soția unui bărbat pe care-l operase. El murise, iar ea îl amenințase că-l dă în judecată. Nu deschisese proces, dar, dacă avea să-l deschidă, era pierdut. În ultimele săptămâni încercase s-o întâlnească, să o convingă să renunțe. Era o femeie între două

vârste, destul de ciudată. Îl suna la ore ciudate. Îi cerea să vină. Îi ținea discursuri acuzatoare, sălbatice. Dar azi îl chemase la o discuție urgentă și-l anunțase că renunță definitiv la chestiune. Rupsese în fața ochilor lui actul de dare în judecată. Se întorcea la familia ei, în Africa de Sud. Asta e. „N-am vrut să-ți povestesc până acum, ca să nu te îngrijorez. Poate mi-a fost și teamă că o să-ți fie rușine cu mine”.

Deci asta era. Minciuna ieșise, netedă și strălucitoare ca un hipopotam care se ridică din apă. Uriașă. Aproape monstruoasă. Născută brusc din el, enormă și perfectă, ca Atena când a ieșit din mintea lui Zeus. Acum, când ieșise din el, Eitan putea s-o privească. Unitate monolitică, superbă. Armonie deplină în fiecare amănunt. Și, cel mai important, convingere interioară profundă despre funcționalitatea a cel puțin o parte dintre aspecte. Restrângere totală a câmpului vizual care se referă la alte aspecte. În timp ce vorbea, Eitan nu mai vedea nicio diferență între malpraxis și accidentarea eritreeanului. La urma urmei, ambele situații s-au petrecut în timp ce lucra, amândouă dintr-o eroare. Iar șantajul, care se afla în centrul poveștii, nu era diferit de șantajul petrecut în realitate. Chiar și happy-endul. Și rușinea la fel.

Erau, fără îndoială, și diferențe. Malpraxisul e un fapt jenant, rușinos, și totuși încadrarea juridică a unui medic care a comis o greșeală în timpul serviciului nu este aceeași cu a unui medic care a dat cu mașina peste un om și l-a lăsat acolo. Primul va fi cel mai probabil concediat și atâta tot; al doilea va fi, fără îndoială, trimis la închisoare. Iar, dacă e să intrăm în amănunte, există o diferență destul de importantă între o femeie ciudată, între două vârste, și femeia subțire, înaltă, ai cărei ochi catifelați străluceau încă în amintirea lui. Dar Eitan făcea abstracție de diferențe. Era obligat să facă abstracție, ca un pilot care conduce un Boeing 747 și își îndreaptă avionul în așa fel încât să nu aibă niciun obstacol pe pista de decolare. Minciuna nu poate decola altfel. Liat stătea acolo cu brațele încrucișate și se uita la el în timp ce el își împingea hipopotamul pe pistă, în sus, spre cer. Cumva, într-un fel cu totul neobișnuit, era foarte frumoasă.

— Tati? Ești aici?

Yaheli a ridicat căpșorul adormit de pe pernă. Eitan a tăcut. Încă nu știa dacă hipopotamul lui decolase și rămăsese în aer sau se prăbușise. Liat s-a întors din nou spre el și l-a privit. Era

semn bun. Nu mai arăta ca o trecătoare care a nimerit întâmplător cu el într-un lift. Dar încă nu-i putea descifra privirea. Camera era prea întunecată, iar el, prea tensionat pentru a sesiza subtilități. De obicei, putea să-și dea seama de o tresărire rapidă de nerăbdare a pleoapei, de o ridicare a sprâncenei în semn de neîncredere. Doar îi studiase chipul cincisprezece ani. Dar acum era cu totul concentrat pe minciună, orice neatenție putea deveni catastrofală, ca un jongler care dărâmă dintr-odată toate sticlele. Cuvintele lui Yaheli au fost tocmai diversiunea care l-a distras, deoarece, chiar dacă reușise să-i toarne nevesti-sii o asemenea minciună dezgustătoare, sub niciun chip nu era dispus s-o lase să ajungă la urechile băiatului mic. Fapt pentru care a tăcut, iar după o clipă, când Yaheli a repetat întrebarea, i-a răspuns:

— Da. Am venit să te culc.

Acum se simțea perfect confortabil, pentru că știa clar că în privința asta nu minte. Chiar de-asta venise, ca să-l culce. Și într-o clipă, avea să-l ducă în pat și pe Itamar, care adormise pe canapea. Îi va culca și îi va înveli bine-bine, iar mâine-dimineață îi va lua pe toți înapoi acasă. Înapoi la viața lor. Iar femeia aia nebună n-o să mai apară.

Yaheli i-a făcut semn cu mâna să vină la el. O mișcare mică a mâinii, poruncitoare, care nu putea fi refuzată. Liat s-a dat la o parte și i-a făcut loc lui Eitan. Chiar dacă se gândise să-i ceară să plece și să se întoarcă în ziua următoare, ordinul copilașului de trei ani a fost mai puternic decât ea. Doar n-o să-l alunge pe tată sub ochii copilului.

Eitan a ezitat o clipă înainte să se așeze. S-a uitat la Liat pentru a-i obține aprobarea. Ea a dat din cap fără să spună niciun cuvânt. S-a așezat lângă ea și l-a mângâiat pe Yaheli pe buclele mătăsoase, buclele cărora le datora aprobarea asta surprinzătoare de a se așeza. Yaheli l-a rugat să-i cânte ceva, iar el a cântat în șoaptă un cântecel despre două fetițe și o singură umbrelă și a zâmbit când Yaheli a cerut imperios:

— Și mami! Cântați împreună!

Iar ei au cântat împreună. Era amuzant, caraghios sau trist – depinde în ce fel se vor termina lucrurile. Dacă a doua zi se vor întoarce împreună acasă, fără îndoială că într-o bună zi vor putea să râdă amintindu-și de seara în care au fost obligați să cânte pe două voci un cântecel pentru copii. Dacă Liat va

rămâne supărată, cântecul se va transforma într-un fel de monument grotesc: tata, mama și copilul cântă în drum spre Rabinat[67]. Eitan nu știa care dintre posibilități era cea corectă. Nici Liat. Yaheli îi ținea pe fiecare din ei de mână, cu gestul lui de copilaș, îi ținea tare pe amândoi și nu le dădea drumul.

După șase cântece, lui Eitan i-a sunat telefonul. Tocmai terminaseră un *la-la-la* din refrenul melodiei *A șaisprezecea oaie.* Yaheli stătea culcat între ei, delectându-se. Niciodată nu răspunseseră la strengăriile lui cu asemenea abnegație. Amândoi, împreună, fredonând peste capul lui, și nimeni nu spunea că s-a făcut târziu, nimeni nu zicea că gata, e de-ajuns. Îi cântau ca să-l adoarmă și îi cântau ca să-și adoarmă vinovăția, pentru că-i spuseseră că totul e în regulă, când de fapt nimic nu era în regulă. Liat îl asculta pe Eitan, falsând ușor cu vocea lui de bas, și se gândea că la un moment dat copilul va adormi și atunci problemele vor începe iar. Dar se mai gândea și că cineva care îi cântă astfel copilului său ca să-l adoarmă nu poate fi un mincinos. Ceea ce, de fapt, nu e așa, pentru că oamenii sunt perfect în stare să le cânte copiilor lor cântece fermecătoare, în timp ce le îndrugă minciuni îngrozitoare altor oameni sau, uneori, chiar propriilor copii. Liat știa, deși în clipa asta nu avea chef s-o știe. Voia să-l creadă. Să nu ia în seamă încordarea și efortul pe care i le simțise în voce și pe care le cunoștea prea bine din orele nesfârșite petrecute în sala de interogatoriu. La urma urmei, să spui o poveste care diferă de realitate e o treabă destul de obositoare. Asta, dacă ești bine antrenat la minciună. Trebuie să dai amănunte, să sincronizezi dovezi, să astupi găuri. Niciodată nu înțelegi cât de complexă e realitatea până când nu încerci să creezi una paralelă. Și totuși, ceva din ce a povestit l-a îndepărtat de teritoriul clar al minciunii. O sclipire de metal nobil sub alte metale. Un anume procent de adevăr și un anume procent de minciună se topesc împreună și se face un singur aliaj. Cine ar putea spune?

Ea. N-avea nicio îndoială c-o să descopere. O convorbire telefonică scurtă cu văduva cea ciudată. O dovadă mai mică de-atât nu va accepta. Să fie sigură că e într-adevăr văduvă, într-adevăr ciudată, într-adevăr între două vârste și în drum spre Africa de Sud. Dacă toate răspunsurile sunt adevărate, ar putea începe să construiască din nou. Încet, cu atenție – sabia nu va fi

[67] În Israel divorțurile sunt pronunțate de Rabinat (n.tr.).

imediat îndepărtată de deasupra capului. Dar, dacă ochii lui vor începe să rătăcească speriați când îl va ruga s-o sune pe văduva respectivă, imediat după ce va adormi copilașul, dacă va refuza, atunci se va despărți de el chiar în noaptea asta.

Telefonul i-a luat pe amândoi prin surprindere. Sunetul a spart cântecul pe care i-l cântau împreună lui Yaheli. Au tăcut. Eitan era atât de conștient de privirea lui Liat. Ar fi vrut atât de mult să nu răspundă. Să o lase să se scufunde în fântâna uitării. Dar nu putea. Nu era în stare. Pentru că la capătul celălalt era o femeie care voia să vorbească cu el. A înțeles asta din disperarea cu care suna, iar și iar.

Yaheli s-a răsucit pe saltea, pe jumătate adormit. Tocmai din cauza acestor bucle ale lui mătăsoase, a așternuturilor curate din bumbac, tocmai din cauza lor trebuia să verifice dacă lumea de la capătul liniei telefonice exista cu adevărat, dacă putea exista în același timp cu lumea lui.

I-a șoptit lui Liat că trebuie să răspundă. Privirea ei plină de reproș l-a însoțit când a ieșit din cameră. Pe coridor a auzit-o pe Samar șoptind într-o engleză incorectă: „Sirkit nevoie doctor. Sirkit foarte foarte rău. Nevoie doctor”. El nu a spus niciun cuvânt. Ce-ar fi putut spune? A închis telefonul și, după o scurtă ezitare, l-a pus pe modul silențios. A intrat din nou în cameră la Yaheli. A încercat să cânte *Tunete și fulgere,* dar tunetul l-a lovit direct în gât, iar fulgerul i-a explodat în burtă. *Sirkit nevoie doctor. Foarte foarte rău.*

14.

De ce se întorcea acolo?

Dacă exista vreun răspuns – un răspuns care să poată fi exprimat prin zece cuvinte sau prin zece mii, un răspuns care să înceapă cu „pentru că” și să se termine cu „de-asta”, un răspuns care să înceapă în punctul A și să ajungă până în punctul B – dacă exista un astfel de răspuns, Eitan Green nu-l cunoștea.

Era joi noaptea, iar drumul din Or Akiva spre Beer Sheva era pustiu și gol. Din când în când, pe la vreo intersecție întunecată, se ivea câte un chip de copil, imigrant din Rusia, care vindea

buchețele de flori. Eitan n-a încetinit, dar s-a strâns mai tare în palton, cu o mișcare înfrigurată, deși temperatura în mașină era constantă. După douăzeci sau treizeci de minute încă o intersecție, încă un copil, iar el și-a strâns din nou paltonul, fără să se gândească, fără să-și amintească.

Se tot întreba de ce se întoarce și nu știa. Benzinăriile străluceau spre el de pe cele două laturi ale șoselei, în nuanțe de galben și portocaliu, ca un incendiu aflat sub control. Poate că se întorcea acum, pentru că nu rămăsese atunci, în noaptea aceea. Poate se întoarce pentru ea. Și poate că, de fapt, nici n-o să se întoarcă, poate că la următoarea intersecție se va răzgândi și se va întoarce la Or Akiva.

Dar nu. El își continuă drumul. Când luminile orașului Kiriat Gat[68] au dispărut în urma lui, s-a gândit că este prima dată de când se întâmplase, când el *alegea* să facă ceva, fără să i se impună. În mod ciudat, asta îl face să se simtă bine.

Dar când a luat-o pe șoseaua care înconjoară Beer Sheva senzația era deja alta. A dat drumul la radio și la puțin după aceea l-a oprit. După câteva minute de drum l-a pornit din nou, l-a oprit iar și apoi l-a deschis din nou furios, chiar dacă foarte repede a vrut să-l închidă iar. Pericol de inundații pe dealurile Negevului, se anunța la știri. Pe urmă s-a trecut la muzică veselă, ca pentru joi noaptea. Muzică de petrecere. Eitan se întreba câți oameni vor fi călătorind la ora aceea în mașini, ascultând muzica unor petreceri la care nu participă. Nu că l-ar fi preocupat foarte mult, pur și simplu era mai bine decât să se tot întrebe de ce se întorcea acolo. Trecuse deja de intersecția Shoket, când l-a străbătut un gând ciudat – se întorcea acolo ca să se caute pe sine însuși, cel care a fost, și Copilul pe care l-a pierdut. L-a pierdut în noaptea când l-a lovit pe eritreean. De fapt, poate îl pierduse cu mult, mult timp înainte, dar în noaptea aceea a descoperit că l-a pierdut. Copilul care, atunci când văzuse un om fără adăpost pe stradă izbucnise într-un asemenea plâns, încât bunica lui, care era acolo, își mai amintește și astăzi. Când a încetat să se mai uite la oamenii străzii și să-și ferească privirile de ei cu orice preț? Care a fost momentul în care a încetat să se întristeze în fața unui căzut pe stradă și a început, în schimb, să grăbească pasul?

[68] Oraș în sudul Israelului, între Tel Aviv și Beer Sheva (n.tr.).

Și totuși, nu s-a întors numai ca să-l găsească pe acel copil. A făcut-o mai ales pentru a i-l arăta *ei.* Ca să stea în fața ei și să-i spună: m-am întors. Și nu pentru că mi-ai ordonat. Ea va fi șocată, se gândea, absolut șocată. Și și-a dat seama uimit câtă plăcere i-a provocat imaginea aceea, a momentului întoarcerii lui. (Nu și-a pus întrebarea dacă s-ar fi întors și dacă ea nu ar fi fost frumoasă, dacă nu ar fi avut acea liniște de gheață, aproape sfidând indiferența. Dacă nu ar fi fost în ochii ei sclipirea aceea aristocratică, unică, de regină africană cu un os de om prins în păr.)

Când s-a apropiat de intersecția Tlalim, au început să-i transpire mâinile ca lui Itamar înainte de o dictare în clasă. Învățase deja cuvintele pe dinafară, le repetase odată cu mama, odată cu tata, și totuși, când se urca în pat avea palmele acoperite cu râuri de transpirație. Eitan i-a zis că e în regulă, că în felul ăsta corpul canalizează tensiunea spre exterior, dar Itamar nu s-a lăsat convins. Îl scotea din minți faptul că trupul lui făcea așa ceva, fără ca el să-i fi dat această comandă, fără să-l ia și pe el în considerație. În timp ce-și ștergea mâinile de volan, Eitan s-a gândit la fiul cel mare, la cât de justificată îi era nemulțumirea că trupul nu ascultă de mintea lui, nemulțumirea legată de copilul nesupus care tremura și transpira, pălea și se înroșea, întotdeauna la momentul nepotrivit, întotdeauna când ar fi trebuit să facă altceva.

A întors jeepul și a luat-o pe drumul neasfaltat spre garaj. A încercat să-și amintească de câte ori făcuse asta, dar n-a reușit. Însă își simțea degetele sigure pe volan – corpul lui își reamintea prea bine locul. Aici e o groapă, iar aici e o ridicătură la marginea drumului, aici ține dreapta, iar dincolo e mai bine pe stânga. Cunoștea drumul ăsta pe dinafară, chiar dacă de-abia acum își dădea seama. S-a gândit brusc la casa din Haifa, la faptul că, deși de ani întregi o numea „casa părinților”, continua să o considere tot casa lui. Într-una din vizitele acolo, în urmă cu câțiva ani, i-a prins o furtună de iarnă care a provocat o pană de curent. Erau la cina de vineri seara, el, Liat și copiii. Întunericul era absolut, elastic și dens. Yaheli era încă prea bebeluș ca să-i fie frică, dar Itamar i-a prins mâna și nu i-a mai dat drumul. Mama lui l-a rugat să aducă lumânările și în prima clipă a vrut să-i spună să se ducă ea, ce șansă ar avea el să găsească ceva în bezna asta, într-o casă în care n-a mai dormit de zece ani?

Dar părinții lui erau deja la vârsta la care se temeau să-i pună să meargă pe întuneric, așa că s-a ridicat și a început să bâjbâie prin beznă. Nu-și putuse imagina cât de ușor avea să fie. Iată peretele din salonașul unde mâncau. Dacă te furișai de-a lungul lui, ajungeai la peretele bucătăriei. Excelent punct de observație pentru el și pentru Iuval, ca să descopere unde se ascundea ciocolata. La peretele bucătăriei trebuia să fii atent, bufetul încă se află acolo, la fel de răutăcios ca și atunci, de-abia aștepta să intri în el cu degetul cel mic de la picior. Nu știa că-și mai amintește, dar toate erau acolo, exact în locul în care le lăsase. La fel și lumânările mamei, pe raftul al doilea, adânc în spatele serviciului de ceai care apărea numai la ocazii speciale și care, de fapt, nu mai ieșise la lumină de la săptămâna de șiva. S-a întors cu lumânările și a revenit și lumina în scurt timp, drept care a putut să-și spună iar că asta nu e casa lui, că el și-a construit o altă casă, una în care nu se simte străin. Dar își amintea încă felul cum îl pilotase în întuneric corpul lui, cu o siguranță deplină, și s-a întrebat dacă se va putea orienta astfel vreodată în propria sa casă.

Acum reieșea că nu numai casa din Haifa i se imprimase în memorie. Drumul acesta îi era și el tatuat pe neuroni. În urmă cu două luni și jumătate nici măcar nu știa că există, iar acum șofează pe el de parcă ar fi făcut asta dintotdeauna. Mai puțin de un kilometru până acolo și încă nu știe de ce s-a întors. Și poate că e logic, pentru că de fapt nu știa cu adevărat nici de ce o luase pe-aici prima dată. Poate că întrebarea „De ce se întoarce acum?” era, de fapt, sora mai mică a întrebării celei mari: „De ce nu s-a oprit în noaptea aceea?” De săptămâni întregi o ocolea, dar nu mai putea să se învârtească în jurul ei. Poate că nici nu există un motiv pentru care nu se oprise. Nu pentru că bărbatul era negru, iar el era alb. Nici din cauza lui Liat. Sau a copiilor. Poate că nu va ști niciodată de ce. Și tot ce i-a rămas de făcut e să se întoarcă și să se tot întrebe. Aceasta era ispășirea lui.

•

Îi spărseseră nasul, doi dinți și două coaste și îi lăsaseră o vânătaie mare și strălucitoare la ochiul stâng. Chipul ei de zeiță arăta acum ca o mască distrusă. Era întinsă pe saltea, cu ochii închiși și inspira încet printre coastele rupte, apoi expira încet printre dinții ei sparți. N-a deschis ochii când a intrat el și nici n-

a dat vreun semn că ar fi conștientă de prezența lui, nici măcar atunci când s-a aplecat deasupra ei și i-a luat pulsul. A privit-o cu ochii mari, pentru că, deși văzuse multe fețe care arătau mai rău decât a ei, nu și-ar fi putut imagina niciodată că o să vadă vreodată chipul *acesta* așa.

Și totuși, chiar și acum, cu fața distrusă și plină de sânge, își păstra noblețea aceea care îl răscolise încă de la început. Iar buzele ei care tăceau păreau acum de o mie de ori mai tăcute. Într-un fel anume, era încă obraznică, incitantă, avea încă puterea de a-l scoate din minți cu așteptarea asta a ei. Pentru că a înțeles dintr-odată că ea de fapt așteaptă. Nu dormea, nu era leșinată, doar stătea acolo culcată, cu ochii închiși și aștepta. (Dar el n-a înțeles că nu din dorința de a-l incita aștepta ea așa, nici dintr-o formă de ironie, ci pentru că știa clar că, dacă va deschide acum ochii, va face ce nu a făcut niciodată până atunci și nici după aceea nu va face niciodată – va izbucni în plâns.)

— Cine ți-a făcut asta?

Cuvintele i-au ieșit din gură uscate și încete, iar el și-a dat seama uimit cât de dur îi suna vocea. Că doar nu venise până acolo ca să fie dur. Nu-și lăsase soția, copiii și soacra în casa din Or Akiva, numai ca să ajungă aici uscat și rece. Dimpotrivă. A vrut să o ajute, să-i fie milă de ea. Ar fi vrut ca ea să deschidă ochii și să-l privească altfel. Sau poate să vadă că e altfel. Iar acum, fără să știe nici măcar de ce, a simțit din nou cum îl apucă furia. Iar ea trebuie să fi înțeles, pentru că atunci când a deschis ochii nu era în ei nici urmă din lacrimile care se adunaseră acolo cu numai o clipă în urmă. Pământ ars. Fuseseră absorbite cu totul în negrul irisurilor, fără să lase nicio urmă. Ochiul stâng era pe jumătate închis din cauza pumnului pe care îl primise, dar ochiul drept îl privea și a înțeles corect: doctorul ei se întorsese și era plin de întrebări. Avea nevoie să-și pună lucrurile în ordine. Aproape că i-a venit să râdă, dar s-a stăpânit. Ce vină avea el că în sistemul lui de valori totul trebuia să fie ordonat, explicat? Ce vină avea el că nu știa cum să se descurce cu niște povești care ies din această ordine și nu au explicație, povești care vin ca o furtună de nisip și dispar odată cu ea? Praf nomad ce rătăcește dintr-o țară în alta. El nu poate înțelege povestea ei, așa cum nu poate gusta mâncarea ei din Africa și nu poate să bea apa ei din Africa. Pentru că stomacul lui nu le-ar

suporta. Pentru că trupul lui nu e făcut pentru acele lucruri care se găsesc la ei. Așa că ea a tăcut, a tăcut și el și, pe măsură ce trecea timpul, furia lui devenea tot mai puternică. Impertinența ei. Aroganța. Condusese până aici, lăsase tot și venise numai ca să descopere că un sfinx zdrobit rămâne, totuși, un sfinx.

El se baricadase în tăcerea lui, iar ea într-a ei, iar fortificațiile crescuseră și tot crescuseră, din ce în ce mai înalte. Într-o clipă, Eitan și Sirkit aveau să dispară cu totul în spatele lor, fiecare avea să se evapore din vizorul celuilalt, dacă n-ar fi apărut pe neașteptate o picătură de sânge scurgându-se în josul urechii lui Sirkit.

Eitan a observat-o dintr-odată și s-a îngrozit. Încă n-o consultase, încă nu realizase profunzimea rănilor. Iar o asemenea picătură putea fi, fără îndoială, mesagerul unei catastrofe. Fractură craniană. Hemoragie corticală. Tensiune intracraniană care urcă, iar creierul, ca ultimă ieșire înainte de a ceda, elimină lichidele din spatele urechii. Scenariul acesta tulburător i-a umplut mintea numai câteva clipe, înainte de a observa tăietura din spatele urechii. De acolo sângera, nu de la creier. Și totuși, a fost nevoit să se asigure, s-a aplecat, a întins mâna și i-a atins urechea. Cu blândețe. Fără să ceară voie. Fără să explice. Ea s-a cutremurat. Poate de durere. Poate de plăcere. Oricum, privirea i s-a schimbat. Nu mai avea nicio picătură de insolență sau de aroganță, nici cea mai mică asemănare cu sfinxul. (Nu trebuie respinsă nici posibilitatea că acestea nu existaseră din capul locului, doar că oamenii găsesc enigme numai dacă le caută și că până și un sfinx adevărat s-ar fi întors pe spate și s-ar fi alintat ca un pui de pisică, dacă cineva ar fi îndrăznit să se apropie de el și să-l mângâie.)

— Doare?

Da.

A răspuns atât de simplu, atât de împăcată, încât Eitan a simțit cum toată furia acumulată în el împotriva ei s-a transformat brusc în furie împotriva lor. Împotriva celor care veniseră aici și-o nenorociseră în bătaie pe femeia asta. A început să-i dezinfecteze rănile. A văzut-o contractându-se. A vrut să-i spună „imediat se termină”, dar s-a oprit. Cum poți să știi că imediat se termină? Nici măcar nu ai idee de ce a început. „Imediat se termină” le zici unor copii cu o zgaibă la genunchi, îi zici unui rănit ușor într-un accident de motocicletă, care ajunge

la camera de gardă. Dar ce să-i zici unei femei ca ea, care zace aici și te privește cu ochi atât de negri, încât întunericul de afară pare luminos în comparație cu ei?

Așa că a tăcut. Dar de data asta, era un alt fel de tăcere. Și tocmai pentru că a simțit că tăcerea lui e diferită, nu pretențioasă, nu cercetătoare, tocmai de aceea a început să povestească. I-a spus că erau trei. Că au așteptat-o în caravană și au întrebat de Asum, iar când nu le-a răspuns s-au enervat. I-a povestit ce i-au făcut și cum, dar se pare că era prea mult pentru doctorul ei, căci a întrerupt-o cu o întrebare emoționată:

— Dar de ce?

N-a observat că ea s-a contractat din nou, chiar mai mult decât din cauza dezinfectantului, și a continuat:

— Cum pot ei să facă așa ceva?

Și atunci, ea i-a râs în față pentru prima oară. Tare, cu toată gura, deși fiecare mișcare provoca fulgerări insuportabile de durere în spate. Râdea și râdea și vedea pe chipul lui surprindere, apoi uimire, după care mânie și apoi îngrijorare. Se poate să se fi gândit că râsul ei era un efect secundar de la ce-i făcuseră beduinii. Isterie, o atingere a nebuniei. Nu știa că nu râde din cauza beduinilor, ci din cauza lui. Sau poate nici din cauza lui, ci din cauza ei. Tâmpită de ea, cum de și-a putut măcar imagina că el va înțelege?

Ei știau după ce au venit, i-a spus. *Asum ar fi trebuit să le livreze în seara aceea un transport. Credeau că eu știu unde a dispărut.* Iar când el a continuat să se uite la ea cu ochi pătrunzători, care nu înțelegeau, ochi de câine blând, care se lovește de o problemă neașteptată în timp ce păzește oile, a adăugat: *Și aveau dreptate.*

— Un transport?

Așa se spune, nu?

— De… droguri?

A izbucnit din nou în râs, acum mai încet, din ce în ce mai încet, nu numai din pricina săgeților de durere, ci și din cauza expresiei de pe fața lui. Îl văzuse deja nervos și iritat, mânios și spumegând de furie, enervat sau zâmbind, fascinat și atras, dar niciodată nu-l văzuse dezamăgit. Iar dezamăgirea lui a revoltat-o mai mult decât tot ce se întâmplase până atunci. Mai mult decât noaptea *aceea.* Cum îndrăznea să fie dezamăgit de ea? Cum îndrăznea să se aștepte ca ea să fie altfel?

— Și ce aveai de gând să faci cu el?

A ridicat din umeri și a spus: *să vând.*

S-a ridicat de lângă ea, tulburat. A început să meargă dintr-o parte în cealaltă a garajului, dând din cap a negare, ca într-un fel de controversă interioară, pe care nu o auzeai, dar ți-o puteai închipui ușor.

— Ai idee măcar de ce înseamnă să vinzi? a izbucnit el brusc. Ai idee în ce complicații se intră? Ai idee măcar de cum să faci asta? Ai nevoie de oameni, ai nevoie de…

Sunt mulți oameni care îmi datorează un serviciu.

El a înghețat din mers. S-a întors, a privit-o. Vrăjitoarea asta a știut întotdeauna ce face. Fiecare tăietură pe care a dezinfectat-o, fiecare rană pe care a pansat-o. Chipurile recunoscătoare a zeci de eritreeni și sudanezi. Campioni mondiali la alergări de 500 metri. La ordinele ei.

Ar fi vrut să urle la ea, dar, înainte să apuce, ea a izbucnit în râs a treia oară. Ar fi trebuit să știe că el va prefera să fie victimă, nu cea care face victime. Doctorului ei îi plac sfinții, nu-i pasă cât de des sunt călcați în picioare. Dimpotrivă, asta de-abia îi face și mai sfinți. Iar ea chiar nu are chef să fie sfântă. Are chef să calce ea în picioare. Probabil că și în cer au vrut ca ea să calce în picioare, pentru că iată, i-au adus transportul ăsta direct în brațe și i l-au adus și pe doctorul ăsta direct în brațe. Iar acum, dacă vrea, doctorul n-are decât să plece. Dar pachetul rămâne la ea și nu-i pasă câți dinți o să-i spargă pentru asta.

Eitan se uita la ea și tăcea. După o clipă a observat încă o picătură de sânge curgând din tăietura din spatele urechii. Dar nu s-a mai aplecat deasupra ei. N-a mai atins-o. Să nu se lipească de el negrul ăsta al ei. Toată impuritatea, toată mizeria asta a ei. Greșește, și-a spus. El n-o voia o sfântă. Și-ar fi dorit doar să fie umană (nu i-a trecut prin minte că există situații în care a fi uman e un privilegiu).

Sângele, care înainte îl făcuse să o compătimească, i s-a părut acum o manevră ieftină. Încă o manipulare într-un lanț infinit. Acum era absolut dispus să creadă că de fapt niciodată nu dăduse cu mașina peste omul acela. Că tot accidentul nu fusese decât o iluzie, o magie cumplită și sângeroasă, pusă la cale de vrăjitoarea cu nasul spart. Posibilitatea asta i se părea mult mai rezonabilă în comparație cu cealaltă, mai solidă: și anume, că toată această corupere, dacă într-adevăr a existat, s-

a petrecut treptat: femeia din fața lui nu a premeditat nimic. N-a plănuit în taină niciun complot. Ci a ales, la fiecare intersecție de drumuri, soluția care i s-a părut cea mai bună. Când a ajuns prima dată la casa lui, cu multe zile în urmă, își dorise doar să-i vadă fața. Să privească în ochii lui și să vadă dacă nu cumva chipul soțului ei dinainte de accident nu s-a păstrat în pupilele lui. Dar, când el a deschis ușa, a văzut doar spaimă și a înțeles dintr-odată că frica asta poate fi transformată în bani. I-a spus să vină la garaj și s-a întors la caravană și în tot acest timp creierul ei era alb și aerat ca făina proaspăt cernută. Când a ajuns, toți știau deja de Asum, iar ea a trebuit să pară cât mai surprinsă. Nimeni n-a întrebat-o despre transport. Nimeni nu știa despre el, în afară de ticălosul ăla. Iar ticălosul habar n-avea că ea fusese acolo în noaptea aceea. Pășea nervos dintr-o parte în alta a restaurantului său și nu vorbea cu nimeni. Ea a intrat în caravană și s-a așezat pe salteaua ei. După câtva timp oamenii au început să se întrebe de ce nu plânge. La început delicat. Apoi mai brutal. Îi înfuria că ea nu părea deloc tristă. În special pe bărbați. Un bărbat trebuie să știe că femeia lui îl plânge după ce moare. Erau atâtea posibilități să mori aici. Sete. Foame. Loviturile beduinilor. Gloanțele egiptenilor. Iar acum, și mașinile israelienilor. Trebuie să știi că, dacă ți se întâmplă ceva, totuși femeia ta se va strădui să stoarcă măcar câteva lacrimi din ochii ei afurisiți. Dar ochii lui Sirkit rămâneau uscați și deschiși, iar după două ore ochii ei l-au văzut pe băiatul nou-sosit de la graniță.

L-au culcat pe salteaua de lângă ea și au cotcodăcit în jurul rănii lui toată după-amiaza. Iar pe lângă îngrijorarea pentru rana lui, era și o doză deloc neglijabilă de reproș pentru femeia de alături. Refuzul ei de a plânge i-a transformat tragedia dintr-o pierdere comună într-o enigmă personală. Ochii ei uscați erau mai degrabă o jignire pentru memoria soțului ei. Erau o jignire și pentru ei. Ea îi lipsea de plăcerea de a oferi consolare. Iar la un moment dat l-au abandonat pe rănitul venit de la graniță. Cu tot respectul pentru mâinile lui rănite, trebuia totuși ca oamenii să se întoarcă la lucru. El a rămas culcat, cu ochii închiși. Din când în când gemea de durere. Ochii lui Sirkit alergau încoace și încolo pe mâna rănită. Infecția era respingătoare, dar și fascinantă. Oamenii care se uitaseră la rană mai devreme spuneau că egiptenii ung gardurile cu otravă. Nu exista altă

explicație pentru o tăietură atât de oribilă. Prostii, s-a gândit, de parcă egiptenilor le-ar păsa de ei atât de tare, încât să se ostenească să încerce să-i otrăvească. Mâna lui arăta așa pentru că asta se întâmplă cu o rană care nu e îngrijită.

Cam pe atunci a hotărât să-l ia cu ea la întâlnirea cu doctorul. Nu se gândea încă la bani, nu avea încă în minte înființarea spitalului negru. Știa doar că nu va putea dormi la noapte dacă omul va continua să geamă așa. Zgomotul o s-o omoare. Poate că voia și să se simtă bună și miloasă. Poate că *într-adevăr era* bună și miloasă. Cel puțin atunci, înainte să se complice totul.

În noaptea aceea, în garaj, a înțeles prima oară câtă putere are. În pachetul adus de doctor erau mai multe bancnote decât văzuse ea în toată viața ei, iar în ochii lui a citit că, dacă ar fi cerut, ar fi putut obține mult mai mult. Ea n-a cerut. I-a ordonat să intre în garaj și să-l îngrijească pe băiat, iar între timp mintea a început să-i lucreze atât de repede, că o durea. Cu o clipă înainte să intre doctorul, băiatul i-a oferit bani. La început nu a înțeles ce voia, a crezut că e din cauza febrei. Dar băiatul a revenit și a spus că un doctor adevărat costă o grămadă de bani și încetul cu încetul a înțeles că el nu credea că-l ajută gratuit. Era pe punctul să-l corecteze, dar s-a oprit.

Când avea șase ani, tatăl ei i-a dat într-o zi o gâscă. A adus-o de la piața din orășel într-o zi dimineață galbenă și specială. În satul lor nu erau decât găini slăbănoage și bolnave, iar pasărea nouă, cu penele ei albe și frumoase, părea cel mai curat lucru din lumea asta. Au pus-o în curte, iar Sirkit se ducea s-o vadă la fiecare câteva ore. Deschidea portița să-i dea semințe, să-i mângâie penele albe și să verifice care dintre ele era mai înaltă. De cele mai multe ori Sirkit era mai înaltă, dar, când se enerva, gâscă se ridica în picioare, își desfăcea aripile și întindea gâtul, iar atunci vârful ciocului era mai înalt decât Sirkit cu un centimetru. Era impresionant. Peste câteva luni, Sirkit era fără îndoială mai înaltă decât gâsca, dar încă intra la ea în fiecare dimineață și poate că acum, când era mai mică decât ea, o iubea și mai mult.

Într-o dimineață, oamenii au atârnat steaguri de sărbătoare, iar tatăl ei i-a spus mamei că mâine-seară vor mânca gâscă. Sirkit n-a zis nimic – tatăl ei nu era un om pe care să-l poți contrazice –, dar în noaptea aceea s-a sculat și s-a strecurat în curte. O să deschidă poarta și-o s-o lase să plece. Dimineața o

să dea vina pe hoți. Poate că o s-o creadă. Sau poate o s-o învinovățească de neglijență și o s-o bată puțin. Dar, într-un fel sau altul, penele albe o să rămână la locul lor. A îmbrățișat gâscă și a sărutat-o de rămas-bun și s-a mirat cât de repede îi absorb penele albe lacrimile de fetiță. Atunci a desfăcut sfoara care nu lăsa gâscă să zboare, a lăsat poarta deschisă și s-a dus înapoi să se culce. Cât de uluită a fost de dimineață, când s-a întors și a văzut pasărea ciugulind liniștită în locul unde o lăsase! Poarta era deschisă, sfoara desfăcută, dar gâscă nici măcar nu se gândise să fugă. O asemenea idee nici măcar nu trecuse prin mintea ei de gâscă, pur și simplu pentru că gâștele nu fac asemenea lucruri. Penele albe au fost jumulite puțin mai târziu, când răcoarea dimineții încă stăruia în aer, ca o promisiune mincinoasă.

Bărbatul care venise de la graniță continua să vorbească despre bani, iar ea începuse să se întrebe dacă era totuși cazul să-l refuze. Doar ei nici prin gând nu-i trecuse să-i ceară ceva. Pur și simplu, pentru că oamenii nu fac asemenea lucruri. Chiar dacă li se deschide poarta. Chiar dacă li se desface sfoara. Chiar dacă se aude din curtea alăturată sfârâitul focului aprins pentru carnea ta.

Deși nu se hotărâse încă, i-a spus totuși doctorului în aceeași noapte, când a terminat tratamentul, să revină. Iar expresia de mânie de pe chipul lui a înfuriat-o în asemenea hal, încât a adăugat, spontan, un scurt discurs despre oamenii ei și nevoile lor. Era o senzație plăcută să stea așa în fața lui, deși îi era foarte clar că, dacă ar fi întrebat-o atunci ceva despre „oamenii ei”, chiar nu ar fi știut ce să răspundă. Ce i-a transformat de fapt în „ai ei”? Că au stat împreună la cozi la apă în taberele beduinilor? Că au frecat resturile de grăsime din farfurii în bucătării? Că cercetau unii ochii celorlalți ca să vadă pentru care dintre morți se varsă lacrimi și pentru care nu? Veneau din sate diferite, din triburi diferite, de pe cărări diferite. Dacă aveau ceva în comun, acesta era doar numele pe care li le dăduseră ceilalți, care nu aveau aceeași culoare ca ei. Ce le datora ea, de fapt, în afara sunetului metalic al lanțurilor călătoriei care îi legaseră unul de altul? Să emigrezi înseamnă să părăsești un loc pentru un altul, cărând cu tine locul din care ai plecat, legat de glezne cu lanțuri de oțel. Dacă unui om îi e greu să emigreze e numai pentru că este greu să mergi prin lume cu o țară întreagă

strâns legată de glezne, pe care o tragi după tine oriunde te-ai duce.

În noaptea aceea, când terminase de vorbit cu doctorul afară și intrase din nou în garaj, bărbatul care venise de la graniță stătea pe masă și o privea. Umerii lui erau lați și, în ciuda drumului greu, drepți. I-a trecut prin minte că să stea singură cu el, aici, în întuneric, la orele mici ale nopții, poate deveni periculos. Dar, când s-a uitat în ochii lui, a văzut acolo ceva ce nu și-ar fi închipuit că poate exista în privirea unui bărbat care se uită la o femeie. Admirația cuiva care are în față un om mai puternic decât el. Umerii largi și statura înaltă nu-i putuseră vindeca rana de la mână, care, iată, acum era curată și dezinfectată, sub un pansament alb, imaculat ca penele gâștei. Bărbatul a băgat mâna în buzunar și a scos o bancnotă mototolită. Dacă a existat, poate, o clipă în care a vrut să-i spună să bage banii înapoi, ea s-a evaporat repede, atunci când privirea lui plină de admirație i-a făcut pielea să strălucească.

În zilele care au urmat, oamenii au început s-o privească altfel. Și, pentru că ei o priveau altfel, a început și ea să devină altfel. În mers. În ținută. Chiar și în mirosul corpului ei se schimbase ceva. Mersul și ținuta se vedeau, dar mirosul trupului nu-l putea simți nimeni. De când doctorul îl lovise pe Asum, nimeni nu mai era atât de aproape cât să-i simtă mirosul. O priveau de la distanță. Îi vorbeau de la distanță. Această „de la distanță” avea un nume: se chema respect. Admirația oamenilor o învăluia ca un parfum, se scufunda în privirile lor supuse ca într-o baie de lapte. Un străin nu ar putea înțelege. Eitan sigur nu. Admirația, respectul și supunerea nu erau cuvinte care să-l preocupe, tocmai pentru că erau de la sine înțelese. Așa cum oamenii nu acordă niciun fel de atenție fluxului miraculos al curentului electric ce trece prin arterele casei lor până în clipa în care se întrerupe.

La sfârșitul fiecărei nopți în garaj, când mergea spre caravană obosită și epuizată, Sirkit se oprea să stropească trandafirii. În întunericul nopții care se rărea, mirosul lor era puternic, aproape mistic. Avea grijă să nu aspire prea adânc. Două treimi din capacitatea plămânilor era în regulă, dar mai mult de-atât o putea ameți. O putea face să uite celelalte mirosuri. Și nu trebuia să uite niciodată că, și dacă respirația asta e toată trandafiri, următoarea putea fi cu totul altceva. Sau să nu mai

fie deloc. Iar tufa asta care e acum aici, cât de ușor ar putea să nu mai fie aici peste o săptămână. Să se usuce sau să se ofilească ori să fie dezgropată toată și mutată în alt pământ, și numai solul răscolit cu brutalitate să mai arate că poate înainte fusese altceva aici, o plenitudine care a fost jefuită. Trandafirii se întindeau spre cer, iar sub pământ rădăcinile se întindeau și ele, dar nu spre cer, ci spre altceva, tânjind după un pământ umed și noroios, despre a cărui existență cerul deșertului nici nu știa că există. Deasupra rădăcinilor, sub trandafiri, se afla un pachet făcut de mâna omului. Furnicile se agitau deasupra laturilor exterioare. Râme umede se topeau pe la colțuri. Viermi orbi se loveau de el în drumul lor și se grăbeau să-și sape alte drumuri. Iar pachetul ei rămânea la locul lui. Trei kilograme de praf alb, împachetate cu multă grijă. Ambalaj impermeabil, care-l proteja de umezeală, de noroi, de furia viermilor și de anchetele oamenilor. Trandafirii se întindeau spre cer, iar rădăcinile se încolăceau pe sol, iar pachetul zăcea acolo în tăcere, așa cum stau pachetele, fără să-i pese dacă va rămâne acolo pentru eternitate sau e totuna dacă o să zacă acolo pentru eternitate sau va fi extras și i se vor răscoli măruntaiele.

La sfârșitul nopților petrecute în garaj, Sirkit se oprea lângă tufă, stropea trandafirii și se gândea la pachetul de sub picioarele ei. Mulți bani. Poate prea mulți. Poate că greșise că nu-l dusese la ușa lui Davidson în noaptea aceea. Dacă avea deja un plan în timp ce săpa sub tufă, problema e că planul îi era încă neclar chiar și ei. Luceafărul aproape urcase, când și-a dat seama că a săpat suficient. Tremura din tot trupul, dar mâinile îi erau ferme. A pus pachetul în groapă și s-a întins acolo, ațipind liniștită ca un bebeluș. Iar cu bebelușul acesta, ca orice alt bebeluș, trebuia să aștepte și să vadă în ce se va transforma. Chiar dacă niciodată în viață nu se va întoarce să îngenuncheze lângă tufă, chiar dacă niciodată nu va scoate ce îngropase acolo, îi era totuși rezervată această plăcere – de a ști unde este îngropat un lucru pe care toată lumea îl caută.

Zilele au trecut și, odată cu ele, și nopțile din garaj. Trandafirii continuau să se întindă înspre cer și, de la o zi la alta, se făceau tot mai frumoși, tot mai obraznici. Acum nu-și mai plecau capul în fața soarelui și a lunii. Ci îi priveau drept în față. Iar, dacă trandafirii își permiteau asta, ce era de mirare că și rădăcinile deveniseră mai lacome? Pretindeau adâncime, mereu mai multă

adâncime, iar florile de trandafir se făceau tot mai înalte. Sirkit stropea tufa cu apă și asculta. Auzea pachetul, care până atunci stătuse liniștit ca un bebeluș cuminte și adormit, cum începea acum și el să se zbată. Iar când se zbătea el, se zbătea și Sirkit, răsucindu-se pe saltea de pe o parte pe alta, când ar fi trebuit să doarmă. Încercând să se hotărască dacă să îndrăznească să caute clienți. Să numească vânzătorii. Să arunce de pe ea o dată pentru totdeauna praful femeii care a fost și să descopere sub el carapacea ei strălucitoare, maiestuoasă. Iar în acest timp, în care se răsucea pe saltea, veneau și se înghesuiau în fața ei o mulțime de oameni pe care-i cunoscuse. Mama ei, tatăl ei, oamenii din sat, copiii morți, gâscă cu pene albe, minunate. Nu îi alunga. Dimpotrivă, chiar în toiul agitației lor i se întâmplă uneori să reușească să adoarmă. Iar atunci, o năpădeau vise albe, prăfuite.

Dimineața era nervoasă și epuizată. Ieșea din caravană clătinându-se și se uita la tufa de trandafiri. De sub pământ, de sub labirintul de rădăcini, din țesătura umedă a râmelor și viermilor, de acolo pachetul ei îi șoptea.

De la o noapte la alta, parfumul trandafirilor devenea mai puternic. Acum, toată lumea vorbea despre el. Chiar și când ușa caravanei era închisă, el se strecura înăuntru prin crăpături. Devorând visele oamenilor. Ar fi putut fi plăcut, dacă nu ar fi fost atât de agresiv. Tufa cerea să-i fie recunoscută prezența, te obliga să-i inspiri parfumul până în adâncul ființei. Și atunci când poți să iei, să nu te mulțumești cu puțin. Altfel, ești la fel de toantă ca gâscă aia care avusese poartă deschisă și sfoară desfăcută, dar ale cărei pene fuseseră jumulite în aceeași dimineață.

Până la urmă, beduinii au ajuns la ea. Poate că întrebaseră la restaurant de Asum, iar cineva arătase spre ea, spunând: nevastă-sa. Poate veniseră la ea din propria sa inițiativă. Sunt destui care să te toarne, dacă li se dă un motiv... Dar asta nici nu mai conta. Ceea ce conta era că ei chiar veniseră, iar când veniseră, îi spărseseră nasul, doi dinți și două coaste și-i lăsaseră o vânătaie uriașă pe ochiul ei stâng. Dar, și cu nasul spart, tot simțea parfumul de trandafiri. De fapt, mirosul lor era acum și mai puternic. Parfumul se estompase numai în garaj, când venise doctorul și alungase parfumul de trandafiri cu mirosul puternic al dezinfectantului. Îi șterse nasul cu el. Îi

curățase ochiul. Apoi tăietura din spatele urechii. Fața i-a luat foc, dar chiar mai mult de-atât o ardea gândul la pachetul de sub tufa de trandafiri. Dar totul a dispărut când i-a povestit despre transport. Dezamăgirea lui a revoltat-o atât de tare, încât n-a mai simțit nicio durere și nicio arsură, ardea numai de dorința de a-l vedea odată plecat.

•

Și Eitan ardea de nerăbdare să plece. Drept care s-a ridicat și a plecat. Simplitatea cu care putea să pășească i-a mai ridicat moralul. Aici se termina podeaua garajului. Și aici începea pământul deșertului. Iată jeepul! Simte o libertate amețitoare în fiecare mișcare. Să plece de aici și să n-o vadă. Niciodată. A format codul. Și-a legat centura de siguranță. Un gol plăcut îi pusese stăpânire pe creier. Niciun gând nu-l străbătea, în timp ce conducea pe drumurile neasfaltate, în afară, poate, de o fixație ciudată pe vânătaia de la ochiul lui Sirkit. O mână pe care n-o cunoștea îl lovise cu pumnul. Se spărseseră vase de sânge. Capilare. În spatele pielii fine s-a împrăștiat lichidul albăstrui, ca un pahar de vin care s-a vărsat pe fața de masă brodată. Și iată că tocmai ochiul acela, enorm, pe jumătate închis, tocmai el îl însoțește când răsucește volanul. Ce se afla acolo, în spatele cortinei de catifea? Dacă avea lacrimi de regret sau semne de întrebare sau măcar o formă de empatie latentă, acolo trebuie să se fi aflat. O singură clipă și-a dat voie să tragă puțin cortina de catifea și să se uite acolo, în ochiul ei enorm. Iar ceea ce a văzut acolo, ceea ce *și-a imaginat* că vede acolo, l-a înfiorat.

După câteva momente, și-a mutat privirea. Supărat, aproape furios. S-a tensionat din nou. Iar se lăsase furat de gânduri. A dat drumul la căldură, deși nu era neapărat necesar. A deschis radioul, deși nu simțea cu adevărat nevoie. A respirat până în adâncul plămânilor aerul încălzit artificial. A ascultat atent două cântece foarte mixate. Încă un pic și ajunge la șoseaua principală. O cântăreață, nu era sigur cum o chema, gemea că ei sunt făcuți unul pentru celălalt. O asculta cu atenție. Era dispus să o creadă. Dar la al doilea refren lui Eitan îi era deja clar că nici măcar cântăreața nu crede ce spune. Vocea ei era metalică și goală, iar Eitan credea că ea n-ar fi identificat dragostea nici dacă ar fi lovit-o direct în ochiul stâng. A mutat pe un post unde cântărețele știau ce spun când cântau: *Baby, I*

need you[69]*.* Era Billie Holiday, iar el o credea cum n-o credea pe nicio altă cântăreață.

Poate pentru că murise de mult, iar iubirea ei nu mai putea fi măsurată, ci doar cântată. Cântece vechi despre povești vechi. De asta avea nevoie acum. Chiar și povestea acestei nopți avea să fie într-o bună zi o poveste veche. Era, fără îndoială, un gând liniștitor.

În apropiere de șoseaua principală, o camionetă lovită i-a depășit jeepul. A coborât de pe drumul asfaltat exact când Eitan a dat să cotească spre el cu asemenea sălbăticie, încât s-a mirat că nu s-au ciocnit. De când îl lovise pe eritreean nu se mai considera un șofer model, cu care erai în siguranță, și totuși a fost uimit că șoferului nici nu i-a dat prin minte să oprească și să-și ceară scuze. Camioneta a continuat să navigheze pe drumul neasfaltat, iar Eitan a murmurat pentru sine „beduini maginuni”[70] exact când era pe punctul să urce pe șoseaua principală. A frânat brusc. A continuat să urmărească prin oglinda retrovizoare camioneta care se îndepărta. La trei sute de metri de punctul în care se afla, era intersecția drumului care ducea la kibuț cu drumul care ducea la garaj. Se ruga să cotească spre kibuț, deși vocea înghețată din minte era convinsă că se îndreaptă spre garaj. Camioneta a ajuns la răscruce și a continuat direct spre garaj cu viteza maximă pe care i-o permiteau terenul pietros și starea tehnică deficitară. Se întorcea să termine ce începuseră. Vor obține de la ea pachetul sau o vor ucide. Sau… vor obține de la ea transportul și o vor ucide.

•

A răsucit volanul înainte să-și dea seama ce face, iar în timp ce conducea într-acolo nu s-a gândit nici măcar o clipă la ce face. Dacă s-ar fi gândit, nu ar fi fost în stare s-o facă. Ar fi stat și ar fi reflectat, ar fi cântărit, nu ar fi fost sigur, ar fi suferit, ar fi polemizat, ar fi filosofat – iar între timp oamenii care îi rupseseră lui Sirkit coastele, nasul și doi dinți i-ar fi spart orice se mai putea sparge. (Ca medic, era teribil de conștient de mulțimea de posibilități.) Drumul ocolit era mai rapid și nu se îndoia că va ajunge la timp, singura întrebare pe care și-o punea era ce va face după aceea. Nu a reușit să planifice decât că va intra, o va

[69] „Am nevoie de tine, iubitule” – în lb. engl. în orig. (n.tr.).

[70] *Maginun* – „nebun” în lb. arabă (n.tr.).

înșfăca pe Sirkit, o va urca în jeep și va fugi cât mai repede. Poate că nu era cel mai inteligent plan, dar era cel mai bun la care reușise să se gândească, iar în multe sensuri nu era deloc o idee rea.

A oprit jeepul cu scrâșnet de frâne la intrarea din spate a garajului și s-a năpustit înăuntru. Ea era culcată unde o lăsase. Ochiul stâng era și mai umflat și mai vânăt decât înainte, iar ochiul drept îl privea stupefiat, cu o asemenea uimire, că, dacă ar fi avut timp, s-ar fi amuzat copios. Dar nu avea timp, drept care a răcnit la ea: „Vin după tine! Ridică-te!” Și s-a aplecat deasupra ei și a ridicat-o în brațe. Ea nu s-a împotrivit. Poate a înțeles ce voia sau poate era pur și simplu prea surprinsă ca să protesteze. A dus-o pe brațe spre ieșire cât de repede a putut, dar atunci a înțeles că, deși reușise să ajungă înaintea lor, asta nu însemna că va reuși să și plece înainte de sosirea lor. Zgomot de pași alergând și strigăte în arabă ajungeau până la ei din afara garajului. Erau înconjurați.

•

Nu păreau băieți răi. Aveau figuri cât se poate de obișnuite. Destul de diferiți unul de celălalt, așa cum te aștepți să fie oamenii – aici o bărbie ascuțită, dincolo una rotundă, unul cu ochii adânciți în orbite, celălalt, cu ochi proeminenți –, dar împărtășeau aceleași trăsături universale ale rasei umane. Băiatul care a blocat ieșirea din spate a garajului îi amintește lui Eitan de comandantul de la cursul de sanitari din armată, doar că e mai tânăr. Iar bărbatul care blochează intrarea din față arată ca (sau poate e chiar el) paznicul de la parcarea mallului Hanegev. Pentru Eitan, cel puțin, era ceva surprinzător. După cursa nebună cu mașinile, se aștepta la ceva mai impresionant. Mai înfricoșător. La brațele musculoase, la sprâncenele groase, la privirile pline de ură din imaginile cu teroriști pe care le știa de la televizor. Dar cei doi tineri din fața lui și încă un băiat care a ajuns în fugă peste câteva clipe îi aminteau mai mult de niște liceeni intrați în ultimul moment la oră, gâfâind și stresați.

Numai că aveau un pistol și asta schimba datele problemei. Iar când puștiul care semăna cu comandantul lui de la cursul de sanitari a scos din buzunar un cuțit cu arc (cu aceeași nonșalanță cu care ar fi scos un stilou să semneze o chitanță), Eitan a înțeles că într-adevăr au probleme. Pentru că oamenii care nu arătau ca niște băieții răi, arătau ca niște oameni la

treabă. Iar jobul lor era să recupereze transportul și aparent să-l lichideze pe cel care încercase să-l subtilizeze. Iar acel cineva, conform concluziilor la care, fără îndoială, ajunseseră cei trei, era Sirkit. Și el.

Bărbatul care arăta ca paznicul de la intrarea în mall a strigat ceva în arabă, iar ceilalți s-au apucat să percheziționeze garajul. Eitan se întreba cât trecuse de când intrase aici și-i trimisese afară pe Samar și pe cei doi eritreeni care o păzeau pe Sirkit și ce șanse aveau să se întoarcă vreunul dintre ei să vadă ce mai e cu ea. Nu că ei ar fi putut face mare lucru, cu pistolul ăla îndreptat spre ei. Beduinul i-a făcut semn s-o lase jos pe Sirkit, iar el a coborât-o ușor pe podea, nesigur că e în stare să stea în picioare. Ea a reușit să stea, dar tot trupul îi tremura de efort, poate și de frică. Văzând asta, Eitan a început și el să tremure. Un tremur incontrolabil. Pentru că, dacă Sirkit se temea, atunci exista într-adevăr un motiv serios de frică. Bărbatul care semăna cu paznicul de la mall a observat că tremurau și a râs. I-a spus ceva prietenului care ținea cuțitul, care a râs și el. Poate că, totuși, nu erau oameni răi. Și poate că oricine ar fi reacționat așa, dacă ar fi prins în sfârșit pe cineva care le scăpa de mult, pe cineva care le furase ceva și-i băgase în belele și-l făcuse pe șeful să țipe la ei atât de tare, că-i asurzise.

Tânărul care semăna cu comandantul de la cursul de sanitari l-a întrebat pe Eitan unde e transportul. Aproape că nu avea accent, iar Eitan și-a amintit că, vrând să spargă gheața, comandatul îi imita pe arabi vorbind ebraica și ei se prăpădeau de râs.

— Nu știu.

A ghicit pumnul dinainte să-l lovească, dar nimic nu l-a pregătit pentru intensitatea loviturii. Ultima oară mâncase bătaie prin clasa a noua. Uitase deja gustul sângelui în gură, explozia de durere care se sparge în cioburi mici. Aproape că s-a prăbușit pe podeaua din beton, dar a reușit în ultima clipă să-și mențină echilibrul. A încercat să deschidă ochiul stâng și a descoperit că nu e în stare. Poate era același beduin care i-a spart mai devreme fața lui Sirkit, lovește întotdeauna în același ochi. Acum aveau ochi vineți gemeni. Chipurile lor, atât de diferite, aveau acum ceva identic, ochiul stâng vânăt și pe jumătate închis și, poate, nasul spart.

— Unde e transportul?

Eitan n-a răspuns. Nu că voia s-o facă pe durul. Dar chiar nu știa ce să spună. Singura care putea spune ceva stătea acum lângă el. De-abia se ținea pe picioare, dar tăcea mândră. Eitan se întrebă dacă era vorba de calmul ei nebun sau de o mândrie dementă, care te face să preferi să mori decât să le dai ce vor.

Nu era nici calm, nici mândrie. Ea tăcea pentru că știa că, dacă le va zice unde e transportul, o să-i omoare. Sau cel puțin pe el. Nimeni n-o să creadă vreodată că ea organizase tot. Era prea proastă. Prea neagră. Prea femeie. Doctorul ei stătea lângă ea și-și ștergea sângele care începuse să-i curgă din nas. Mișcarea lui era ezitantă, confuză. Fără îndoială era mai antrenat să curețe sângele altora. Bărbatul cu revolverul și-a aprins o țigară și a zis că ei au destul timp, apoi i-a făcut semn băiatului cu cuțitul să se apropie de Eitan și să-i mai tragă un pumn. Sirkit a vrut să-și ferească privirea, dar și-a impus să se uite. Măcar atât îi datora.

Eitan era deja pe podea. Părea foarte mic. Incredibil cât de mic putea să pară. De-asta nu i-a venit să creadă când el s-a îndreptat dintr-odată și, pe neașteptate, i-a spus omului cu pistolul că o să-i dea transportul. Omul cu pistolul a părut mulțumit. A mai tras o dată din țigara aia a lui, numai pentru a le arăta lui Eitan și Sirkit că el nu e deloc tensionat și că are tot timpul din lume. După care i-a spus lui Eitan: „*yaala*, *habibi*[71]. Unde e?” Eitan s-a ridicat atent de pe podea. Ea îl privea în timp ce se îndrepta spre ușă. Imposibil să știe de trandafiri, atunci ce dracu’ făcea? L-a urmărit cu privirea, iar el s-a oprit lângă lada cu echipament medical.

Beduinul cu pistolul a mai făcut un pas.

— Fără prostii, da?

— Fără prostii, a răspuns medicul ei. L-am ascuns aici, într-un recipient.

A scos din ladă un balon de oxigen. Sirkit îl privea încremenită. Probabil că doi pumni e tot ce trebuie ca să scoți definitiv din minți un bărbat alb. Doar dacă nu cumva nu era ea cu informația la zi și baloanele cu oxigen știau să împuște.

Și s-a dovedit că într-adevăr baloanele de oxigen știau să împuște. Pentru că Eitan a spus că-l deschide și a îndreptat oxigenul pur direct spre fața omului cu pistolul, iar oxigenul i-a explodat în față ca praful de pușcă din cauza țigării aprinse. A

[71] „Hai, dragă!” în lb. arabă (n.tr.).

durat numai o clipă, dar clipa aceea a fost suficientă pentru a-i arde omului cu pistolul jumătate din buză și toată mustața de deasupra și poate că ar fi reușit mult mai mult, dacă n-ar fi aruncat pistolul și nu s-ar fi grăbit să-și lovească fața. Tânărul cu cuțitul a țâșnit înspre el să-l ajute să stingă focul. În acest sens, se pare că chiar nu erau băieți răi. Ajutor reciproc și tot restul. În alte sensuri, era foarte important pentru Eitan și Sirkit s-o ia la fugă.

Și au luat-o. Și nu erau singuri. Omul cu pistolul se zvârcolea de durere pe podea, dar ceilalți doi au făcut un calcul rapid care era ordinea priorităților și au țâșnit după ei. Puștiul cu cuțitul cu arc a ezitat numai o clipă înainte de a ridica revolverul prietenului său. E adevărat că asta, pe termen scurt, l-a făcut să întârzie un pic, dar, pe termen lung, a deschis posibilități mult mai largi. Pentru că într-adevăr, când au ajuns afară, cei doi fugari erau deja în jeep și porniseră. Băiatului care avea cuțitul cu arc și pistolul îi era limpede cum va reacționa Said, dacă ăștia doi o să-i scape iar fără nicio informație despre transport, după toate eforturile pe care le făcuseră ca să-i prindă. Știa că furia lui Said va trebui să se reverse asupra cuiva și că, în lipsa lor, mai mult ca sigur avea să se reverse asupra lui. Știa că efectiv nu are altă soluție decât să se posteze în fața jeepului, să îndrepte pistolul spre fața nenorocitului ăluia și asupra târfei lui eritreene și să tragă.

•

Glonțul a spart parbrizul mașinii când a intrat și geamul din spate când a ieșit. Nu a lovit nimic în drum, dar a trecut atât de aproape de urechea lui Eitan, că explozia a fost efectiv insuportabilă. Sirkit a țipat. Sau poate el a țipat. Nu era sigur. Exact cum nu fusese sigur cum va fi cu oxigenul, cu puțin timp înainte. Da, văzuse cu colegii, la o oră de chimie, ce se întâmplă când apropii oxigen pur de o țigară aprinsă și învățase pe dinafară cuvinte ca „inflamabil” și „explozibil” înainte de examen, dar era o diferență considerabilă între foile albe din caietul lui de examen și bărbatul cu pistolul. Diferența era că foaia de examen nu trage dacă greșești. Pe de altă parte, exista o șansă deloc neglijabilă ca bărbatul cu pistolul să tragă oricum și, atunci, nu exista niciun motiv să nu încerce. Când s-a aplecat să ridice balonul cu oxigen a simțit-o pe Sirkit urmărindu-l din priviri și s-a rugat ca, dacă încercarea nu-i va reuși, ea să fie

suficient de deșteaptă să fugă imediat afară. Era clar că e destul de deșteaptă. Practic, ea a luat-o la fugă înaintea lui. E posibil ca, dacă n-ar fi făcut-o, el să fi fost încă acolo, beat de succes ca un student care a descoperit că a primit nouăzeci[72] la un examen pe care era sigur că l-a ratat. Dar ea a luat-o la fugă și, după o fracțiune de secundă, a fugit și el după ea, iar după alte două clipe erau pe urmele lor tânărul care semăna cu comandantul de la cursul de sanitari și încă un băiat, care, desigur, semăna și el cu cineva, dar nu cu cineva pe care Eitan îl cunoștea.

A intrat în jeep, cu gândul să demareze în forță, și chiar asta ar fi făcut, dacă tânărul care ținea pistolul nu s-ar fi postat în fața lui și nu ar fi apăsat pe trăgaci. Primul glonț a intrat prin geamul din față și a ieșit prin cel din spate, lăsându-l cu o întrebare încețoșată despre sursa țipătului care a cutremurat jeepul. Al doilea glonț a atins deja scaunul de copil din spatele lui, lăsând în urmă miros de plastic ars. Beduinul luase deja poziția pentru a treia împușcătură. Eitan l-a privit direct în ochi și a apăsat pe accelerație.

•

O lovitură a zguduit ușor jeepul, dar în urechile lui contactul corpului cu bara de protecție a tunat ca o bombă atomică. Cunoștea acest sunet. Și-l amintea perfect din noaptea *aceea,* când jeepul lovise ceea ce cu doar o clipă înainte fusese un trup viu. Știa ce o să vadă dacă iese din mașină. De data asta, nu fusese din greșeală.

Prin ce era noaptea aceea altfel decât noaptea aceasta?[73] O lună uriașă strălucea în ambele nopți. Poate chiar aceeași lună. Și în ambele nopți, un țipăt gutural, ascuțit, îi răsunase în jeep. Atunci era Janis Joplin, acum Sirkit, sau el, sau un țipăt comun – EitanSirkit. SirkitEitan. În noaptea aceea fiecare dintre ei era singur, în noaptea aceasta erau împreună. Și, pe cât se pare, aveau să moară împreună. Pentru că jeepul, după ce l-a lovit pe beduin, și-a continuat drumul și a lovit balustrada din beton de la intrarea garajului. Eitan a frânat. Sirkit a țipat. Jeepul s-a răsucit, iar ei s-au trezit chiar în fața celorlalți doi beduini.

---

[72] În sistemul de învățământ în Israel notele sunt de la 1 la 100 (n.tr.).

[73] Aluzie la o frază repetitivă la sărbătoarea Paștelui evreiesc (Seder Pesach), „Ce s-a schimbat în noaptea aceasta față de celelalte nopți”, care are patru răspunsuri diferite (n.tr.).

Mai mult decât orice, își dorea în clipa aceea să-i ia mâna în mâna lui. Dar gestul i se părea disperat, sentimental. Era pregătit să moară fără o mână în mâna lui, fără un deget pe care să-l mângâie, numai să nu fie considerat disperat sau, mai rău, sentimental. S-a autocenzurat chiar și acolo, în acea ultimă clipă, pentru că nici măcar în ultimele clipe nu putea scăpa de senzația că, dacă va întinde o mână către lume, ea va rămâne goală.

De după geamul spart, Sirkit s-a uitat la cei doi beduini rămași. Dacă va smulge o bucată din geamul spart, cel puțin va putea să-i rănească. Nu știa că sticla spartă poate fi o armă letală, dar își dădea seama că cei doi aveau să i-o smulgă destul de ușor. Și totuși, nu putea să stea așa pur și simplu și să aștepte să vadă ce vor hotărî cei doi să-i facă. Așteptase destul în Sinai. Așteptase în deșert, în sat. Îi părea rău numai de doctorul ei, care stătea lângă volan îngrozitor de palid, mai alb decât orice văzuse în viața ei. Îi privea pe beduini cu un fel de stupoare tăcută, iar Sirkit se gândea la femela de balenă care eșuase cândva pe țărm după una din furtunile cele mai puternice ale iernii. Curenții și valurile o zăpăciseră și se trezise întinsă pe nisip, în loc să înoate în mare. Bărbații din sat au ieșit s-o împingă înapoi, iar femeile și copii au ieșit să se uite. Ea era culcată acolo, enormă și epuizată, iar ochii ei îi priveau de parcă ei ar fi fost lucrul cel mai ciudat pe care-l văzuse în viața ei. Femela de balenă chiar nu înțelegea că există asemenea creaturi, un univers paralel cu universul ei, dar atât de diferit. Pentru că lumea ei era albastră și curată, iar lumea lor era murdară și maronie. Nimeni nu s-a mirat când, după câteva zile, marea a aruncat pe țărm cadavrul balenei. A fost prea mult pentru ea, două lumi dintr-odată. Nu s-a mai putut întoarce. Iar acum, ea stă lângă doctorul ei, în jeepul lui roșu, care te învăluie cu aer condiționat plăcut, cu muzică plăcută și cu scaune atât de confortabile, încât ar putea fi numite paturi. Un jeep roșu care îți permite să ajungi din punctul A în punctul B, fără să te gândești nici măcar o clipă la celelalte puncte de pe drum și nici la oamenii de la marginea drumului. Și că jeepul ăsta, mașina asta minunată, e distrusă. Parbrizul s-a dus. La fel și geamul din spate. Ciocnirea cu bara din beton a distrus capacul motorului și cine știe ce alte lucruri. Iar mai rău decât toate – prin parbrizul spart, lumea reală devenise dintr-odată înspăimântător de reală.

Ura din ochii băiatului din fața lor era foarte reală. Tocmai șterse sângele de pe capul prietenului său care fusese călcat. Era reală și furia din ochii bărbatului a cărui mustață fusese arsă de curentul de oxigen pe care i-l trimisese Eitan. Durerea din obraz era cumplită, dar furia era și mai mare. Furia a fost cea care l-a forțat să se ridice de pe podeaua garajului, să se rostogolească afară și să vadă cum îl lovește jeepul pe prietenul lui, care ținea pistolul. Acum pusese din nou mâna pe armă. În jeepul din fața lui erau prinși în capcană bărbatul și femeia pe care fuseseră trimiși să-i omoare. Dacă mai devreme misiunea îi fusese indiferentă, acum i se părea o datorie profundă, aproape religioasă.

De pe locul lui, Eitan îl vedea pe beduin apropiindu-se de ei. Ar fi vrut să se gândească la Itamar, la Yaheli, la Liat, dar singura imagine care îi venea în minte era mama lui, întinzând în curte rufe la uscat, în timp ce cineva deschidea poarta. „Voi nu vorbiți serios”, le va spune. Întotdeauna reacționa astfel la știri surprinzătoare… „Tu nu vorbești serios”, spusese când tatăl lui cumpărase spontan de ziua ei niște bilete de avion pentru Grecia. „Voi nu vorbiți serios”, le spusese băieților de la comisariatul orașului care veniseră s-o anunțe despre Iuval. De parcă un zid nu prea înalt de neîncredere o desparte de cuvintele rostite, zidul acelui „tu nu vorbești serios”, pe care cei care aduc știrea trebuie să se cațere pentru a pătrunde înăuntru și a spune că dimpotrivă, ei vorbesc chiar foarte serios.

Beduinul a strigat ceva în arabă și a îndreptat pistolul spre el. Eitan s-a întrebă dacă i-a spus să închidă ochii. Și atunci a auzit sirena și în prima clipă i-a venit să spună și el: „Tu nu vorbești serios”. Pentru că există o limită. De câte ori un om poate pendula între viață și moarte într-o singură noapte? Beduinii au schimbat între ei strigăte în arabă și au luat-o la fugă, iar Eitan și Sirkit s-au privit fără să aibă nici cea mai vagă idee ce-o să facă de-acum încolo. Nu că ar fi avut prea multe de făcut – patrule camuflate au apărut din spatele curbei și au oprit în fața lor cu scrâșnet de frâne. Zgomotul sirenelor devenise acum asurzitor. Trei agenți au sărit afară și au început să alerge după beduini. Alți trei agenți au alergat, au înconjurat jeepul și au țipat la ei:

— Mâinile sus!

Iar ei au ridicat mâinile.

15.

Nu știa de câte ore se afla în celulă. Ceasul din capătul coridorului arăta trei fără zece, dar minutarele se blocaseră pe trei și pe zece și nu se mișcau de acolo, indiferent cât timp trecea. Eitan se întreba dacă nu cumva stricase cineva intenționat ceasul. Când nu mai poți percepe scurgerea timpului, ți se fac țăndări concomitent și alte lucruri. Poveștile de acoperire, spre exemplu. Dar niciunul dintre cei arestați nu părea atât de important, încât cineva să se fi obosit să oprească ceasul pentru el. Erau acolo doi tineri cu fețe ascuțite, care duhneau a alcool, un narcoman destul de prietenos, care îl tot întreba pe Eitan dacă n-are o țigară, și un tip din Rusia cu o creastă de mohican în mijloc, care înjura întruna. A încercat să și-i imagineze așteptând-o pe asistentă la intrarea în secție la spitalul Soroka. Asta făcea totul mai simpatic, în primul rând pentru că mai estompa faptul că, de data asta, nu se uita din afară la un grup de oameni care așteaptă. Acum era unul dintre ei. În orele care trecuseră de când fusese adus, nu-l întrebase nimeni ce căuta acolo. Niciunul dintre arestați nu încercase să intre în vorbă cu el. Din acest punct de vedere, toți erau politicoși ca și cum s-ar fi uitat la un spectacol de teatru.

Bolnavii de la Soroka, dimpotrivă, vorbeau destul de mult unii cu alții. Poate că îi ajuta să mai elimine tensiunea. Se plângeau de automatul de cafea care le înghițea monede și nu le dădea cafeaua. Se plângeau unul altuia de câte un doctor antipatic sau o asistentă înțepată. Schimbau nume de rabini și specialiști în Cabala, în medicină holisită și acupunctură. Erau, de fapt, dispuși să vorbească despre orice – de la politică la sudoku –, numai să nu stea pe banca de așteptare și să audă pașii morții pe podeaua din linoleum. Pe coridoarele de la Soroka, oamenii erau extraordinar de prietenoși, mult mai prietenoși decât fuseseră ei vreodată. Ca oile care se strâng una într-alta într-o noapte geroasă, înfrigurate, tremurând unul lângă altul – așa se lipeau bolnavii unii de alții și pălăvrăgeau. În schimb, aici, în arestul poliției, fiecare avea grijă să rămână singur cu el însuși. Nici măcar privirile nu li se întâlneau.

Fără să vrea, Eitan și-a amintit primele ore la baza de recrutare. Mama, tata și Iuval plecaseră deja. Slavă Domnului, îi

venea destul de greu și așa, nu știa ce să mai facă. Nu reușea să se hotărască ce e mai jenant: îmbrățișările emoționate ale mamei sau lovitura bărbătească pe umăr a tatei. Până la urmă, i-a convins să plece. (Poate să mai dureze ore până când ajung autobuzele. Ce rost are să vă uscați aici?) Mama i-a îndesat în mână un sandviș, apoi a urmat ultima îmbrățișare și au plecat. Pită, humus, castravete murat. Ca în excursia anuală. Ca în tabăra de vară. Stătea pe bancă, ținea sandvișul în mână, nu voia să-l mănânce, nu voia să-l bage în rucsac, și dintr-odată și-a dat seama că nu e singurul. Pe băncile din jur erau răspândiți zeci de băieți de vârsta lui, ținând în mână sandvișuri, prăjituri, vase mici din plastic și furculițe. Niciunul nu mânca. Și cei care mușcaseră deja o făcuseră fără chef, ezitând. Și, mai ales, fără să-i privească pe ceilalți, fără să stea de vorbă cu nimeni. Pentru că a vorbi însemna că deja au început... cei trei ani în culoarea kaki. A vorbi însemna a recunoaște că erau acolo, că se întâmplase cu adevărat. Și chiar și cei care își doriseră, care se pregătiseră și așteptaseră cu nerăbdare, chiar și cei care număraseră zilele în așteptarea momentului, chiar și ei s-au oprit o clipă, ținând în mână un sandviș de acasă, pentru că foarte curând aveau să învețe să țină în mână o armă, și așteptau.

Eitan stătea în celulă și aștepta. Se uita la ceasul care arăta trei fără zece și nu vorbea cu nimeni. Tânărul cu creastă de mohican nu mai înjura și începuse să fredoneze un cântec necunoscut în rusește. Era un cântec frumos. Avea un fel de gingășie aparte. Asta l-a făcut pe Eitan să se întrebe de ce o fi ajuns băiatul acolo. Poate că era mai ușor decât să se întrebe cum de ajunsese *el* acolo. Alice a intrat în vizuina iepurașului. Ali Baba s-a strecurat în peșteră. Dar el, el nu a făcut decât să conducă mașina spre casă după o zi de lucru. Cum a ajuns pe neașteptate în această țară a minunilor, întunecată și distorsionată, în care erau deja trei oameni morți și un bebeluș albastru. Pe doi dintre oameni îi omorâse el însuși, pe unul din greșeală și pe celălalt intenționat, iar între ei mai fuseseră mulți eritreeni împușcați, tăiați, sângerând și pistoale și cuțite și un transport de droguri considerat dispărut. Și toate se petrecuseră sub lumina lunii enorme, albe, care poate nici măcar nu era luna, ci steaua de pe care venea el, planeta de pe care fusese răpit și adus în povestea asta horror, locul în care ar fi trebuit să

ajungă acasă în noaptea aceea, fără să lovească pe nimeni. Să se ducă la culcare și să se trezească a doua zi ca de obicei. Ca de obicei!

A doua posibilitate a făcut să treacă prin trupul lui Eitan valuri-valuri de „ce ar fi fost dacă…” Ce-ar fi fost dacă în noaptea aceea s-ar fi întors pur și simplu acasă? Dacă și-ar fi terminat treaba și ar fi plecat direct acasă? I-ar fi sărutat pe Yaheli și Itamar și s-ar fi culcat lângă Liat. Imaginea era atât de clară, atât de limpede, că aproape că-i era imposibil să conceapă că nu așa se desfășuraseră lucrurile. Că nu se dusese acasă. Că pornise cu jeepul *într-acolo.* Iar acum, acel *acolo* era pe punctul să-l înghită, de fapt îl înghițise deja și nu-i mai rămăsese decât să-l termine de mestecat și să-i scuipe afară oasele.

Băiatul cu creasta de mohican continua să fredoneze. Narcomanul adormise cu fața la perete. Cei doi tineri cu fețe ascuțite miroseau acum mai puțin a alcool și mai mult a frică. Mirosul de transpirație din arest era cu totul altfel. Eitan îl simțea de la cei doi tineri și știa că și ei îl simțeau de la el. Încerca să-și amintească dacă transpirase așa și mai devreme, în fața beduinilor, dar nu reușea. Știa doar că în timpul ciocnirii era tot numai adrenalină, iar acum adrenalina dispăruse cu totul și lăsase loc gândurilor despre ce-avea să se întâmple. Înainte, se aflase față în față cu un pericol real, tangibil, care venea din exterior, iar acum trebuia să înfrunte toate amenințările și toate scenariile pe care putea să și le imagineze. Chipul mamei sale. Dezamăgirea tatălui său. Privirile pline de reproș ale lui Liat. Vizitele pline de tristețe la închisoare ale lui Itamar și Yaheli. Și toate astea nici măcar nu includeau chipurile bolnavilor, ale asistentelor, ale colegilor medici, ale șefilor de secție. Ale profesorul Zakai.

Profesorul Zakai. Cât de oripilat fusese când descoperise că profesorul pe care îl admira atât nu iubea doar literatura rusă și vinul, ci și plicurile pline cu bani. Cât de revoltat fusese când înțelesese că Zakai le colecționa cu aceeași pasiune cu care colecționa titirezi vechi[74]. Și cât iubea titirezii ăia! Îi aranja frumos în biroul lui de la universitate, o certa pe femeia de la

[74] Unul din simbolurile sărbătorii de Hanuka sunt titirezii. Aceștia au gravată pe fiecare latură câte o literă ebraică, echivalentul pentru: *m g f a* – inițialele de la *minune grozavă (a) fost aici* (n.tr.).

curățenie, etiopiană, când le schimba locul, oricât de puțin. Stăteau acolo, pe biroul lui monstruos, din sticlă, și Zakai punea fiecare student care intra la el să ghicească pe ce literă o să cadă titirezul când o să-l învârtească. „Ce spune domnul meu? Cade pe *m* sau pe *g*? Pe *f*? Sau pe *a*?" Studenților nu le păsa, ei veneau acolo doar pentru o contestație la o notă de la examen, dar lui Zakai îi păsa chiar foarte mult.

— Să pariem pe *m,* de la „minune". Asta fac evreii de când au pornit în surghiun și până azi. Și asta e ceea ce face orice medic, chiar dacă nu vrea să recunoască.

În opinia lui Zaka, toți medicii erau pariori. Poate din cauza asta plicurile cu bani i se păreau atât de firești, atât de de-la-sine-înțelese. Sau poate că lucrurile erau mult mai simple: se ocupa mai mult de cine plătea mai mult. Principiu economic elementar, care guverna tot. Până la urmă, nici lui Eitan nu i-ar fi dat prin minte să trateze eritreeni noaptea, gratis, dacă Sirkit nu i-ar fi plătit servicii cu tăcerea ei.

Toate astea nu mai contau acum, dar tot se gândea la ele. Era ora trei fără zece, la infinit trei fără zece, iar mintea lui Eitan începea să obosească. Gândurile îi săreau de la un subiect la altul, ca și cum o telecomandă ar fi schimbat întruna canalele. Alternativă era să se gândească la locul unde se afla, ceea ce era de neconceput. S-a gândit, deci, la profesorul Zakai, la profesorul Șakedi, la cântecul fredonat de băiatul cu creastă de mohican și la un serial de televiziune recent. Era dispus să se gândească la orice, în afară de când ceasul va înceta să fie trei fără zece.

•

În cele din urmă, cineva a venit să deschidă ușa. Eitan s-a întrebat dacă agentul chiar l-a privit curios când l-a condus în sala de interogatoriu sau nu era decât jocul imaginației lui. Narcomanul continua să doarmă când a ieșit el din arest, dar băiatul cu creasta de mohican s-a oprit o clipă din cântat, în semn de salut. Cei doi băieți cu fețe ascuțite fuseseră luați de mult, dar mirosul transpirației lor persista încă în aer. La capătul unui coridor pe care au cotit de trei ori îl aștepta comisarul Marciano. Știa că e comisarul Marciano după ecusonul de pe cămașă. Dar nu numai. Și după cum îl imita Liat adesea, după cum se dovedea acum absolut perfect, ca de obicei. Și pentru că îi era clar că șeful secției de poliție va dori să vorbească

personal cu el. Nu primești în fiecare zi un suspect de crimă care e căsătorit cu anchetatoarea principală.

Ceasul din biroul lui Marciano nu credea că e ora trei fără zece. Arăta opt și jumătate dimineața, iar Eitan l-a crezut. În schimb, credea mult mai puțin în zâmbetul prietenesc de pe chipul surprins al lui Marciano sau în strângerea de mână greoaie, surprinzătoare, în timp ce se așeza pe scaun.

— Îmi pare rău că ai așteptat atât. Am avut un anchetator la eritreeană, doi anchetatori la beduini și o anchetatoare care a tăiat-o ieri mai devreme acasă, pentru că nu s-a simțit bine...

Zâmbetul din colțul gurii lui Marciano aștepta ca un motan gras, iar Eitan a înțeles că a patra anchetatoare nu era alta decât nevastă-sa. Marciano chiar se bucura de toată povestea.

— Cu care variantă să începem? Cu a eritreenilor sau a beduinilor?

Eitan n-a spus nimic. Veselia lui Marciano începea să-l calce pe nervi. Diferențele dintre depoziția lui Sirkit și cea a beduinilor erau, din punctul lui de vedere, neglijabile, câteva luni de pușcărie în plus sau în minus. În dezastrul total care era viața lui, chiar nu mai avea nicio importanță. La urma urmei, era vorba de doi oameni morți. Amândoi loviți de jeepul lui.

— Beduinii spun că ești regele drogurilor din zona de sud. Le-ai terminat mesagerul, le-ai furat transportul și i-ai lichidat pe toți care au încercat să-l găsească. Guy Davidson, omul lor de legătură, a dispărut deja de douăzeci și șase de ore. Ei presupun că din vina ta. Șaraf Abu Ayad a murit acum două ore la Soroka. În cazul ăsta au văzut cu ochii lor că tu ai făcut-o. Ce să-ți spun? Din punctul lor de vedere, ești mai periculos decât Salah al-Din.

Marciano a tăcut. Era foarte mulțumit de sine, pentru comparația cu Salah al-Din. Eitan era dispus să pună pariu că Marciano făcuse masterul în istoria poporului evreu, curs rapid, pentru care nu era nevoie de teză, ceea ce îi crescuse salariul cu câteva sute de shekeli. Cei mai mulți comandanți din poliție făceau așa. Nu înțelegea, totuși, de ce îl preocupa acum prețiozitatea academică a lui Marciano sau fluturașul lui de salariu. De când intrase aici, mintea îi rătăcea fără încetare prin fundăturile cele mai întunecate, gânduri fără ieșire. Drumuri întortocheate. Și totuși, era atât de îngrozitor de simplu: ceea ce fusese o taină ieșise acum la iveală la lumina soarelui. Chiar dacă nu o informaseră încă pe Liat, chiar dacă nu anunțaseră la

el în secție, la Soroka, chiar dacă presa nu știa încă, de-acum nu mai era decât o chestiune de timp.

Era, totuși, curios să audă în amănunt ce le spusese Sirkit. Pentru că există, totuși, o diferență între a omorî cu premeditare un om sau doi. Pe Asum îl lovise din greșeală și fugise de la locul accidentului, în timp ce pe beduin l-a lovit cu bună știință. („Dar, doamnelor și domnilor, nu a avut altă soluție!" va striga avocatul. „A fost legitimă apărare". Jurații vor aproba din cap, pentru că așa fac întotdeauna jurații în serialele TV, dar judecătorul nu va mișca deloc capul. Îl va întreba de când știa despre transportul de droguri. De ce nu a raportat imediat ce a aflat? De ce nu a chemat poliția când a văzut-o pe Sirkit aplecată deasupra bărbatului care fusese Davidson? De ce a fugit în noaptea în care l-a lovit pe eritreean? Judecătorul va întreba, iar Eitan o să tacă, pentru că toate răspunsurile care îi veneau în gând erau greșite. De parcă își bazase toată viața pe o tablă a înmulțirii eronată, incorectă și toate înmulțirile pe care știa să le facă dădeau rezultate absolut false. Altă matematică: în loc de geometrie plană, o geometrie a cavităților. A dunelor de nisip. Încearcă să explici asta cuiva care n-a văzut niciodată o lună enormă deasupra deșertului.)

Marciano s-a sprijinit de spătarul scaunului.

— E absolut specială eritreeana asta. La început am crezut că voi avea nevoie de translator, dar ebraica ei e mai bună decât a beduinilor. Ai văzut vreodată așa ceva?

Eitan a negat din cap. Nu văzuse niciodată așa ceva.

— Talent la limbi străine, a continuat Marciano. Unii oameni au așa ceva. Bunicul meu, spre exemplu, știa să înjure în nouă limbi și să comande cafea fierbinte în încă cinci.

Eitan l-a privit pe Marciano. Ori comandantul era un strateg inteligent, ori, pur și simplu, unul căruia îi plăcea să vorbească aiurea. Fără îndoială că era și asta o posibilitate ciudată de a obține o mărturisire. (Sau, poate, s-a gândit Eitan brusc, poate nici n-are nevoie de mărturisirea mea. O are pe Sirkit, îi are pe beduini, chiar n-are nevoie de mine.) Marciano s-a uitat la el din spatele celor două fotografii înrămate cu copiii lui, la o piscină. Eitan s-a întrebat dacă și Liat avea pe birou fotografiile copiilor. Ciudat că nu știa un asemenea lucru despre ea. Pe de altă parte, era logic, dacă ne gândim la toate lucrurile pe care nu le știa ea despre el...

Copiii lui Marciano râdeau spre aparatul de fotografiat în costume de baie și cu înghețate în mâini și era limpede de pe chipurile lor că nu aveau nici cea mai mică idee cu ce se ocupă tatăl lor. Dacă ar fi știut că omul își petrece toată ziua la el în birou, în compania criminalilor, a hoților, a traficanților de droguri și a pedofililor, poate că zâmbetul lor n-ar mai fi fost atât de larg. La naiba, de ce să le expui chipurile în locul în care se aduna toată mizeria pe care societatea israeliană e capabilă s-o creeze? Numai pentru a transmite lumii că ai reușit să te reproduci? Că genele tale se bălăcesc în vreo piscină dintr-un club oarecare? Fotografiile nu erau pentru Marciano, nu erau o amintire caldă din spațiul său intim, care îl așteaptă acasă după o zi de lucru. Eitan era sigur, pentru că erau poziționate astfel încât să se uite în afară. Nu Marciano le privea, ci vizitatorii acestei camere. Marciano cunoștea chipurile copiilor lui – voia ca și alții să le cunoască. Iar prin ei să-l cunoască pe el. Un membru de bază al societății. Om al legii și al ordinii. Al ordinelor parafate și al orei de culcare fixe. La șapte și douăzeci toată lumea în pat. Gata cu jocurile.

— Am să-ți spun adevărul, Eitan. Nu-mi place toată povestea asta. Înțeleg că, din punctul tău de vedere, e un fel de muncă sfântă, Hipocrate și alte de-astea, dar, îți spun drept, o țară nu poate trăi așa. Nu se poate să vină toți încoace. Tratament medical, condiții sociale, dacă dăm toate astea gratuit, jumătate din Africa e deja în drum spre noi.

Comandantul secției se uita la Eitan cu o privire serioasă și înțelegătoare. Eitan îl privea și nu înțelegea nimic.

— Să nu mă înțelegi greșit, a continuat Marciano. Admir foarte mult ceea ce ai făcut. Nu orice medic ar fi fost în stare să vină așa, voluntar, să-i trateze pe imigranții ăia. E ceea ce se numește „inimă de evreu”. Dar uite la ce duce atâta compasiune! Ca să nu mai vorbim că uneori lucrurile se complică, așa cum s-a întâmplat în cazul de față. Dacă nu am fi avut o patrulă camuflată lângă restaurantul lui Davidson, băieții ăia v-ar fi căsăpit acolo în garaj. Ți se pare ție că ar fi stat să cerceteze, dacă ești traficant de droguri sau Ianusz Korczak? Astfel de oameni, în momentul în care au decis să te ia drept țintă, nu mai pun întrebări. La naiba, până și eritreeana ta o știe, chiar dacă n-a terminat nici liceul.

Marciano a continuat să vorbească. S-a scuzat pentru noaptea în arest, care trebuie să fi fost foarte grea, și i-a explicat că n-a avut altă soluție.

— E adevărat că eritreeana a dovedit nevinovăția ta totală încă din primul minut, iar băieții de la investigații au găsit pe teren toate probele care dovedesc activitatea clinicii din garaj, exact cum a zis ea, dar, doctore, tot ai călcat pe cineva și omul a murit, iar faptul că avea pistol și era un traficant de droguri căcăcios nu îmi dădea posibilitatea să te scot de-aici în toiul nopții. Nu ar fi făcut figură bună. Dar acum, după ce am verificat tot și există mărturii semnate și probe la dosar, poți să te întorci acasă, să faci un duș și să te culci ca un om la tine în pat.

Marciano s-a ridicat de pe scaun ca să-l conducă pe Eitan la ușă, iar în drum s-a plâns de ziariștii care îi stau pe grumaz, de eritreeni, de beduini. I-a spus lui Eitan:

— Fii pregătit, o să te caute! Nu în fiecare zi le cade în mâini asemenea poveste. Și tratament medical în secret, și droguri, și crimă. Dacă vrei să vorbești cu ei, n-ai decât. Din punctul nostru de vedere, nu declarăm nimic. Dosarul e încă deschis. Mai trebuie să-l găsim pe maniacul care l-a călcat pe eritreeanul ăla și-a luat drogurile. Trebuie să-l găsim pe Davidson ăla. Nevastă-ta o să muncească din greu săptămâna asta. Dacă mă întrebi pe mine, sunt beduini. Toată povestea asta nu poate fi decât o bandă contra alteia. Într-o țară normală știi ce le-ar fi făcut?

A tăcut. Poate aștepta un răspuns. Dar Eitan se uita în gol, la fel de indiferent la tăcerea lui Marciano ca la vorbăria lui, până în urmă cu câteva minute. În mintea lui exista un singur gând: ea nu l-a trădat. Celelalte gânduri erau deocamdată în ceață. Liat, Yaheli, Itamar. Jobul lui. Presa. Totul aștepta în întuneric, în timp ce o singură lună enormă strălucea în mintea lui.

Ea nu l-a trădat. L-a transformat într-un erou.

•

Cât de proastă se simțea acum! Cea mai proastă femeie din lume. Se simțea atât de proastă, încât pur și simplu o durea. O durea între omoplați și durerea cobora înspre partea de jos a spatelui, spre abdomen. Și o dureau și tâmplele. (Deși poate că nu prostia o durea, nici umilința, ci cursa aia nebună din Or Akiva până la Beer Sheva, două ore și un sfert fără pauză, cu mușchii contractați și gândurile alergându-i.) Liat se afla pe coridor, în secția de poliție și-și masa încet umerii, de parcă ar fi

singurul lucru care o preocupa acum. De parcă nu soțul ei s-ar afla acum în sala de la capătul coridorului. Își masa umerii și știa că din spate o privesc Cita și Rahmanov, Esty operatoarea și Amsalem de la Patrulări. Chiar dacă nu stăteau acolo și se uita, ea știa că sunt cu ochii pe ea. Toți știau. De la comandantul secției și până la ultimul dintre arestați. Toți vedeau ceea ce ea nu văzuse. Ceea ce fusese în fața ochilor ei, iar ea nu observase.

Telefonul de la Marciano a venit la trei noaptea. A răspuns imediat, a fost nevoie să se trezească. De parcă aștepta telefonul. După care lucrurile s-au desfășurat extrem de rapid. A trezit-o pe maică-sa și a rugat-o să aibă grijă de Itamar și Yaheli. A intrat în mașină și și-a amintit că o anchetatoare principală poate intra în necazuri urâte dacă e prinsă cu depășire de viteză. A condus două ore și un sfert până la Beer Sheva, fără să oprească, și tot drumul s-a întrebat cum de a fost posibil așa ceva. Doi oameni trăiesc în aceeași casă. Dorm unul lângă altul. Fac dragoste. Fac duș unul după celălalt, îmbracă, hrănesc, culcă copiii, își dau unul celuilalt telecomanda, sarea, o rolă de hârtie igienică. Și în tot acest timp ei de fapt nu trăiesc împreună. Nu trăiesc nici măcar vieți paralele. De fapt ei fuseseră separați în tot acel timp, iar ea nici măcar nu-și dăduse seama.

Două ore și un sfert fără oprire și încă nu era în stare să lege lucrurile. Ce căuta el acolo, în toiul nopții, între bandele de beduini și traficanți de droguri? Ce naiba căuta el acolo? Uimirea era atât de mare, că nici măcar nu lăsa loc de furie. Un semn de întrebare enorm și gonflat ia locul chipului celui care era soțul ei. Numele lui – Eitan Green – a ieșit brusc în afara casei, în afara tuturor amintirilor comune, ca atunci când de-abia îl cunoscuse și încă nu știa nimic despre el, iar numele lui nu era decât un vas gol care aștepta să fie umplut. Eitan Green. Un bărbat străin.

Când a ajuns la poliție, Marciano putea deja să-i povestească ce se întâmplase acolo. Dar asta doar a complicat lucrurile. A citit depozițiile beduinilor. Și transcrierea declarației eritreenei. S-a închis în biroul ei (coridorul era prea deschis privirilor cercetătoare) și a parcurs din nou toate documentele. Ceva nu se lega.

— Te deranjează dacă intru o clipă să vorbesc cu eritreeana?

— Credeam că vrei să vorbești cu soțul tău. Se usucă acolo, în arest.

Liat îl asculta pe Marciano prin receptorul telefonului interior și simțea că stomacul i se contractă. Bine că l-a sunat și n-a intrat în biroul lui. E mai bine să primești un pumn în diafragmă când ești așezată decât în picioare.

— Atunci, intru la eritreeană.

— Să vorbesc între timp cu soțul tău, să-i spun că e liber?

Marciano părea destul de amuzat, iar Liat se gândea că poate chiar nu înțelege. Poate că pumnii ăștia în diafragmă nu-i dădea cu plăcere sau în bătaie de joc. Poate că el chiar nu crede că e cine știe ce mare poveste. O ceartă între soți, pe jumătate amuzantă. Genul de conflict casnic de sitcom. Soțul face ceva fără să-i spună soției, soția se răzbună, îi face viața un iad, iar la sfârșit totul se aranjează.

— Nu-i da drumul încă!

A întrerupt convorbirea înainte ca el să mai apuce să spună ceva. Înainte să apuce să-i spună cu zâmbet că cineva n-a fost cuminte și eventual să-i sugereze ironic să ia și-o pereche de cătușe când vine la el în birou, înainte să apuce să se întrebe dacă ce se întâmpla aici nu era, de fapt, altceva decât o luptă de putere sau o mică răzbunare meschină, a unei femei micuțe și meschine, pentru că ea nu a știut nimic…

•

Eritreeana a privit-o când a deschis ușa. Fața ei arăta groaznic. O vânătaie umflată pe ochiul stâng. Nasul era, fără îndoială, spart.

— Shalom, Sikrit!

Sirkit, a corectat-o ea.

Eritreeana o privea în tăcere. Liat o analiza cu atenție. În afara camerei de anchetă nu îndrăznea să privească oamenii astfel. O privire directă, fără jenă. O privire metalică, ascuțită, care nu se mută atunci când cel din fața ta îți simte privirea. Dar aici, înăuntru, nu era niciun motiv de politețe. Omul care merge pe stradă are tot dreptul să ceară să fie privit cumva pe furiș. Cu bun-simț. Și nu atât de mult timp, încât obrajii să i se îmbujoreze și să simtă nevoia să-și scarpine genunchii. Dar omului care se află în camera de anchetă i-a fost retras acest drept. Așa că Liat și-a permis să se așeze comod pe scaun și să analizeze în

detaliu fața eritreenei. Încet, fără să se grăbească, cu aerul cuiva care are la dispoziție tot timpul din lume.

După câteva minute, eritreeana a întors privirea. Liat nu s-a mirat. Majoritatea oamenilor fac asta. Nu numai delincvenții mărunți, chiar și cei mari și versați coboară ochii în podea după maximum un minut. Sau se uită spre alt colț al camerei. Cei mai obraznici se uitau la sânii ei demonstrativ. Dar eritreeana nu s-a uitat nici în podea, nici într-un colț al camerei. Ea a închis ochii.

— Sikrit? E totul în regulă?

De-abia după ce a terminat fraza și-a dat seama că iar i-a greșit numele. De astă dată eritreeana n-a mai corectat-o. Poate n-a observat. Poate obosise să aștepte ca cineva de-aici să-i pronunțe corect numele.

Totul e în regulă.

Dar ochii îi rămăseseră tot închiși, iar Liat nu știa dacă trebuie să-i fie milă de eritreeana asta cu fața distrusă și s-o lase să doarmă puțin, pentru că într-adevăr arată terminată, sau să se încăpățâneze să întrebe ce venise să întrebe. (Nu s-a gândit nici măcar o clipă că cineva poate închide ochii nu numai de oboseală, dar și ca o formă de sfidare. Nu i-a trecut prin cap că o asemenea femeie e capabilă să sfideze.)

Și totuși, a întrebat. A rugat-o pe eritreeană să revină asupra mărturiei sale. A ascultat ce citise în raport: cum i-a cerut Davidson soțului ei să fie curier pentru un transport. Cum a găsit dimineața cadavrul soțului ei, iar pachetul lipsea. Cum au bătut-o beduinii fără milă pe soția curierului, pentru că erau de părere că ea știe ceva despre clanul care le furase transportul.

— Dar doctorul, a întrebat-o, ce e cu doctorul?

Eritreeana a tăcut brusc și a deschis ochii, pe care până atunci îi ținuse închiși. De parcă ar fi simțit că această întrebare era diferită de celelalte întrebări ale anchetatoarei. Liat a așteptat o clipă și a repetat întrebarea. Încet, calm, cu toată liniștea sufletească pe care reușise să o adune.

— Cum a intrat doctorul în toată povestea asta?

El a ieșit să se plimbe cu jeepul într-o noapte și ne-a văzut. A înțeles că avem nevoie de ajutor. A vrut să ajute.

I-a mai pus câteva întrebări și a mai primit de la ea câteva răspunsuri identice cu cele din raport. În garajul acela era o clinică, iar cel care opera acolo era soțul ei, nu mai avea ce să caute în camera asta, și totuși nu se putea hotărî să plece. Încă

nu. A mai analizat o dată fața eritreenei. Nas spart. Vânătaie pe ochiul stâng. În spatele urechii, o pată de sânge închegat. Înainte ca beduinii să-i surprindă, Eitan se dusese să-i trateze rănile. Lăsase în urmă patul lui Yaheli, condusese două ore și un sfert ca să ajungă acolo. Numai un înger ar fi făcut așa ceva. (Dar bărbatul ei nu era un înger. Atunci, ce s-a petrecut aici? Ea nu-l lăsase să fie erou și să facă publică povestea cu Zakai, așa că se dusese să devină erou în întunericul nopții? Asta să fi fost?) Poate că da, s-a gândit ea, îndreptându-se brusc. Poate chiar așa a fost. Și deja simte că tensiunea din umeri se relaxează puțin, la fel și durerea din burtă. Cum corpul i se eliberează din gheara îndoielii. Se relaxează tot mai mult, pe măsură ce lucrurile devin mai limpezi, se lasă în voia ușurării care crește, cu fiecare detaliu adăugat. Se simțea vinovată că-i ceruse să tacă în legătură cu mita lui Zakai. Iar el a vrut să ispășească într-un fel. Se potrivea cu moralitatea lui inflexibilă. Cu egoul lui rănit. Se potrivea și cu faptul că nu-i spusese nimic. Sigur că l-ar fi oprit. Era ilegal. Și periculos. Și cum rămâne cu toate chestiile alea pe care m-ai pus să le citesc despre refugiați? ar fi întrebat-o el. Și brusc a înțeles și de ce fusese atât de interesat de ancheta morții eritreeanului. Pentru el, oamenii aceia nu erau o știre din ziar. El îi cunoștea. El îi ajuta.

Încă îl ura. Încă ar fi fost dispusă să-l spânzure de picioare cu capul în jos. Încă intenționa să nu vorbească zile întregi cu el. Săptămâni, eventual. Dar când a ieșit din camera de anchetă, lăsând-o în urmă pe eritreeană, știa că trebuie să-i mulțumească acestei femei negre pentru că avea fața distrusă. Nasul spart. O vânătaie pe ochiul stâng. O pată de sânge în spatele urechii. Eitan i le tratase. Soțul ei.

Și din nou nu i-a mai fost străin.

16.

Nu departe de lagărul de detenție pentru refugiați a oprit jeepul și a cumpărat o înghețată. Benzinăria era plină de familii în drum spre Eilat, ca să se distreze în weekend. Câteva persoane l-au privit încruntate, încercând să-și amintească de unde le e cunoscută figura lui. Un copil l-a întrebat dacă fusese

cumva la Festivalul de Iarnă al copiilor. Era cât pe ce să spună „da”, dar s-a răzgândit. Când ajunsese la jumătatea rândului la coadă la înghețată, s-a apropiat de el o femeie cu un cărucior și i-a spus:

— Tu ești doctorul care a ajutat refugiații. Ți-am văzut fotografia în ziar.

El n-a răspuns, pentru că, de fapt, ea nu-l întrebase nimic.

— E frumos ce-ai făcut, i-a mai zis ea. Avem nevoie de mai mulți oameni ca tine în țara asta.

El i-a mulțumit. Făcea impresia că aștepta asta. S-au mai apropiat de ei și alți oameni. Au întrebat-o pe femeie ce făcuse el exact, iar ea le-a povestit. Băiețelul care îl întrebase despre festivalul copiilor asculta și i-a cerut un autograf pentru colecția lui.

— Dar eu nu sunt cântăreț, i-a zis Eitan.

— Știu, a răspuns copilul dezamăgit, dar ai fost în ziar.

Câțiva oameni au început să se contrazică între ei.

Nu e posibil ca toată Africa să vină încoace. De atâta compasiune o să ni se ducă țara de râpă. Oamenii care spuneau lucrurile astea se uitau la Eitan. Parcă așteptau ca el să reacționeze cumva, să spună ceva. Le-a răspuns femeia cu căruciorul. Și ea se uita la Eitan. Poate aștepta și ea vreun răspuns de la el. El a terminat înghețata și a urcat în mașină.

La intrarea în lagărul de detenție îl aștepta un reprezentant al conducerii. Un băiat vesel, de douăzeci și șapte de ani, care urma să se căsătorească într-o săptămână și îi scria întruna iubitei. Arăta ca un puști costumat în polițist.

— Sunt toate în curte acum. Te conduc acolo.

În timp ce treceau pe lângă gardurile înalte, tânărul îi povestea ce probleme avea cu localul unde urma să aibă loc nunta.

— Crede-mă, n-am știut că există pe lume atât de multe culori de șervete.

S-au oprit lângă un spațiu mare, plin cu femei.

— Bine, frățioare. Uite, aici e curtea. Îți deschid poarta. O vezi? Dar ce spun eu? Toate arată la fel…

Eitan a intrat și a cercetat cu privirea spațiul plin. Chiar arătau toate la fel. Aceleași chipuri întunecate, sumbre. Aceeași expresie de plictiseală indiferentă, apatică. Oricare dintre ele putea fi Sirkit. Ochi căprui, păr negru, nas turtit. Eritreene-africane-

negre-refugiate. Identice. I se părea că seamănă între ele precum o turmă de oi. Sau de vaci. În urmă cu câțiva ani, când Spencer Tunick venise în Israel ca să creeze una din instalațiile lui fotografice cu nud colectiv, Eitan privise fotografiile și fusese oripilat. În ziare s-a vorbit despre eliberarea trupului de dictatura kilogramelor, despre transformarea pornografiei în intimitate. Dar el se uitase la trupurile goale, la defilarea sfârcurilor, a buricelor și a părului pubian și se gândise că acelor oameni li s-a răpit ceva. Nu decența, asta nu l-a deranjat niciodată. Dacă fiecare din ei ar fi fost fotografiat separat, gol, dezgustul s-ar fi risipit. Dar când i-a privit pe toți împreună – o colecție de trupuri lipite, înghesuite, a simțit cum își pierduseră fiecare fărâma de personalitate, cum micile diferențe care îl transforma pe fiecare dintre ei în ceea ce este, se minimalizau în fața masei mari de carne, identice. Femeile din fața lui nu erau goale, dar condițiile identice și înghesuiala le dezbrăcau de personalitatea lor și le transformau într-o singură ființă – eritreeana. Bunătatea uneia sau răutatea alteia nu aveau nicio valoare, nici simțul deosebit al umorului pe care îl poseda una sau timiditatea excesivă a alteia. Toate erau eritreene care așteptau să fie deportate, iar el era israelianul care le privea.

(Dar se afla aici una care asupra ta a avut un anume efect. Una al cărei trup – trupul ei, și nu al alteia – ți-a hăituit visele. O femeie pe nume Sirkit, cu vocea rece ca gheața, dar cu pielea moale precum catifeaua. Ai urât-o și ai iubit-o, iar acum ea se află în fața ta, iar tu nu ești în stare s-o distingi.)

După câteva clipe a observat-o, dar la început nu și-a dat seama. Ea se rezema de gard cu un grup de femei, părul ei lung era strâns într-o coadă în jurul capului. Privirea lui a trecut peste ea o clipă, cum trecuse peste toate celelalte, iar în clipa următoare s-a oprit brusc. Cunoștea privirea aceea. Cunoștea corpul acela. Corpul ei. Picioarele ei în șlapi din plastic. Șoldurile ei care se înecau în pantalonii largi, fără formă. O bluză albastră, pe care erau imprimate cuvintele „Drumurile mele”, dar femeia care o purta nu știa să le citească. Corpul ei: degetele cu unghiile roase se țineau de gard. El nu știa că ea își roade unghiile. Poate a început aici sau poate fuseseră tot timpul sub nasul lui, iar el nu le observase. Dovada fără echivoc că până și Lilith nu era decât o femeie. Ei o numeau „diavol” pentru că era trează la orele când toate femeile cumsecade dormeau în

paturile lor, pentru că încăleca un bărbat în loc s-o încalece el pe ea. Pentru că răpea bebeluși. Și reieșea că, în tot acest timp, ea își rodea unghiile. Fără să-și dea seama, Eitan și-a verificat unghiile. Curate. Tăiate cu grijă. Creșteau în ritm de patru centimetri pe an. (Nu numai ale lui, unghiile tuturor cresc astfel. În medie patru centimetri pe an. Pentru o clipă, îi poate vedea pe toți cei care se află în acest loc, zeci de femei negre, portarul rus de la intrare, gardianul care urmează să se însoare, până și pe viitoarea lui soție. Fiecare cu ritmul lui identic de patru centimetri pe an.)

Nu l-a observat încă. Stătea acolo și o privea. „Cine e ea când eu nu mă uit la ea? Când eu nu mă simt vinovat pentru ea sau când n-o doresc? Cine e ea când e singură, așa cum era cu o clipă înainte să vin eu și așa cum va fi după ce eu o să plec?”

Femeile din jurul lui Sirkit vorbeau, iar ea poate le asculta sau poate privea pur și simplu afară, peste gard. În orice moment, un tigru enorm ar putea să apară din deșert, să sară peste beton și sârmă ghimpată și să aterizeze la picioarele ei. Celelalte femei vor țipa, paznicul rus va fugi, dar ea va întinde mâna și îi va mângâia fruntea acoperită cu dungi. Tigrul va gânguri aprobator. Îi va linge obrajii ca un cățeluș. Ea se va urca pe spatele lui și vor dispărea în galop.

Datorită tigrului a recunoscut-o. Așa a observat-o printre toate celelalte. Multe priveau peste gard în dimineața aceea, dar numai una chema un tigru cu privirea. Iar Eitan aproape s-a întristat când și-a dat seama că, în locul fiarei sălbatice, acolo apăruse el – un substitut jalnic. El nu știa să sară garduri (și, presupunând că ar fi știut, chiar ar fi sărit?). S-a uitat la gard. Sârme ghimpate împărțeau lumea în pătrate: deșertul de afară, cerul și orizontul, totul se împărțea în pătrate egale, tivite cu fier.

A întors privirea de la gard și și-a dat seama că ea îl privea de câteva minute. Asta l-a făcut să se simtă incomod. Una e s-o privești pe Sirkit când ea nu te observă și alta e să te privească ea pe tine. Nu are importanță dacă privirea e critică sau caldă. Dacă e binevoitoare sau te judecă. Simplul fapt că ești privit fără să știi îi oferă celui care te privește un avantaj. Unul privește și celălalt e privit. Unul scrutează, iar celălalt este scrutat. Sirkit se uita fără ca el să știe, ceea ce însemna că era aproape de el fără ca el să știe, era înăuntrul lui și nu l-a lăsat să

afle. Te-ai îngropat în noapte. Lilith. În noaptea aceea, în acea primă noapte, la fel se uitase la el fără ca el să știe. Ascunsă de noapte. Cu acea primă privire pusese stăpânire pe el. Și numai pentru că ea pusese stăpânire pe el începuse și el s-o privească. Dar niciodată până acum nu observase că are unghiile roase.

A lăsat gardul și s-a îndreptat spre el. Celelalte femei o urmăreau din ochi. Brusc, Eitan a simțit transpirația care i se adunase la subsuori.

Ai venit în vizită.

El a aprobat din cap. Toate lucrurile pe care voia să i le spună, toate cuvintele care umpluseră jeepul pe drum încoace, totul a dispărut în clipa în care a stat în fața ei ca un copil certat. Dar în spatele copilului dojenit se aflau schițele de portret. Iar el a folosit ocazia ca să treacă din nou peste trăsăturile ei, ca să le învețe pe dinafară, ca să nu se topească în marea de ani, cum se topise în marea de chipuri câteva minute mai devreme. Nas. Gură. Frunte. Ochi. Sirkit.

Și-a dat brusc seama că și ea îi scana trăsăturile lui, ca să le rețină. Nas. Gură. Frunte. Ochi. Eitan. Doctorul ei. O mai făcuse o dată. În noaptea în care îl lovise pe Asum. Ea zăcea pe nisip, după un pumn groaznic în burtă. Asum era talentat la asemenea pumni. Dacă îl enervai la prânz, nu lovea imediat. Aștepta cu răbdare. O oră, două, o zi. Iar când credeai deja că a trecut, când aerul îți intra în plămâni fără mirosul fricii, atunci te lovea. Rapid și direct. Nu vorbea niciodată când făcea asta. Nu țipa și nu explica. Îți trăgea pumnul și mergea mai departe, așa cum se lovește o vacă sau o capră care se îndărătnicește să se îndepărteze de cireadă. Fără niciun fel de emoție sau implicare. Pur și simplu pentru că trebuie.

În noaptea aceea zăcea pe nisip și se gândea că într-o zi o să-l omoare, cum ar face și vacile, dacă ar avea minte. Dar știa că n-o s-o facă, așa cum nici vacile și nici caprele n-o fac. Uneori taurii ridică fruntea, sau câinii. Au mândrie animalele astea! De-asta oamenii le dau cu pietre în cap, dacă e vorba de câini, sau îi înjunghie, dacă e vorba de tauri. Nimeni nu risipește un glonț pe ei. E prea scump.

În noaptea aceea, Asum stătea acolo, cu pachetul în mână, și i-a spus „Scoală odată, întârziem”, iar atunci mașina a apărut de nicăieri și l-a lovit. În primul moment a crezut că e din cauza ei, că ura ei era atât de roșie și de puternică, încât ieșise din ea și

se transformase într-un jeep roșu, care mergea cu o sută de kilometri la oră. Dar atunci a ieșit din jeep un bărbat alb și ea s-a uitat la el bine-bine. A văzut panica de pe chipul lui când a înțeles ce a lovit și greața de pe chipul lui când și-a apropiat buzele de Asum. Încă înainte ca el să se ridice și să fugă, ea a știut că asta avea să facă. Citise pe chipul lui. Ceea ce chiar a enervat-o. Nu din cauza lui Asum. N-a vărsat nici măcar o lacrimă pentru el. Ci pentru că bărbatul care a intrat în jeep și-a trecut o palmă peste față de parcă încerca să-și alunge coșmarul, fără să înțeleagă că, de fapt, coșmarul era al altcuiva. Vacile m-au scos din minți azi, spunea tatăl ei, mă dor mâinile de cât le-am lovit.

Peste o clipă, jeepul nu mai era acolo. Dispăruse. Ea s-a ridicat. Luna de pe cer era cea mai frumoasă din câte văzuse în viața ei. Rotundă și perfectă. Soțul ei încă mai respira. Se uita la ea cu o privire rea. N-o lăsase să facă pipi înainte să iasă. Îi spusese să vină imediat. Ea nu știa încotro mergeau, dar înțelesese că Davidson i-a dat o misiune și el voia să se folosească de acel moment ca s-o lovească fără s-audă nimeni. Caravanele erau prea apropiate pentru lovituri sau pentru gemete, iar Davidson îi oferise un motiv să se îndepărteze. Ea alerga după el prin nisip, deși avea nevoie urgentă să urineze, până când i-a tras pumnul ăla rău fără să spună un cuvânt, iar în clipa următoare l-a lovit jeepul. Și-a scos chiloții și s-a proptit în picioare deasupra lui. Un șuvoi cald și auriu a țâșnit din ea și a curs în josul coapselor, peste ochii răi de dedesubt. Urina care se adunase de multe ore a țâșnit liberă. Un flux plăcut, desfătător. Iar luna de deasupra ei era de o frumusețe ireală.

Mai târziu a văzut portofelul care îi căzuse bărbatului lângă locul unde îngenunchease. Fotografia lui pe cartea de identitate: serios, sigur pe el. Total opus omului care fusese aici cu câteva clipe înainte, care coborâse din jeep de-abia ținându-se pe picioare. A privit atent fotografia. Îi cunoștea chipul din noaptea aceea. Cu zâmbetul lui, cu furia lui, cu pasiunea lui pentru știință și onestitatea lui de bărbat alb. Dar, de când își petrecea zilele aici, în spatele gardului, trăsăturile lui începuseră să i se șteargă din minte. Nu numai ale lui. Ci tot acel film. Cu garajul. Cu masa de tratament. Cu oamenii care așteptau la rând. Dispăruseră, pentru că nu avea rost să-și amintească. Trebuia să se gândească la alte lucruri, de exemplu, să se uite cu

atenție la chipurile paznicilor ca să-și dea seama cu care se va putea culca. Cu care dintre vârstnicii cu trup greoi sau dintre tinereii care încă aveau acnee. Îi văzuse deja pe câțiva dintre ei privind-o. Cercetându-i sânii, cântărindu-i fundul, comentând între ei că aia de-acolo e chiar drăguță, nu? Dar era nevoie de mai mult de-atât. Trebuia un trup greu care să stea deasupra ei, o față plină de coșuri care să se schimonosească atunci când își dă drumul, ca să poată spune singurul cuvânt care ar putea s-o scoată de-aici: viol. Pentru mai puțin ei nu fac aici nicio concesie. Mai puțin de-atât, și te pot trimite înapoi, acolo. Și, deși îi e dor de satul ei și de marea de lângă el, îi e limpede că acolo, în țara copiilor morți, ea nu se mai întoarce. Trebuia doar să se uite cu grijă ca să găsească paznicul potrivit. După aceea va urma un proces, iar când totul se va termina ei nu vor îndrăzni s-o trimită de-aici. Va rămâne aici și va naște alți copii în locul celor pe care i-a avut, iar copiii aceștia vor semăna cu toți copiii dinainte, numai că vor fi vii. Între copiii noi va fi și o fetiță. Ea o va pieptăna și îi va împleti codițe. Ultima fetiță... părul nu apucase să crească suficient pentru a-i face codițe. Fetița cea nouă va ajunge la vârsta la care se va putea vorbi cu ea, ca și cum ar fi mare. Ca și cum ar fi un om în toată firea. Niciunul dintre copiii ei dinainte nu a ajuns la vârsta la care se putea vorbi cu ei ca și cum ar fi fost oameni mari. Yamana și Miriam vorbeau încă limba bebelușilor când s-au îmbolnăvit, iar Guytum vorbea deja limba oamenilor mari, dar n-o prea înțelesese niciodată, dovadă că nu s-a oprit când soldatul ăla i-a spus să oprească. Copiii cei noi nu vor ști niciodată ce a fost ea nevoită să facă pentru a-i putea avea. Vor fi mândri și proști. Nu ca femeile de aici, inteligente, care înțelegeau prea bine care e mersul lumii și de aceea nu aveau pic de mândrie. Nu vor fi ca ea.

Sirkit nu aștepta tigrul care să sară peste gard în lagărul de detenție. Tigrul era deja înăuntrul ei, pândind în liniște, așteptând. Sau poate că nu exista niciun tigru, ci doar o antilopă nebună, care tot insista să fie ceea ce nu era. Ea nu știa și nici nu vrea să știe. Asemenea gânduri nu pot să facă decât rău. Dacă s-ar întreba cum se face că zboară, pasărea ar cădea imediat. Acesta era răspunsul pe care mama ei îl dădea la toate întrebările, în afara celor foarte simple. Puteai, de exemplu, să întrebi unde e făina și să primești răspuns, dar la întrebarea „De

ce au luat soldații toată făina?”, îți răspundea că, dacă peștele s-ar întreba cum se face că respiră sub apă, s-ar sufoca imediat. Atunci, ea a încetat să pună întrebări și a făcut ce făceau păsările și peștii: a mers înainte. Din sat în deșert, din deșert spre graniță, de la graniță la alt deșert, care, de fapt, era același deșert, doar că cineva a tras o linie și l-a numit Egipt. Din deșertul Egiptului la beduinii Egiptului, peste care memoria ei trebuie să treacă repede, fără să se oprească nicio clipă, pentru că, dacă se oprea, atunci chiar că nu va mai putea să continue. Și apoi, de la beduinii din Egipt în țara asta, în care oamenii sunt albi și șoselele sunt largi, iar casele au acoperișuri roșii, cu o înclinare ciudată. Aici s-a oprit. De aici n-o să se mai miște. Chiar dacă va trebui să stea toată ziua la gard și să privească fețele gardienilor, va sta și va privi. Mai devreme sau mai târziu, va descoperi sclipirea aceea întunecată în ochi. Întotdeauna apărea. Trebuie doar să știi să privești.

Și, pe neașteptate, a apărut de nicăieri doctorul ei. Aproape că-l uitase. Sau, cel puțin, ar fi vrut să creadă că l-a uitat. Prima dată când l-a văzut ar fi vrut să se repeadă la el cu pumnii, cu palmele. Să-i strige: „Ce cauți aici? Pleacă de-aici!” Pentru că dacă el era acolo însemna că nu se petrecuse tot doar în mintea ei. Toate acele lucruri pe care le-a simțit, pe care și le-a alungat din gânduri poate că au existat, totuși. Poate că între ei a curs, într-adevăr, în tot acest timp, o apă întunecată și grea, despre care niciunul dintre ei n-a vorbit.

Ea l-a privit, pierdut în marea de femei negre, o barcă albă, cu pânze pe apele întunecate (barca lui Asum, îi vine ei brusc în minte, amintindu-și cum o însoțea cu privirea când se îndepărta pe mare și cât de dezamăgită era când apărea cu celelalte bărci, spre seară. Nu se scufundase). După o clipă, a observat că doctorul stătea în fața ei, dar nu o privea. Se gândea la alte lucruri. Poate la soția lui, poate la copii. Era amuzant, dar nu știa dacă are fete sau băieți. Dacă încercase vreodată să împletească o codiță dintr-un smoc de păr. Dacă mai erau la vârsta la care trebuie purtați în brațe sau, dimpotrivă, merg alături de el, drepți. Un singur lucru îi era clar: erau proști și mândri. Ca și el.

În sfârșit, s-a uitat la ea. Cu privirea lui cenușie. Ea a pășit spre el, iar el a rămas pe loc.

Ai venit în vizită.

— Da.

Apoi a tăcut. Tăcea și ea. Creierul ei se golise brusc de gânduri, ca fântâna de lângă sat, care într-o bună zi n-a mai avut apă. Tăcerea a crescut și s-a îngroșat ca un elefant care se umflă, a căpătat dimensiuni uriașe. În cele din urmă, i-a spus „Am vrut să-ți mulțumesc”, dar și-a regretat cuvintele în clipa în care le-a rostit. Căci pentru ce, în numele lui Dumnezeu, îi datora el scuze femeii ăsteia? Doar ar fi putut să moară în noaptea aia. Un singur glonț bine țintit, și toată povestea s-a fi terminat altfel. Iar ea l-a ascultat cum îi mulțumește și s-a gândit că, dacă ar fi vrut, ar fi putut să lupte pentru ea. Să trimită scrisori, să dea telefoane, să lovească, eventual, cu pumnul în masă. Când oameni ca el lovesc cu pumnul în masă, lumea îi ascultă. Dar el n-o să lovească în nicio masă. Lovitura poate să doară, poate să rănească încheietura. Și dintr-odată a știut că el n-a venit aici ca să-i mulțumească și că în niciun caz n-a venit ca s-o elibereze. A venit să-și ia rămas-bun. Cu o privire tristă, cu un fâlfâit de mână, cu o speranță care-i rămâne ascunsă pană și lui, că n-o s-o mai vadă niciodată. A venit să încheie povestea asta întunecată, care i-a furat odihna și i-a amenințat familia, chiar viața. Dar, oricât rău i-a făcut povestea asta lugubră, l-a și fascinat, l-a ispitit și l-a atins până în adâncul sufletului, așa cum ating poveștile întunecate. Iar acum, gata. Poveștile trebuie să se termine. Viața trebuie să-și continue drumul, pe potecile ei cunoscute și sigure. Chiar dacă el îi privește acum trăsăturile cu ochii lui mângâietori, în sus și în jos, chiar dacă ea simte efectiv cum face loc pentru imaginea ei în mintea lui, până la urmă nu vrea decât o fotografie pe perete. O amintire la care să se poată gândi. Și să poată merge mai departe. La fel ca păsările și ca peștii. Pentru că și el, dacă s-ar opri prea mult să se întrebe „De ce?”, ar cădea și s-ar îneca.

E-n regulă.

Doi oameni stau unul în fața celuilalt și nu mai au nimic să-și spună. Femeia – în șlapi, cu pantaloni prea largi pentru ea, cu un tricou pe care scrie „Drumurile mele”. Bărbatul – în blugi, cu o cămașă și pantofi sport de la *duty free,* cu platforme ortopedice. Cuvintele care s-au spus între ei și cuvintele care s-ar mai fi putut spune devin brusc de prisos.

Peste un sfert de oră, când jeepul roșu a urcat pe șoseaua principală spre Omer, Eitan Green a fost foarte atent să nu

depășească viteza permisă. Un om se trezește dimineața, iese din casă și își dă seama că globul pământesc a revenit pe orbita sa. Îi spune soției „Ne vedem diseară” și seara chiar se văd. Vânzătorului de la magazin îi spune „la revedere” și știe că a doua zi se vor vedea din nou și că roșiile, chiar dacă se vor scumpi de zece ori, el tot o să și le permită. Cât de frumos e globul când se mișcă așa cum trebuie! Cât de plăcut e să te miști în ritm cu el! Să uiți că a existat vreodată o altă direcție. Că există oricând posibilitatea să se miște altfel.

virtual-project.eu